

⟨ Grupa BRE Banku SA ⟩

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
według Międzynarodowych Standardów
Sprawozdawczości Finansowej
za 2011 rok

Spis treści

WYBRANE DANE FINANSOWE	3
SKONSOLIDOWANY RACHUNEK ZYSKÓW I STRAT	4
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z CAŁKOWITYCH DOCHODÓW	5
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z SYTUACJI FINANSOWEJ	6
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE ZE ZMIAN W KAPITALE WŁASNYM	7
SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE Z PRZEPŁYWÓW PIENIĘŻNYCH	8
NOTY OBJAŚNIAJĄCE DO SKONSOLIDOWANEGO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO	9
1. INFORMACJE O GRUPIE BRE BANKU SA	9
2. OPIS WAŻNIEJSZYCH STOSOWANYCH ZASAD RACHUNKOWOŚCI	12
3. ZARZĄDZANIE RYZYKIEM FINANSOWYM I UBEZPIECZENIOWYM	33
4. WAŻNIEJSZE OSZACOWANIA I OCENY DOKONYWANE W ZWIĄZKU Z ZASTOSOWANIEM ZASAD RACHUNKOWOŚCI	66
5. SEGMENTY DZIAŁALNOŚCI	67
6. WYNIK Z TYTUŁU ODSETEK	72
7. WYNIK Z TYTUŁU OPŁAT I PROWIZJI	73
8. PRZYCHODY Z TYTUŁU DYWIDEND	73
9. WYNIK NA DZIAŁALNOŚCI HANDLOWEJ	74
10. POZOSTAŁE PRZYCHODY OPERACYJNE	74
11. OGÓLNE KOSZTY ADMINISTRACYJNE	75
12. POZOSTAŁE KOSZTY OPERACYJNE	76
13. ODPISY NETTO Z TYTUŁU UTRATY WARTOŚCI KREDYTÓW I POŻYCZEK	76
14. PODATEK DOCHODOWY	77
15. ZYSK NA JEDNĄ AKCJĘ	77
16. POZOSTAŁE DOCHODY CAŁKOWITE	78
17. KASA, OPERACJE Z BANKIEM CENTRALNYM	78
18. NALEŻNOŚCI OD BANKÓW	79
19. PAPIERY WARTOŚCIOWE PRZEZNACZONE DO OBROTU ORAZ AKTYWA ZASTAWIONE	80
20. POCHODNE INSTRUMENTY FINANSOWE	80
21. RACHUNKOWOŚĆ ZABEZPIECZEŃ	82
22. KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	82
23. LOKACYJNE PAPIERY WARTOŚCIOWE ORAZ AKTYWA ZASTAWIONE	84
24. INWESTYCJE W JEDNOSTKACH STOWARZYSZONYCH	85
25. WARTOŚCI NIEMATERIALNE	86
26. RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	87
27. INNE AKTYWA	90
28. ZOBOWIĄZANIA WOBEC INNYCH BANKÓW	90
29. ZOBOWIĄZANIA WOBEC KLIENTÓW	91
30. ZOBOWIĄZANIA Z TYTUŁU EMISJI DŁUŻNYCH PAPIERÓW WARTOŚCIOWYCH	92
31. ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	93
32. POZOSTAŁE ZOBOWIĄZANIA	94
33. REZERWY	94
34. AKTYWA I REZERWY Z TYTUŁU ODROČZONEGO PODATKU DOCHODOWEGO	96
35. POSTĘPOWANIA TOCZĄCE SIĘ PRZED SĄDEM, ORGANEM WŁAŚCIWYM DLA POSTĘPOWANIA ARBITRAŻOWEGO LUB ORGANEM ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ	98
36. ZOBOWIĄZANIA POZABILANSOWE	100
37. AKTYWA ZASTAWIONE	101
38. ZAREJESTROWANY KAPITAŁ AKCYJNY	101
39. KAPITAŁ ZAPASOWY ZE SPRZEDAŻY AKCJI POWYŻEJ WARTOŚCI NOMINALNEJ	102
40. ZYSKI ZATRZYMANE	102
41. INNE POZYCJE KAPITAŁU WŁASNEGO	105
42. DYWIDENDA NA AKCJĘ	105
43. ŚRODKI PIENIĘŻNE I EKWIWALENTY ŚRODKÓW PIENIĘŻNYCH	105
44. TRANSAKCJE Z PODMIOTAMI POWIĄZANYMI	106
45. PRZEJĘCIE I ZBYCIE	111
46. INFORMACJE DOTYCZĄCE PODMIOTU UPRAWNIIONEGO DO BADANIA SPRAWOZDAŃ FINANSOWYCH	111
47. WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI / ADEKWATNOŚĆ KAPITAŁOWA	111
48. ZDARZENIA PO DNIU BILANSOWYM	114

Wybrane dane finansowe

Poniższe wybrane dane finansowe stanowią informację uzupełniającą do skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy BRE Banku SA za 2011 rok.

	w tys. zł		w tys. EUR	
	Rok kończący się 31.12.2011	Rok kończący się 31.12.2010	Rok kończący się 31.12.2011	Rok kończący się 31.12.2010
I. Przychody z tytułu odsetek	3 871 231	3 421 704	935 057	854 486
II. Przychody z tytułu opłat i prowizji	1 279 172	1 178 745	308 971	294 362
III. Wynik na działalności handlowej	424 091	410 672	102 435	102 555
IV. Wynik na działalności operacyjnej	1 467 127	872 511	354 370	217 888
V. Zysk brutto	1 467 127	872 511	354 370	217 888
VI. Zysk netto przypadający na akcjonariuszy BRE Banku SA	1 134 972	641 602	274 141	160 224
VII. Zysk netto przypadający na udziały niekontrolujące	9 463	19 263	2 286	4 810
VIII. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej	1 594 968	(1 641 347)	385 249	(409 886)
IX. Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(187 372)	(134 115)	(45 258)	(33 492)
X. Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej	(2 519 401)	737 505	(608 536)	184 174
XI. Przepływy pieniężne netto, razem	(1 111 805)	(1 037 957)	(268 545)	(259 204)
XII. Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	26,96	17,49	6,51	4,37
XIII. Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/EUR)	26,94	17,48	6,51	4,36
XIV. Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł/EUR)	-	-	-	-

	w tys. zł		w tys. EUR	
	Stan na dzień		Stan na dzień	
	Stan na 31.12.2011	Stan na 31.12.2010	Stan na 31.12.2011	Stan na 31.12.2010
I. Aktywa razem	98 875 647	90 038 831	22 386 263	22 735 356
II. Zobowiązania wobec banku centralnego	-	79	-	20
III. Zobowiązania wobec innych banków	27 390 809	28 727 008	6 201 505	7 253 745
IV. Zobowiązania wobec klientów	54 244 388	47 150 953	12 281 377	11 905 904
V. Kapitały własne przypadające na akcjonariuszy BRE Banku SA	8 048 755	6 909 303	1 822 305	1 744 641
VI. Udziały mniejszości	23 910	167 982	5 413	42 416
VII. Kapitał akcyjny	168 411	168 347	38 130	42 509
VIII. Liczba akcji	42 102 746	42 086 674	42 102 746	42 086 674
IX. Wartość księgowa na jedną akcję (w zł/EUR)	191,17	164,17	43,28	41,45
X. Współczynnik wypłacalności	14,96	15,90	14,96	15,90

Do wyliczenia wybranych danych finansowych w EUR zastosowano następujące kursy:

- dla pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej - kurs NBP z dnia 31 grudnia 2011 roku - 1 EUR = 4,4168 PLN oraz kurs z dnia 31 grudnia 2010 roku - 1 EUR = 3,9603 PLN.
- dla pozycji rachunku zysków i strat - kurs wyliczony jako średnia kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca 2011 i 2010 roku, odpowiednio: 1 EUR = 4,1401 PLN i 1 EUR = 4,0044 PLN.

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2011	2010
Przychody z tytułu odsetek		3 871 231	3 421 704
Koszty odsetek		(1 722 629)	(1 610 740)
Wynik z tytułu odsetek	6	2 148 602	1 810 964
Przychody z tytułu opłat i prowizji		1 279 172	1 178 745
Koszty z tytułu opłat i prowizji		(439 200)	(432 826)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	7	839 972	745 919
Przychody z tytułu dywidend	8	15 113	8 173
Wynik na działalności handlowej	9	424 091	410 672
Wynik z pozycji wymiany		393 943	369 982
Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń		30 148	40 690
Wynik na lokacyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	23	11 985	45 148
Pozostałe przychody operacyjne	10	301 930	311 271
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	13	(373 470)	(634 779)
Ogólne koszty administracyjne	11	(1 471 501)	(1 380 351)
Amortyzacja	25, 26	(251 412)	(236 918)
Pozostałe koszty operacyjne	12	(178 183)	(207 588)
Wynik działalności operacyjnej		1 467 127	872 511
Zysk brutto		1 467 127	872 511
Podatek dochodowy	14	(322 692)	(211 646)
Zysk netto		1 144 435	660 865
Zysk netto przypadający na:			
- akcjonariuszy BRE Banku SA		1 134 972	641 602
- udziały niekontrolujące		9 463	19 263
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	15	42 093 950	36 679 683
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	15	26,96	17,49
Średnia ważona rozwodniona liczba akcji zwykłych	15	42 133 947	36 709 325
Rozwodniony zysk na jedną akcję zwykłą (w zł)	15	26,94	17,48

Noty przedstawione na stronach 9 - 114 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2011	2010
Zysk netto		1 144 435	660 865
Pozostałe dochody całkowite netto	16	2 248	172 788
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych (netto)		3 451	(5 231)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży (netto)		(1 203)	178 019
Dochody całkowite netto, razem		1 146 683	833 653
Dochody całkowite netto, razem przypadające na:			
- akcjonariuszy BRE Banku SA		1 135 612	816 638
- udziały niekontrolujące		11 071	17 015

Noty przedstawione na stronach 9 -114 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

AKTYWA	Nota	31.12.2011	31.12.2010
Kasa, operacje z bankiem centralnym	17	1 038 356	2 359 912
Należności od banków	18	4 008 874	2 507 282
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	19	991 559	1 565 656
Pochodne instrumenty finansowe	20	1 506 595	1 226 653
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	22	67 851 516	59 374 051
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	21	1 924	-
Lokacyjne papiery wartościowe	23	16 697 212	18 762 688
Aktywa zastawione	19,23,37	4 339 523	1 830 803
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	24	-	317
Wartości niematerialne	25	436 769	427 837
Rzeczowe aktywa trwałe	26	832 455	777 620
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		4 728	5 922
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	34	307 052	316 372
Inne aktywa	27	859 084	883 718
A k t y w a r a z e m		98 875 647	90 038 831

KAPITAŁY I ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banku centralnego	28	-	79
Zobowiązania wobec innych banków	28	27 390 809	28 727 008
Pochodne instrumenty finansowe	20	1 862 747	1 363 508
Zobowiązania wobec klientów	29	54 244 388	47 150 953
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	30	1 735 988	1 371 824
Zobowiązania podporządkowane	31	3 456 200	3 010 127
Pozostałe zobowiązania	32	1 723 856	1 136 624
Bieżące zobowiązanie z tytułu podatku dochodowego		235 568	25 469
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	34	258	629
Rezerwy	33	153 168	175 325
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m		90 802 982	82 961 546

Kapitały			
Kapitały własne przypadające na akcjonariuszy BRE Banku SA		8 048 755	6 909 303
Kapitał podstawowy:		3 493 812	3 491 812
- Zarejestrowany kapitał akcyjny	38	168 411	168 347
- Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	39	3 325 401	3 323 465
Zyski zatrzymane	40	4 493 157	3 356 345
- Wynik finansowy z lat ubiegłych		3 358 185	2 714 743
- Wynik roku bieżącego		1 134 972	641 602
Inne pozycje kapitału własnego	41	61 786	61 146
Udziały niekontrolujące		23 910	167 982
Kapitały razem		8 072 665	7 077 285
Kapitały i zobowiązania razem		98 875 647	90 038 831

Współczynnik wypłacalności	47	14,96	15,90
Wartość księgowa		8 048 755	6 909 303
Liczba akcji		42 102 746	42 086 674
Wartość księgowa na jedną akcję (w zł)		191,17	164,17

Noty przedstawione na stronach 9 - 114 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2011 rok

(w tys. zł)

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku

	Nota	Kapitał podstawowy		Zyski zatrzymane					Inne pozycje kapitału własnego		Kapitały przypadające na akcjonariuszy BRE Banku SA razem	Udziały niekontrolujące	Razem
		Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ryzyka ogólnego	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży			
Stan na 1 stycznia 2011 r.		168 347	3 323 465	1 814 954	55 300	778 953	707 138	-	50	61 096	6 909 303	167 982	7 077 285
Dochody całkowite razem	16							1 134 972	1 871	(1 231)	1 135 612	11 071	1 146 683
Dywidendy wypłacone		-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(6 978)	(6 978)
Transfer na fundusz ryzyka ogólnego		-	-	-	-	63 000	(63 000)	-	-	-	-	-	-
Transfer na kapitał rezerwowy		-	-	-	17 000	-	(17 000)	-	-	-	-	-	-
Transfer na kapitał zapasowy		-	-	519 721	-	-	(519 721)	-	-	-	-	-	-
Emisja akcji	38, 39	64	-	-	-	-	-	-	-	-	64	-	64
Zmiana zakresu konsolidacji/zwiększenie udziału w konsolidowanej spółce		-	-	-	(513)	-	(7 034)	-	-	-	(7 547)	(148 165)	(155 712)
Program opcji pracowniczych	40	-	1 936	-	9 387	-	-	-	-	-	11 323	-	11 323
- wartość usług świadczonych przez pracowników		-	-	-	11 323	-	-	-	-	-	11 323	-	11 323
- rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych		-	1 936	-	(1 936)	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2011 r.		168 411	3 325 401	2 334 675	81 174	841 953	100 383	1 134 972	1 921	59 865	8 048 755	23 910	8 072 665

Zmiany w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 roku

	Nota	Kapitał podstawowy		Zyski zatrzymane					Inne pozycje kapitału własnego		Kapitały przypadające na akcjonariuszy BRE Banku SA razem	Udziały niekontrolujące	Razem
		Zarejestrowany kapitał akcyjny	Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej	Pozostały kapitał zapasowy	Pozostałe kapitały rezerwowe	Fundusz ryzyka ogólnego	Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	Wynik roku bieżącego	Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży			
Stan na 1 stycznia 2010 r.		118 764	1 402 919	1 761 960	53 158	719 210	178 066	-	3 017	(116 907)	4 120 187	150 967	4 271 154
Dochody całkowite razem	16							641 602	(2 967)	178 003	816 638	17 015	833 653
Transfer na fundusz ryzyka ogólnego		-	-	-	-	59 743	(59 743)	-	-	-	-	-	-
Transfer na kapitał zapasowy		-	-	52 994	-	-	(52 994)	-	-	-	-	-	-
Pokrycie straty z kapitału rezerwowego		-	-	-	(207)	-	207	-	-	-	-	-	-
Emisja akcji	38, 39	49 583	1 929 907	-	-	-	-	-	-	-	1 979 490	-	1 979 490
Koszty emisji akcji		-	(13 287)	-	-	-	-	-	-	-	(13 287)	-	(13 287)
Program opcji pracowniczych	40	-	3 926	-	2 349	-	-	-	-	-	6 275	-	6 275
- wartość usług świadczonych przez pracowników		-	-	-	6 275	-	-	-	-	-	6 275	-	6 275
- rozliczenie zrealizowanych opcji pracowniczych		-	3 926	-	(3 926)	-	-	-	-	-	-	-	-
Stan na 31 grudnia 2010 r.		168 347	3 323 465	1 814 954	55 300	778 953	65 536	641 602	50	61 096	6 909 303	167 982	7 077 285

Noty przedstawione na stronach 9 - 114 stanowią integralną część niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Nota	Rok kończący się 31 grudnia	
		2011	2010
A. Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		1 594 968	(1 641 347)
Zysk przed opodatkowaniem		1 467 127	872 511
<i>Korekty:</i>		<i>127 841</i>	<i>(2 513 858)</i>
Zapłacony podatek dochodowy		(95 738)	(76 690)
Amortyzacja	25, 26	251 412	236 918
(Zyski) straty z tytułu różnic kursowych z działalności finansowej		3 491 775	2 821 505
(Zyski) straty z działalności inwestycyjnej		(14 014)	(43 783)
Utrata wartości aktywów finansowych		-	97
Dywidendy otrzymane	8	(15 113)	(8 173)
Odsetki otrzymane		(2 537 710)	(2 031 189)
Odsetki zapłacone		1 491 412	1 476 674
Zmiana stanu należności od banków		82 717	(349 174)
Zmiana stanu papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu		(181 068)	110 709
Zmiana stanu aktywów i zobowiązań z tytułu pochodnych instrumentów finansowych		219 297	134 987
Zmiana stanu pożyczek i kredytów udzielonych klientom		(7 232 553)	(4 956 689)
Zmiana stanu lokacyjnych papierów wartościowych		(975 828)	(3 554 475)
Zmiana stanu pozostałych aktywów		15 888	27 036
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków		185 887	165 778
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów		4 916 626	3 418 561
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych		(39 839)	30 515
Zmiana stanu rezerw		(10 605)	(1 632)
Zmiana stanu innych zobowiązań		575 295	85 167
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		1 594 968	(1 641 347)
B. Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		(187 372)	(134 115)
Wpływy z działalności inwestycyjnej		118 865	105 618
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach stowarzyszonych	24	1 348	-
Zbycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych, po odliczeniu zbytych środków trwałych		70 013	-
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		19 437	29 553
Dywidendy otrzymane	8	15 113	8 173
Inne wpływy inwestycyjne		12 954	67 892
Wydatki z tytułu działalności inwestycyjnej		306 237	239 733
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych		306 237	239 733
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		(187 372)	(134 115)
C. Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej		(2 519 401)	737 505
Wpływy z działalności finansowej		4 356 344	4 113 662
Z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od banków		620 507	1 929 382
Z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od innych podmiotów		1 255 960	199 260
Emisja dłużnych papierów wartościowych		2 479 813	18 817
Z tytułu emisji akcji zwykłych		64	1 966 203
Wydatki z tytułu działalności finansowej		6 875 745	3 376 157
Splaty kredytów i pożyczek od banków		4 290 141	2 912 297
Splaty kredytów i pożyczek na rzecz innych podmiotów		9 732	17 236
Wykup dłużnych papierów wartościowych		2 075 810	96 714
Nabycie udziałów lub akcji w jednostkach zależnych		107 498	-
Płatności zobowiązań z tytułu umów leasingu finansowego		365	207
Dywidendy i inne wypłaty na rzecz właścicieli		6 978	2 272
Odsetki zapłacone od kredytów otrzymanych od banków oraz od pożyczek podporządkowanych		385 221	347 431
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(2 519 401)	737 505
Zmiana stanu środków pieniężnych netto, razem (A+B+C)		(1 111 805)	(1 037 957)
Zmiana stanu środków pieniężnych z tytułu różnic kursowych		(18 800)	(24 107)
Środki pieniężne na początek okresu sprawozdawczego		5 805 816	6 867 880
Środki pieniężne na koniec okresu sprawozdawczego	43	4 675 211	5 805 816

Noty przedstawione na stronach 9 - 114 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje o Grupie BRE Banku SA

Grupę Kapitałową BRE Banku SA („Grupa”) stanowią podmioty, nad którymi BRE Bank SA („Bank”) sprawuje kontrolę i mające dla Banku charakter:

- **strategiczny** - akcje i udziały w spółkach wspierających poszczególne piony biznesowe BRE Banku SA (pion korporacji i rynków finansowych, bankowości detalicznej oraz pozostałe) o horyzoncie inwestowania nie krótszym niż 3 lata. Utworzenie lub nabycie tych spółek miało na celu rozszerzenie oferty dla klientów Banku;
- **inny** - akcje i udziały spółek nabyte za wierzytelności, powstałe w wyniku ugód i układów z dłużnikami, mające na celu odzyskanie części lub całości należności kredytowych oraz spółek postawionych w stan likwidacji lub upadłości.

Jednostką dominującą Grupy jest BRE Bank SA będący spółką akcyjną zarejestrowaną w Polsce, wchodzącą w skład Grupy Commerzbank AG.

Siedziba centrali Banku mieści się w Warszawie przy ul. Senatorskiej 18.

Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa Kapitałowa BRE Banku SA objęta skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym składała się z następujących spółek:

BRE Bank SA; podmiot dominujący

Bank Rozwoju Eksportu SA powołany został uchwałą nr 99 Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1986 roku. Bank został zarejestrowany na podstawie prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego dla Miasta Stołecznego Warszawy, XVI Wydział Gospodarczy - Rejestrowy w dniu 23 grudnia 1986 roku w Rejestrze Handlowym pod numerem RHB 14036. IX Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy z dnia 4 marca 1999 roku podjęło uchwałę o zmianie nazwy banku na BRE Bank SA. Nowa firma Banku została wpisana do rejestru w dniu 23 marca 1999 roku. W dniu 11 lipca 2001 roku Sąd Rejonowy w Warszawie wydał postanowienie o wpisie Banku do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem KRS 0000025237.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności Bank posiada numer 6512A „Pozostała działalność bankowa”. Zgodnie z Cedulą Giełdową Bank zaklasyfikowany jest do makrosektora „Finanse”, sektor „Banki”.

Zgodnie ze Statutem Banku, przedmiotem jego działalności jest świadczenie usług bankowych i konsultacyjno-doradczych w sprawach finansowych oraz prowadzenie działalności gospodarczej w zakresie określonym w Statucie. Bank prowadzi działalność w zakresie obsługi klientów korporacyjnych, instytucjonalnych i detalicznych (w tym private banking) na terenie całego kraju oraz prowadzi działalność handlową i inwestycyjną.

Bank świadczy usługi na rzecz osób prawnych i fizycznych, krajowych i zagranicznych, zarówno w złotych jak i walutach obcych; w szczególności Bank wspiera wszelkie działania zmierzające do rozwoju eksportu.

Bank może otwierać i posiadać rachunki w bankach polskich i zagranicznych oraz ma prawo posiadania wartości dewizowych i dokonywania obrotu nimi.

W ramach bankowości detalicznej BRE Banku, działalność prowadzą oddziały zagraniczne mBanku w Czechach i na Słowacji.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku zatrudnienie w BRE Banku SA wynosiło 4 729 etatów, a w Grupie 6 294 etaty (31 grudnia 2010 r.: Bank 4 416 etatów; Grupa 6 018 etatów).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku zatrudnienie w BRE Banku SA wynosiło 5 683 osoby, a w Grupie 8 158 osób (31 grudnia 2010 r.: Bank 5 300 osób; Grupa 7 023 osoby).

Działalność Grupy realizowana jest w następujących segmentach, szczegółowo opisanych w Nocie 5.

Korporacje i Rynki Finansowe, w tym:

Klienci Korporacyjni i Instytucje

- **BRE Holding Sp. z o.o. - podmiot zależny**

BRE Holding Sp. z o.o. została utworzona w listopadzie 2007 roku przez BRE Bank jako jedynego udziałowca. Majątek spółki stanowi 100% udziałów w spółce BRE Leasing Sp. z o.o., 100% akcji spółki BRE Faktoring SA, 75,71% akcji spółki BRE Bank Hipoteczny SA i 79,99% akcji spółki BRE.locum SA.

■ **BRE Leasing Sp. z o.o. - podmiot zależny**

Przedmiotem działalności spółki jest głównie leasing ruchomości, takich jak: maszyny, urządzenia, linie technologiczne, samochody osobowe, samochody ciężarowe oraz dostawcze, ciągniki siodłowe, naczepy, przyczepy, autobusy, pojazdy, sprzęt specjalistyczny, statki, samoloty, tabor kolejowy, wyposażenie biurowe, sprzęt komputerowy. Szczegółne miejsce w ofercie BRE Leasing dla klientów korporacyjnych zajmuje leasing nieruchomości, przede wszystkim nieruchomości biurowych, hoteli, magazynów i centrów logistycznych, stacji benzynowych, budynków użyteczności publicznej, infrastruktury komunalnej. Spółka posiada sieć oddziałów zlokalizowanych w największych miastach Polski. BRE Bank posiada pośrednio poprzez spółkę zależną BRE Holding 100% udziałów w spółce BRE Leasing.

■ **Garbary Sp. z o.o. - podmiot zależny**

Jedyną działalnością spółki jest administrowanie nieruchomością gruntową położoną przy ul. Garbary 101/111 w Poznaniu, zabudowaną kompleksem zakładów mięsnych obecnie nie użytkowanych.

■ **BRE Faktoring SA (poprzednio Polfactor SA) - podmiot zależny**

Spółka prowadzi działalność na rynku polskim w zakresie usług faktoringowych, obsługując transakcje krajowe oraz w eksporcie i imporcie. Jest członkiem Polskiego Związku Faktorów oraz Factors Chain International. Obecnie BRE Bank posiada pośrednio poprzez spółkę zależną BRE Holding 100% udziału w kapitale oraz 100% w głosach na WZA.

■ **Transfinance a.s. - podmiot zależny**

Transfinance a.s. świadczy usługi faktoringowe w Republice Czeskiej na rzecz małych i średnich przedsiębiorstw. Oferowane usługi obejmują swoim zakresem faktoring krajowy i międzynarodowy. Dodatkowo spółka zajmuje się skupem inkas, akredytyw, gwarancji bankowych oraz forfaitingiem. Bank posiada 100% akcji spółki.

■ **BRE GOLD Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych - podmiot zależny**

Począwszy od listopada 2009 roku Grupa konsoliduje BRE GOLD Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych, którego wszystkie wyemitowane certyfikaty inwestycyjne (serii A i B) zostały objęte przez BRE Bank SA. Głównym aktywem funduszu jest pakiet akcji PZU SA posiadany wcześniej bezpośrednio przez Bank.

Działalność Handlowa i Inwestycyjna

■ **BRE Bank Hipoteczny SA - podmiot zależny**

Przedmiotem działalności BRE Banku Hipotecznego SA jest udzielanie kredytów hipotecznych na finansowanie nieruchomości komercyjnych, projektów mieszkaniowych oraz inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Spółka jest emitentem hipotecznych i publicznych listów zastawnych, za pośrednictwem których refinansuje swoją działalność kredytową.

Bank posiada łącznie, bezpośrednio i pośrednio poprzez spółkę zależną BRE Holding, 100% akcji spółki.

■ **BRE Finance France SA - podmiot zależny**

Przedmiotem działalności spółki jest pozyskiwanie dla Banku środków finansowych z rynków międzynarodowych poprzez emisje euroobligacji. W grudniu 2009 roku Spółka dokonała wykupu ostatniej transzy w ramach Programu Emisji Euroobligacji. W 2011 roku spółka nie emitowała papierów dłużnych.

■ **Dom Inwestycyjny BRE Banku SA - podmiot zależny**

Przedmiotem działania spółki jest świadczenie wszelkich usług związanych z obrotem papierami wartościowymi, prawami majątkowymi nie będącymi papierami wartościowymi, jak również innymi instrumentami finansowymi na rynku kapitałowym dozwolonymi przepisami prawa i zakresem posiadanych zezwoleń.

Bankowość Detaliczna (w tym Private Banking)

■ **Aspiro SA - podmiot zależny**

Aspiro SA oferuje produkty mBanku, MultiBanku oraz banków trzecich. Oferta obejmuje kredyty hipoteczne, produkty biznesowe, kredyty gotówkowe, produkty ubezpieczeniowe i leasing. Dystrybucja odbywa się na terenie całego kraju w 25 Centrach Finansowych, 62 mKioskach, 10 mKioskach Partnerskich oraz 30 Punktach Obsługi Agencyjnej.

■ **BRE Wealth Management SA - podmiot zależny**

Przedmiotem działalności BRE Wealth Management SA jest kompleksowe zarządzanie majątkiem klienta. W 2011 roku wdrożony został nowy model biznesowy, skupiający się na ofercie związanej z doradztwem inwestycyjnym. Spółka kontynuuje swój strategiczny kierunek rozwoju komunikowany jako zmiana w ofercie „Od Asset Managera do Wealth Managera”. Nowy model zakłada doradztwo w zakresie całego majątku, zarówno aktywów finansowych jak i pozafinansowych, ze szczególnym uwzględnieniem planów biznesowych klienta i wsparciem w tym zakresie. Tym samym zmieniła się grupa docelowa BRE Wealth Management - aktualnie oferta kierowana jest do Klientów z aktywami powyżej 1 mln zł.

■ **BRE Ubezpieczenia TUiR SA - podmiot zależny, ubezpieczyciel**

Podstawowym przedmiotem działalności spółki jest działalność ubezpieczeniowa w zakresie działu II ubezpieczeń - pozostałe ubezpieczenia osobowe oraz ubezpieczenia majątkowe. Spółka prowadzi sprzedaż swoich produktów ubezpieczeniowych zarówno w ramach internetowej platformy ubezpieczeniowej stworzonej we współpracy z oddziałami detalicznymi Banku, jak i klasycznych produktów bancassurance dla klientów Banku za pośrednictwem agenta ubezpieczeniowego, spółki BRE Ubezpieczenia Sp. z o.o. Bank posiada 100% udziałów tej spółki.

■ **BRE Ubezpieczenia Sp. z o.o. - podmiot zależny, pośrednik ubezpieczeniowy**

Przedmiotem działalności spółki jest świadczenie usług agenta ubezpieczeniowego, jak również świadczenie usług z zakresu dokonywania rozliczeń z tytułu umów ubezpieczeniowych osób ubezpieczonych. Bezpośrednią jednostką dominującą jest spółka BRE Ubezpieczenia TUiR SA. Bank posiada pośrednio przez BRE Ubezpieczenia TUiR SA 100% udziałów w spółce.

Pozostałe:

■ **Centrum Rozliczeń i Informacji CERI Sp. z o.o. - podmiot zależny**

Przedmiotem działania spółki jest m.in. świadczenie usług z zakresu rozliczeń i obsługi baz danych, a także archiwum elektronicznego, archiwum tradycyjnego oraz wprowadzania danych.

■ **BRE.locum SA - podmiot zależny**

BRE.locum SA jest spółką developerską działającą na pierwotnym rynku nieruchomości mieszkaniowych. Spółka opracowuje i kwalifikuje projekty inwestycyjne, organizuje, nadzoruje i prowadzi prace projektowe i wykonawcze w zakresie budownictwa, sprawuje funkcję inwestora zastępczego, organizuje finansowanie inwestycji. W IV kwartale 2010 roku nastąpiło przeniesienie udziałów w spółce do spółki BRE Holding Sp. z o.o. Bank posiada pośrednio przez BRE Holding Sp. z o.o. 79,99% udziałów w spółce.

Pozostałe informacje o spółkach Grupy

W dniu 28 lipca 2011 roku nastąpiła finalizacja transakcji sprzedaży przez Grupę udziałów w spółkach Intermarket Bank AG i Magyar Factor zRt oraz zakupu od Intermarket Bank AG posiadanych przez niego akcji spółek BRE Faktoring SA i Transfinance a.s.

Powyższa transakcja została opisana w Nocie 45 niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowanym sprawozdaniem finansowym Bank obejmuje następujące spółki:

	31.12.2011		31.12.2010	
	Udział w liczbie głosów (bezpośrednio i pośrednio)	Metoda konsolidacji	Udział w liczbie głosów (bezpośrednio i pośrednio)	Metoda konsolidacji
Aspiro SA	100%	pełna	100%	pełna
BRE Bank Hipoteczny SA	100%	pełna	100%	pełna
BRE Holding Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
BRE Leasing Sp. z o.o.	100%	pełna	50,004%	pełna
BRE Ubezpieczenia Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
BRE Ubezpieczenia TUIR SA	100%	pełna	100%	pełna
BRE Wealth Management SA	100%	pełna	100%	pełna
Centrum Rozliczeń i Informacji CERI Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
Dom Inwestycyjny BRE Banku SA	100%	pełna	100%	pełna
Garbary Sp. z o.o.	100%	pełna	100%	pełna
BRE Faktoring SA (poprzednio Polfactor SA)	100%	pełna	78,12%	pełna
Transfinance a.s.	100%	pełna	78,12%	pełna
BRE Finance France SA	99,98%	pełna	99,98%	pełna
BRE.locum SA	79,99%	pełna	79,99%	pełna
BRE GOLD FIZ Aktywów Niepublicznych	100% certyfikatów	pełna	100% certyfikatów	pełna
Intermarket Bank AG	-	-	56,24%	pełna
Magyar Factor zRt.	-	-	78,12%	pełna

Począwszy od końca lipca 2011 roku Bank zaprzestał konsolidacji dwóch spółek zależnych, Intermarket Bank AG i Magyar Factor zRt, w związku ze sprzedażą udziałów w tych spółkach.

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd BRE Banku SA dnia 2 marca 2012 roku.

2. Opis ważniejszych stosowanych zasad rachunkowości

Najważniejsze zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzaniu niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego zostały przedstawione poniżej. Zasady te stosowane były we wszystkich prezentowanych okresach w sposób ciągły.

2.1. Podstawa sporządzenia

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy BRE Banku SA sporządzono za okres 12 miesięcy zakończony 31 grudnia 2011 roku.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy BRE Banku SA sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej, według zasady kosztu historycznego z uwzględnieniem zasad wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wszystkich kontraktów pochodnych.

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga użycia określonych szacunków księgowych. Wymaga również od Zarządu stosowania własnego osądu przy stosowaniu przyjętych przez Grupę zasad rachunkowości. Zagadnienia, w odniesieniu do których wymagana jest większa doza osądu, zagadnienia bardziej złożone lub takie, przy których założenia i szacunki są znaczące z punktu widzenia sprawozdania finansowego, ujawnione są w Nocie 4.

2.2. Konsolidacja

Jednostki zależne:

Jednostki zależne to wszelkie jednostki (w tym jednostki specjalnego przeznaczenia), w odniesieniu do których Grupa ma zdolność kierowania ich polityką finansową i operacyjną, co zwykle towarzyszy posiadaniu większości ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Przy dokonywaniu oceny, czy Grupa kontroluje daną jednostkę, uwzględnia się istnienie i wpływ potencjalnych praw głosu, które w danej chwili można zrealizować lub zamienić. Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji od dnia przejścia nad nimi kontroli przez Grupę. Przestaje się je konsolidować z dniem ustania kontroli. Przejście jednostek zależnych przez Grupę rozlicza się metodą nabycia. Koszt przejścia ustala się jako wartość godziwą przekazanych aktywów, wyemitowanych instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań zaciągniętych lub przejętych na dzień wymiany, powiększoną o koszty bezpośrednio związane z przejściem. Możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania i zobowiązania warunkowe

przejęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych wycenia się początkowo według ich wartości godziwej na dzień przejęcia, niezależnie od wielkości ewentualnych udziałów mniejszości. Nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach netto ujmuje się jako wartość firmy. Jeżeli koszt przejęcia jest niższy od wartości godziwej aktywów netto przejętej jednostki zależnej, różnicę ujmuje się bezpośrednio w rachunku zysków i strat (zob. Nota 2.18).

Zmiany udziału jednostki dominującej w jednostce zależnej, które nie skutkują utratą kontroli nad jednostką zależną, są ujmowane jako transakcje kapitałowe (tj. jako transakcje z właścicielami działającymi w ramach uprawnień właścicieli).

Transakcje, rozrachunki i niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Niezrealizowane straty również podlegają eliminacji, chyba, że transakcja dostarcza dowodów na utratę wartości przekazanego składnika aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały zmienione, tam gdzie było to konieczne, dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

Połączenia jednostek gospodarczych dotyczące jednostek znajdujących się pod wspólną kontrolą rozlicza się metodą nabycia, zgodnie z MSSF 3 „Połączenia jednostek gospodarczych”.

Konsolidacją nie objęto spółek, których rozmiary działalności nie są istotne w stosunku do rozmiarów działalności Grupy Kapitałowej, oraz spółek nabytych w celu ich sprzedaży lub likwidacji. Spółki te są wyceniane według ceny nabycia pomniejszonej o odpisy z tytułu utraty wartości.

Jednostki stowarzyszone:

Jednostki stowarzyszone to wszelkie jednostki, na które Grupa wywiera znaczący wpływ, lecz których nie kontroluje, co zwykle towarzyszy posiadaniu od 20% do 50% ogólnej liczby głosów w organach stanowiących. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych rozlicza się metodą praw własności i ujmuje początkowo według kosztu. Inwestycja Grupy w jednostkach stowarzyszonych obejmuje wartość firmy (pomniejszoną o ewentualne skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości), określoną w dniu nabycia (zob. Nota 2.18).

Udział Grupy w wyniku finansowym jednostek stowarzyszonych od dnia nabycia ujmuje się w rachunku zysków i strat, zaś jej udział w zmianach stanu pozostałych dochodów całkowitych od dnia nabycia - w pozostałych dochodach całkowitych. Wartość bilansową inwestycji koryguje się o łączne zmiany stanu poszczególnych elementów kapitału od dnia ich nabycia. Gdy udział Grupy w stratach jednostki stowarzyszonej staje się równy lub większy od udziału Grupy w tej jednostce stowarzyszonej, obejmującego ewentualne inne niż zabezpieczone należności, Grupa zaprzestaje ujmować dalsze straty, chyba że wzięła na siebie obowiązki lub dokonała płatności w imieniu danej jednostki stowarzyszonej.

Niezrealizowane zyski na transakcjach pomiędzy Grupą, a jej jednostkami stowarzyszonymi eliminuje się proporcjonalnie do udziału Grupy w jednostkach stowarzyszonych. Niezrealizowane straty również są eliminowane, chyba, że transakcja dostarcza dowodów na wystąpienie utraty wartości przekazywanego składnika aktywów. Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki stowarzyszone zostały, tam gdzie było to konieczne, zmienione dla zapewnienia zgodności z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

2.3. Przychody i koszty z tytułu odsetek

W rachunku zysków i strat ujmowane są wszystkie przychody odsetkowe dotyczące instrumentów finansowych wycenianych w koszcie amortyzowanym przy wykorzystaniu metody efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą obliczania amortyzowanej wartości początkowej aktywów lub zobowiązań finansowych oraz alokacji przychodów lub kosztów z tytułu odsetek do właściwego okresu. Efektywna stopa procentowa to stopa, dla której zdyskontowane przyszłe płatności lub wpływy pieniężne są równe bieżącej wartości bilansowej netto danego aktywa lub zobowiązania finansowego. Obliczając efektywną stopę procentową, Grupa szacuje przepływy pieniężne uwzględniając wszystkie warunki umowne danego instrumentu finansowego, nie biorąc jednak pod uwagę możliwych przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów. Kalkulacja ta uwzględnia wszystkie opłaty zapłacone lub otrzymane między stronami umowy, które są integralną częścią efektywnej stopy procentowej, oraz koszty transakcji i wszystkie inne premie lub dyskonta.

W momencie dokonania odpisu z tytułu utraty wartości aktywa finansowego lub grupy podobnych aktywów finansowych, przychody z tytułu odsetek wykazywane są według stopy procentowej, według której zdyskontowane zostały przyszłe przepływy pieniężne dla celów wyceny utraty wartości.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje otrzymane lub należne z tytułu kredytów, lokat międzybankowych oraz lokacyjnych papierów wartościowych ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej.

Przychody z tytułu odsetek, w tym odsetek od kredytów, ujmowane są w rachunku zysków i strat oraz drugostronnie w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako należności od banków lub pozostałych klientów.

W kalkulacji efektywnej stopy procentowej uwzględniane są przepływy pieniężne wynikające tylko z takich wbudowanych instrumentów pochodnych, które są ściśle powiązane z umową zasadniczą.

2.4. Przychody z tytułu opłat i prowizji

Przychody z tytułu opłat i prowizji ujmują się zasadniczo według zasady memoriału, z chwilą wykonania usługi. Opłaty za uruchomienie kredytu dotyczące kredytów, które prawdopodobnie zostaną wykorzystane są odraczane (wraz z odnośnymi kosztami bezpośrednimi) i uwzględniane w kalkulacji efektywnej stopy procentowej kredytu. Opłaty z tytułu udostępnienia kredytów konsorcjalnych wykazuje się jako przychód w momencie zakończenia procesu organizacji konsorcjum, jeżeli Grupa nie zachowała dla siebie żadnej części ryzyka kredytowego lub zachowała część o tej samej efektywnej stopie procentowej co inni uczestnicy. Prowizje i opłaty z tytułu negocjowania lub uczestnictwa w negocjowaniu transakcji na rzecz osoby trzeciej, takiej jak nabycie akcji/udziałów lub innych papierów wartościowych bądź nabycie lub zbycie przedsiębiorstwa, ujmują się z chwilą zrealizowania odnośnej transakcji. Opłaty z tytułu zarządzania portfelem i inne opłaty za usługi zarządzania, doradztwa i inne są ujmowane na podstawie odpowiednich umów o świadczenie usług, zazwyczaj proporcjonalnie do upływu czasu. Tę samą zasadę stosuje się przy usługach zarządzania majątkiem klientów, planowania finansowego i powiernictwa, które świadczy się nieprzerwanie przez dłuższy okres.

Prowizje obejmują opłaty pobierane przez Grupę z tytułu obsługi kart płatniczych i kredytowych, operacji gotówkowych, prowadzenia rachunków klientów, przekazów oraz akredytów. Ponadto, prowizje obejmują przychody z działalności maklerskiej oraz prowizje otrzymywane przez fundusze emerytalne.

Dodatkowo w ramach działalności ubezpieczeniowej, przychody z tytułu opłat i prowizji obejmują przychody z tytułu świadczenia usług agenta ubezpieczeniowego oraz przychody z tytułu opłaty pobieranej od produktów ubezpieczeniowych sprzedawanych poprzez platformę internetową za rozłożenie składki na raty. Opłata za rozłożenie składki na raty jest ujmowana w całości w terminie wystawienia polisy.

Przychody z tytułu świadczenia usług agenta ubezpieczeniowego ujmowane są z chwilą wykonania usługi w kwocie netto, po potrąceniu bezpośrednio powiązanych z nimi kosztów usług świadczonych przez jednostki spoza Grupy.

2.5. Przypis składki

Przychody z tytułu przypisu składki, osiąmane w ramach działalności ubezpieczeniowej, są ujmowane w terminie wystawienia polisy i zarachowywane proporcjonalnie do upływu okresu ochrony ubezpieczeniowej. W skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy przypis składki ujęty jest w pozostałych przychodach operacyjnych.

2.6. Odszkodowania i świadczenia netto

Odszkodowania i świadczenia netto dotyczą działalności ubezpieczeniowej. Obejmują one wszelkie wypłaty i obciążenia dokonywane w okresie sprawozdawczym z tytułu odszkodowań i świadczeń za zdarzenia powstałe w okresie sprawozdawczym i w okresach ubiegłych, łącznie z kosztami likwidacji szkód i windykacji regresów, pomniejszone o otrzymane zwroty, regresy i wszelkie odzyski, w tym również odzyski ze sprzedaży pozostałości po szkodach i pomniejszone o udział reasekuratorów w tych pozycjach. Koszty likwidacji szkód i windykacji regresów obejmują również koszty postępowania spornego. Pozycja obejmuje również odszkodowania i świadczenia z tytułu koasekuracji, w części przypadającej na udział Grupy. W skonsolidowanym sprawozdaniu Grupy odszkodowania i świadczenia netto ujęte są łącznie z przypisem składki w pozostałych przychodach operacyjnych.

2.7. Sprawozdawczość dotycząca segmentów

Segment operacyjny jest częścią składową Grupy, która angażuje się w działalność gospodarczą, w związku, z którą może uzyskiwać przychody i ponosić koszty (w tym przychody i koszty związane z transakcjami z innymi częściami składowymi Grupy), oraz której wyniki działalności są regularnie przeglądane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w Grupie oraz wykorzystujący te wyniki przy podejmowaniu decyzji o zasobach alokowanych do segmentu i przy ocenie wyników działalności segmentu, jak również w przypadku której są dostępne oddzielne informacje finansowe.

Sprawozdawczość segmentów działalności jest przedstawiana na tej samej podstawie, co zastosowana do celów sprawozdawczości wewnętrznej (kierownictwa). Kierownictwo oznacza funkcję, która polega na alokacji zasobów do segmentów działalności i przeprowadzaniu oceny ich wyników. Grupa przyjęła, iż rolę „kierownictwa” zgodnie z definicją MSSF 8 pełni Zarząd Banku.

Zgodnie z MSSF 8 Grupa wyodrębniła następujące segmenty operacyjne: Bankowość Detaliczna, Korporacje i Rynki Finansowe, w których skład wchodzi Klienci Korporacyjni i Instytucje oraz Działalność Handlowa i Inwestycyjna, oraz pozostała działalność.

2.8. Aktywa finansowe

Grupa klasyfikuje swoje aktywa finansowe do następujących kategorii: aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, pożyczki i należności, aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności oraz aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. O klasyfikacji aktywów finansowych decyduje kierownictwo w momencie ich początkowego ujęcia.

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Kategoria ta obejmuje dwie podkategorie: aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa finansowe wyznaczone w momencie ich początkowego ujęcia jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Składnik aktywów finansowych zalicza się do tej kategorii, jeżeli nabyty został przede wszystkim w celu sprzedaży w krótkim terminie lub jeżeli został zaliczony do tej kategorii przez spółki Grupy. Instrumenty pochodne również zalicza się do „przeznaczonych do obrotu”, o ile nie zostały przeznaczone na zabezpieczenia.

Rozchód dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu następuje według średniej ważonej metody rozchodu.

Grupa klasyfikuje aktywa finansowe/zobowiązania finansowe jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat jeśli spełniony został którykolwiek z poniższych warunków:

- aktywa/zobowiązania kwalifikowane są jako przeznaczone do obrotu, tj.: są nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie, są częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie, i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego, faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków lub są instrumentami pochodnymi (z wyjątkiem instrumentów pochodnych wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi),
- przy początkowym ujęciu aktywa/zobowiązania zostały wyznaczone przez jednostkę jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Jeśli umowa zawiera jeden lub więcej wbudowanych instrumentów pochodnych, Grupa wyznacza całą hybrydową (łączną) umowę jako składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniany według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, o ile:

- wbudowany instrument pochodny nie zmienia znacząco przepływów pieniężnych, które byłyby wymagane umową, lub
- jest rzeczą oczywistą bez przeprowadzania lub po pobieżnej analizie przeprowadzonej podczas rozważenia po raz pierwszy hybrydowego instrumentu, że oddzielenie wbudowanego instrumentu pochodnego (wbudowanych instrumentów pochodnych) byłoby zabronione, jak na przykład opcja przedpłaty wbudowanej w pożyczkę pozwalającą jej posiadaczowi na spłatę pożyczki za kwotę zbliżoną do jej zamortyzowanego kosztu.

Grupa dokonuje również klasyfikacji do aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, gdy klasyfikacja taka prowadzi do uzyskania bardziej przydatnych informacji, gdyż:

- eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność w zakresie wyceny lub ujmowania (określaną czasami jako "niedopasowanie księgowe"), która w przeciwnym razie powstałaby z powodu innego sposobu wyceny aktywów lub zobowiązań bądź innego ujęcia związanych z nimi zysków i strat, lub
- grupa aktywów finansowych, zobowiązań finansowych lub obu tych kategorii jest odpowiednio zarządzana, a jej wyniki oceniane w oparciu o wartość godziwą, zgodnie z udokumentowanymi zasadami zarządzania ryzykiem lub strategią inwestycyjną, natomiast informacje na temat grupy są na tej podstawie przekazywane wewnątrz jednostki kluczowym członkom kierownictwa.

W momencie początkowego ujęcia aktywa i zobowiązania finansowe zaklasyfikowane do tej kategorii wyceniane są w wartości godziwej.

Przychody/koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej, za wyjątkiem instrumentów pochodnych, których sposób ujęcia jest opisany w nocie 2.15, ujmuje się w wyniku z tytułu odsetek. Wycena i wynik ze sprzedaży aktywów finansowych/zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej ujęte są w wyniku na działalności handlowej.

Pożyczki i należności

Pożyczki i należności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach, nienotowane na aktywnym rynku. Powstają wówczas, gdy Grupa wydaje środki pieniężne, towary lub usługi bezpośrednio dłużnikowi, nie mając zamiaru wprowadzać swojej należności do obrotu.

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności (UDTZ) to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Grupa zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności.

W przypadku sprzedaży przez Grupę przed terminem zapadalności części aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności, której nie można uznać za nieistotną, następuje tzw. „zarażenie portfela UDTZ”, a tym samym wszystkie aktywa z tej kategorii są przekwalifikowane do kategorii dostępnych do sprzedaży.

W prezentowanych w niniejszym sprawozdaniu okresach sprawozdawczych, w Grupie nie było aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Inwestycje dostępne do sprzedaży to inwestycje, które Grupa zamierza utrzymywać przez czas nieokreślony. Mogą one zostać sprzedane, np. w celu poprawy płynności, w reakcji na zmiany stóp procentowych, kursów wymiany walut lub cen instrumentów kapitałowych.

Przychody/koszty z tytułu odsetek od aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujemne się w wyniku z tytułu odsetek. Wynik ze sprzedaży aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujemne się w wyniku na lokacyjnych papierach wartościowych.

Standaryzowane transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży ujemne się na dzień rozliczenia transakcji - dzień, w którym Grupa dostarcza lub otrzymuje dany składnik aktywów. Zmiany w wartości godziwej pomiędzy datą zawarcia transakcji a datą jej rozliczenia w przypadku aktywów wycenianych w wartości godziwej ujemne się w rachunku zysków i strat lub w innych pozycjach kapitału własnego. Kredyty wykazywane są w momencie wypłaty gotówki na rzecz kredytobiorcy. Aktywa finansowe ujemne się początkowo według wartości godziwej powiększonej o koszty transakcyjne, z wyjątkiem aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Aktywa finansowe wyłącza się ze sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży i aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są na koniec okresu sprawozdawczego wyceniane według wartości godziwej. Pożyczki i należności oraz inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności wykazywane są według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu), z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. Zyski i straty wynikające ze zmian wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat są wykazywane w rachunku zysków i strat w okresie, w którym powstały. Zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży są odnoszone bezpośrednio na pozostałe dochody całkowite do czasu usunięcia danego składnika aktywów finansowych ze sprawozdania z sytuacji finansowej lub wystąpienia utraty wartości - wówczas łączna kwota zysków lub strat ujmowanych dotychczas w pozostałych dochodach całkowitych wykazywana jest w rachunku zysków i strat. Jednakże, odsetki naliczane według efektywnej stopy procentowej ujmowane są w rachunku zysków i strat. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży są wykazywane w rachunku zysków i strat w momencie ustanowienia prawa jednostki do otrzymania płatności.

Wartość godziwa inwestycji notowanych na aktywnym rynku wynika z ich bieżącej wartości rynkowej. Jeżeli rynek na dany składnik aktywów finansowych nie jest aktywny, Grupa ustala wartość godziwą, stosując techniki wyceny. Obejmują one wykorzystanie niedawno przeprowadzonych transakcji na normalnych zasadach rynkowych, odwołanie się do innych instrumentów, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych oraz modele wyceny opcji oraz inne metody wyceny powszechnie stosowane przez uczestników rynku.

Jeżeli poprzez zastosowanie technik wyceny nie można uzyskać wiarygodnej wartości godziwej inwestycji w nienotowane na aktywnym rynku instrumenty kapitałowe, wycenia się je po koszcie nabycia.

Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych ujemne się początkowo według kosztu nabycia i rozlicza metodą praw własności.

2.9. Aktywa reasekuracyjne

Grupa ceduje ryzyka ubezpieczeniowe na reasekuratorów w toku zwykłej działalności operacyjnej w ramach działalności ubezpieczeniowej. Aktywa reasekuracyjne obejmują przede wszystkim udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych.

Kwoty rozliczeń z reasekuratorami są szacowane w sposób zgodny z właściwymi reasekurowanymi polisami i umowami reasekuracyjnymi.

Testy na utratę wartości aktywów reasekuracyjnych są przeprowadzane wtedy, gdy zaistnieją przesłanki wskazujące na utratę wartości. Odpis z tytułu utraty wartości aktywów reasekuracyjnych tworzony jest wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki wskazujące na to, że Grupa może nie otrzymać wszystkich należnych kwot w myśl warunków umów oraz gdy wartość takiego odpisu można określić w wiarygodny sposób.

Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zmniejszyła się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to odwrócenie uprzednio ujętej straty z tego tytułu ujemne się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Odwrócenie nie może spowodować zwiększenia wartości bilansowej składnika aktywów finansowych ponad kwotę, która stanowiłaby zamortyzowany koszt tego składnika na dzień odwrócenia w sytuacji, gdyby ujęcie utraty wartości w ogóle nie miało miejsca.

2.10. Kompensowanie instrumentów finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednoczesnej realizacji danego składnika aktywów i uregulowania zobowiązania.

2.11. Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa wykazywane według zamortyzowanego kosztu

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. O utracie wartości składnika lub grupy aktywów finansowych i stratach poniesionych z tego tytułu mowa jest wyłącznie wtedy, gdy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości na skutek wydarzenia lub wydarzeń, które nastąpiły po pierwotnym ujęciu danego składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), oraz gdy to zdarzenie (lub zdarzenia) ma wpływ na możliwe do wiarygodnego oszacowania przyszłe przepływy pieniężne dotyczące tego aktywa lub grupy aktywów finansowych. Obiektywnymi przesłankami utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych mogą być uzyskane przez Grupę informacje o następujących zdarzeniach powodujących stratę:

- a) znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- b) naruszenie umowy, np. niespłacenie lub opóźniona spłata odsetek lub części kapitałowej zobowiązania;
- c) dokonanie przez Grupę ustępstwa na rzecz dłużnika spowodowanego ekonomicznymi lub prawnymi aspektami jego trudności finansowych, które w innych okolicznościach nie byłoby brane pod uwagę;
- d) prawdopodobieństwo bankructwa lub innej reorganizacji finansowej dłużnika;
- e) zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych spowodowany trudnościami finansowymi; lub
- f) dające się zaobserwować dane wskazujące na wymierne zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących grupy aktywów finansowych od czasu pierwotnego ich ujęcia, nawet jeżeli zmniejszenia tego nie można jeszcze przypisać do poszczególnych składników grupy aktywów finansowych, w tym:
 - niekorzystne zmiany sytuacji płatniczej dłużników; lub
 - warunki ekonomiczne w kraju lub na rynku lokalnym wpływające na utratę wartości aktywów należących do danej grupy.

Grupa najpierw ocenia, czy występują obiektywne przesłanki utraty wartości poszczególnych istotnych składników aktywów finansowych, oraz czy dowody takie występują indywidualnie lub łącznie dla aktywów, które indywidualnie nie są istotne. Jeżeli Grupa ustali, że dla danego składnika aktywów finansowych ocenianego indywidualnie nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości (niezależnie od tego, czy składnik ten jest istotny, czy nie), składnik ten włączany jest do grupy aktywów finansowych o podobnych cechach ryzyka kredytowego, która jest następnie zbiorczo oceniana pod kątem utraty wartości. Składniki aktywów finansowych, dla których wykazana została strata z tytułu utraty wartości w oparciu o analizę indywidualną (po raz pierwszy lub kolejny), nie są uwzględniane w zbiorczej ocenie utraty wartości.

Jeżeli istnieją obiektywne przesłanki na utratę wartości pożyczek i należności lub inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności wykazywanych według zamortyzowanego kosztu, kwotę straty oblicza się jako różnicę między wartością bilansową danego składnika aktywów a bieżącą wartością szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat z tytułu niespłaconych kredytów, które nie zostały jeszcze poniesione) zdyskontowaną według pierwotnej efektywnej stopy procentowej danego składnika aktywów finansowych. Wartość bilansowa składnika aktywów zostaje zmniejszona poprzez konto odpisów aktualizujących, a kwota straty obciąża rachunek zysków i strat. Jeżeli kredyt lub inwestycja utrzymywana do terminu zapadalności ma zmienną stopę procentową, wówczas stopą dyskontową stosowaną do ustalenia utraty wartości jest bieżąca efektywna stopa procentowa ustalona zgodnie z umową.

Kalkulacja bieżącej wartości szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących zabezpieczonego składnika aktywów finansowych uwzględnia przepływy pieniężne wynikające z przejęcia zabezpieczenia pomniejszone o koszty jego nabycia i sprzedaży, niezależnie od tego, czy przejęcie jest prawdopodobne, czy nie.

Dla celów zbiorczej oceny utraty wartości, ekspozycje kredytowe są grupowane na potrzeby zapewnienia jednorodności ryzyka kredytowego w ramach danego portfela. Do grupowania na jednorodne portfele może zostać użytych wiele parametrów, np.: typ kontrahenta, typ ekspozycji, szacowane prawdopodobieństwa defaultu, typ zabezpieczenia, przeterminowanie, zapadalności oraz ich kombinacje. Cechy te mają wpływ na oszacowanie przyszłych przepływów pieniężnych dla określonych grup aktywów, ponieważ wskazują na możliwości spłaty przez dłużników całości ich zobowiązań zgodnie z warunkami umów dotyczących ocenianych aktywów.

Przyszłe przepływy pieniężne dotyczące grupy aktywów finansowych ocenianych zbiorczo pod kątem utraty wartości są szacowane na podstawie przepływów pieniężnych wynikających z umów oraz historycznych parametrów strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Historyczne parametry strat są korygowane na podstawie danych pochodzących z bieżących obserwacji w celu uwzględnienia wpływu aktualnych czynników rynkowych, które nie miały miejsca w okresie, którego dotyczą

obserwacje historyczne, oraz wyłączenia skutków okoliczności, które miały miejsce w okresie historycznym, a które nie zachodzą obecnie.

Do wyliczenia kwoty rezerwy na ekspozycje bilansowe analizowane grupowo zostało wykorzystane prawdopodobieństwo wystąpienia defaultu (PD). Poprzez odpowiednie skalibrowanie wartości PD uwzględniające specyfikę poszczególnych produktów i okresów ujawniania się strat na tych produktach, są to wartości PD pozwalające na wykrycie już zaistniałych strat i obejmujące jedynie okres w jakim straty, które wystąpiły na dzień oceny utraty wartości powinny się skryzalizować.

Nieściągalne kredyty są spisywane w ciężar rezerw na utratę wartości kredytów. Przed spisaniem kredytu należy przeprowadzić wszystkie wymagane procedury i ustalić kwotę straty. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty, odpowiednio zmniejszana jest wysokość odpisów z tytułu utraty wartości kredytów w rachunku zysków i strat.

Jeżeli w następnym okresie wysokość straty z tytułu utraty wartości zmniejszy się na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wystąpieniu utraty wartości (np. poprawy oceny zdolności kredytowej dłużnika), wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany poprzez dokonanie odpowiedniej korekty konta odpisów aktualizujących. Kwota dokonanego odwrócenia wykazywana jest w rachunku zysków i strat.

Aktywa wyceniane w wartości godziwej

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości danego składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. W przypadku instrumentów kapitałowych klasyfikowanych jako inwestycje dostępne do sprzedaży, przy ocenie, czy nastąpiła utrata wartości, brany jest pod uwagę m.in. znaczny lub długotrwały spadek wartości godziwej papieru wartościowego poniżej jego ceny nabycia, wynikający ze zwiększenia ryzyka kredytowego. Jeżeli istnieją tego rodzaju przesłanki dotyczące aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, łączna strata - ustalona jako różnica pomiędzy kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą - zostaje wyksięgowana z kapitału własnego i ujęta w rachunku zysków i strat. Tak wyliczona strata powinna zostać pomniejszona o utratę wartości danego składnika aktywów uprzednio wykazywaną w rachunku zysków i strat. Odpisy z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych ujęte w rachunku zysków i strat nie są odwracane przez rachunek zysków i strat, lecz przez kapitał własny. Jeżeli w późniejszym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego klasyfikowanego jako dostępny do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten będzie można obiektywnie powiązać ze zdarzeniem, które nastąpiło po ujęciu utraty wartości w rachunku zysków i strat, wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest odwracany w rachunku zysków i strat.

Umowy renegotjowane

Grupa traktuje renegotjacje warunków umownych pożyczek i kredytów jako przesłankę utraty wartości, chyba że renegotjacja warunków umownych nie była wymuszona sytuacją dłużnika, a przeprowadzona była na normalnych zasadach biznesowych. Następnie Grupa ocenia, czy utrata wartości takich pożyczek i kredytów powinna zostać rozpoznana na bazie indywidualnej czy grupowej.

2.12. Umowy gwarancji finansowych

Umową gwarancji finansowych jest umowa zobowiązująca wystawcę do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu nie dokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z pierwotnymi lub zmienionymi warunkami instrumentu dłużnego.

W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się w wartości godziwej. Po początkowym ujęciu, wystawca takiej umowy wycenia ją według wartości wyższej z:

- wartości ustalonej zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe” oraz
- wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSR 18 „Przychody”.

2.13. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych obejmują pozycje zapadalne w ciągu trzech miesięcy od dnia nabycia, w tym: kasę i środki w banku centralnym o nieograniczonych możliwościach dysponowania, bony skarbowe oraz inne kwalifikujące się bony, kredyty i pożyczki udzielone innym bankom, należności od innych banków oraz zakupione z intencją sprzedaży w krótkim terminie papiery wartościowe Skarbu Państwa.

Weksle uprawnione do redyskontowania w banku centralnym stanowią weksle zlotowe, o terminie zapadalności do trzech miesięcy.

2.14. Umowy sprzedaży i odkupu

Transakcje repo i reverse repo określane są jako operacje sprzedaży lub kupna papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i określonej umownej cenie i są ujmowane na dzień przekazania środków.

Papiery wartościowe sprzedawane przy jednoczesnym zawarciu powiązanej umowy odkupu (ang. *repos/sell buy back*) są reklasifikowane w sprawozdaniu finansowym jako aktywa będące przedmiotem zastawu, jeżeli jednostka przejmująca ma wynikające z umowy lub zwyczaju prawo do sprzedaży lub ponownego zastawienia zabezpieczenia. Zobowiązanie wobec kontrahenta ujmuje się w zobowiązaniach wobec innych banków, depozytach innych banków, innych depozytach lub zobowiązaniach wobec klientów z tytułu depozytów, w zależności od jego charakteru. Zakupione papiery wartościowe z przyrzeczeniem odsprzedaży (ang. *reverse repos/buy sell back*) ujmuje się jako kredyty i pożyczki udzielone innym bankom lub klientom, w zależności od ich charakteru.

Przy zawieraniu transakcji repo i reverse repo Grupa BRE Banku sprzedaje lub nabywa papiery wartościowe z udzielonym przyrzeczeniem odkupu lub odsprzedaży w umownym terminie i po określonej umownej cenie. Transakcje te są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa finansowe przeznaczone do obrotu lub lokacyjne aktywa finansowe oraz zobowiązania w przypadku dokonania transakcji „sell buy back” i jako należności w przypadku transakcji typu „buy sell back”.

Pożyczonych przez Grupę papierów wartościowych nie ujmuje się w sprawozdaniu finansowym chyba że zostały sprzedane osobom trzecim. W takim wypadku, transakcje kupna i sprzedaży ujmuje się w sprawozdaniu finansowym, zaś odnośne zyski i straty uwzględnia się w wyniku na działalności handlowej. Obowiązek zwrotu pożyczonych papierów ujmuje się według wartości godziwej jako zobowiązanie przeznaczone do obrotu.

Nie rozpoznaje się jako aktywów finansowych papierów wartościowych pożyczonych w transakcjach „buy sell back” oraz ponownie wypożyczonych w transakcjach „sell buy back”.

W wyniku zawierania transakcji „sell buy back” na papierach posiadanych przez Grupę, dokonuje się przeniesienia aktywów finansowych w taki sposób, że nie kwalifikują się one do wyłączenia. W związku z tym Grupa zachowuje zasadniczo wszystkie ryzyka i korzyści związane z posiadaniem aktywów finansowych.

2.15. Pochodne instrumenty finansowe i rachunkowość zabezpieczeń

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji. Wartość godziwą ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w tym w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji, oraz w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modele wyceny opcji, w zależności od tego, który ze sposobów jest w danym przypadku właściwy. Wszystkie instrumenty pochodne o dodatniej wartości godziwej wykazuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa, a o wartości ujemnej - jako zobowiązania.

Najlepszym wskaźnikiem wartości godziwej instrumentu pochodnego w momencie jego początkowego ujęcia jest cena zawarcia transakcji (czyli wartość godziwa zapłaconej lub otrzymanej zapłaty), chyba, że wartość godziwa tego instrumentu może być określona poprzez porównanie z innymi aktualnymi transakcjami rynkowymi dotyczącymi tego samego instrumentu (nie poddanego modyfikacji) lub na podstawie technik wyceny opartych wyłącznie na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych. Jeżeli taka cena jest znana, Grupa wykazuje zyski lub straty pierwszego dnia.

Wbudowane instrumenty pochodne, traktuje się jako odrębne instrumenty pochodne, jeżeli ryzyka z nimi związane oraz ich charakterystyka nie są ściśle powiązane z ryzykami i charakterystyką zasadniczego kontraktu oraz kontrakt zasadniczy nie jest wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Tego rodzaju wbudowane instrumenty pochodne wycenia się według wartości godziwej, a zmiany wartości godziwej wykazuje się w rachunku zysków i strat.

Zgodnie z zapisami MSR 39 OS 30: (i), opcja wcześniejszej spłaty nie musi być wydzielana z instrumentu dłużnego i wyceniana na potrzeby skonsolidowanego sprawozdania finansowego, ponieważ wartość wykonania opcji wcześniejszej spłaty jest w przybliżeniu równa wartości zamortyzowanego kosztu instrumentu dłużnego na każdy dzień rozliczania. W przypadku, gdyby wartość opcji wcześniejszej spłaty nie była ściśle związana z instrumentem dłużnym, byłaby ona wyceniona oraz ujawniona w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy; (ii), cena wykonania opcji przedpłaty daje pożyczkodawcy zwrot w kwocie w przybliżeniu równej wartości bieżącej utraconych odsetek za pozostały do końca okres zasadniczej umowy. Utracone odsetki są rezultatem pomnożenia kwoty nominalu objętej przedpłatą, przez różnicę stóp procentowych. Różnica stóp procentowych jest to nadwyżka efektywnej stopy procentowej umowy zasadniczej nad efektywną stopą procentową, którą jednostka uzyskaby na dzień przedpłaty, gdyby dokonała reinwestycji kwoty nominalu objętej przedpłatą w ramach podobnej umowy obejmującej okres pozostały do końca umowy zasadniczej.

Ocena tego, czy opcja kupna lub sprzedaży jest ściśle powiązana z zasadniczym instrumentem dłużnym, dokonywana jest przed wydzieleniem składnika kapitałowego z zamiennego instrumentu dłużnego zgodnie z MSR 32.

Sposób ujmowania zmian wartości godziwej zależy od tego, czy dany instrument pochodny jest wyznaczony jako instrument zabezpieczający, a jeżeli tak, to także od rodzaju zabezpieczanej pozycji. Grupa wyznacza niektóre instrumenty pochodne albo jako (1) zabezpieczenie wartości godziwej ujętego składnika aktywów lub zobowiązań albo wiążącej umowy (zabezpieczenie wartości godziwej), albo (2) zabezpieczenie przyszłych wysoce prawdopodobnych przepływów pieniężnych z tytułu ujętego składnika aktywów lub zobowiązań, lub prognozowanej transakcji (zabezpieczenie przepływów pieniężnych). W odniesieniu do instrumentów pochodnych

zabezpieczających pozycje Grupy, stosuje się rachunkowość zabezpieczeń, pod warunkiem spełnienia określonych w MSR 39 kryteriów tzn.:

- W momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznaczono i udokumentowano powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem przez jednostkę oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób, w jaki jednostka będzie oceniała efektywność instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej pozycji zabezpieczanej lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem.
- Oczekuje się, że zabezpieczenie będzie wysoce efektywne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka, zgodnie z udokumentowaną pierwotnie strategią zarządzania ryzykiem, dotyczącą tego konkretnego powiązania zabezpieczającego.
- W przypadku zabezpieczeń przepływów pieniężnych, planowana transakcja będąca przedmiotem zabezpieczenia, musi być wysoce prawdopodobna oraz musi podlegać zagrożeniu zmianami przepływów pieniężnych, które w rezultacie mogą wpływać na rachunek zysków i strat.
- Efektywność zabezpieczenia można wiarygodnie ocenić, tj. wartość godziwa lub przepływy pieniężne związane z pozycją zabezpieczaną wynikające z zabezpieczanego ryzyka oraz wartość godziwa instrumentu zabezpieczającego, mogą być wiarygodnie wycenione.
- Zabezpieczenie jest na bieżąco oceniane i stwierdza się jego wysoką efektywność we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zabezpieczenie zostało ustanowione.

Grupa dokumentuje cele zarządzania ryzykiem i strategię zawierania transakcji zabezpieczających oraz w momencie zawarcia transakcji, relację między instrumentem zabezpieczającym a zabezpieczaną pozycją. Grupa dokumentuje również własną ocenę efektywności transakcji zabezpieczających przed zmianami wartości godziwej lub przepływów pieniężnych, mierzoną zarówno prospektywnie jak i retrospektywnie od momentu ustalenia oraz przez cały okres trwania relacji instrumentu zabezpieczającego z zabezpieczaną pozycją.

Przychody i koszty z tytułu pochodnych instrumentów finansowych na stopę procentową oraz wycenę tych instrumentów ujmuje się w wyniku na działalności handlowej.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia wartości godziwej ujmuje się w rachunku zysków i strat wraz z odpowiadającymi im zmianami wartości godziwej zabezpieczanego składnika aktywów lub zobowiązania odnoszącego się do ryzyka, przed którym Grupa się zabezpiecza.

W przypadku, gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korektę wartości bilansowej instrumentu zabezpieczanego, wycenianego wg efektywnej stopy procentowej, rozlicza się w czasie w rachunku zysków i strat w okresie pozostałym do terminu wymagalności/zapadalności. Korekta wartości bilansowej zabezpieczanego kapitałowego papieru wartościowego jest wykazywana w pozostałych dochodach całkowitych do czasu zbycia tego papieru wartościowego.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Efektywną część zmian wartości godziwej instrumentów pochodnych wyznaczonych i kwalifikujących się jako zabezpieczenia przepływów pieniężnych ujmuje się w pozostałych dochodach całkowitych. Zysk lub stratę dotyczącą części nieefektywnej wykazuje się w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Kwoty ujęte w pozostałych dochodach całkowitych przenosi się do rachunku zysków i strat oraz zalicza do przychodów lub kosztów tych samych okresów, w których zabezpieczana pozycja wpłynie na rachunek zysków i strat (np. w momencie zawarcia prognozowanej transakcji sprzedaży, która jest przedmiotem zabezpieczenia).

W przypadku, gdy instrument zabezpieczający wygaś albo został sprzedany, lub gdy zabezpieczenie przestało spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, wszelkie łączne zyski lub straty wykazywane w tym momencie w pozostałych dochodach całkowitych pozostają w pozostałych dochodach całkowitych, do momentu ujęcia w rachunku zysków i strat prognozowanej transakcji. Jeżeli zawarcie prognozowanej transakcji nie jest już uznawane za prawdopodobne, łączne zyski lub straty wykazane w pozostałych dochodach całkowitych są niezwłocznie przenoszone do rachunku zysków i strat.

Instrumenty pochodne nie spełniające kryteriów rachunkowości zabezpieczeń

Zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych nie spełniających kryteriów rachunkowości zabezpieczeń wykazywane są w rachunku zysków i strat bieżącego okresu.

Grupa posiada w portfelu następujące instrumenty pochodne:

Instrumenty na ryzyko rynkowe:

- Kontrakty futures na obligacje, na indeks
- Opcje na papiery wartościowe i indeksy giełdowe
- Opcje na kontrakty futures

- Transakcje terminowe na papiery wartościowe
- Swapy towarowe

Instrumenty na ryzyko stopy procentowej:

- Forward Rate Agreement (FRA)
- Interest Rate Swap (IRS), Overnight Index Swap (OIS)
- Opcje na stopę procentową

Instrumenty na ryzyko kursu walutowego:

- Walutowe transakcje terminowe, fx swap, fx forward
- Cross Currency Interest Rate Swap (CIRS)
- Opcje walutowe

2.16. Zyski i straty w momencie początkowego ujęcia

Najlepszym wskaźnikiem wartości godziwej instrumentu pochodnego w momencie jego początkowego ujęcia jest cena zawarcia transakcji (czyli wartość godziwa zapłaconej lub otrzymanej zapłaty), chyba, że wartość godziwa tego instrumentu może być określona poprzez porównanie z innymi aktualnymi transakcjami rynkowymi dotyczącymi tego samego instrumentu (nie poddanego modyfikacji) lub na podstawie technik wyceny opartych wyłącznie na możliwych do zaobserwowania danych rynkowych.

W przypadku transakcji, których wartość początkowa uzyskana z modelu wyceny (uwzględniającego zarówno dane obserwowane na rynku jak i dane nierynkowe) oraz cena transakcyjna różnią się, początkowe ujęcie następuje według ceny transakcyjnej. Grupa zakłada, że cena taka jest najlepszym przybliżeniem wartości godziwej, pomimo faktu, iż wartość otrzymana z odpowiedniego modelu wyceny może być różna. Różnica pomiędzy ceną transakcji a wartością uzyskaną z modelu, zwyczajowo nazywana zyskami i stratami z początkowego ujęcia („*day one profit and loss*”), jest rozliczana w czasie.

Moment ujęcia odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia jest oceniany indywidualnie. Są one amortyzowane przez okres trwania transakcji, odraczane do momentu, kiedy wartość instrumentu może być ustalona na podstawie obserwowalnych rynkowych danych wejściowych, lub realizowane przez płatności. Instrument finansowy jest od tego momentu wyceniany w wartości godziwej, skorygowanej o zyski i straty z początkowego ujęcia. Dalsze zmiany wartości godziwej są niezwłocznie ujmowane w rachunku zysków i strat bez odwracania odroczonego zysków i strat z początkowego ujęcia.

2.17. Kredyty i pożyczki otrzymane oraz depozyty przyjęte

Kredyty i pożyczki otrzymane oraz depozyty przyjęte ujmują się początkowo według wartości godziwej, pomniejszonej o poniesione koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu, kredyty i pożyczki oraz depozyty przyjęte wykazuje się według skorygowanej ceny nabycia (zamortyzowanego kosztu). Wszelkie różnice pomiędzy otrzymaną kwotą (pomniejszoną o koszty transakcyjne) a wartością wykupu ujmują się w rachunku zysków i strat przez okres obowiązywania odnośnych umów metodą efektywnej stopy procentowej.

2.18. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne wykazane są według ceny nabycia skorygowanej o koszty ulepszenia (przebudowy, rozbudowy, rekonstrukcji, adaptacji lub modernizacji) oraz naliczone umorzenie. Umorzenie naliczane jest metodą liniową przy uwzględnieniu oczekiwanych okresów ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych.

Wartość firmy

Wartość firmy stanowi nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania aktywach netto przejętej jednostki zależnej/stowarzyszonej na dzień przejęcia. Wartość firmy z przejęcia jednostek zależnych ujmuje się w ramach wartości niematerialnych. Wartość firmy z przejęcia jednostek stowarzyszonych ujmuje się w ramach inwestycji w jednostki stowarzyszone. Wartość firmy nie jest amortyzowana, lecz jest testowana corocznie pod kątem utraty wartości i wykazywana w sprawozdaniu w sytuacji finansowej według kosztu pomniejszonego o skumulowane odpisy z tytułu utraty wartości. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w odniesieniu do wartości firmy nie podlega odwróceniu.

Zyski i straty ze zbycia jednostki uwzględniają wartość bilansową wartości firmy dotyczącą sprzedanej jednostki. W celu przeprowadzenia testu pod kątem możliwej utraty wartości wartość firmy jest alokowana do ośrodków wypracowujących środki pieniężne. Alokację robi się dla takich ośrodków bądź grup ośrodków wypracowujących środki pieniężne, które według oczekiwań będą czerpać korzyści z połączenia, dzięki któremu ta wartość firmy powstała, określonych zgodnie z MSSF 8.

Oprogramowanie komputerowe

Zakupione licencje na oprogramowanie komputerowe aktywuje się w wysokości kosztów poniesionych na zakup i przygotowanie do używania konkretnego oprogramowania komputerowego. Aktywowane koszty odpisuje się przez szacowany okres użytkowania oprogramowania (2-11 lat). Wydatki związane z tworzeniem lub utrzymaniem programów komputerowych spisywane są w koszty z chwilą poniesienia. Koszty bezpośrednio związane

z wytworzeniem dających się zidentyfikować i unikatowych programów komputerowych kontrolowanych przez Grupę, które prawdopodobnie wygenerują korzyści gospodarcze przekraczające te koszty i będą uzyskiwane przez więcej niż jeden rok, ujmuje się jako wartości niematerialne. Koszty bezpośrednie obejmują koszty osobowe związane z tworzeniem oprogramowania i odpowiednią część odnośnych kosztów ogólnych.

Aktywowane koszty związane z tworzeniem oprogramowania amortyzowane są przez szacowany okres użytkowania.

Oprogramowanie komputerowe bezpośrednio związane z funkcjonowaniem określonego sprzętu informatycznego jest wykazywane w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.

Koszty zakończonych prac rozwojowych

Grupa identyfikuje koszty zakończonych prac rozwojowych jako wartości niematerialne, w związku z uzyskaniem przyszłych korzyści ekonomicznych oraz spełnieniem warunków określonych w MSR 38, tj. Grupa ma możliwość i zamiar ukończenia oraz użytkowania wytwarzanego składnika, posiada stosowne środki techniczne i finansowe służące ukończeniu prac i użytkowaniu wytwarzanego składnika oraz może wiarygodnie ustalić wysokość nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych, które można przyporządkować wytworzonemu składnikowi wartości niematerialnych.

Ekonomiczny okres użyteczności „Kosztów zakończonych prac rozwojowych” jest określony i nie przekracza 3 lat. Stawki amortyzacyjne są dostosowane do okresu ekonomicznej użyteczności. Grupa wykazuje osobno te koszty, które wynikają z prac rozwojowych we własnym zakresie i z transakcji połączenia jednostek gospodarczych.

Na nakłady na prace rozwojowe składają się wszystkie nakłady, które można bezpośrednio przyporządkować czynnościom rozwojowym.

Wartości niematerialne są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania.

2.19. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazuje się według kosztu historycznego pomniejszonego o umorzenie. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Grupy, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki na naprawę i konserwację odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie obrotowym, w którym je poniesiono.

Zasady rachunkowości dotyczące aktywów przeznaczonych do likwidacji lub wycofania z używania opisane zostały w Nocie 2.21.

Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzację innych środków trwałych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej, pomniejszonych o wartość końcową, przez okresy ich użytkowania, które dla poszczególnych grup środków trwałych wynoszą:

- Budynki i budowle	25-40 lat,
- Urządzenia techniczne i maszyny	5-15 lat,
- Środki transportu	5 lat,
- Sprzęt informatyczny	3,33-5 lat,
- Inwestycje w obce środki trwałe	10-40 lat lub okres najmu/ dzierżawy/ leasingu,
- Sprzęt biurowy, meble	5-10 lat.

Grunty i budynki obejmują głównie oddziały i biura. Weryfikacji wartości końcowej i okresów użytkowania środków trwałych dokonuje się na koniec każdego okresu sprawozdawczego i w razie potrzeby dokonuje się ich korekty.

Amortyzowane środki trwałe są badane pod kątem utraty wartości zawsze, gdy występują zdarzenia lub zmiany okoliczności wskazujące, że wartość bilansowa może być niemożliwa do odzyskania. Wartość bilansowa środka trwałego jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej, jeżeli wartość bilansowa przewyższa szacunkową wartość odzyskiwalną. Wartość odzyskiwalna jest wyższą z dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego pomniejszonej o koszty jego sprzedaży i wartości użytkowej.

Jeżeli oszacowanie wartości odzyskiwalnej pojedynczego składnika aktywów nie jest możliwe, Grupa ustala wartość odzyskiwalną ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego należy dany składnik aktywów (ośrodek wypracowujący środki pieniężne danego składnika aktywów).

Zyski i straty z tytułu zbycia środków trwałych ustala się drogą porównania wpływów ze sprzedaży z ich wartością bilansową i ujmuje w rachunku zysków i strat.

2.20. Zapasy

Zapasy wyceniane są według niższej z dwóch wartości: ceny nabycia bądź kosztu wytworzenia lub ceny sprzedaży netto. Do kosztu wytworzenia zapasów zalicza się koszty bezpośrednie produkcji, odnośną część ponoszonych w procesie wytwarzania stałych pośrednich kosztów produkcji oraz koszty finansowania zewnętrznego, które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu, budowie lub wytworzeniu danego składnika. Cena sprzedaży netto to oszacowana cena sprzedaży w normalnym toku działalności, pomniejszona o odnośne zmienne koszty sprzedaży. Kwotę wszelkich odpisów wartości zapasów do poziomu wartości netto możliwej do uzyskania oraz wszelkie straty w zapasach ujmuje się jako koszt okresu, w którym odpis lub strata miały miejsce zaliczając do kosztu wytworzenia sprzedanych produktów. Odwrócenie odpisu wartości zapasów, wynikające ze zwiększenia ich wartości netto możliwej do uzyskania zostaje ujęte jako zmniejszenie kwoty zapasów ujętych jako koszt okresu, w którym odwrócenie odpisu wartości miało miejsce. Wartość rozchodu pozycji zapasów wycenia się w drodze szczegółowej identyfikacji poszczególnych cen nabycia lub kosztów wytworzenia składników, które dotyczą realizacji konkretnych wydzielonych przedsięwzięć. W szczególności do zapasów zalicza się grunty oraz prawa wieczystego użytkowania gruntów przeznaczone do zagospodarowania w ramach realizowanych inwestycji budownictwa. Obejmują one także środki trwałe przeznaczone do leasingu oraz środki trwałe przejęte z wypowiedzianych umów leasingu.

2.21. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana

Do aktywów trwałych do zbycia klasyfikowane są aktywa trwałe w przypadku, jeśli ich wartość bilansowa zostanie odzyskana przede wszystkim w drodze transakcji sprzedaży, a nie poprzez ich dalsze wykorzystanie. Sytuacja taka ma miejsce, gdy pojedynczy składnik aktywów (lub grupa) jest dostępny do natychmiastowej sprzedaży w jego bieżącym stanie z uwzględnieniem jedynie normalnych i zwyczajowo przyjętych warunków dla sprzedaży tego typu aktywów oraz jego sprzedaż jest wysoce prawdopodobna, tzn. zdecydowano o wypełnieniu planu sprzedaży danego składnika aktywów, rozpoczęto aktywny program znalezienia nabywcy i zakończenia planu zbycia. Ponadto taki składnik aktywów jest oferowany do sprzedaży po cenie, która jest racjonalna w odniesieniu do jego bieżącej wartości godziwej i oczekuje się, że sprzedaż zostanie ujęta jako sprzedaż zakończona w czasie jednego roku od dnia zaklasyfikowania składnika aktywów do tej kategorii.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży ujmuje się w kwocie niższej z dwóch: wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia tych aktywów. Dla aktywów zaklasyfikowanych do tej kategorii nie nalicza się amortyzacji.

W przypadku, gdy kryteria klasyfikacji do grupy aktywów trwałych do zbycia nie są spełnione Grupa zaprzestaje ich ujmowania w tej kategorii i dokonuje reklasyfikacji do odpowiedniej kategorii aktywów. W takim przypadku Grupa wycenia składnik aktywów, który nie jest dłużej klasyfikowany jako przeznaczony do zbycia (lub nie wchodzi już w skład grupy przeznaczonej do zbycia) w kwocie niższej z dwóch:

- jego wartości bilansowej z dnia poprzedzającego klasyfikację składnika aktywów (lub grupy do zbycia) jako przeznaczony do sprzedaży, skorygowanej o amortyzację lub aktualizację wyceny, która zostałaby ujęta, gdyby składnik aktywów (lub grupa do zbycia) nie został zaklasyfikowany jako przeznaczony do sprzedaży;
- jego wartości odzyskiwalnej z dnia podjęcia decyzji o braku jego sprzedaży.

Działalność zaniechana to element przedsięwzięcia Grupy, który został zbyty lub jest zakwalifikowany jako przeznaczony do sprzedaży, jak również stanowi odrębną, ważną dziedzinę działalności jednostki lub jej geograficzny obszar działalności, albo jest jednostką zależną nabytą wyłącznie z zamiarem jej odsprzedaży.

Klasyfikacja do działalności zaniechanej następuje w momencie zbycia lub w momencie, gdy działalność spełnia kryteria działalności przeznaczonej do sprzedaży, jeśli ten moment nastąpił wcześniej. Grupa do zbycia, która ma zostać wycofana z użytkowania, również może się kwalifikować jako działalność zaniechana.

2.22. Odroczonego podatek dochodowy

Grupa tworzy rezerwę na przejściową różnicę z tytułu podatku dochodowego spowodowaną odmiennością momentu uznania przychodów za osiągnięte oraz kosztów za poniesione w myśl przepisów rachunkowych i przepisów o podatku dochodowym od osób prawnych. Dodatnią różnicę netto wykazuje się w pasywach jako „Rezerwę z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Ujemną różnicę netto ujmuje się w pozycji „Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego”. Zmianę stanu rezerwy na odroczonego podatku dochodowego oraz aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w stosunku do poprzedniego okresu obrotowego zalicza się do pozycji „Podatek dochodowy”. Do wyliczenia podatku odroczonego stosuje się metodę bilansową.

Zobowiązania lub aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w pełnej wysokości, metodą bilansową, w związku z istnieniem różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową. Zobowiązania lub aktywa z tego tytułu ustala się przy zastosowaniu stawek podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na koniec okresu sprawozdawczego, i które to stawki zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji aktywów lub regulowania zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Główne różnice przejściowe powstają z tytułu odpisów tworzonych na utratę wartości kredytów i udzielonych gwarancji spłaty kredytów, amortyzacji wartości niematerialnych, aktualizacji wyceny niektórych aktywów i zobowiązań finansowych, w tym kontraktów na instrumenty pochodne oraz transakcje terminowe, rezerw na świadczenia emerytalne i inne świadczenia po okresie zatrudnienia, a także strat podatkowych przysługujących do odliczenia.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego są ujmowane w księgach w wysokości możliwej do zrealizowania. Jeżeli prognozowana kwota dochodu ustalonego dla celów podatkowych nie pozwala na realizację aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w całości lub w części, aktywa te są tworzone w odpowiedniej wysokości. Powyższa zasada dotyczy także ujmowanych w aktywie odroczonym kwot strat podatkowych.

Aktywa i rezerwy z tytułu podatku odroczonego Grupa wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej po skompensowaniu na poziomie każdej ze spółek podlegającej konsolidacji. Aktywa i rezerwy można kompensować, jeżeli Grupa ma tytuł uprawniający do ich jednoczesnego uwzględniania przy obliczaniu kwoty zobowiązania podatkowego.

W przypadku Banku, aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlegają kompensowaniu na poziomie każdego z krajów, w którym Bank prowadzi działalność i rozlicza się z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

Grupa ujawnia oddzielnie kwotę ujemnych różnic przejściowych (głównie z tytułu nierozliczonych strat podatkowych lub niewykorzystanych ulg podatkowych), w związku z którymi nie ujęto w sprawozdaniu z sytuacji finansowej aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego, a także kwotę różnic przejściowych związanych z inwestycjami w jednostkach zależnych i stowarzyszonych, na które nie utworzono rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Grupa ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone, chyba, że na podstawie posiadanych dowodów realizacja różnic przejściowych jest kontrolowana przez Grupę i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te nie ulegną odwróceniu.

Odroczony podatek dochodowy z tytułu aktualizacji wartości inwestycji dostępnych do sprzedaży i aktualizacji transakcji zabezpieczeń przepływów pieniężnych ujmuje się, tak jak aktualizację wyceny, bezpośrednio w pozostałych dochodach całkowitych, a następnie przenosi do rachunku zysków i strat w momencie, gdy dana inwestycja lub pozycja zabezpieczana wpływa na rachunek zysków i strat.

2.23. Aktywa przejęte za długi

Aktywa przejęte za długi to finansowe i niefinansowe aktywa przejęte przez Bank w celu rozliczenia przeterminowanych należności kredytowych. Aktywa te wycenia się w momencie początkowego ujęcia w kwocie odpowiadającej ich wartości godziwej i klasyfikuje jako rzeczowe aktywa trwałe, aktywa finansowe lub inne aktywa w zależności od rodzaju aktywów i intencji Banku odnośnie sposobu realizacji korzyści z tych aktywów. W przypadku, gdy wartość godziwa przejętych aktywów jest wyższa od kwoty długu, różnica stanowi zobowiązanie wobec kredytobiorcy.

W późniejszym okresie aktywa przejęte za długi są ujmowane i wyceniane zgodnie z polityką przewidzianą dla aktywów danej kategorii.

2.24. Rozliczenia międzyokresowe i przychody przyszłych okresów

Czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów ujmuje się, jeśli wydatki dotyczą miesięcy następujących po miesiącu, w którym je poniesiono. Czynne rozliczenia międzyokresowe ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne aktywa”.

Do biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów zalicza się koszty z tytułu świadczeń wykonywanych na rzecz Grupy, lecz jeszcze nie stanowiących jej zobowiązań. Przychody przyszłych okresów stanowią między innymi otrzymane kwoty przyszłych świadczeń. Bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów oraz przychody przyszłych okresów prezentowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Pozostałe zobowiązania”.

Do przychodów przyszłych okresów zalicza się prowizje reasekuracyjne i koasekuracyjne z tytułu wystawionych umów ubezpieczeniowych objętych umowami reasekuracji oraz koasekuracji, podlegające rozliczeniu w czasie, w części przypadającej na przyszłe okresy sprawozdawcze.

Koszty akwizycji w części przypadającej na następne okresy sprawozdawcze podlegają rozliczeniu w czasie proporcjonalnie do długości trwania umów ubezpieczenia, których dotyczą.

2.25. LeasingGrupa BRE Banku SA jako leasingodawca

Dla aktywów używanych na podstawie umowy leasingu finansowego wartość równą inwestycji leasingowej netto ujmuje się jako należności. Różnicę pomiędzy kwotą należności brutto a wartością bieżącą należności ujmuje się jako niezrealizowane przychody finansowe.

Przychody z tytułu leasingu ujmuje się w następujący sposób:

■ **Odsetki z tytułu leasingu finansowego**

Przychody z tytułu leasingu finansowego ujmowane są według zasady memoriałowej, w oparciu o stałą stopę zwrotu skalkulowaną na podstawie wszystkich przepływów pieniężnych związanych z realizacją danej umowy leasingu, zdyskontowanych według pierwotnej efektywnej stopy procentowej.

■ **Przychody z tytułu leasingu operacyjnego**

Przychody z tytułu leasingu operacyjnego ujmuje się jako przychód metodą liniową przez okres leasingu, chyba że zastosowanie innej systematycznej metody lepiej odzwierciedla sposób rozłożenia w czasie zmniejszania się korzyści czerpanych z oddanego w leasing składnika aktywów.

Grupa BRE Banku SA jako leasingobiorca

Większość dotychczasowych umów leasingowych Grupy to umowy leasingu operacyjnego. Całość opłat leasingowych dokonywanych w ramach leasingu operacyjnego jest rozliczana w ciężar kosztów metodą liniową w okresie trwania umowy leasingowej.

2.26. Rezerwy

Rezerwy na zobowiązania warunkowe o charakterze niewykorzystanych gwarancji i akredytyw (własnych), jak również na niewykorzystane, nieodwołalne, bezwarunkowo przyznane limity kredytowe, są wyceniane zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”.

Rezerwy zgodnie z MSR 37 są tworzone wówczas, gdy na Grupie ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych, prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków oraz gdy można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego obowiązku.

W odniesieniu do działalności ubezpieczeniowej występują rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, które obejmują rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia oraz rezerwy składek.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia tworzona jest w wysokości odpowiadającej ustalonej lub przewidywanej ostatecznej wartości przyszłych wypłat odszkodowań i świadczeń związanych ze zdarzeniami zaszły przed datą okresu sprawozdawczego wraz z kosztami likwidacji z nimi związanymi.

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, które zostały zgłoszone ubezpieczycielowi i dla których posiadane informacje nie pozwalają na ocenę wysokości odszkodowań i świadczeń ustalana jest metodą ryczałtową.

Rezerwa składek tworzona jest indywidualnie dla każdej umowy ubezpieczenia, jako składka przypisana przypadającą na następne okresy sprawozdawcze, proporcjonalnie do okresu, na jaki składka została przypisana na bazie dziennej, przy czym w przypadku umów ubezpieczenia, których ryzyko nie jest rozłożone równomiernie w okresie trwania ubezpieczenia, rezerwa tworzona jest proporcjonalnie do przewidywanego ryzyka w następnych okresach sprawozdawczych.

W każdym dniu sprawozdawczym Grupa wykonuje test adekwatności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, którego celem jest upewnienie się czy rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe pomniejszone o odroczone koszty akwizycji są wystarczalne. Test adekwatności przeprowadzany jest przy wykorzystaniu aktualnych oszacowań przyszłych przepływów środków pieniężnych wynikających z umów ubezpieczenia, w tym kosztów likwidacji szkód oraz kosztów obsługi polis.

Jeżeli ocena wykaże, że wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych jest niewystarczalna w stosunku do oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, wówczas cała różnica jest bezzwłocznie ujmowana w skonsolidowanym rachunku zysków i strat poprzez utratę wartości odroczonego kosztu akwizycji lub/i utworzenie dodatkowych rezerw.

2.27. Świadczenia emerytalne i inne świadczenia pracowniczeŚwiadczenia emerytalne

Grupa tworzy rezerwy na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych ustalone w oparciu o oszacowania tego typu zobowiązań, na podstawie modelu aktuarialnego. Wszystkie rezerwy tworzone są w ciężar rachunku zysków i strat.

Świadczenia oparte na akcjach

Grupa prowadzi programy wynagrodzeń opartych na i regulowanych akcjami własnymi oraz opartych na akcjach jednostki dominującej najwyższego szczebla i rozliczanych w środkach pieniężnych. Świadczenia te są rozliczane zgodnie z MSSF 2 „Płatności związane z akcjami”. Wartość godziwa świadczonej przez pracowników pracy, w zamian za przyznanie opcji i akcji, powiększa koszty danego okresu odpowiednio w korespondencji z kapitałami własnymi w przypadku transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych, lub zobowiązaniami w przypadku transakcji rozliczanej środkami pieniężnymi, opartej na akcjach jednostki dominującej najwyższego szczebla. Łączną kwotę, jaką należy rozliczyć w koszty przez okres nabywania uprawnień przez pracowników do realizacji opcji i akcji, ustala się w oparciu o wartość godziwą przyznanych opcji i akcji. Nie występują warunki rynkowe nabywania uprawnień, które byłyby uwzględnione przy szacowaniu na dzień wyceny wartości godziwej opcji na akcje oraz akcji. Warunki nabycia uprawnień inne niż warunki rynkowe nie są uwzględniane przy szacowaniu wartości godziwej opcji na akcje i akcji, lecz są uwzględniane przez korektę liczby instrumentów kapitałowych. Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Grupa koryguje szacunek co do poziomu liczby opcji i akcji, co do których oczekuje się, że będą możliwe do wykorzystania. Zgodnie z MSSF 2, w trakcie trwania programów nie jest konieczne ujawnienie zmiany wartości godziwej płatności opartej na akcjach. W przypadku części programu regulowanego akcjami jednostki dominującej najwyższego szczebla, do czasu, gdy zobowiązanie wynikające z transakcji opartej na akcjach jednostki dominującej najwyższego szczebla zostanie uregulowane, Grupa na każdy dzień sprawozdawczy, a także na dzień rozliczenia wycenia zobowiązanie w wartości godziwej, a ewentualne zmiany wartości ujmuje w zysku lub stracie danego okresu.

2.28. Kapitał

Kapitały stanowią kapitały i fundusze własne przypadające na akcjonariuszy Banku i kapitały przypadające na udziały niekontrolujące, tworzone zgodnie z określonymi przepisami prawa, tj. właściwymi ustawami, statutem lub umową Spółek Grupy.

Zarejestrowany kapitał akcyjny

Zarejestrowany kapitał akcyjny wykazywany jest według wartości nominalnej, zgodnie ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego.

■ Akcje własne

W przypadku nabycia akcji lub udziałów Banku przez Bank, zapłacona kwota pomniejsza kapitał własny jako akcje własne do momentu ich anulowania. W przypadku sprzedaży lub powtórnego przydziału tych akcji, otrzymana zapłata wykazywana jest w kapitale własnym.

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał ten tworzony jest z premii emisyjnej uzyskanej z emisji akcji, pomniejszonej o poniesione bezpośrednie koszty z nią związane.

■ Koszty emisji akcji

Koszty bezpośrednio związane z emisją nowych akcji, emisją opcji lub nabyciem jednostki gospodarczej, pomniejszają ujęte w kapitale własnym wpływy z emisji.

Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują:

- pozostały kapitał zapasowy,
- pozostałe kapitały rezerwowe,
- fundusz ryzyka ogólnego,
- niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych,
- wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ryzyka ogólnego tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

Ponadto, w pozostałym kapitale rezerwowym ujmuje się wycenę opcji pracowniczych.

Dywidendy za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Nadzwyczajne Zgromadzenie, ale nie zostały wypłacone na koniec okresu sprawozdawczego, ujawnia się w pozycji zobowiązania z tytułu dywidendy w ramach „pozostałych zobowiązań”.

Inne pozycje kapitałów

Inne pozycje kapitałów tworzone są w wyniku:

- wyceny instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii „dostępne do sprzedaży”,
- różnic kursowych z przeliczenia jednostek zagranicznych.

2.29. Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcychWaluta funkcjonalna i waluta prezentacji

Pozycje zawarte w sprawozdaniach finansowych poszczególnych jednostek Grupy, w tym oddziałów zagranicznych Banku, wycenia się w walucie podstawowego środowiska gospodarczego, w którym dana jednostka prowadzi działalność („waluta funkcjonalna”). Sprawozdanie finansowe prezentowane jest w złotych, które są walutą prezentacji Grupy i walutą funkcjonalną Banku.

Transakcje i salda

Transakcje wyrażone w walutach obcych przelicza się na walutę funkcjonalną według kursu obowiązującego w dniu transakcji. Zyski i straty kursowe z tytułu rozliczenia tych transakcji oraz wyceny bilansowej aktywów i zobowiązań pieniężnych wyrażonych w walutach obcych ujmują się w rachunku zysków i strat.

Różnice kursowe z tytułu pozycji niepieniężnych, takich jak aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, wykazuje się w ramach zysków i strat z tytułu zmian wartości godziwej. Różnice kursowe z tytułu takich pozycji niepieniężnych jak instrumenty kapitałowe zaklasyfikowane do aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, uwzględnia się w pozostałych dochodach całkowitych.

Zmiana wartości godziwej pieniężnych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży obejmuje różnice kursowe wynikające z wyceny według zamortyzowanego kosztu, które ujmowane są w rachunku zysków i strat.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej oddziałów zagranicznych przeliczane są na walutę prezentacji z waluty funkcjonalnej z zastosowaniem kursu średniego na koniec okresu sprawozdawczego. Pozycje rachunku zysków i strat tych jednostek przelicza się na walutę prezentacji z zastosowaniem kursów średnich z końca poszczególnych miesięcy okresu sprawozdawczego. Powstałe w ten sposób różnice kursowe ujmowane są w innych pozycjach kapitałów.

Spółki wchodzące w skład Grupy

Wyniki i sytuację finansową wszystkich jednostek Grupy, z których żadna nie prowadzi działalności w warunkach hiperinflacji, których waluty funkcjonalne różnią się od waluty prezentacji, przelicza się na walutę prezentacji w następujący sposób:

- aktywa i zobowiązania w każdym prezentowanym w sprawozdaniu z sytuacji finansowej przelicza się według kursu średniego NBP obowiązującego na koniec tego okresu sprawozdawczego,
- przychody i koszty w każdym rachunku zysków i strat przelicza się według kursu stanowiącego średnią arytmetyczną średnich kursów NBP na ostatni dzień każdego z 12 miesięcy prezentowanych okresów obrotowych,
- wszystkie wynikające stąd różnice kursowe ujmują się jako odrębny składnik pozostałych dochodów całkowitych.

Przy konsolidacji, różnice kursowe z tytułu przeliczenia inwestycji netto w jednostkach działających za granicą ujmują się w pozostałych dochodach całkowitych. Przy sprzedaży jednostki prowadzącej działalność za granicą, takie różnice kursowe ujmują się w rachunku zysków i strat jako część zysku lub straty ze sprzedaży.

Wartość firmy i korekty do poziomu wartości godziwej, które powstają przy nabyciu jednostek działających za granicą, traktuje się jako aktywa i zobowiązania jednostek działających zagranicą oraz przelicza według kursu zamknięcia.

Działalność leasingowa

Do rachunku zysków i strat zalicza się ujemne bądź dodatnie różnice kursowe z tytułu wyceny zobowiązań kredytowych finansujących zakup przedmiotów w leasingu operacyjnym. W umowach leasingu operacyjnego w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Spółki zależnej (BRE Leasing Sp. z o.o.) środki trwałe będące przedmiotem tych umów wykazuje się na moment rozpoczęcia umowy w przeliczeniu na złote, zaś kredyty w walucie obcej, z których je sfinansowano, podlegają wycenie kursowej.

Dodatkowo w przypadku umów leasingu operacyjnego wszystkie przyszłe należności z tytułu rat leasingowych (w tym należności wyrażone w walutach obcych) ujmują się poza ewidencją księgową. W przypadku umów leasingu finansowego różnice kursowe z wyceny należności leasingowych, jak i zobowiązań w walucie obcej, na koniec okresu sprawozdawczego odnosi się na rachunek zysków i strat.

2.30. Działalność powiernicza

BRE Bank SA prowadzi działalność powierniczą w zakresie krajowych i zagranicznych papierów wartościowych oraz obsługi funduszy inwestycyjnych i emerytalnych.

Dom Inwestycyjny BRE Banku SA prowadzi działalność powierniczą w zakresie obsługi rachunków papierów wartościowych klientów.

Aktywa te nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym, ponieważ nie należą do Grupy.

Pozostałe spółki Grupy Kapitałowej nie prowadzą działalności powierniczej.

2.31. Nowe standardy, interpretacje i poprawki do opublikowanych standardów

Niniejsze sprawozdanie finansowe uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez Unię Europejską Międzynarodowych Standardów Rachunkowości, Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz związanych z nimi interpretacji, za wyjątkiem wymienionych poniżej - standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez Unię Europejską bądź zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym.

W okresie objętym sprawozdaniem finansowym Grupa nie skorzystała z możliwości wcześniejszego zastosowania standardów i interpretacji, które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane i obowiązują Bank za okresy roczne rozpoczynające się 1 stycznia 2011 roku:

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską:

- *KIMSF 14 (Zmieniona), Przedpłaty w ramach minimalnych wymogów finansowania*, została wydana przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej w dniu 26 listopada 2009 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2011 r. lub po tej dacie. Interpretacja została zatwierdzona przez Unię Europejską w dniu 19 lipca 2010 r.

Interpretacja ta zawiera wytyczne w zakresie ujęcia wcześniejszej wpłaty składek na pokrycie minimalnych wymogów finansowania jako aktywa w jednostce wpłacającej.

Grupa uważa, że zmiana interpretacji nie miała znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jej początkowego zastosowania.

- *KIMSF 19, Regulowanie zobowiązań finansowych przy pomocy instrumentów kapitałowych*, została wydana przez Komitet ds. Interpretacji Międzynarodowej Sprawozdawczości Finansowej w dniu 26 listopada 2009 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2010 r. lub po tej dacie. Interpretacja została zatwierdzona przez Unię Europejską w dniu 23 lipca 2010 r.

Interpretacja ta objaśnia zasady rachunkowości stosowane w sytuacji, gdy w wyniku renegocjacji przez jednostkę warunków jej zadłużenia zobowiązanie zostaje uregulowane poprzez emisję instrumentów kapitałowych skierowaną do wierzyciela. Interpretacja wymaga wyceny instrumentów kapitałowych w wartości godziwej i rozpoznania zysku lub straty w wysokości różnicy pomiędzy wartością księgową zobowiązania a wartością godziwą instrumentu kapitałowego.

Grupa uważa, że zastosowanie interpretacji nie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jej początkowego zastosowania.

- *MSSF 1 (Zmieniony), Ograniczony zakres zwolnień z ujawnienia danych porównawczych z zakresu MSSF 7 dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy*, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 28 stycznia 2010 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2010 r., lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 30 czerwca 2010 r.

Zmiany wprowadzają dodatkowe zwolnienia dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy dotyczące ujawniania informacji wymaganych przez zmiany do MSSF 7 wydane w marcu 2009 r. w zakresie wyceny do wartości godziwej i ryzyka płynności.

Grupa uważa, że zmiana standardu nie miała znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- *MSR 24 (Zmieniony), Ujawnianie informacji na temat podmiotów powiązanych*, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 4 listopada 2009 r. i obowiązuje retrospektywnie dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2011 r., lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 19 lipca 2010 r.

Zmiany wprowadzają uproszczenia w zakresie wymagań odnośnie ujawniania informacji przez jednostki powiązane z instytucjami państwowymi oraz doprecyzowują definicje jednostki powiązanej w ten sposób, że definicja ta obejmuje swoim zakresem dodatkowe podmioty takie jak np. jednostki stowarzyszone z kontrolującym udziałowcem oraz jednostki kontrolowane lub współkontrolowane przez członków kluczowego personelu kierowniczego.

Grupa uważa, że zmiana standardu nie miała znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- *MSR 32 (Zmieniony), Klasyfikacja praw poboru*, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 8 października 2009 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających

się z dniem 1 lutego 2010 r., lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 23 grudnia 2009 r.

Zmiany dotyczą sposobu klasyfikacji emisji praw poboru (praw, opcji, warrantów), które są wyrażone w walucie innej niż waluta funkcjonalna emitenta. Poprzedni standard wymagał ujmowania takich praw poboru jako zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych. Zmiany wymagają, aby takie prawa poboru, po spełnieniu określonych warunków, były klasyfikowane jako kapitał własny niezależnie od waluty, w której wyrażone jest rozliczenie tych praw.

Grupa uważa, że zmiana standardu nie miała znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **Poprawki do MSSF**, które zmieniają 7 standardów, zostały opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 10 maja 2010 r. i obowiązują w większości dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2011 r. lub po tej dacie. Poprawki zostały zatwierdzone przez Unię Europejską w dniu 18 lutego 2011 r.

Poprawki zawierają zmiany w prezentacji, ujmowaniu oraz wycenie a także zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne.

Grupa uważa, że wprowadzone do MSSF poprawki nie miały znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie ich początkowego zastosowania.

Opublikowane Standardy i Interpretacje, które zostały wydane, ale jeszcze nie obowiązują i nie zostały wcześniej zastosowane

Standardy i Interpretacje zatwierdzone przez Unię Europejską:

- **MSSF 7 (Zmieniony), Ujawnienia - Przekazanie aktywów finansowych**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 7 października 2010 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2011 r. lub po tej dacie. Standard został zatwierdzony przez Unię Europejską w dniu 22 listopada 2011 r.

Zmiany wymagają dodatkowych ujawnień zarówno ilościowych jak i jakościowych w odniesieniu do transferu aktywów finansowych w przypadku, gdy aktywa finansowe są usuwane z bilansu w całości, ale jednostka zachowuje „stałe zaangażowanie” w odniesieniu do tych aktywów oraz w przypadku, gdy aktywa finansowe nie są usuwane z bilansu w całości. Ujawnienie dotyczy m.in. charakteru, opisu ryzyka oraz istoty „stałego zaangażowania” utrzymywanego przez Grupę.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

Standardy i interpretacje, które nie zostały jeszcze zatwierdzone przez Unię Europejską:

- **MSSF 1 (Zmieniony), Znacząca hiperinflacja i usunięcie stałych dat dla stosujących MSSF po raz pierwszy**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 20 grudnia 2010 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2011 r. lub po tej dacie.

Zmiana dotycząca znaczącej hiperinflacji zawiera dodatkowe wskazówki dla jednostek, które po okresie znaczącej hiperinflacji powracają do stosowania MSSF lub stosują je po raz pierwszy. Zgodnie z poprawkami, jednostki, które przechodzą na MSSF w dniu normalizacji waluty funkcjonalnej lub po tej dacie mogą zdecydować, czy wycenią aktywa i zobowiązania w wartości godziwej na dzień przejścia na MSSF i wykorzystają tę wartość godziwą jako koszt zakładany tych aktywów i zobowiązań.

Poprawka dotycząca eliminacji stałych dat dla jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy wprowadza zmianę daty prospektywnego zastosowania wyksięgowywania aktywów i zobowiązań finansowych z „1 stycznia 2004” roku na „dzień przejścia na MSSF”, a także zapewnia dodatkowe zwolnienie jednostek stosujących MSSF po raz pierwszy z obowiązku przeliczania początkowych („pierwszego dnia”) zysków i strat z transakcji zawartych przed dniem przejścia na MSSF.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- **MSSF 9, Instrumenty finansowe Część 1: Klasyfikacja i wycena**, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 listopada 2009 r. i zastępuje te części MSR 39, które dotyczą klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych. W dniu 28 października 2010 r. MSSF 9 został uzupełniony o problematykę klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych. Nowy standard obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2015 r. lub po tej dacie.

Standard wprowadza jeden model przewidujący tylko dwie kategorie klasyfikacji aktywów finansowych: wyceniane w wartości godziwej i wyceniane według zamortyzowanego kosztu. Klasyfikacja jest dokonywana na

moment początkowego ujęcia i uzależniona jest od przyjętego przez jednostkę modelu zarządzania instrumentami finansowymi oraz charakterystyki umownych przepływów pieniężnych z tych instrumentów.

Większość wymogów MSR 39 w zakresie klasyfikacji i wyceny zobowiązań finansowych została przeniesiona do MSSF 9 w niezmienionym kształcie. Kluczową zmianą jest nałożony na jednostki wymóg prezentowania w innych całkowitych dochodach skutków zmian własnego ryzyka kredytowego z tytułu zobowiązań finansowych wyznaczonych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu w zakresie klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych będzie miało wpływ na prezentację tych instrumentów w sprawozdaniu finansowym.

Rzeczywisty wpływ zastosowania MSSF 9 będzie możliwy do oszacowania po opublikowaniu ostatecznej, kompletnej wersji standardu.

- *MSSF 10, Skonsolidowane Sprawozdania Finansowe*, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie.

MSSF 10 zastępuje fragmenty *MSR 27 Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe* dotyczące terminów i sposobów sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego przez inwestora oraz eliminuje w całości interpretację *SKI-12 Konsolidacja - Jednostki specjalnego przeznaczenia*.

Celem MSSF 10 jest wypracowanie wspólnej podstawy konsolidacji dla wszystkich jednostek, niezależnie od charakteru podmiotu inwestycji. Uznano, że podstawą taką jest sprawowanie kontroli. Definicja kontroli obejmuje trzy elementy: władzę nad podmiotem inwestycji, ekspozycję lub prawo do zwrotów wypracowanych przez ten podmiot oraz zdolność sprawowania władzy przez inwestora nad podmiotem inwestycji w celu wpłynięcia na wysokość zwrotów. MSSF 10 zawiera szczegółowe wytyczne dotyczące zastosowania zasady sprawowania kontroli w różnych sytuacjach, w tym w odniesieniu do relacji agencyjnych i posiadania potencjalnych praw głosu. W przypadku zmiany faktów lub okoliczności inwestor musi dokonać ponownej oceny swojej zdolności do sprawowania kontroli nad podmiotem inwestycji.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- *MSSF 11, Wspólne porozumienia*, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie.

MSSF 11 zastępuje *MSR 31 Udziały we wspólnych przedsięwzięciach* oraz interpretację *SKI-13 Wspólnie kontrolowane jednostki - niepieniężny wkład wspólników*. Nowy standard klasyfikuje wspólne porozumienia jako wspólne operacje (wspólne działanie, w ramach którego strony współkontrolujące posiadają prawa do aktywów i obowiązki dotyczące zobowiązań) lub jako wspólne przedsięwzięcia (wspólna inicjatywa dająca stronom współkontrolującym prawa do jej aktywów netto).

MSSF 11 wymaga rozliczania udziałów we wspólnych porozumieniach tylko metodą praw własności, co eliminuje metodę konsolidacji proporcjonalnej. Istnienie oddzielnego podmiotu prawnego nie jest już warunkiem podstawowym klasyfikacji. Postanowienia przejściowe różnią się w zależności od metody klasyfikacji wspólnych porozumień w ramach MSR 31.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- *MSSF 12, Udziały w innych jednostkach: ujawnianie informacji*, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie.

Nowy standard nakłada rozszerzone wymogi informacyjne udziałów jednostki sprawozdawczej w spółkach zależnych, stowarzyszonych, wspólnych przedsięwzięciach lub jednostkach strukturyzowanych niepodlegających konsolidacji.

Zobowiązuje też do ujawnienia informacji przydatnych dla użytkowników sprawozdania finansowego przy ocenie charakteru posiadanych udziałów i rodzajów związanego z nimi ryzyka oraz oddziaływania tych udziałów na sprawozdanie finansowe.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- *MSSF 13, Wycena według wartości godziwej*, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie.

Nowy standard doprecyzowuje wartość godziwą, dostarcza wskazówek w zakresie jej określania oraz wprowadza wymogi dotyczące ujawniania informacji na temat wyceny wartości godziwej. Standard nie

określa, kiedy wymagana jest wycena w wartości godziwej, a jedynie wymienia różne techniki wyceny, które mogą być wykorzystane do wyznaczenia wartości godziwej, jeżeli wymagają tego inne standardy. Standard ten dotyczy zarówno pozycji finansowych, jak i niefinansowych wycenianych w wartości godziwej.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- *MSR 12 (Zmieniony), Podatek dochodowy: Odzyskiwanie wartości bilansowej aktywów*, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 20 grudnia 2010 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2012 r. lub po tej dacie.

Zmiana doprecyzowuje m.in. sposób wyceny aktywów i rezerw z tytułu podatku odroczonego w przypadku nieruchomości inwestycyjnych wycenianych zgodnie z modelem wartości godziwej określonym w *MSR 40 Nieruchomości inwestycyjne*. Wejście w życie zmienionego standardu spowoduje też wycofanie interpretacji *SKI - 21 Podatek dochodowy - odzyskiwalność przeszacowanych aktywów niepodlegających amortyzacji*.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- *MSR 19 (Zmieniony), Świadczenia Pracownicze*, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 16 czerwca 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie.

Zmiany modyfikują metody rozliczania programów zdefiniowanych świadczeń i świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy. Celem wprowadzonych zmian była poprawa jakości sprawozdawczości finansowej świadczeń pracowniczych poprzez: prezentację zmian zobowiązań z tytułu zdefiniowanych świadczeń oraz wartości godziwej aktywów programu w bardziej zrozumiałej formie, eliminację niektórych możliwości prezentacji dopuszczanych przez *MSR 19*, i w ten sposób poprawę porównywalności, doprecyzowanie wymogów, które wcześniej prowadziły do różnicowania stosowanych praktyk oraz podniesienie jakości ujawnianych informacji dotyczących ryzyka związanego z programami zdefiniowanych świadczeń.

Zmieniony standard wymaga ujmowania zmian zobowiązań z tytułu zdefiniowanych świadczeń oraz aktywów programu świadczeń w chwili ich powstania, co eliminuje metodę korytarzową i przyspiesza ujmowanie kosztów przeszłego zatrudnienia.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- *MSR 27, Jednostkowe Sprawozdania Finansowe*, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie.

Razem z *MSSF 10* zastępuje *MSR 27 Skonsolidowane i Jednostkowe Sprawozdania Finansowe*. Zmianie uległa nazwa standardu. Zmieniony standard dotyczy wyłącznie jednostkowych sprawozdań finansowych. Dotychczasowe wytyczne oraz wymagane ujawnienia dotyczące jednostkowych sprawozdań finansowych pozostają bez zmian.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- *MSR 28, Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólne przedsięwzięcia*, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 12 maja 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie.

Zastępuje *MSR 28, Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych*. Standard został zmodyfikowany w taki sposób, by odpowiadał postanowieniom *MSSF 11* i *MSSF 12*.

Standard określa wymagania dotyczące stosowania metody praw własności dla rozliczania inwestycji w jednostki stowarzyszone. Standard włącza w swój zakres również interpretację *SKI-13* (niepieniężny wkład wspólników do wspólnie kontrolowanej jednostki).

Ze standardu usunięto wymogi ujawnień, ponieważ przeniesiono je do *MSSF 12*.

Grupa uważa, że zastosowanie standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- *Zmiany do MSR 1, Prezentacja Pozycji Pozostałych Całkowitych Dochodów*, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 16 czerwca 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 lipca 2012 r. lub po tej dacie.

Zmiany dotyczą sposobu grupowania składników pozostałych całkowitych dochodów (PCD). Wprowadzone zmiany wymagają podziału pozycji PCD na:

- takie, które w kolejnych okresach zostaną przeniesione do wyniku finansowego,

- takie, które w kolejnych okresach nie zostaną przeniesione do wyniku finansowego.

Standard pozwala prezentować pozycje PCD netto, po odliczeniu podatku lub przed naliczeniem podatku. Jeżeli PCD są prezentowane przed odnośnymi skutkami podatkowymi, podatek będzie musiał być zaalokowany pomiędzy elementami, które mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego oraz tymi, które nie zostaną przeniesione do wyniku finansowego. Wprowadzone zmiany pozostawiają możliwość prezentacji wyniku finansowego i pozostałych całkowitych dochodów w ramach jednego dokumentu (Sprawozdanie z wyniku finansowego oraz pozostałych całkowitych dochodów) lub w formie dwóch oddzielnych dokumentów.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- *Zmiany do MSR 32, Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych*, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 16 grudnia 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2014 r. lub po tej dacie.

Celem wprowadzenia zmian jest wyeliminowanie niespójności w stosowaniu wymogów dotyczących zasad kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych.

Zmiany wprowadzone do standardu doprecyzowują kryteria, które muszą być spełnione przez jednostkę, aby mogła ona dokonać kompensaty aktywów i zobowiązań finansowych w bilansie, poprzez:

- rozwińnięcie znaczenia terminu „posiada ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty” oraz
- wyjaśnienie, kiedy niektóre mechanizmy rozliczeń brutto mogą być uznane za równoważne z rozliczeniami netto aktywów i zobowiązań finansowych.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

- *Zmiany do MSSF 7, Ujawnienia - Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych*, został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości w dniu 16 grudnia 2011 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2013 r. lub po tej dacie.

Standard określa wymagania dotyczące ujawniania informacji, które mają pomóc inwestorom oraz innym użytkownikom sprawozdań finansowych w lepszej ocenie wpływu lub potencjalnego wpływu kompensowania aktywów i zobowiązań finansowych na sytuację finansową jednostki. Standard wymaga ujawnień ilościowych i jakościowych dotyczących aktywów i zobowiązań finansowych podlegających kompensacie. Na koniec okresu sprawozdawczego jednostka jest zobowiązana do ujawniania szczegółowych informacji ilościowych, oddzielnie dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, w formie tabelarycznej.

Grupa uważa, że zastosowanie zmienionego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na sprawozdanie finansowe w okresie jego początkowego zastosowania.

2.32. Dane porównawcze

Dane porównawcze zostały przekształcone tak, by uwzględnić zmiany prezentacyjne wprowadzone w bieżącym roku obrotowym.

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa dokonała zmiany sposobu ewidencji bilansowej zobowiązań z tytułu środków pieniężnych klientów Banku w kwocie 269 104 tys. zł, w stosunku do których klienci Banku wydali dyspozycje przelewów wychodzących w godzinach uniemożliwiających realizację przelewów w tym samym dniu. Zmiana została dokonana w celu lepszego odzwierciedlenia charakteru ekonomicznego tych środków.

Ponadto Grupa dokonała zmiany prezentacji należności i zobowiązań z tytułu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych (ZFŚS). Zgodnie z charakterem prawnym tych środków, należności oraz zobowiązania w kwocie 3 610 tys. zł, z tytułu ZFŚS zostały usunięte ze sprawozdania z sytuacji finansowej Grupy.

Dodatkowo, Grupa zaprzestała wykazywania w oddzielnej pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej weksli uprawnionych do redyskontowania w banku centralnym i wykazuje je w pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom”.

Przekształcenie danych porównawczych nie miało wpływu na wysokość wyniku i kapitałów w prezentowanych danych porównawczych na dzień 31 grudnia 2010 roku.

Pozostałe dane sporządzone według stanu na dzień 31 grudnia 2010 roku są w pełni porównywalne z danymi bieżącego roku obrotowego i w związku z tym nie wymagały przekształceń.

Wpływ przekształceń na prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym dane porównawcze przedstawiają poniższe zestawienia.

Przekształcenia w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy BRE Banku SA na dzień 31 grudnia 2010 roku.

	31.12.2010/ 01.01.2011 przed przekształceniem	korekty prezentacyjne	31.12.2010/ 01.01.2011 po przekształceniu
Weksle uprawnione do redyskontowania w banku centralnym	3 686	(3 686)	-
Należności od banków	2 510 892	(3 610)	2 507 282
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	59 370 365	3 686	59 374 051
Zobowiązania wobec klientów	47 420 057	(269 104)	47 150 953
Pozostałe zobowiązania	871 130	265 494	1 136 624
Suma aktywów razem	90 042 441	(3 610)	90 038 831
Suma zobowiązań razem	82 965 156	(3 610)	82 961 546

3. Zarządzanie ryzykiem finansowym i ubezpieczeniowym

Zarządzanie ryzykiem stanowi immanentny element zarządzania Grupą BRE Banku SA. Funkcje i zadania związane z zarządzaniem ryzykiem występują na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej, począwszy od Rady Nadzorczej a na jednostkach biznesowych banku skończywszy. Zarządzanie ryzykiem jest ujęte w jednolity proces realizowany przez wyspecjalizowane jednostki organizacyjne.

3.1. Podział ról w procesie zarządzania ryzykiem

Organy Banku:

- Rada Nadzorcza poprzez Komisję ds. Ryzyka sprawuje stały nadzór nad działalnością Banku w zakresie podejmowania ryzyka, w tym zatwierdza Strategię Zarządzania Ryzykiem oraz nadzoruje jej wykonanie.
- Zarząd Banku określa Strategię Zarządzania Ryzykiem oraz odpowiada za wyznaczenie i wdrożenie zasad zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, a także ich spójność ze Strategią Zarządzania Ryzykiem. Zarząd określa także strukturę organizacyjną Banku zapewniającą rozdzielność funkcji oraz określa zadania i odpowiedzialność poszczególnych jednostek.

Dyrektorzy Banku:

- Dyrektor Banku ds. Zarządzania Ryzykiem odpowiada za organizację, kształtowanie i realizację procesu identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka kredytowego, rynkowego, operacyjnego i płynności w Grupie.
- Dyrektor Banku ds. Operacji Kredytowych odpowiada za organizację procesu kredytowego w zakresie portfela kredytów detalicznych i portfela kredytów korporacyjnych Banku i Grupy oraz jakość poszczególnych portfeli kredytowych.

Komitety:

1. Komitet Ryzyka BRE Banku SA, do którego zadań w szczególności należy ustalanie zasad identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka oraz ustalania limitów dla poszczególnych rodzajów ryzyka.
2. Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami Grupy BRE Banku (ALCO), do którego zadań w szczególności należy ustalanie strategii Banku odnośnie struktury aktywów i pasywów oraz zobowiązań i pozycji pozabilansowych w celu optymalizacji alokacji funduszy.
3. Komitet ds. Zarządzania Kapitałem, do którego zadań w szczególności należy zarządzanie kapitałem, w tym rekomendowanie Zarządowi Banku działań w zakresie zarządzania kapitałem, poziomu i struktury kapitałów oraz zwiększenia efektywności wykorzystania kapitału, a także rekomendacja projektów procedur wewnętrznych Banku dotyczących zarządzania kapitałowego oraz planowania kapitałowego.
4. Komitet ds. Zarządzania Jakością Danych na potrzeby wyliczania regulacyjnego wymogu kapitałowego Banku (AIRB), do którego zadań w szczególności należy tworzenie warunków dla wdrożenia i rozwoju efektywnego systemu zarządzania jakością danych dotyczących portfela kredytowego w celu zapewnienia zgodności z wymaganiami zawansowanej metody wewnętrznych ratingów (AIRB) stosowanej do kalkulacji wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego. Metoda AIRB wykorzystywana jest w banku do celów wewnętrznych.

5. Komitet Kredytowy Zarządu Banku (KKZB), do którego zadań w szczególności należy:

- podejmowanie decyzji kredytowych w odniesieniu do przedsiębiorstw zgodnie z macierzą decyzyjną uzależnioną od ratingu i kwoty zaangażowania,
- podejmowanie decyzji dotyczących konwersji długu na udziały, akcje, itp.,
- podejmowanie decyzji dotyczących przejęcia nieruchomości w zamian za dług,
- podejmowanie wszelkich innych decyzji wykraczających poza kompetencje organów decyzyjnych niższych szczebli.

6. Komitet Polityki Kredytowej Bankowości Detalicznej (KPK), do którego zadań w szczególności należy:

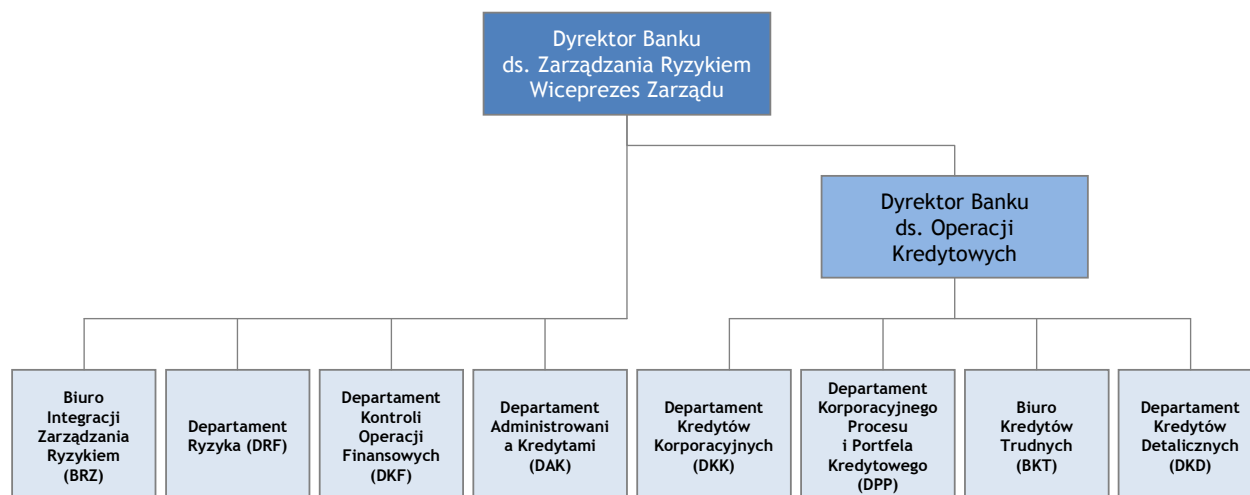
- zatwierdzanie lub zmiana metodyki decyzyjnej dotyczącej przyznawania produktów kredytowych bankowości detalicznej,
- podejmowanie decyzji o dopuszczeniu lub zaprzestaniu sprzedaży produktu kredytowego,
- monitorowanie jakości i rentowności portfela produktów kredytowych oraz podejmowanie decyzji dotyczących działań w przypadku zaistnienia negatywnych zjawisk związanych z jakością i rentownością tego portfela.

7. Komitet Kredytowy Bankowości Detalicznej (KKD), do którego zadań w szczególności należy:

- podejmowanie jednostkowych decyzji kredytowych w odniesieniu do klientów detalicznych w sytuacji, gdy zaangażowanie wobec klienta osiąga określony poziom zarezerwowany dla tego szczebla decyzyjnego,
- podejmowanie decyzji o przyznaniu, zmianie lub odebraniu kompetencji do podejmowania decyzji dla poszczególnych pracowników Banku.

Pozostałe jednostki:**1. Jednostki organizacyjne Obszaru Ryzyka**

Funkcja zarządzania na poziomie strategicznym i funkcja kontroli ryzyka kredytowego, rynkowego, płynności i operacyjnego jest realizowana w ramach Obszaru Ryzyka nadzorowanego przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem. Poniższy schemat prezentuje strukturę organizacyjną tego obszaru.

Poszczególne jednostki mają ściśle określone role w procesie identyfikacji, pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka, w tym oceny indywidualnego ryzyka kredytowego klientów oraz określania reguł selekcji klientów. Jednostki te opracowują w ramach swoich kompetencji metodologie i systemy wspierające wymienione obszary. Zadaniem jednostek kontroli ryzyka jest także raportowanie o ryzyku i wsparcie naczelných organów Banku.

Departament Kredytów Korporacyjnych (DKK):

- definiowanie i realizacja polityki kredytowej (z wyłączeniem bankowości detalicznej),
- kontrola i zarządzanie ryzykiem kredytowym Banku i Grupy z wyłączeniem obszaru bankowości detalicznej.

Departament Administrowania Kredytami (DAK):

- administrowanie ryzykiem kredytowym w obszarze bankowości korporacyjnej.

Departament Korporacyjnego Procesu i Portfela Kredytowego (DPP):

- organizacja procesu kredytowego w obszarze bankowości korporacyjnej oraz nadzór nad jego przebiegiem,
- określanie i wdrażanie zasad funkcjonowania systemu zarządzania jakością danych na potrzeby AIRB w obszarze bankowości korporacyjnej oraz nadzór nad ich przestrzeganiem,
- organizacja systemu przygotowywania i prezentacji analiz portfelowych służących aktywnemu zarządzaniu ryzykiem kredytowym.

Biuro Kredytów Trudnych (BKT):

- kontrola i zarządzanie ryzykiem kredytowym w zakresie zaangażowań nadzorowanych, restrukturyzowanych oraz windykowanych przez Departament Restrukturyzacji i Windykacji.

Departament Kredytów Detalicznych (DKD):

- definiowanie i aktualizacja zasad polityki kredytowej w obszarze bankowości detalicznej, ocena ryzyka, decyzje kredytowe dla klientów detalicznych, na rynku krajowym i zagranicznym.

Departament Ryzyka (DRF):

- identyfikacja, pomiar i kontrola ryzyka kredytowego w ujęciu portfelowym oraz ryzyka rynkowego, operacyjnego, płynności finansowej i stopy procentowej księgi bankowej,
- zapewnienie adekwatności metodologicznej technik wyceny instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach Departamentu Rynków Finansowych, Departamentu Skarbu oraz transakcji mezzanine finance Departamentu Finansowania Strukturalnego i Mezzanine,
- rozwój metod pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka i integracja kontroli ryzyka finansowego w skali Banku oraz Grupy,
- organizacja procesów:
 - dopuszczania do obrotu handlowego instrumentów finansowych zawieranych przez jednostki organizacyjne obszaru bankowości inwestycyjnej,
 - oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP),
 - pomiaru kapitału wewnętrznego i ekonomicznego,
 - oraz nadzór nad realizacją tych procesów,
- wyznaczanie regulacyjnych wymogów kapitałowych z tytułu poszczególnych rodzajów ryzyka oraz monitorowanie adekwatności kapitałowej Banku i Grupy BRE,
- kalkulacja portfelowej utraty wartości dla należności korporacyjnych i detalicznych.

Departament Kontroli Operacji Finansowych (DKF):

- niezależna operacyjna kontrola ryzyka generowanego przez Departament Rynków Finansowych i Departament Skarbu w ramach prowadzonego obrotu instrumentami finansowymi,
- sprawozdawczość w tym zakresie do Zarządu Banku oraz odpowiednich organów kolegialnych Banku.

Biuro Integracji Zarządzania Ryzykiem (BRZ):

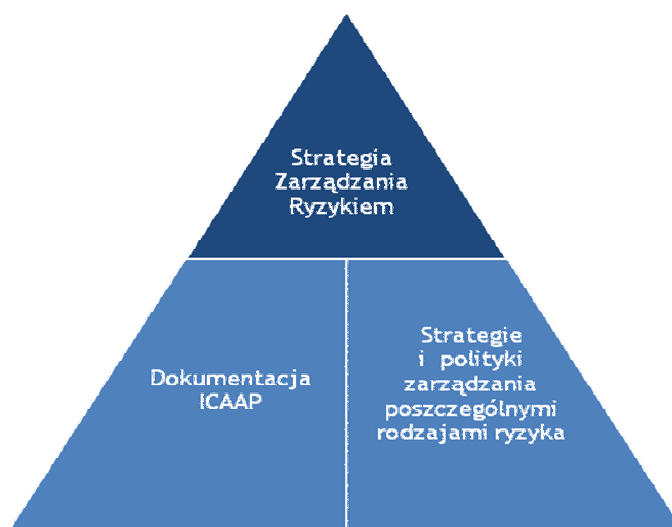
- koordynowanie i prowadzenie projektów/spraw związanych z wymaganiami nadzoru skonsolidowanego realizowanego przez głównego udziałowca w obszarze nadzorowanym przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem (CRO), wynikającymi ze strategii i polityki zarządzania ryzykiem na poziomie Grupy Commerzbanku.
2. **Jednostki organizacyjne spoza Obszaru Ryzyka** odpowiadają za zarządzanie i kontrolę pozostałych rodzajów ryzyka identyfikowanych w działalności Grupy BRE Banku SA (ryzyko biznesowe, strategiczne, kapitałowe, braku zgodności i ryzyko reputacji).
 3. **Jednostki biznesowe** biorą udział w zarządzaniu poszczególnymi rodzajami ryzyka poprzez uwzględnianie ryzyka w decyzjach biznesowych, przy budowie oferty produktowej oraz w procesie akwizycji klientów. Jednostki te ponoszą ostateczną odpowiedzialność za podejmowanie ryzyka w ramach przyznanych limitów oraz za kształtowanie wyników Banku.

Jednostki kontrolne:

- **Departament Audytu Wewnętrznego (DAW)** dokonuje niezależnego przeglądu procesu identyfikacji, podejmowania, pomiaru, monitoringu i kontroli ryzyka w ramach realizowanej funkcji kontroli i audytu wewnętrznego.
- **Biuro Monitoringu Zgodności (BMZ)** odpowiada za tworzenie standardów w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności regulacji wewnętrznych oraz standardów działania Banku z obowiązującymi przepisami prawa.

3.2. Struktura dokumentacji procesu zarządzania ryzykiem

Realizowana przez Bank strategia zarządzania ryzykiem jest odpowiednio udokumentowana. Dokumentacja strategii zarządzania ryzykiem stanowi istotny element dokumentacji procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego Banku i Grupy (ICAAP).

Dokumentacja ICAAP:

1. Proces Oceny Adekwatności Kapitału Wewnętrznego (ICAAP) w Grupie BRE Banku SA

Dokument zawiera opis realizowanego w Grupie procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego oraz przebiegu poszczególnych elementów tego procesu, w tym identyfikacji i oceny istotności ryzyka, zasad kalkulacji i agregacji kapitału wewnętrznego, testów warunków skrajnych oraz zasad dokonywania przeglądów tego procesu.

2. Dokumentacja określająca zasady wyznaczania kapitału na pokrycie trudno mierzalnych rodzajów ryzyka monitorowanych za pomocą karty ryzyka

3. Zasady Ostrożnego i Stabilnego Zarządzania BRE Bankiem SA

Dokument zawiera opis zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania Bankiem w ramach systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania kapitałem.

Strategie i polityki zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka:

1. Strategia Zarządzania Ryzykiem Kredytowym w BRE Banku SA i w Grupie BRE Banku (proces ICAAP)

Dokument zawiera opis procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku, w tym jego organizacji oraz zasad ustalania akceptowalnego poziomu ryzyka.

2. Strategia i Polityka Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym w BRE Banku SA

Dokument zawiera opis organizacji procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku oraz realizowanej przez Bank polityki w zakresie poszczególnych obszarów ryzyka operacyjnego.

3. Strategia i Polityka Zarządzania Ryzykiem Rynkowym w BRE Banku SA

Dokument zawiera opis procesu zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku, w tym między innymi akceptowalnego poziomu i struktury ryzyka rynkowego.

4. Strategia Zarządzania Ryzykiem Płynności w BRE Banku SA

Dokument zawiera opis procesu zarządzania ryzykiem płynności (zarówno na poziomie strategicznym jak i operacyjnym), opis zasad dotyczących limitowania ryzyka oraz opis planów awaryjnych Banku.

5. Polityka Zgodności w BRE Banku SA

Dokument zawiera opis procesu organizacji zarządzania ryzykiem braku zgodności, w tym roli władz Banku w tym procesie, roli BMZ i obowiązków pracowników Banku w realizacji polityki.

6. Polityka Zarządzania Kapitałem Grupy BRE Banku SA

Dokument zawiera opis strategii kapitałowej Grupy BRE Banku, w tym opis celów kapitałowych i preferowanej struktury kapitału, planu kapitałowego na kolejne lata oraz kapitałowego planu awaryjnego.

Dokumenty wymienione powyżej podlegają corocznemu przeglądowi zgodnie z zasadami opisanymi w dokumencie „Przegląd procesu oceny adekwatności kapitału wewnętrznego (ICAAP) w Grupie BRE Banku SA”.

3.3. Zarządzanie poszczególnymi typami ryzyka

Zarządzanie ryzykiem kredytowym jest zintegrowanym i ciągłym procesem operacyjnym obejmującym działania i decyzje w odniesieniu do poszczególnych indywidualnych transakcji i zaangażowań jak i w ujęciu portfelowym. Bank aktywnie zarządza ryzykiem kredytowym zmierzając do optymalizacji jego poziomu. W tym celu w całej strukturze Banku stosuje się jednolite zasady zarządzania ryzykiem kredytowym oparte między innymi na oddzieleniu funkcji oceny ryzyka kredytowego od funkcji sprzedażowych na wszystkich szczeblach do poziomu Zarządu włącznie. Podobnie traktowane jest administrowanie zaangażowaniami niosącymi ryzyko kredytowe, które jest realizowane w obszarze ryzyka oraz w obszarze operacyjnym w pełnej niezależności od funkcji sprzedażowych. Podział zadań w tym procesie wygląda następująco:

- **Departament Kredytów Detalicznych (DKD)** odpowiada za zarządzanie ryzykiem kredytowym w ramach bankowości detalicznej na rynku krajowym jak i w oddziałach zagranicznych, to jest w Czechach i na Słowacji. Głównymi funkcjami operacyjnymi DKD są: ocena ryzyka kredytowego i podejmowanie decyzji kredytowych wobec poszczególnych zaangażowań i transakcji, nadzór nad zautomatyzowanym procesem kredytowym, administrowanie umowami kredytowymi klientów detalicznych oraz monitorowanie i egzekwowanie należności kredytowych. Ponadto w Departamencie opracowywane są zasady oceny ryzyka kredytowego i kalkulacji limitów zaangażowania klientów detalicznych. Departament odpowiada za ich implementację w narzędziach wspierających podejmowanie decyzji kredytowych.
- **Departament Kredytów Korporacyjnych (DKK)** odpowiada za zarządzanie jakością portfela kredytowego Banku oraz jednostek zależnych Grupy BRE Banku w odniesieniu do zaangażowań wobec przedsiębiorstw. Kluczowymi funkcjami realizowanymi przez DKK są: podejmowanie decyzji i rekomendacji w odniesieniu do poszczególnych ekspozycji i transakcji wobec przedsiębiorstw oraz grup przedsiębiorstw będących klientami Banku, dokonywanie oceny i przygotowywanie rekomendacji w odniesieniu do dużych zaangażowań podejmowanych przez spółki zależne Grupy BRE Banku, monitorowanie struktury zaangażowania portfela ryzyka ze szczególnym uwzględnieniem struktury branżowej oraz związanego z tym ryzyka koncentracji, wyznaczanie ratingu klienta PD (probability of default) i ratingu EL (expected loss) w odniesieniu do banków i międzynarodowych instytucji finansowych oraz związanych z tym limitów ekspozycji oraz monitorowanie ich wykorzystania, zarządzanie ryzykiem kredytowym ekspozycji na poszczególne kraje (ustalenie i monitorowanie wykorzystywania limitów). Zwiększony zakres funkcji kontroli ryzyka kredytowego na poziomie Grupy jest realizowany przez dedykowaną jednostkę organizacyjną, Biuro Ryzyka Kredytowego Grupy BRE Banku, w Departamencie Kredytów Korporacyjnych. Głównymi zadaniami Biura są: analiza ryzyka kredytowego związanego z nowymi ekspozycjami Spółek, monitorowanie ryzyka kredytowego największych zaangażowań, analiza jakości portfela ryzyka, uczestnictwo w projektach rozwoju i modyfikacji strategii, polityk oraz zasad zarządzania ryzykiem stosowanych przez Spółki, nadzór nad planowaniem oraz sposobem zawiązywania i rozwiązywania rezerw, ponadto audyt największych zaangażowań w odniesieniu do wszystkich zobowiązań Grupy. Podobne funkcje względem zaangażowań restrukturyzowanych oraz podlegających restrukturyzacji spełnia **Biuro Kredytów Trudnych (BKT)**.
- **Departament Korporacyjnego Procesu i Portfela Kredytowego (DPP)** odpowiada za organizację procesu kredytowego w obszarze korporacyjnym oraz nadzór nad jego przebiegiem, a także za określanie, wdrażanie i nadzorowanie przestrzegania zasad funkcjonowania systemu zarządzania jakością danych w obszarze korporacji. Departament tworzy analizy portfelowe dotyczące ryzyka kredytowego portfela korporacyjnego oraz analizy i raporty dotyczące przebiegu i efektywności procesu kredytowego w tym obszarze.
- **Departament Administrowania Kredytami (DAK)** jest odpowiedzialny za administrowanie ryzykiem kredytowym w ramach bankowości korporacyjnej. W szczególności DAK administruje rezerwami na ryzyko kredytowe oraz monitoruje ryzyko koncentracji dużych zaangażowań. Przygotowuje analizy, raporty i sprawozdania z działalności kredytowej i portfela ryzyka na potrzeby zewnętrzne i wewnętrzne.

- **Departament Ryzyka (DRF)** odpowiada za kontrolę ryzyka kredytowego, dokonuje jego wyceny oraz monitoruje zmienność oraz koncentrację w ujęciu portfelowym. Departament odpowiada za budowę i rozwój modeli scoringowych i ratingowych stosowanych w procesie oceny ryzyka kredytowego i aplikowanych w procesie decyzyjnym przy akceptacji zaangażowań kredytowych zarówno w obszarze korporacyjnym jak i detalicznym.

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze korporacyjnym. W odniesieniu do zaangażowań na przedsiębiorstwa w Banku funkcjonuje hierarchiczny, kilkuszczelowy system podejmowania decyzji kredytowych (w odniesieniu do limitów i transakcji) na poszczególne podmioty i grupy podmiotów powiązanych. Kryteriami kierowania na poszczególne szczeble w tym systemie są wielkość nominalna ekspozycji (łącznie zaangażowanie) oraz wartość ratingu EL (expected loss), a także wielkość koncentracji na pojedynczym podmiocie lub grupie podmiotów powiązanych mierzona za pomocą kredytowej wartości zagrożonej. Niezależnie od szczebla decyzyjnego każda decyzja kredytowa poprzedzona jest oceną ryzyka wykonaną przez doświadczonego analityka. Zasadniczym celem takiej analizy jest określenie ratingu EL oraz zweryfikowanie bieżącej zdolności klienta do spłaty zaciąganych zobowiązań oraz jej utrzymania w okresie trwania planowanej ekspozycji zgodnie z warunkami umowy.

Podejmowanie decyzji w odniesieniu do ekspozycji kredytowych w obszarze detalicznym. Ze względu na odmienny profil klientów detalicznych, wielkość dopuszczalnych zaangażowań na pojedynczego klienta oraz standaryzację oferowanych produktów, proces podejmowania decyzji jest odmienny niż w przypadku klientów korporacyjnych. W znacznej mierze proces decyzyjny jest zautomatyzowany, zarówno w zakresie pozyskiwania danych o kredytobiorcy z wewnętrznych oraz zewnętrznych źródeł danych, jak i oceny ryzyka wykonywanej przy użyciu technik scoringowych oraz przy zaaplikowaniu wystandaryzowanych kryteriów decyzyjnych. Obszar uznaniowości dotyczy głównie czynności związanych z weryfikacją dokumentacji kredytowej oraz obsługi ewentualnych odstępstw, kiedy decyzja podejmowana jest z zastosowaniem właściwych reguł eskalacji poziomu decyzji. W przypadku kredytowania hipotecznego dodatkowo dokonywana jest wycena bieżącej wartości zabezpieczenia oraz dokonywana jest ocena z punktu widzenia zgodności wartości zabezpieczeń z przyjętą polityką kredytową, w tym akceptowanymi poziomami LtV (loan to value). Czynności te w całości wykonywane są przez komórki operacyjne umiejscowione w Departamencie Kredytów Detalicznych, a więc w obszarze ryzyka, w pełnej niezależności od funkcji sprzedaży.

Kontrola i monitorowanie ryzyka rynkowego. Kontrola i monitorowanie ryzyka rynkowego są realizowane w ramach jednolitego procesu w Departamencie Ryzyka (DRF) oraz w Departamencie Kontroli Operacji Finansowych (DKF).

- **Departament Ryzyka (DRF)** odpowiada za pomiar ekspozycji na ryzyko rynkowe portfeli jednostek front-office Banku za pomocą miar ryzyka rynkowego: wartości zagrożonej (VaR) oraz wartości testów warunków skrajnych. DRF na bieżąco kontroluje wykorzystanie limitów dla miar ryzyka rynkowego ustanowionych przez Komitet Ryzyka BRE Banku oraz zapewnia bieżące i okresowe raportowanie ekspozycji na ryzyko rynkowe dla managerów zarządzających portfelami jednostek front-office Banku, Komitetu Ryzyka BRE Banku, oraz bezpośrednio dla Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem. Ponadto, DRF prowadzi prace rozwojowe metodologii pomiaru ryzyka rynkowego, ryzyka przedrozdliczeniowego transakcji na instrumentach pochodnych oraz opracowuje modele wyceny instrumentów finansowych.
- **Departament Kontroli Operacji Finansowych (DKF)** zajmuje się ustalaniem i uzgadnianiem wyniku finansowego na transakcjach dokonywanych przez front-office oraz dostarczaniem codziennych informacji dotyczących wycen instrumentów finansowych do obszaru finansów. Wyceny transakcji pochodnych z klientami Banku są również przekazywane do jednostek biznesowych zajmujących się obsługą klientów (obszar inwestycyjny i korporacyjny). Wyceny przygotowywane w DKF są podstawą do zarządzania zabezpieczeniami związanymi z zawartymi transakcjami na instrumentach pochodnych. Departament administruje systemami informatycznymi wykorzystywanymi przez front-office i w tym zakresie do jego kompetencji należy m.in. ustalanie praw dla użytkowników oraz zasilanie tych systemów w dane rynkowe. Do kompetencji DKF należy również kontrola wykonywania transakcji w ramach przyznaných limitów kredytowych na działalność handlową (obejmujących limity na ryzyko przedrozdliczeniowe, rozliczeniowe oraz limity na ryzyko emitenta i ryzyko kraju) i eskalacja przekroczeń. Ponadto DKF weryfikuje czy transakcje zawierane przez front-office są wykonane po cenach rynkowych obowiązujących w momencie zawarcia transakcji oraz kontroluje proces modyfikacji i usuwania transakcji z systemów front-office.

Zarządzanie ryzykiem płynności ma na celu zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku i Grupy do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności. Na proces zarządzania płynnością składa się zbiór działań mających na celu identyfikację, pomiar, kontrolowanie, monitorowanie, redukowanie oraz określenie akceptowanego poziomu ekspozycji na ryzyko. W procesie tym można wydzielić, w sensie operacyjnym, dwa podstawowe elementy - składnik obejmujący wszelkie formy zarządzania oraz składnik kontroli i monitorowania ryzyka płynności. Za zarządzanie ryzykiem płynności na poziomie strategicznym odpowiadają Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami, Komitet Ryzyka BRE Banku oraz Zarząd Banku. W procesie kontroli i zarządzania ryzykiem płynności uczestniczą poniższe jednostki.

- **Departament Rozliczeń i Usług Powierniczych (DRP)** - odpowiada za operacyjny nadzór nad prawidłowością przepływów na rachunkach.

- **Departament Skarbu (DS)** odpowiada za zapewnienie środków do rozliczeń na rachunkach Banku, realizację strategicznych zaleceń Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami, kształtowanie struktury przyszłych przepływów pieniężnych w ramach limitów nałożonych przez Komitet Ryzyka BRE Banku, utrzymywanie określonych portfeli papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie płynności w ramach limitów nałożonych przez Komitet Ryzyka BRE Banku i Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami. Funkcję wspierającą dla Departamentu Skarbu przy realizacji opisanych wyżej zadań pełnią: Departament Instytucji Finansowych w zakresie aranżacji finansowania od banków krajowych i zagranicznych oraz międzynarodowych instytucji finansowych oraz Departament Rynków Finansowych w zakresie aranżacji emisji papierów dłużnych Banku.
- **Departament Ryzyka (DRF)** odpowiada za kontrolę i bieżące monitorowanie ryzyka płynności finansowej Banku na poziomie strategicznym i raportuje do Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem oraz do Komitetu Ryzyka BRE Banku. Monitoruje płynność finansową w trybie dziennym wykorzystując metody oparte o analizę przepływów pieniężnych. Pomiar ryzyka płynności bazuje na modelu nadzorczym oraz wewnętrznym, który został zbudowany na podstawie analizy specyfiki Banku, zmienności bazy depozytowej, koncentracji finansowania oraz planowanego rozwoju poszczególnych portfeli.

Kontrola i monitorowanie ryzyka operacyjnego realizowana jest w BRE Banku oraz na poziomie skonsolidowanym w Grupie BRE Banku.

- **Departament Ryzyka (DRF)** odpowiada za proces kontroli i monitorowania ryzyka operacyjnego w Banku i Grupie BRE Banku. Wyniki kontroli i monitorowania ryzyka operacyjnego są regularnie raportowane do Zarządu Banku, Komitetu Ryzyka BRE Banku oraz Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem. W celu kontroli ryzyka operacyjnego Bank prowadzi rejestr zdarzeń i strat operacyjnych Grupy, przeprowadza regularnie proces samooceny poziomu ryzyka operacyjnego przez poszczególne jednostki organizacyjne, zbiera i monitoruje kluczowe wskaźniki ryzyka, a także tworzy i analizuje scenariusze ryzyka operacyjnego w celu identyfikacji zdarzeń, które potencjalnie mogą spowodować bardzo duże straty o charakterze operacyjnym. Jednocześnie utrzymywana jest komunikacja z wszystkimi obszarami działania Banku (zarówno obszarami biznesowymi, jak również wsparcia) w celu podjęcia działań zapobiegawczych w momencie zasygnalizowania przez systemy kontroli ryzyka krytycznych zdarzeń w jakimkolwiek obszarze działania. W ramach sprawowania kontroli ryzyka operacyjnego Departament Ryzyka blisko współpracuje z innymi jednostkami i projektami realizowanymi w Banku i odnoszącymi się do ryzyka operacyjnego, w szczególności wymienić tutaj można współpracę z Biurem Monitoringu Zgodności, Departamentem Audytu Wewnętrznego, systemem Zarządzania Ciągłością Działania.

Zarządzanie ryzykiem ubezpieczeniowym. Ryzyko ubezpieczeniowe skoncentrowane jest w spółce zależnej BRE Banku SA - BRE Ubezpieczenia Towarzystwo Ubezpieczeń i Reasekuracji SA. W ramach struktury spółki została wydzielona funkcja zarządzania ryzykiem nadzorowana przez jednego z Członków Zarządu. W ramach tej funkcji zarządzaniu podlega również ryzyko ubezpieczeniowe.

3.4. Ryzyko kredytowe

3.4.1 Polityka kredytowa. Podstawą zarządzania ryzykiem kredytowym w Banku jest polityka kredytowa, która jest ustalana osobno dla obszarów detalicznego i korporacyjnego. Obejmuje ona następujące elementy:

- docelowe grupy klientów oraz grupy produktowe,
- kryteria akceptacyjne wraz z poziomami odcięcia,
- kryteria akceptacji przedmiotów finansowania oraz zabezpieczeń,
- restrykcje związane z ograniczaniem ryzyka koncentracji,
- restrykcje związane z ograniczaniem ryzyka ekspozycji na branże o podwyższonym ryzyku.

3.4.2 Stosowane zabezpieczenia

Zabezpieczenia stosowane w ramach udzielania produktów kredytowych. Ważnym elementem polityki kredytowej jest polityka zabezpieczeń, która zakłada, że Bank, podejmując decyzję o udzieleniu produktu niosącego ryzyko kredytowe, dąży do uzyskania adekwatnego do podejmowanego ryzyka zabezpieczenia. Jakość zaproponowanych zabezpieczeń rzeczowych ocenia się według ich płynności i wartości rynkowej, natomiast zabezpieczeń osobistych według sytuacji finansowej zabezpieczającego. Ponadto w ocenie jakości zabezpieczenia istotne znaczenie ma jego wpływ na ograniczenie utraty wartości portfela kredytowego. Jakość akceptowanych zabezpieczeń jest skorelowana z kwotą produktu obciążonego ryzykiem kredytowym oraz z poziomem ryzyka związanego z udzieleniem danego produktu. Do najczęściej stosowanych przez Bank form zabezpieczeń należą:

- a) hipoteka na nieruchomościach,
- b) przelew wierzytelności (cesja praw),
- c) zastaw rejestrowy,
- d) przewłaszczenie,

- e) kaucja pieniężna,
- f) depozyt gwarancyjny lub blokada pieniężna,
- g) weksel,
- h) gwarancje i poręczenia,
- i) list patronacki wystawiony przez firmę, której wiarygodność i rzetelność znana jest na międzynarodowych rynkach finansowych.

W przypadku zabezpieczeń typu osobistego (np. poręczenie, gwarancja) dokonywana jest ocena kondycji i wiarygodności podmiotu wystawiającego takie zabezpieczenie przy zastosowaniu standardów obowiązujących przy ocenie kredytobiorców. Zabezpieczenia rzeczowe podlegają ocenie zgodnie z przyjętymi zasadami. Wartość środków trwałych ustanowionych jako zabezpieczenia ustalana jest na podstawie operatu szacunkowego, sporządzonego przez uprawnionego rzeczoznawcę. Przedłożony w Banku operat jest weryfikowany przez zespół specjalistów usytuowany w pionie ryzyka, który sprawdza poprawność przyjęcia wartości rynkowej oraz ocenia płynność zabezpieczenia z punktu widzenia Banku. W procesie weryfikacji brane są pod uwagę następujące czynniki:

- a) dla zabezpieczeń na nieruchomościach:
 - rodzaj nieruchomości,
 - status prawny,
 - przeznaczenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
 - charakterystyka techniczna budynków i budowli,
 - charakterystyka gruntu,
 - sytuacja na lokalnym rynku,
 - inne czynniki cenotwórcze,
- b) dla zabezpieczeń na maszynach i urządzeniach:
 - ogólne przeznaczenie i funkcja w procesie technologicznym/możliwości alternatywnego wykorzystania,
 - charakterystyka techniczna i parametry,
 - warunki eksploatacji i utrzymania,
 - dostępność podobnych maszyn i urządzeń,
 - aktualna sytuacja rynkowa,
 - prognozowane trendy zapotrzebowania na określone maszyny w powiązaniu z sytuacją w sektorach przemysłowych stosujących te maszyny,
- c) dla zabezpieczeń ustanowionych na zapasach:
 - wymagania formalno-prawne dotyczące określonych produktów (np. certyfikat bezpieczeństwa "CE" dla sprzętu elektrycznego, dopuszczenie UDT dla urządzeń pracujących pod ciśnieniem itp.),
 - możliwości sprzedaży,
 - wymagane warunki magazynowania (np. dla materiałów papierowych wrażliwych na wilgoć, materiałów precyzyjnych wrażliwych na zapylenie itp.),
 - ochrona i ubezpieczenia zarówno obiektu magazynowego jak i przechowywanych w nim towarów.

Zabezpieczenia stosowane w ramach obrotu instrumentami pochodnymi. Bank zarządza ryzykiem związanym z instrumentami pochodnymi. Ekspozycjami kredytowymi wynikającymi z zawartych transakcji pochodnych zarządza się w ramach ogólnych limitów kredytowych dla klientów, uwzględniając potencjalny wpływ na wartość ekspozycji zmian parametrów rynkowych. Stosowane porozumienia ramowe z kontrahentami zobowiązują Bank do codziennego monitorowania wartości ekspozycji wobec kontrahenta i wprowadzają konieczność dodatkowego zabezpieczania ekspozycji przez klienta w przypadku wzrostu wartości ekspozycji lub przypadku przekroczenia kwoty limitu. Jednocześnie wspomniane porozumienia ramowe w przypadku naruszenia warunków umowy pozwalają na przedterminowe rozliczenie transakcji z klientem.

Zabezpieczenia na papierach wartościowych wynikające z transakcji buy sell back. Bank przyjmuje zabezpieczenia w postaci papierów wartościowych z tytułu zawartych transakcji buy sell back. W zależności od umowy zabezpieczenie to może być sprzedane lub ponownie zastawione.

Zabezpieczenia akceptowane przez Spółki Grupy BRE Banku. Spółki Grupy BRE Banku akceptują różne formy prawnych zabezpieczeń produktów obciążonych ryzykiem kredytowym. Ich katalog uzależniony jest od specyfiki prowadzonej działalności i oferowanych produktów. Rolę uniwersalnego zabezpieczenia, usprawniającego ewentualne dochodzenie należności, pełni weksel in blanco.

BRE Bank Hipoteczny jako podstawowe zabezpieczenie stosuje hipotekę na finansowanej nieruchomości. Dodatkowymi zabezpieczeniami mogą być poręczenia wekslowe lub cywilne właścicieli spółki kredytobiorcy, bądź zastaw na akcjach lub udziałach w spółce kredytobiorcy. Na okres niezbędny do skutecznego ustanowienia

zabezpieczenia może zostać przyjęte ubezpieczenie kredytu w zaakceptowanym przez Bank zakładzie ubezpieczeniowym.

BRE Leasing stosuje katalog zabezpieczeń najbardziej zbliżony do BRE Banku. Akceptuje zarówno standardowe zabezpieczenia osobiste - poręczenia wekslowe i według prawa cywilnego, listy patronackie, gwarancje, jak i rzeczowe - hipoteki zwykłe i kaucyjne, zastawy rejestrowe, przewłaszczenia na zabezpieczenie, przelewy wierzytelności, cesje należności i praw z polisy oraz kaucje. Ponadto często przyjmowanym zabezpieczeniem jest warunkowe przejęcie długu - przy tym zabezpieczeniu możliwe jest przyjęcie oceny ryzyka związanego z warunkowo-korzystającym. BRE Leasing przyjmuje również oświadczenia o dobrowolnym poddaniu się egzekucji.

Spółki faktoringowe akceptują jedynie formy zabezpieczeń o dużej płynności. Obok weksli własnych in blanco są to przede wszystkim poręczenia wekslowe właścicieli spółki klienta, cesje wierzytelności z rachunków bankowych (głównie prowadzonych przez BRE Bank), ubezpieczenia należności, cesje praw z polis ubezpieczeniowych należności zawartych przez klientów. W przypadku prowadzenia obsługi kilku spółek wchodzących w skład jednej grupy kapitałowej, zwyczajowym zabezpieczeniem jest pełnomocnictwo do krzyżowego zarachowania środków z umów zawartych z poszczególnymi spółkami.

Spółki ubezpieczeniowe, które zabezpieczają swoją działalność przed ryzykiem kredytowym zarówno poprzez politykę bezpiecznego lokowania wszystkich posiadanych środków jak i szeroką reasekurację, nie posiadają dodatkowych zabezpieczeń aktywów narażonych na ryzyko kredytowe.

Rachunkowość zabezpieczeń. Począwszy od 2011 roku Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej. Jedynym rodzajem ryzyka zabezpieczanym w ramach rachunkowości zabezpieczeń jest ryzyko zmiany stóp procentowych. Na koniec każdego miesiąca Grupa dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego oraz instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczanego ryzyka. Grupa zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej części portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową udzielonych przez oddział zagraniczny BRE Banku w Czechach. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych. Pozycją zabezpieczaną jest część portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową, denominowanych w CZK, udzielonych przez oddział zagraniczny BRE Banku w Czechach. Instrumentem zabezpieczającym jest swap stopy procentowej (IRS), zamieniający stałą stopę procentową na zmienną. Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych aktywów oraz wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

3.4.3 System ratingowy. Kluczowym elementem procesu zarządzania ryzykiem kredytowym w obszarze korporacyjnym jest system ratingowy, który oparty jest na dwóch podstawowych elementach:

- ratingu dłużnika (PD-rating) - określa prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań (PD - Probability of Default),
- ratingu kredytowym (EL-rating) - określa oczekiwaną stratę (EL, ang. Expected Loss), i bierze pod uwagę zarówno ryzyko związane z klientem (PD) jak i specyfikę transakcji (LGD, ang. Loss Given Default - strata na skutek zaniechania regulowania zobowiązań). EL wyrażone jest w postaci iloczynu $PD \cdot LGD$. Wskaźnik EL wykorzystywany jest głównie na etapie podejmowania decyzji kredytowej.

Rating dostarcza względne miary ryzyka kredytowego zarówno w skali procentowej (PD% i EL%) jak też według umownej skali od 1,0 do 6,5 (PD-rating, EL-rating) dla korporacji (obroty powyżej 30 mln zł) i SME (obroty poniżej 30 mln zł). Kalkulacja PD jest ściśle zdefiniowanym procesem obejmującym siedem elementów, w tym: analizę finansową raportów rocznych, analizę finansową danych śródrocznych, ocenę terminowości składania sprawozdań finansowych, ocenę ryzyk jakościowych, wskaźniki ostrzegawcze, ocenę stopnia integracji grupy dłużnika oraz dodatkowe kryteria uznaniowe. Rating kredytowy oparty o oczekiwaną stratę (EL) powstaje poprzez nałożenie na ocenę ryzyka klienta analizy ryzyka transakcyjnego wynikającego z wielkości zaangażowania (EAD) oraz z charakteru i stopnia zabezpieczenia transakcji zawartych z danym klientem (LGD). EAD jest wielkością bieżącego zaangażowania bilansowego powiększonego o założony stopień wykorzystania zobowiązań pozabilansowych Banku w chwili zaistnienia stanu „default”. LGD wyrażone jako procent EAD jest funkcją możliwej do realizacji wartości zabezpieczeń rzeczowych i finansowych, zależnej od typu oraz wartości zabezpieczenia, typu transakcji oraz współczynnika odzyskania należności z innych źródeł niż zabezpieczenia.

System ratingowy generuje prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań przez kredytobiorców bezpośrednio w postaci PD wyrażonych w procentach na skali ciągłej. Klasy ratingowe tworzone są w oparciu o procedury dzielenia na grupy PD wyrażonego w procentach na podstawie drabinki geometrycznej. W sprawozdawczości zewnętrznej Bank stosuje mapowanie wewnętrznej skali ratingowej PD do ratingów zewnętrznych. Sposób mapowania przedstawiony jest w poniższej tabeli.

Pod-portfel	1				2				3	4				5				6	7				8	
PD rating	1,0 - 1,2	1,4	1,6	1,8	2	2,2	2,4 - 2,6	2,8	3	3,2 - 3,4	3,6	3,8	4	4,2 - 4,6	4,8	5	5,2 - 5,4	5,6 - 5,8	Brak ratingu		6,1 - 6,5			
S&P	AAA	AA+	AA, AA-	A+, A	A-	BBB+	BBB	BBB-	BB+	BB	BB-	B+	B+	B	B-	B-	CCC+	CCC bis CC-	Nie dotyczy		C, D-I, D-II			
	Stopień inwestycyjny									Stopień nieinwestycyjny											Default			

W obszarze bankowości detalicznej funkcjonują następujące modele wchodzące w skład systemu ratingowego:

- model straty z tytułu niewykonania zobowiązania (LGD) obejmujący cały portfel detaliczny. W ujęciu tego modelu strata zdefiniowana została jako funkcja zależna od poziomu odzysku ze spłat własnych klienta oraz możliwej, zrealizowanej w postępowaniu egzekucyjnym wartości zabezpieczenia na nieruchomości,
- model współczynnika konwersji kredytowej CCF (Credit Conversion Factor) obejmujący cały portfel obszaru detalicznego. Model ten bazuje na danych historycznych. Współczynnik konwersji kredytowej jest integralną częścią modelu EAD (CCF jako stopień wykorzystania zobowiązań pozabilansowych w dniu zaistnienia defaultu),
- model parametru PD o konstrukcji modułowej integrujący funkcjonujące w obszarze detalicznym modele aplikacyjne, behawioralne oraz bazujące na danych z Biura Informacji Kredytowej (BIK).

Wszystkie modele podlegają cyklicznym przeglądom oraz procesowi walidacji i ocenie zgodności z obowiązującymi regulacjami.

Wszystkie Spółki Grupy BRE Banku SA, których działalność obarczona jest ryzykiem kredytowym, przed zawarciem transakcji i w trakcie jej trwania - w trybie monitoringu - przeprowadzają ocenę ryzyka opierając się przy tym o systemy ratingowe. Wykazują one różnice w zależności od charakteru prowadzonej działalności, przy czym wszystkie spółki faktoringowe używają jednolitego wspólnego rozwiązania, zaś leasing i kredyty hipoteczne udzielane są w oparciu o zindywidualizowane systemy. Cechą wspólną jest natomiast dwustopniowy charakter metodologii - w pierwszym kroku wyznaczany jest rating klienta, w drugim zaś rating transakcji/portfela. Obie powyższe oceny łącznie tworzą rating ryzyka finansowania. Ocenie poddawane są wskaźniki liczbowe i cechy natury jakościowej, których wpływ na poziom ryzyka uznany został za istotny. W zależności od charakteru prowadzonej działalności oraz ocenianego produktu, różnie rozkłada się nacisk na poszczególne klasyfikacje ryzyka (klient/transakcja).

Ratingi stosowane w Spółkach Grupy powstały w oparciu o rozwiązania przejęte z BRE Banku lub przy zastosowaniu podejścia eksperckiego.

3.4.4 Zasady kalkulacji wartości rezerwy portfelowej (rezerwy na zaistniałe, lecz nieujawnione straty tzw. IBNI - *Incurring But Not Identified Losses*) dla należności korporacyjnych i detalicznych w oparciu o systemy ratingowe.

3.4.4.1 Należności korporacyjne

Rezerwa portfelowa tworzona jest na portfelu kredytowym klientów, którzy nie zostali zaklasyfikowani do kategorii default. Kwota rezerw jest szacunkiem wielkości strat już poniesionych w wyniku zaistnienia zdarzeń ekonomicznych, które na dzień obliczania rezerw nie zostały jeszcze zidentyfikowane przez Bank.

Prawdopodobieństwo ujawnienia się straty jest modelowane regresją logistyczną opartą na wskaźnikach finansowych i danych jakościowych. Model jest kalibrowany na wewnętrznych danych Banku obejmujących kilkuletni okres obserwacji portfela korporacyjnego. W oparciu o istniejący w Banku okres monitoringowy uznano, że 9 miesięcy to średni okres, jaki upływa między zaistnieniem negatywnego zdarzenia ekonomicznego a możliwością jego rejestracji przez Bank, jest to tzw. okres identyfikacji straty (LIP). Zatem w obliczeniach przyjęto horyzont obserwacji parametru PD równy 9 miesięcy, a jego wartość uzyskuje się z przeskalowania oryginalnej wartości 12-miesięcznego PD-ratingu pochodzącego z modelu ratingowego dla korporacji. Wielkość poniesionej straty jest założona na poziomie oczekiwanego zaangażowania w przypadku zaistnienia stanu default (EAD) pomnożonego przez LGD (parametr określający stratę na skutek zaniechania regulowania zobowiązań) wyznaczonego przez model LGD / EAD dla korporacji oraz pomnożonego przez PD.

Charakterystyka korporacyjnego systemu ratingowego jako modelu wrażliwego na zmiany cyklu koniunkturalnego (ang. Point-in-Time), jak też uwzględnienie w modelu finansowych danych śródrocznych oraz wskaźników ostrzegawczych w ocenie Zarządu Banku zapewnia adekwatną reakcję wyliczonych kwot rezerw portfelowych na zmieniające się warunki rynkowe.

3.4.4.2 Należności detaliczne

Ekspozycje detaliczne grupowane są, na potrzeby kalkulacji rezerw, w portfele homogeniczne o podobnej charakterystyce ryzyka. Dla każdego z nich wyznaczane są parametry ryzyka (prawdopodobieństwo wystąpienia utraty wartości - PD oraz wysokość potencjalnej straty w przypadku, gdy taka przesłanka zaistnieje - LGD). Wysokość tych parametrów obliczana jest z wykorzystaniem obserwacji historycznych dla poszczególnych portfeli i uzależniona od okresu zaległości. Następnie parametry ryzyka i zamortyzowana wartość ekspozycji kredytowej używane są do wyliczenia wartości rezerwy portfelowej na należności detaliczne.

Przesłanka utraty wartości stosowana jest w procesie kalkulacji rezerwy na należności detaliczne w odniesieniu do poszczególnych transakcji kredytowych, a nie dłużników. Dlatego wystąpienie przesłanki utraty wartości jednego zobowiązania nie skutkuje zakwalifikowaniem wszystkich innych zobowiązań dłużnika jako również obciążonych tą samą przesłanką.

3.4.5 Pomiar utraty wartości Bank dokonuje pomiaru utraty wartości dla ekspozycji kredytowych zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości 39. Narzędziem do wyliczania odpisów aktualizujących dla zaangażowań z utratą wartości udzielonych klientom korporacyjnym oraz bankom jest intranetowa aplikacja IMPAIRMENT-Korpo. Proces identyfikacji klientów z utratą wartości i kalkulacji odpisów aktualizacyjnych przebiega następująco:

- a) określenie przy podejściu indywidualnym wystąpienia przesłanek utraty wartości (loss events), a przy stwierdzeniu utraty wartości, klasyfikacja klienta do kategorii default,
- b) określenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zarówno z zabezpieczeń jak i z bieżącej działalności klienta,
- c) kalkulacja utraty wartości uwzględniająca przyszłą wartość szacowanych odzysków zdyskontowanych efektywną stopą procentową,
- d) ewidencja księgowa odpisów aktualizujących (rezerw celowych).

Przesłanki niewykonania zobowiązania podzielono na twarde przesłanki utraty wartości, których zajście jest jednoznaczne z koniecznością klasyfikacji klienta do kategorii default oraz miękkie przesłanki utraty wartości gdzie zajście danego zdarzenia może, ale nie musi, świadczyć o konieczności klasyfikacji klienta do kategorii default. Analityk kredytowy dokonuje dodatkowej oceny, czy wydarzenie miało istotny negatywny wpływ na zdolność dłużnika do wywiązywania się w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych. Celem wprowadzenia miękkich przesłanek utraty wartości jest zwrócenie uwagi analityków kredytowych, którzy są odpowiedzialni za identyfikację przypadków niewykonania zobowiązania, na sytuacje, które potencjalnie mogą skutkować istotnym zwiększeniem ryzyka kredytowego dłużnika, prowadzącego do niemożności wywiązania się dłużnika w pełni ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Banku.

Lista twardych przesłanek utraty wartości:

1. Liczba dni przeterminowania którejkolwiek ekspozycji o charakterze zobowiązania kredytowego dłużnika wynosi powyżej 90 dni oraz kwota przeterminowania przekracza 3 000 zł dla klientów korporacyjnych i 500 zł dla klientów Private Banking.
2. Zbycie przez Bank ekspozycji ze znaczną stratą ekonomiczną związaną ze zmianą wiarygodności kredytowej dłużnika.
3. Dokonanie przez Bank wymuszonej restrukturyzacji ekspozycji, czego następstwem była zmiana harmonogramu obsługi kredytu/transakcji z uwagi na brak możliwości wywiązania się przez dłużnika z umowy kredytowej/transakcji według jej pierwotnych założeń, co doprowadziło do:
 - a) zmniejszenia zobowiązań finansowych poprzez umorzenie części zobowiązania, lub
 - b) odroczenia istotnej części spłaty kwoty głównej, odsetek lub (jeżeli dotyczy) prowizji, pod warunkiem, że brak zgody na restrukturyzację skutkowałby opóźnieniem dłużnika w płatności powyżej 90 dni kalendarzowych dotyczącym istotnej części zobowiązania.
4. Złożenie przez Bank, podmiot dominujący wobec Banku lub podmiot zależny od Banku wniosku o postawienie dłużnika w stan upadłości lub podobnego wniosku w odniesieniu do zobowiązań kredytowych dłużnika wobec Banku, podmiotu dominującego wobec Banku lub podmiotu zależnego Banku.
5. Postawienie dłużnika w stan upadłości lub uzyskanie przez niego podobnej ochrony prawnej, powodującej uniknięcie lub opóźnienie spłaty zobowiązań kredytowych wobec Banku, podmiotu dominującego Banku lub podmiotu zależnego Banku.
6. Wypowiedzenie przez Bank umowy w części lub całości i wszczęcie procedur restrukturyzacyjnych /windykacyjnych.
7. Oszustwo (defraudacja) ze strony klienta.

Lista miękkich przesłanek utraty wartości jest przygotowana oddzielnie dla każdego z następujących typów podmiotów:

- a) rządów i banków centralnych,
- b) banków,
- c) korporacji, w tym kredytowania specjalistycznego,
- d) jednostek samorządu terytorialnego,
- e) ubezpieczycieli,
- f) funduszy PTE, TFI.

Określenie oddzielnych miękkich przesłanek utraty wartości dla poszczególnych typów podmiotów miało na celu odzwierciedlenie specyfiki działalności poszczególnych podmiotów w procesie identyfikacji przypadków niewykonania zobowiązania.

W przypadku braku wystąpienia przesłanek utraty wartości wobec klienta, w oparciu o prawdopodobieństwo zaniechania regulowania zobowiązań (PD - *probability of default*) wyliczana jest rezerwa na zaistniałe, lecz nieujawnione straty (IBNI - *Incurred But Not Identified Losses*).

W części detalicznej Banku wysokość odpisów aktualizacyjnych z tytułu utraty wartości ustalana jest, podobnie jak w części korporacyjnej, z wykorzystaniem systemu IMPAIRMENT. Przyjmuje się, że wystąpiła przesłanka utraty wartości ekspozycji detalicznej, gdy:

- wysokość ekspozycji jest większa od 500 PLN i jest ona opóźniona o ponad 90 dni,
- transakcja ma charakter wyłudzenia (fraud),
- transakcja podlega restrukturyzacji.

Wszystkie przypadki zidentyfikowanej utraty wartości oznaczane są automatycznie w aplikacji, za wyjątkiem kontraktów restrukturyzowanych oraz przypadków wyłudzenia, które rozpoznawane są w drodze analizy indywidualnej. Sposób pomiaru utraty wartości oparty jest na metodzie portfelowej, za wyjątkiem wybranych ekspozycji hipotecznych, w przypadku których wystąpiły zdarzenia determinujące zakwalifikowanie ekspozycji do indywidualnej analizy, zgodnie z obowiązującymi procedurami wewnętrznymi Banku.

Poniższa tabela prezentuje udział procentowy pozycji bilansowych i pozabilansowych Grupy, odnoszących się do kredytów i pożyczek udzielonych klientom oraz pokrycia ekspozycji odpisem z tytułu utraty wartości dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Bank (opis modelu ratingu jest przedstawiony powyżej).

Pod-portfel	31.12.2011		31.12.2010	
	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)	Udział zaangażowania (%)	Pokrycie rezerwą (%)
1	38,22	0,08	5,73	0,34
2	22,02	0,11	48,86	0,05
3	10,73	0,37	8,46	0,32
4	15,68	0,40	17,93	0,59
5	2,18	1,19	4,46	1,68
6	0,28	2,03	0,39	2,63
7	0,83	8,39	1,03	6,91
8	4,75	0,63	5,31	-
pozostałe *)	0,45	15,89	2,48	1,44
kategoria default	4,86	50,31	5,35	53,07
Razem	100,00	2,80	100,00	3,21

*) pozostałe dotyczą spółek, które nie stosują systemów analogicznych jak BRE Bank SA.

60,24% portfela kredytów i pożyczek (dla zaangażowania bilansowego i pozabilansowego) jest klasyfikowane na dwóch najwyższych poziomach wewnętrznego systemu oceny (31 grudnia 2010 r. - 54,59%).

W celu odzwierciedlenia ryzyka kredytowego zawartego w instrumentach pochodnych Bank stosuje korektę ich wartości godziwej, która uwzględnia ryzyko kredytowe kontrahenta. Korekta z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta bazuje na oczekiwanej stracie do terminu zapadalności instrumentu i jest wyliczana na bazie klientowskiej. Wartość tej korekty ujęta jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

Poniższa tabela prezentuje udział procentowy instrumentów pochodnych stanowiących składnik aktywów finansowych oraz pokrycia ich wartości godziwej odpisem z tytułu utraty wartości dla każdej kategorii wewnętrznego ratingu stosowanego przez Bank (opis modelu ratingu jest przedstawiony powyżej).

Pod-portfel	31.12.2011		31.12.2010	
	Wartość godziwa	Pokrycie rezerwą (%)	Wartość godziwa	Pokrycie rezerwą (%)
1	33,14	0,01	27,23	0,02
2	23,89	0,11	35,51	0,13
3	18,73	0,57	1,99	5,73
4	7,05	2,31	12,46	1,27
5	1,74	2,42	1,79	1,36
6	0,29	1,66	-	15,69
7	0,06	0,12	1,72	17,10
8	15,01	-	18,41	-
kategoria default	0,09	-	0,89	-
Razem	100,00	0,34	100,00	0,64

3.4.6 Maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe

Nie występują w Grupie instrumenty finansowe, których maksymalna ekspozycja na ryzyko kredytowe byłaby różna od ich wartości bilansowej z wyjątkiem ekspozycji pozabilansowych, o których mowa w Nocie 36.

3.4.7 Kredyty i pożyczki udzielone klientom i bankom

Kredyty i pożyczki udzielone klientom	31.12.2011		31.12.2010	
	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)
Nieprzeterminowane, bez utraty wartości	63 557 620	90,49	55 750 041	90,18
Przeterminowane, bez utraty wartości	3 395 420	4,83	2 788 623	4,51
Pozycje z rozpoznaną utratą wartości	3 286 760	4,68	3 285 158	5,31
Razem brutto	70 239 800	100,00	61 823 822	100,00
Rezerwa (na pozycje z rozpoznaną utratą wartości oraz rezerwa IBNI)	(2 388 284)	3,40	(2 449 771)	3,96
Razem netto	67 851 516	96,60	59 374 051	96,04

W poniższej tabeli przedstawiono należności od banków:

Należności od banków	31.12.2011		31.12.2010	
	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)	zaangażowanie (tys. zł)	udział/ pokrycie (%)
Nieprzeterminowane, bez utraty wartości	4 009 901	100,00	2 477 139	97,47
Przeterminowane, bez utraty wartości	-	-	-	-
Pozycje z rozpoznaną utratą wartości	-	-	64 390	2,53
Razem brutto	4 009 901	100,00	2 541 529	100,00
Rezerwa (na pozycje z rozpoznaną utratą wartości oraz rezerwa IBNI)	(1 027)	0,03	(34 247)	1,35
Razem netto	4 008 874	99,97	2 507 282	98,65

Całkowita kwota rezerw na kredyty i pożyczki z utratą wartości wynosi 2 389 311 tys. zł (31 grudnia 2010 r. - 2 484 018 tys. zł), z czego 2 175 894 tys. zł (31 grudnia 2010 r. - 2 267 059 tys. zł) reprezentuje rezerwy na kredyty i pożyczki udzielone klientom (w 2010 roku klientom i bankom), dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości, a pozostała kwota 213 417 tys. zł reprezentuje rezerwę portfelową (31 grudnia 2010 r. - 216 959 tys. zł). Dalsze informacje dotyczące odpisów z tytułu utraty wartości należności od banków i klientów zostały przedstawione w notach 18 i 22.

90,49% portfela kredytów i pożyczek udzielonych klientom nie należy ani do kategorii należności przeterminowanych ani z utratą wartości (31 grudnia 2010 r. - 90,18%).

W 2011 roku kwota przyznanych kredytów i pożyczek udzielonych klientom Grupy wzrosła o 13,61% w porównaniu do końca 2010 roku.

Kredyty i pożyczki nieprzeterminowane, bez utraty wartości

31 grudnia 2011 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni					Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki
Pod-portfel	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe				
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom						
1	589 056	27 760 863	27 588 173	58 438	25 188	310 221	-	-	867 451	-	29 611 217	3 785 720
2	1 479 983	4 285 616	1 659 808	596 085	2 772 590	1 193 124	-	-	1 621 423	-	11 948 821	12 076
3	1 108 757	452 828	147 732	757 995	887 315	1 901 757	-	880 751	384 133	-	6 373 536	4 235
4	74 013	53 472	53 472	1 445 886	1 054 542	7 064 045	-	-	268 564	-	9 960 522	-
5	-	-	-	231 280	16 149	1 083 711	-	-	22 240	-	1 353 380	-
6	-	-	-	13 785	1 606	122 315	-	-	-	-	137 706	-
7	-	-	-	35 467	10 022	312 554	-	-	-	-	358 043	-
8	6	-	-	741	1 052 374	754 337	1 153 508	-	-	480 790	3 441 756	-
pozostałe *)	-	-	-	-	-	-	-	316 139	-	-	316 139	207 870
kategoria default	69	8 225	2 932	20 235	-	27 971	-	-	-	-	56 500	-
Razem	3 251 884	32 561 004	29 452 117	3 159 912	5 819 786	12 770 035	1 153 508	1 196 890	3 163 811	480 790	63 557 620	4 009 901

31 grudnia 2010 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki	
Pod-portfel	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe				
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom						
1	446 203	108 519	6 622	39 652	33 100	308 347	-	-	597 452	-	1 533 273	737 302
2	1 462 611	27 004 913	24 958 637	360 971	583 597	856 154	-	-	742 925	-	31 011 171	1 419 979
3	519 121	666 511	145 078	347 017	747 519	1 943 639	-	-	225 752	-	4 449 559	33 103
4	743 889	43 696	43 696	1 228 167	869 545	5 773 744	-	502 245	190 409	-	9 351 695	82 921
5	-	-	-	378 759	475 589	1 671 195	-	-	130 420	-	2 655 963	2 597
6	-	-	-	23 267	88 035	127 186	-	-	-	-	238 488	18 946
7	-	259	259	43 780	2 701	270 486	-	-	-	-	317 226	20 684
8	39	-	-	-	-	-	3 338 317	-	-	668 115	4 006 471	-
pozostałe *)	-	-	-	11 840	1 162	588 554	-	1 334 049	-	-	1 935 605	161 607
kategoria default	594	8 223	3 172	43 198	61 665	136 910	-	-	-	-	250 590	-
Razem	3 172 457	27 832 121	25 157 464	2 476 651	2 862 913	11 676 215	3 338 317	1 836 294	1 886 958	668 115	55 750 041	2 477 139

*) pozostałe dotyczą spółek, które nie stosują systemów ratingowych analogicznych jak BRE Bank

Kredyty i pożyczki przeterminowane, bez rozpoznanej utraty wartości

Kwoty brutto kredytów i pożyczek, które były przeterminowane, lecz, dla których nie rozpoznano utraty wartości, przedstawiono poniżej w podziale na klasy aktywów. Dla kredytów i pożyczek przeterminowanych krócej niż o 90 dni nie rozpoznaje się utraty wartości, chyba, że inne dostępne informacje świadczą o jej wystąpieniu.

31 grudnia 2011 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki	
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe				
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom						
do 30 dni	292 020	981 582	765 880	55 344	1 133	532 636	-	-	14 545	-	1 877 260	-
od 31 do 60 dni	30 048	262 319	220 307	20 959	-	159 378	-	-	-	-	472 704	-
od 61 do 90 dni	62 982	233 650	152 956	28 719	-	720 105	-	-	-	-	1 045 456	-
Razem	385 050	1 477 551	1 139 143	105 022	1 133	1 412 119	-	-	14 545	-	3 395 420	-

31 grudnia 2010 r.	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni				Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki	
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym:	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe				
			kredyty mieszkaniowe i hipoteczne		udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom						
do 30 dni	297 289	821 072	718 272	17 716	1 072	503 340	-	42 569	36 061	-	1 719 119	-
od 31 do 60 dni	48 100	153 131	133 990	14 141	442	285 388	-	1 711	-	-	502 913	-
od 61 do 90 dni	49 849	135 475	75 380	10 002	36	370 605	-	624	-	-	566 591	-
Razem	395 238	1 109 678	927 642	41 859	1 550	1 159 333	-	44 904	36 061	-	2 788 623	-

Kredyty i pożyczki, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości

Wartość netto kredytów i pożyczek z rozpoznaną indywidualnie utratą wartości wyniosła 1 110 866 tys. zł (31 grudnia 2010 r. - 1 082 489 tys. zł). Poniżej przedstawiono kwoty brutto kredytów i pożyczek, dla których rozpoznano indywidualnie utratę wartości (przed uwzględnieniem przepływów pieniężnych z tytułu posiadanych zabezpieczeń oraz oczekiwanych spłat), w podziale na klasy aktywów.

	Klienci indywidualni			Klienci korporacyjni					Klienci budżetowi	Inne należności	Razem klienci	Banki
	Należności bieżące	Kredyty terminowe	w tym: kredyty mieszkaniowe i hipoteczne	Należności bieżące	Kredyty terminowe		Transakcje reverse repo/ buy sell back	Pozostałe				
					udzielone dużym klientom	udzielone średnim i małym klientom						
31 grudnia 2011 r.												
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	496 134	517 356	351 163	530 161	569 332	1 087 883	-	84 517	-	1 377	3 286 760	-
31 grudnia 2010 r.												
Kredyty i pożyczki z utratą wartości	791 245	357 921	221 538	599 406	465 130	961 417	-	110 039	-	-	3 285 158	64 390

Grupa charakteryzuje się konserwatywnym podejściem w obszarze weryfikacji wartości zabezpieczeń i ustalania dopuszczalnych poziomów wskaźnika LtV. Polityka w tym zakresie narzuca szczególnie istotne ograniczenia w przypadku transakcji cechujących się wyższą od średniej szkodowością (pożyczki i kredyty konsolidacyjne) oraz/lub zabezpieczanych na nieruchomościach o niskiej płynności (zlokalizowanych na rynkach słabo rozwiniętych).

Finansowy efekt zabezpieczeń

Stan na 31 grudnia 2011 roku	Wartość brutto	Rezerwa utworzona	Rezerwa bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	4 009 901	(1 027)	(5 228)	4 201
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	70 239 800	(2 388 284)	(3 698 325)	1 374 044
Klienci indywidualni:	38 688 979	(861 377)	(1 142 109)	280 732
– Należności bieżące	4 133 068	(523 086)	(547 735)	24 649
– Kredyty terminowe, w tym:	34 555 911	(338 291)	(594 374)	256 083
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	30 942 423	(200 789)	(390 527)	189 738
Klienci korporacyjni:	25 455 383	(1 459 196)	(2 544 269)	1 085 073
– Należności bieżące	3 795 095	(324 262)	(374 193)	49 931
– Kredyty terminowe:	21 660 288	(1 134 934)	(2 170 076)	1 035 142
udzielone dużym klientom	6 390 251	(337 438)	(374 715)	37 277
udzielone średnim i małym klientom	15 270 037	(797 496)	(1 795 361)	997 865
Klienci budżetowi	3 178 356	(3 708)	(11 947)	8 239
Razem dane bilansowe	74 249 701	(2 389 311)	(3 703 553)	1 378 245
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	14 200 226	(26 963)	(96 510)	69 547
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	2 967 250	(3 943)	(20 211)	16 268
Razem dane pozabilansowe	17 167 476	(30 906)	(116 721)	85 815

Stan na 31 grudnia 2010 roku	Wartość brutto	Rezerwa utworzona	Rezerwa bez uwzględnienia przepływów z zabezpieczeń	Finansowy efekt zabezpieczeń
Dane bilansowe				
Należności od banków	2 541 529	(34 247)	(34 247)	-
Kredyty i pożyczki udzielone klientom:	61 823 822	(2 449 771)	(3 586 261)	1 220 997
Klienci indywidualni:	33 658 660	(1 052 933)	(1 213 096)	160 163
– Należności bieżące	4 358 940	(817 237)	(826 470)	9 233
– Kredyty terminowe, w tym:	29 299 720	(235 696)	(386 626)	150 930
kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	26 306 644	(119 631)	(221 518)	101 887
Klienci korporacyjni:	20 244 474	(1 307 141)	(2 362 784)	1 055 643
– Należności bieżące	3 117 916	(376 993)	(440 414)	63 421
– Kredyty terminowe:	17 126 558	(930 148)	(1 922 370)	992 222
udzielone dużym klientom	3 329 593	(167 278)	(346 452)	179 174
udzielone średnim i małym klientom	13 796 965	(762 870)	(1 575 918)	813 048
Klienci budżetowi	1 923 019	(5 190)	(10 381)	5 191
Razem dane bilansowe	64 365 351	(2 484 018)	(3 620 508)	1 220 997
Dane pozabilansowe				
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	11 710 787	(45 036)	(67 401)	22 365
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	2 449 814	(4 638)	(16 062)	11 424
Razem dane pozabilansowe	14 160 601	(49 674)	(83 463)	33 789

Pozostałe aktywa finansowe

	31.12.2011	31.12.2010
Pozostałe aktywa finansowe brutto, w tym:	288 567	299 067
- nieprzeterminowe	277 071	293 242
- przeterminowe powyżej 90 dni	11 496	5 825
- rezerwy na należności przeterminowane (wielkość ujemna)	(18 710)	(8 810)
Pozostałe aktywa finansowe netto (Nota 27)	269 857	290 257

3.4.8 Instrumenty dłużne: obligacje skarbowe i inne uznane dłużne papiery wartościowe

31 grudnia 2011 r.	Przeznaczone do obrotu oraz aktywa zastawione			Lokacyjne dłużne papiery wartościowe oraz aktywa zastawione	Razem
Rating	Obligacje rządowe	Bony skarbowe	Pozostałe dłużne		
AAA	-	-	-	-	-
AA- do AA+	-	-	115 769	499 331	615 100
A- do A+	1 019 425	148	92 376	19 697 637	20 809 586
BBB+ do BBB-	-	-	50 941	176 535	227 476
BB+ do BB-	-	-	172 325	-	172 325
B+ do B-	-	-	12 275	-	12 275
poniżej B-	-	-	-	2	2
bez ratingu	-	-	-	-	-
Razem	1 019 425	148	443 686	20 373 505	21 836 764

31 grudnia 2010 r.	Przeznaczone do obrotu oraz aktywa zastawione			Lokacyjne dłużne papiery wartościowe oraz aktywa zastawione	Razem
Rating	Obligacje rządowe	Bony skarbowe	Pozostałe dłużne		
AAA	-	-	49 201	-	49 201
AA- do AA+	-	-	-	3 327	3 327
A- do A+	1 207 015	1 100 918	114 949	19 286 845	21 709 727
BBB+ do BBB-	-	-	51 339	89 744	141 083
BB+ do BB-	-	-	49 780	-	49 780
B+ do B-	-	-	-	-	-
poniżej B-	-	-	-	2	2
bez ratingu	-	-	-	-	-
Razem	1 207 015	1 100 918	265 269	19 379 918	21 953 120

98,11% inwestycji w dłużne papiery wartościowe uzyskało przynajmniej rating kredytowy A- (31 grudnia 2010 r. - 99,13%).

Informacja o odpisach z tytułu utraty wartości lokacyjnych dłużnych papierów wartościowych znajduje się w Nocie 23.

3.4.9 Przejęte zabezpieczenia

Grupa klasyfikuje przejęte zabezpieczenia jako aktywa przejęte za długi i wycenia zgodnie z przyjętymi zasadami rachunkowości opisanymi w pkt 2.23. Aktywa przejęte za długi zaklasyfikowane jako aktywa do zbycia zostaną wystawione na sprzedaż na właściwym dla nich rynku oraz zbyte w najszybszym możliwym terminie. Proces sprzedaży przejętych przez Bank zabezpieczeń jest zorganizowany zgodnie z polityką i procedurami określonymi przez jednostki zarządzające procesem windykacji dla poszczególnych rodzajów przejmowanych zabezpieczeń.

Polityką Spółek Grupy jest sprzedaż przejętych aktywów lub - jak to ma miejsce w przypadku leasingu - oddanie w ponowny leasing innemu klientowi. Do rzadkości należą przypadki gospodarowania przejętych aktywów na potrzeby własne - czynność taka musi być ekonomicznie uzasadniona i odzwierciedlać pilną potrzebę Spółek Grupy oraz musi uzyskać każdorazowo aprobatę ich Zarządów. W 2011 roku Grupa nie posiadała żadnych trudnozbywalnych aktywów przejętych jako zabezpieczenia. Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość przejętych zabezpieczeń wyniosła 29 803 tys. zł (31 grudnia 2010 rok - 0 zł) i obejmowała głównie przedmioty leasingu oraz nieruchomości stanowiące zabezpieczenie kredytów hipotecznych.

3.5 Koncentracja aktywów, zobowiązań i pozycji pozabilansowych

Ryzyko koncentracji geograficznej

W celu aktywnego zarządzania ryzykiem koncentracji na kraje Grupa:

- przestrzega sformalizowanych procedur mających na celu identyfikację, pomiar oraz monitorowanie tego ryzyka,
- przestrzega sformalizowanych limitów ograniczających ryzyko na kraje oraz zasady postępowania w przypadku przekroczenia tych limitów,

- posiada system sprawozdawczości zarządczej umożliwiający monitorowanie poziomu ryzyka na kraje, wspierający proces decyzyjny dotyczący zarządzania,
- utrzymuje kontakty z wyselekcjonowaną grupą największych banków o dobrym ratingu, aktywnych w obsłudze transakcji zagranicznych. Na niektórych rynkach, których ryzyko jest trudne do oszacowania, BRE Bank korzysta z usług swoich zagranicznych banków korespondentów, na przykład Commerzbanku, oraz z ubezpieczenia w KUKE pokrywającego ryzyko ekonomiczne i polityczne.

Ryzyko koncentracji branżowej

W przypadku koncentracji w branżach analizowany jest udział Grupy w finansowaniu całego sektora oraz sytuacja klientów Grupy na tle kondycji finansowej firm z danej branży. W tym celu Grupa korzysta z bazy statystycznej, która poszczególne wskaźniki finansowe każdego z klientów Banku umieszcza w siatce decylowej tego wskaźnika dla danej branży. Pozwala to monitorować ryzyko branżowe portfela Grupy w sytuacji, gdy kondycja całej branży podlega, ze względu na czynniki zewnętrzne, szybkim zmianom.

Limity branżowe ustala się dla branż, zdefiniowanych przez Bank zgodnie z wewnętrznymi regulacjami Banku, w kwartalnych okresach sprawozdawczych. Monitorowaniu i analizie podlegają wszystkie branże, na które Bank ma zaangażowanie powyżej 800 mln zł, a także dodatkowo wskazane przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem. O ile Komitet Kredytowy Zarządu Banku nie postanowi inaczej, ustala się limit zaangażowania Grupy w dowolną branżę na poziomie nie wyższym niż:

- 10% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o niskim ryzyku,
- 8% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o średnim ryzyku,
- 6% wartości brutto portfela kredytowego w poprzednim okresie sprawozdawczym dla branż o wysokim ryzyku.

W przypadku przekroczenia jakiegokolwiek limitu branżowego lub przewidywania, że taki limit może być przekroczony w następnym okresie sprawozdawczym, wprowadzane są działania zapobiegające przekroczeniu limitów.

Poniższe tabele prezentują strukturę koncentracji zaangażowania bilansowego Grupy BRE Banku SA w poszczególne branże.

Struktura koncentracji zaangażowania Grupy BRE Banku SA

Lp	Branże	Zadłużenie kapitałowe (w tys. zł)		Zadłużenie kapitałowe (w tys. zł)	
		31.12.2011	%	31.12.2010	%
1.	Osoby fizyczne	38 688 979	55,08%	33 703 646	54,52%
2.	Obsługa nieruchomości	4 279 605	6,09%	3 565 345	5,77%
3.	Administracja publiczna	2 508 575	3,57%	1 586 819	2,57%
4.	Budownictwo	2 277 683	3,24%	2 030 608	3,28%
5.	Paliwa płynne i gaz ziemny	2 051 906	2,92%	986 905	1,60%
6.	Transport i biura turystyczne	1 975 109	2,81%	1 541 993	2,49%
7.	Metale	1 260 732	1,79%	1 102 050	1,78%
8.	Zarządzanie, consulting, reklama	947 286	1,35%	756 467	1,22%
9.	Pozostały handel hurtowy	909 508	1,29%	1 007 980	1,63%
10.	Chemia i tworzywa sztuczne	851 016	1,21%	544 030	0,88%
11.	Motoryzacja	809 103	1,15%	735 722	1,19%
12.	Drewno i meble	774 043	1,10%	929 151	1,50%
13.	Leasing i wynajem	745 406	1,06%	634 973	1,03%
14.	Energetyka i ciepłownictwo	716 907	1,02%	464 640	0,75%
15.	Materiały budowlane	706 057	1,01%	628 786	1,02%
16.	Podstawowe artykuły spożywcze	614 850	0,88%	586 715	0,95%
17.	Przemysł mięsny	528 178	0,75%	474 263	0,77%
18.	Telekomunikacja	525 987	0,75%	210 531	0,34%

Łączne zaangażowanie Grupy w 2011 roku w wyżej wymienione branże (poza osobami fizycznymi) wynosi 31,99% portfela kredytowego (2010 r. - 28,77%). Ryzyko inwestycyjne tych branż (w 3 - stopniowej skali tj.: małe, średnie, wysokie), według stanu na koniec 2011 roku, oszacowane przez doradców ds. ryzyka kredytowego Grupy, zostało sklasyfikowane następująco:

Obsługa nieruchomości	- średnie
Administracja publiczna	- małe
Budownictwo	- średnie
Paliwa płynne i gaz ziemny	- średnie
Transport i biura turystyczne	- średnie
Metale	- wysokie
Zarządzanie, consulting, reklama	- nd
Pozostały handel hurtowy	- nd
Chemia i tworzywa sztuczne	- średnie
Motoryzacja	- wysokie
Drewno i meble	- wysokie
Leasing i wynajem	- średnie
Energetyka i ciepłownictwo	- średnie
Materiały budowlane	- średnie
Podstawowe artykuły spożywcze	- nd
Przemysł mięsny	- nd
Telekomunikacja	- średnie

W poprzednim roku ryzyko inwestycyjne branż było oceniane w 5 - stopniowej skali tj.: małe, średnie, podwyższone, wysokie i bardzo wysokie, i szacowane w oparciu o opracowania Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową oraz na podstawie rekomendacji analityków branżowych Banku. Według stanu na koniec 2010 roku ryzyko wymienionych wyżej branż było sklasyfikowane następująco:

Obsługa nieruchomości	- średnie
Administracja publiczna	- małe
Budownictwo	- wysokie
Paliwa płynne i gaz ziemny	- średnie
Transport i biura turystyczne	- wysokie
Metale	- bardzo wysokie
Zarządzanie, consulting, reklama	- podwyższone
Pozostały handel hurtowy	- średnie
Chemia i tworzywa sztuczne	- średnie
Motoryzacja	- wysokie
Drewno i meble	- bardzo wysokie
Leasing i wynajem	- średnie
Energetyka i ciepłownictwo	- średnie
Materiały budowlane	- podwyższone
Podstawowe artykuły spożywcze	- średnie
Przemysł mięsny	- średnie
Telekomunikacja	- średnie

Ryzyko koncentracji dużych zaangażowań

Celem procesu zarządzania ryzykiem koncentracji dużych zaangażowań jest bieżący monitoring oraz kontrola zaangażowań pod kątem przestrzegania limitów prawnych. W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem przekroczenia regulacyjnych limitów w Grupie:

- ustalane są wewnętrzne limity mniejsze niż określone w ustawie Prawo bankowe,
- dla klientów, których zaangażowanie przekracza 5% funduszy własnych, jest wprowadzony proces rezerwacji (pozwoleń) limitów zaangażowań,
- prowadzony jest tygodniowy raporting dotyczący dużych zaangażowań przeznaczony dla uczestników procesów kredytowego i inwestycyjnego.

Działania te mają bezpośredni wpływ na decyzje podejmowane w Grupie dotyczące akceptowania zwiększania i podejmowania zaangażowań wobec klientów.

Zaangażowanie wobec jednego kredytobiorcy (włączając banki i brokerów) podlega dalszym ograniczeniom w formie szczegółowych limitów dotyczących narażenia na ryzyko bilansowe i pozabilansowe oraz dziennych limitów ryzyka dostaw dotyczących pozycji takich jak walutowe kontrakty terminowe. Faktyczna ekspozycja na ryzyko jest codziennie porównywana z dopuszczalnym limitem.

Poziomem ekspozycji na ryzyko kredytowe zarządza się poprzez regularną analizę zdolności kredytobiorców oraz potencjalnych kredytobiorców do spłaty odsetek i kapitału oraz, w razie potrzeby, poprzez zmianę limitów kredytowych. Poziomem narażenia na ryzyko kredytowe zarządza się również poprzez uzyskiwanie zabezpieczeń oraz gwarancji.

3.6 Ryzyko rynkowe

Organizując procesy zarządzania ryzykiem rynkowym Bank kieruje się zasadami i wymaganiami określonymi w uchwałach oraz rekomendacjach KNF, które adresują kwestie zarządzania ryzykiem rynkowym, w szczególności Rekomendacjami A oraz I.

Naczelną zasadą organizacji procesu zarządzania ryzykiem rynkowym jest oddzielenie funkcji monitoringu i kontroli ryzyka rynkowego od funkcji związanych z podejmowaniem i utrzymywaniem otwartych pozycji ryzyka rynkowego. Funkcje monitoringu i kontroli ryzyka rynkowego są realizowane przez Departament Ryzyka oraz Departament Kontroli Operacji Finansowych w Obszarze Ryzyka Banku, który jest nadzorowany przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem, podczas gdy operacyjne zarządzanie pozycjami ryzyka rynkowego odbywa się w Departamencie Rynków Finansowych oraz w Departamencie Skarbu, które podlegają członkowi Zarządu Banku nadzorującemu Obszar Bankowości Inwestycyjnej.

W prowadzonej działalności Bank jest narażony na ryzyko rynkowe, czyli ryzyko niekorzystnej dla Banku zmiany bieżącej wyceny instrumentów finansowych znajdujących się w portfelach Banku następującej w wyniku zmian czynników ryzyka rynkowego - stóp procentowych, kursów walutowych, cen papierów wartościowych, zmienności implikowanych instrumentów opcyjnych, oraz spreadów kredytowych. Bank identyfikuje ryzyko rynkowe na pozycjach zaliczanych do księgi handlowej wycenianych do wartości godziwej (metodą wyceny bezpośredniej lub metodą wyceny z modelu), które może się zmaterializować stratami mającymi swoje odzwierciedlenie w wyniku finansowym Banku. Ponadto Bank przypisuje ryzyko rynkowe pozycjom księgi bankowej niezależnie od zasad kalkulacji wyniku na tych pozycjach stosowanych na potrzeby sprawozdawczości rachunkowej. Miary ryzyka rynkowego pozycji odsetkowych księgi bankowej są wyznaczane modelami wartości bieżącej (NPV - net present value). Kwantyfikacja ekspozycji na ryzyko rynkowe odbywa się przez pomiar wartości zagrożonej (ang. Value at Risk - VaR), wyznaczanie wartości testów warunków skrajnych, a także analizy scenariuszowe oparte na zachowaniach rynków, które miały miejsce podczas przeszłych kryzysów finansowych. Ryzyko rynkowe, w szczególności ryzyko stóp procentowych księgi bankowej, jest kwantyfikowane również przez wyznaczanie wartości zagrożonego dochodu odsetkowego (ang. Earning at Risk - EaR) dla portfela bankowego.

W celu ograniczenia ekspozycji na ryzyko rynkowe decyzjami Komitetu Ryzyka BRE Banku SA ustanawiane są limity VaR oraz limity mające charakter liczb kontrolnych.

Wartość zagrożona

W 2011 roku ryzyko rynkowe Banku mierzone wartością zagrożoną VaR (w horyzoncie jednodniowym, na poziomie ufności 97,5%) utrzymywało się na umiarkowanym poziomie w relacji do limitów VaR. Średnia wartość miary VaR dla portfela Banku wynosiła 11,1 mln PLN, a maksymalny poziom VaR wyniósł 14,2 mln PLN. Średnie wykorzystanie limitów wartości zagrożonej dla portfela Departamentu Rynków Finansowych (DFM), składającego się głównie z pozycji portfela handlowego wynosiło 26%, natomiast dla portfela Departamentu Skarbu (DS), którego pozycje są klasyfikowane wyłącznie do portfela bankowego wynosiło 64%. Na wysokość wartości zagrożonej (VaR) miały wpływ w przeważającej mierze portfele instrumentów wrażliwych na stopy procentową - portfele papierów dłużnych, należące głównie do księgi bankowej zarządzane przez Departament Skarbu, a w księdze handlowej, zarządzanej przez Departament Rynków Finansowych, pozycje wynikające z transakcji wymiany stóp procentowych oraz, w drugiej kolejności, portfele instrumentów wrażliwych na zmiany kursów walutowych, takich jak transakcje wymiany walut oraz opcje walutowe.

Poziom VaR dla BRE Banku

w tys. zł	2011 rok				2010 rok			
	31.12.2011	średnia	maksimum	minimum	31.12.2010	średnia	maksimum	minimum
VaR IR	12 157	11 166	14 480	8 219	9 529	7 242	10 411	3 895
VaR FX	229	258	719	29	222	651	2 786	178
VaR EQ	3	30	160	0	25	184	906	2
VaR	12 217	11 118	14 238	8 118	9 423	7 314	10 375	3 951

Testy warunków skrajnych

Dodatkowymi miarami ryzyka rynkowego, uzupełniającymi pomiar wartości zagrożonej, są testy warunków skrajnych, które pokazują hipotetyczną zmianę bieżącej wyceny portfeli Banku, które nastąpiłyby w skutek wystąpienia tzw. scenariuszy stres testowych, czyli przyjęcia przez czynniki ryzyka wyspecyfikowanych skrajnych wartości w horyzoncie jednodniowym. Bank stosuje równolegle dwie metody przeprowadzania testów warunków skrajnych: jedną, w której scenariusze składają się z dużych, ekstremalnie skorelowanych zmian, jednakowych w każdej grupie, wartości czynników ryzyka, oraz drugą, w której scenariusze zmian czynników ryzyka zostały skonstruowane na podstawie dużych zmian parametrów rynkowych zaobserwowanych w przeszłych rynkowych sytuacjach kryzysowych.

Na wartości testu warunków skrajnych kalkulowanego drugą metodą nałożony jest limit, który ma charakter liczby kontrolnej. Średnie wykorzystanie tych limitów wynosiło w 2011 roku na portfelu Departamentu Skarbu (DS) 83% (103,6 mln PLN)- w 2010 roku 49% (59,2 mln PLN), a na portfelu Departamentu Rynków Finansowych (DFM) 19%

(14,3 mln PLN) - w 2010 roku 17% (12,9 mln PLN). Spośród tego rodzaju scenariuszy największa potencjalna strata obserwowana była przy dużych zmianach stóp procentowych (głównie stóp krajowych). Dla scenariusza 15% wzrostu poziomu stóp procentowych średnia strata portfela BRE Banku w 2011 roku wyniosłaby 112,1 mln PLN. Realizacja tego scenariusza wzrostu stóp procentowych spowodowałaby w głównej mierze (w części odpowiadającej portfelom Departamentu Skarbu instrumentów dłużnych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży) pomniejszenie kapitałów Banku, a w mniejszym stopniu wpływałaby na rachunek zysków i strat. Na portfelu Departamentu Skarbu średnia potencjalna strata przy tym scenariuszu w 2011 roku wyniosłaby 102,1 mln PLN.

Średnia wartość testu warunków skrajnych, opartych na zaobserwowanych przeszłych sytuacjach kryzysowych, wynosiła w 2011 roku dla portfeli Departamentu Rynków Finansowych 14,6 mln zł (w 2010 roku - 11,7 mln zł), a dla portfeli Departamentu Skarbu 102,4 mln zł (w 2010 roku - 72 mln zł).

Ryzyko rynkowe Grupy BRE Banku

Zasadniczym źródłem ryzyka rynkowego Grupy BRE Banku są pozycje BRE Banku. Poniższa tabela przedstawia poziom ryzyka rynkowego Grupy BRE Banku (to jest portfeli BRE Banku, BRE Banku Hipotecznego, BRE Leasingu, oraz Domu Inwestycyjnego BRE Banku) według stanów na dzień 31 grudnia 2011 roku mierzony wartością zagrożoną (przy poziomie ufności 97,5% dla jednodniowego okresu utrzymywania pozycji) dla poszczególnych podmiotów należących do Grupy, w których zidentyfikowano pozycje ryzyka rynkowego oraz w rozbięciu na wartości zagrożone odpowiadające poszczególnym głównym rodzajom ryzyka - ryzyka stóp procentowych (VaR IR), ryzyka kursów walutowych (VaR FX) i ryzyka cen akcji / wartości indeksów (VaR EQ).

w tys. zł	Grupa BRE	BRE	BRE BH	BRE Leasing	DI BRE
VaR IR	12 220	12 157	157	379	0
VaR FX	80	229	140	218	0
VaR EQ	92	3	0	0	91
VaR	12 185	12 217	146	373	91

Dla porównania wartość zagrożona VaR na koniec roku 2010 na poziomie Grupy BRE Banku wynosiła 9 637 tys. zł, w tym dla BRE Banku - 9 423 tys. zł, dla BRE Banku Hipotecznego - 191 tys. zł, dla BRE Leasingu - 290 tys. zł, oraz dla Domu Inwestycyjnego BRE Banku - 77 tys. zł.

Ponadto, pośrednio, Bank jest narażony na ryzyko cen akcji z tytułu udziałów w BRE GOLD Funduszu Inwestycyjnym Zamkniętym Aktywów Niepublicznych. Średnia wartość miary VaR dla pozycji Grupy w akcjach PZU SA wyniosła w drugim półroczu 2011 roku 5,24 mln PLN. Wpływ tej ekspozycji na zagregowany poziom ryzyka rynkowego Grupy był umiarkowany i średnia wartość VaR pozycji Grupy w tym okresie łącznie z tą ekspozycją wyniosła 13,57 mln PLN.

3.7 Ryzyko walutowe

Grupa jest narażona na wpływ zmian kursów walutowych. Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Grupy na ryzyko walutowe na dzień 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku. Tabele te przedstawiają aktywa i zobowiązania Grupy według wartości bilansowej, w podziale walutowym.

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2011 rok

(w tys. zł)

31.12.2011	PLN	EUR	USD	CHF	GBP	Inne	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	935 433	57 240	9 160	118	1 729	34 676	1 038 356
Należności od banków	1 916 184	1 230 760	648 415	37 732	29 087	146 696	4 008 874
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	987 713	-	3 846	-	-	-	991 559
Pochodne instrumenty finansowe	1 400 522	71 353	24 603	1 355	-	8 762	1 506 595
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	28 141 033	11 330 484	2 495 507	23 981 722	49 564	1 853 206	67 851 516
Różnice z rachunkowości zabezpieczeń dotyczące wartości godziwej pozycji zabezpieczanych	-	-	-	-	-	1 924	1 924
Lokacyjne papiery wartościowe	16 181 966	351	7 991	-	-	506 904	16 697 212
Aktywa zastawione	4 339 523	-	-	-	-	-	4 339 523
Wartości niematerialne	425 145	377	-	-	-	11 247	436 769
Rzeczowe aktywa trwałe	813 034	6 956	-	-	-	12 465	832 455
Pozostałe aktywa, w tym aktywa podatkowe	1 108 170	44 050	1 623	1 799	14	15 208	1 170 864
A k t y w a r a z e m	56 248 723	12 741 571	3 191 145	24 022 726	80 394	2 591 088	98 875 647
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec innych banków	4 113 503	2 456 373	1 224 000	19 183 950	171	412 812	27 390 809
Pochodne instrumenty finansowe	1 766 612	67 474	22 743	638	-	5 280	1 862 747
Zobowiązania wobec klientów	42 572 602	7 382 918	1 475 994	47 291	99 690	2 665 893	54 244 388
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 735 988	-	-	-	-	-	1 735 988
Zobowiązania podporządkowane	-	-	-	3 456 200	-	-	3 456 200
Pozostałe zobowiązania, w tym zobowiązania podatkowe	1 582 605	240 482	76 584	5 826	2 768	51 417	1 959 682
Rezerwy	135 785	2 639	10 590	4 081	20	53	153 168
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	51 907 095	10 149 886	2 809 911	22 697 986	102 649	3 135 455	90 802 982
Pozycja bilansowa netto	4 341 628	2 591 685	381 234	1 324 740	(22 255)	(544 367)	8 072 665
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	12 883 476	1 029 183	116 544	-	13 239	157 784	14 200 226
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	2 133 969	577 717	143 941	-	56	111 567	2 967 250

31.12.2010	PLN	EUR	USD	CHF	GBP	Inne	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	2 259 825	44 850	5 577	117	469	49 074	2 359 912
Należności od banków	1 283 267	603 102	242 708	5 127	14 496	358 582	2 507 282
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 564 293	1 100	263	-	-	-	1 565 656
Pochodne instrumenty finansowe	1 043 926	99 766	62 728	3 632	-	16 601	1 226 653
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	25 371 627	8 378 725	1 666 823	22 073 527	28 243	1 855 106	59 374 051
Lokacyjne papiery wartościowe	18 663 366	85 221	14 101	-	-	-	18 762 688
Aktywa zastawione	1 830 803	-	-	-	-	-	1 830 803
Inwestycje w jednostki stowarzyszone	-	317	-	-	-	-	317
Wartości niematerialne	416 075	3 130	-	-	-	8 632	427 837
Rzeczowe aktywa trwałe	751 033	12 586	-	-	-	14 001	777 620
Pozostałe aktywa, w tym aktywa podatkowe	1 161 973	27 140	1 958	297	10	14 634	1 206 012
A k t y w a r a z e m	54 346 188	9 255 937	1 994 158	22 082 700	43 218	2 316 630	90 038 831
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	-	79	-	-	-	-	79
Zobowiązania wobec innych banków	4 613 753	3 641 285	1 157 421	18 781 485	1 932	531 132	28 727 008
Pochodne instrumenty finansowe	1 255 302	60 890	39 939	1 687	-	5 690	1 363 508
Zobowiązania wobec klientów	38 779 633	4 991 244	718 059	30 671	77 867	2 553 479	47 150 953
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 371 824	-	-	-	-	-	1 371 824
Zobowiązania podporządkowane	-	-	-	3 010 127	-	-	3 010 127
Pozostałe zobowiązania, w tym zobowiązania podatkowe	871 353	229 201	26 884	688	3 308	31 288	1 162 722
Rezerwy	145 014	15 564	5 211	9 266	19	251	175 325
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	47 036 879	8 938 263	1 947 514	21 833 924	83 126	3 121 840	82 961 546
Pozycja bilansowa netto	7 309 309	317 674	46 644	248 776	(39 908)	(805 210)	7 077 285
Zobowiązania do udzielenia kredytów oraz pozostałe udzielone zobowiązania finansowe	10 518 084	917 541	144 013	81	4 319	126 749	11 710 787
Gwarancje, akcepty bankowe i akredytywy	1 636 079	625 921	158 038	137	46	29 593	2 449 814

3.8 Ryzyko stopy procentowej

BRE Bank SA

W procesie zarządzania ryzykiem stopy procentowej księgi bankowej funkcje monitoringu i kontroli ryzyka realizowane są przez Departament Ryzyka, nadzorowany przez Dyrektora Banku ds. Zarządzania Ryzykiem, a

operacyjne zarządzanie pozycjami ryzyka przez Departament Skarbu, podlegający Dyrektorowi Banku ds. Bankowości Inwestycyjnej. W ten sposób zapewniona została niezależność funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej skutkującej zajmowaniem pozycji przez Bank.

Ryzyko stopy procentowej to ryzyko wynikające z narażenia wyniku finansowego oraz kapitału banku na niekorzystny wpływ zmian stóp procentowych. Kierując się rekomendacjami KNF, a w szczególności Rekomendacją G, Bank monitoruje strukturę księgi bankowej zarówno w zakresie niedopasowania terminów przeszacowania, jak również ryzyka bazowego, ryzyka krzywej dochodowości oraz ryzyka opcji klienta.

Podstawowymi miarami stosowanymi do kontroli ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej są luka niedopasowania terminów przeszacowania oraz liczony na jej bazie dochód odsetkowy narażony na ryzyko (ang. Earning at Risk). Wykonywane są również analizy typu stress test, mające na celu oszacowanie wpływu niekorzystnych zmian stóp procentowych na dochód odsetkowy oraz na wartość ekonomiczną portfela bankowego. Ryzyko stopy procentowej księgi bankowej kwantyfikowane jest również poprzez miary ryzyka rynkowego - wartość zagrożoną (ang. Value at Risk) oraz testy warunków skrajnych.

Decyzją Komitetu Ryzyka BRE Banku SA ekspozycja na ryzyko stopy procentowej jest ograniczona dla portfela bankowego limitami niedopasowania terminów przeszacowania, a także limitami dla ryzyka rynkowego - nałożonymi na wartość zagrożoną (VaR) oraz testy warunków skrajnych. Wykorzystanie tych limitów jest monitorowane i kontrolowane w trybie dziennym.

Dochód odsetkowy narażony na ryzyko

Według stanu na 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku nagła, trwała i o niekorzystnym kierunku zmiana rynkowych stóp procentowych o 100 p.b. dla wszystkich terminów zapadalności spowodowałaby zmniejszenie rocznego dochodu odsetkowego, w okresie 12 miesięcy następujących po dniu bilansowym („EaR”) o:

31.12.2011		31.12.2010	
w mln zł	dla waluty	w mln zł	dla waluty
35,06	PLN	35,83	PLN
2,19	EUR	4,56	EUR
4,50	USD	0,12	USD
18,90	CHF	16,28	CHF
7,63	CZK	5,49	CZK

Do wyliczenia tych wartości przyjęto założenie, że struktura aktywów i zobowiązań finansowych ujętych w sprawozdaniu według stanu na prezentowane powyżej daty, będzie niezmienna przez okres roku, a Bank nie podejmie żadnych działań w celu zmiany związanej z nimi ekspozycji na ryzyko zmiany stopy procentowej.

Testy warunków skrajnych

Bank przeprowadza również szereg kalkulacji zmian wartości ekonomicznej portfela bankowego o charakterze scenariuszy testu warunków skrajnych. Zmiana wartości ekonomicznej portfela bankowego w wyniku stress testu, który zakłada scenariusz negatywnej zmiany stóp procentowych dla danej waluty o 200 punktów bazowych wynosiła na koniec 2011 roku 375 mln PLN (na koniec 2010 roku 293 mln PLN), a dla portfela instrumentów dostępnych do sprzedaży 333 mln PLN (na koniec 2010 roku 310 mln PLN). Przy kalkulacji tych wartości nie uwzględnia się korelacji pomiędzy walutami oraz zakłada się, że przy małych wartościach stóp, ich spadek nie może osiągnąć wartości mniejszej lub równej zero.

BRE Bank Hipoteczny SA

Podstawowymi miarami ryzyka stopy procentowej w BRE Banku Hipotecznego SA są luka niedopasowania terminów przeszacowania oraz liczony na jej bazie dochód odsetkowy narażony na ryzyko („EaR”).

Według stanu na 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku, zmiana rynkowych stóp procentowych o 100 p.b. dla wszystkich terminów przeszacowania, w przypadku, gdyby miała charakter trwały i o niekorzystnym kierunku, spowodowałaby zmniejszenie rocznego dochodu odsetkowego o:

31.12.2011		31.12.2010	
w mln zł	dla waluty	w mln zł	dla waluty
4,00	PLN	4,31	PLN
0,49	EUR	0,08	EUR
0,01	USD	0,00	USD

Przy wyliczaniu tych wartości przyjęto założenie, że struktura aktywów i pasywów ujętych w sprawozdaniu finansowym według stanu na prezentowane powyżej daty nie ulegnie zmianie w trakcie najbliższego roku ani że BRE Bank Hipoteczny nie podejmie żadnych działań w celu zmiany ekspozycji narażonej na ryzyko.

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2011 rok

(w tys. zł)

BRE Leasing Sp. z o.o.

BRE Leasing Sp. z o.o. stosuje analizę ryzyka, gdzie czynnikami ryzyka są:

- stopy procentowe,
- kursy wymiany walut.

Wrażliwość poszczególnych transakcji na czynniki ryzyka jest obliczana poprzez dodanie czynnika ryzyka (tzw. Shock Rate) i zbadaniu jego wpływu na wartość bieżącą portfela (MTM).

Według stanu na 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku nagła, trwała i o niekorzystnym kierunku zmian rynkowych stóp procentowych o 100 p.b. dla wszystkich terminów zapadalności spowodowałaby zmniejszenie wartości bieżącej portfela o:

31.12.2011		31.12.2010	
w mln zł	dla waluty	w mln zł	dla waluty
1,50	PLN	2,60	PLN
1,40	EUR	1,20	EUR
0,20	USD	0,01	USD
1,10	CHF	0,02	CHF
0,10	JPY	0,10	JPY

Ryzyko stopy procentowej Grupy BRE Banku SA

Poniższe tabele przedstawiają ekspozycję Grupy na ryzyko stopy procentowej. Tabele te przedstawiają instrumenty finansowe Grupy według wartości bilansowej, w podziale według wcześniejszego z dwóch terminów: zmiany oprocentowania przewidzianego w umowie lub terminu wymagalności.

31.12.2011	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	818 199	-	-	-	-	220 157	1 038 356
Należności od banków	3 663 434	129 128	117 183	-	-	99 129	4 008 874
Papiery wartościowe (przeznaczone do obrotu, lokacyjne oraz aktywa zastawione)	12 283 888	426 025	4 888 368	3 186 329	1 052 154	191 530	22 028 294
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	59 351 360	4 487 765	2 629 225	594 810	29 800	758 556	67 851 516
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	247 112	376 782	680 893	260 730	14 497	785 665	2 365 679
A k t y w a r a z e m	76 363 993	5 419 700	8 315 669	4 041 869	1 096 451	2 055 037	97 292 719
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec innych banków	14 126 055	13 126 153	132 096	-	-	6 505	27 390 809
Zobowiązania wobec klientów	47 316 524	5 109 449	1 090 733	147 939	400 891	178 852	54 244 388
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	571 665	369 080	795 243	-	-	-	1 735 988
Zobowiązania podporządkowane	1 238 818	2 217 382	-	-	-	-	3 456 200
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	330 761	353 811	952 524	329 095	18 760	1 601 652	3 586 603
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	63 583 823	21 175 875	2 970 596	477 034	419 651	1 787 009	90 413 988
Luka bilansowa	12 780 170	(15 756 175)	5 345 073	3 564 835	676 800		

31.12.2010	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 do 12 miesięcy	Od 1 do 5 lat	Powyżej 5 lat	Pozycje nieodsetkowe	Razem
Aktywa							
Kasa, operacje z bankiem centralnym	2 192 949	-	-	-	-	166 963	2 359 912
Należności od banków	2 333 674	80 553	46 393	-	-	46 662	2 507 282
Papiery wartościowe (przeznaczone do obrotu, lokacyjne oraz aktywa zastawione)	11 703 842	2 086 827	2 004 757	5 139 707	1 014 760	209 254	22 159 147
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	52 442 718	3 820 532	1 805 138	513 658	14 534	777 471	59 374 051
Inne aktywa oraz pochodne instrumenty finansowe	265 710	289 812	465 209	179 176	16 517	893 947	2 110 371
A k t y w a r a z e m	68 938 893	6 277 724	4 321 497	5 832 541	1 045 811	2 094 297	88 510 763
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec banku centralnego	79	-	-	-	-	-	79
Zobowiązania wobec innych banków	14 726 117	13 443 287	556 090	-	-	1 514	28 727 008
Zobowiązania wobec klientów	42 027 205	3 056 120	1 133 950	191 279	615 657	126 742	47 150 953
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	385 467	478 917	507 440	-	-	-	1 371 824
Zobowiązania podporządkowane	1 079 035	1 931 092	-	-	-	-	3 010 127
Pozostałe zobowiązania oraz pochodne instrumenty finansowe	545 132	263 804	655 720	200 463	18 973	816 040	2 500 132
Z o b o w i ą z a n i a r a z e m	58 763 035	19 173 220	2 853 200	391 742	634 630	944 296	82 760 123
Luka bilansowa	10 175 858	(12 895 496)	1 468 297	5 440 799	411 181		

3.9 Ryzyko płynności

BRE Bank SA

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Banku do wywiązywania się zarówno z bieżących, jak i przyszłych zobowiązań, z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności.

Na proces zapewnienia płynności finansowej Banku składają się następujące podprocesy:

- podejmowanie bieżących decyzji biznesowych oraz budowanie, zgodnej ze strategią Banku, struktury bilansu, które wpływają na bieżący i przyszły poziom ekspozycji na ryzyko płynności ,
- identyfikacja, pomiar, kontrolowanie i limitowanie ryzyka płynności.

W celu zapewnienia efektywnego procesu zarządzania ryzykiem płynności Zarząd Banku określa adekwatną strukturę organizacyjną oraz deleguje kompetencje na dedykowane jednostki i Komitety. W ramach istniejącego procesu można wyodrębnić obszar zarządzania ryzykiem płynności zarówno na poziomie strategicznym jak i operacyjnym oraz obszar pomiaru i kontroli ryzyka płynności.

Zarządzanie ryzykiem płynności finansowej na poziomie strategicznym realizuje się w Banku poprzez decyzje:

- Komitetu Ryzyka w zakresie:
 - a) akceptacji metod pomiaru ryzyka płynności finansowej i form sprawozdawczości,
 - b) ustalania struktury i wysokości strategicznych limitów ryzyka,
 - c) ustalania struktury i minimalnej wielkości rezerw płynnościowych Banku,
 - d) neutralizacji sytuacji awaryjnej związanej z zagrożeniem utraty płynności,
 - e) ustalania strategii Banku odnośnie struktury aktywów, długu, kapitału oraz zobowiązań i pozycji pozabilansowych,
- Komitetu ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami w zakresie:
 - a) określania strategii długoterminowego finansowania.

Za monitorowanie i zarządzanie płynnością na poziomie operacyjnym, w ramach zatwierdzonych przez KR limitów, odpowiada Departament Skarbu we współpracy, w obszarze płynności rozliczeniowej, z Departamentem Rozliczeń i Usług Powierniczych w zakresie:

- a) zapewnienia środków do rozliczeń na rachunkach Banku (np. rachunki nostro),
- b) realizacji strategicznych zaleceń ALCO,
- c) kształtowania struktury przyszłych przepływów pieniężnych, w ramach limitów nałożonych przez Komitet Ryzyka,
- d) utrzymywania określonych wielkości portfeli papierów wartościowych (aktywów płynnych), stanowiących zabezpieczenie płynności, w ramach limitów nałożonych przez Komitet Ryzyka,
- e) utrzymywania wielkości innych parametrów na poziomie wyznaczonym przez limity nałożone przez ALCO i Komitet Ryzyka,
- f) realizacji procedur awaryjnych zmierzających do neutralizacji sytuacji awaryjnej związanej z zagrożeniem utraty płynności finansowej.

Odpowiedzialność za pomiar i kontrolę ryzyka płynności należy do Departamentu Ryzyka, który prowadzi bieżący monitoring sytuacji płynnościowej.

W ramach zarządzania ryzykiem płynności analizie poddawanych jest szereg miar ryzyka, z których podstawową jest luka niedopasowania. Obejmuje ona wszystkie aktywa, pasywa oraz pozycje pozabilansowe Banku dla wszystkich walut w horyzontach czasowych ustalonych przez Bank. Zapewnienie odpowiedniego poziomu płynności Banku realizowane jest poprzez aktywne zarządzanie strukturą przyszłych przepływów pieniężnych oraz utrzymywaniu nadwyżki płynnościowej adekwatnej do potrzeb płynnościowych, wynikających z aktywności Banku i aktualnej sytuacji rynkowej. W tym celu Bank utrzymuje zapas aktywów płynnych stanowiących zabezpieczenie płynności, dla których istnieje możliwość zastawu bądź sprzedaży w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości. Zgodnie z Uchwałą KNF nr 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności, Bank kalkuluje zdefiniowane w Uchwale nadzorcze miary płynności i utrzymuje je powyżej określonych limitów. Ponadto zgodnie z wymogami Uchwały, Bank dokonuje pogłębionej analizy płynności długoterminowej oraz ustala wewnętrzne limity zaangażowania w aktywa długoterminowe. Badana jest również stabilność i struktura źródeł finansowania, w tym poziom osadu i koncentracji dla depozytów terminowych i rachunków bieżących. Dodatkowo Bank przeprowadza analizy zmienności pozycji bilansowych i pozabilansowych, w szczególności otwartych linii kredytowych i limitów w rachunkach.

Ciągłej analizie podlega nie tylko płynność w warunkach normalnych, ale również przy założeniu potencjalnego zagrożenia jej utraty. W celu określenia wytrzymałości Banku na niekorzystne, istotne zdarzenia przeprowadzane są analizy scenariuszowe obejmujące skrajne założenia dotyczące zarówno funkcjonowania rynków finansowych,

jak i zjawisk behawioralnych dotyczących klientów Banku. Bank posiada ustalone procedury działania na wypadek zagrożenia utraty płynności finansowej.

Dla potrzeb bieżącego monitorowania płynności Bank kalkuluje wartości urealnionej, skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych. Luka urealniona jest kalkulowana na bazie przepływów kontraktowych (Nota 3.9.1). Urealniane są przede wszystkim przepływy w portfelu depozytów klientów niebankowych, w portfelu kredytów w rachunkach bieżących oraz przepływy portfela kredytów terminowych. Przy kalkulacji miar płynności Bank bierze pod uwagę potencjalne możliwości uzyskania środków finansowych z tytułu upłynnienia bądź zastawienia papierów wartościowych należących do Rezerw Płynnościowych Banku.

Wartość urealnionej, skumulowanej luki niedopasowania przepływów pieniężnych (w mln zł)		
Przedział czasowy	31.12.2011	31.12.2010
do 3 dni roboczych	7 065	8 854
do 7 dni kalendarzowych	11 222	16 905
do 15 dni kalendarzowych	11 148	17 218
do 1 miesiąca	12 339	18 765
do 2 miesięcy	12 011	18 941
do 3 miesięcy	12 280	19 125
do 4 miesięcy	12 705	18 637
do 5 miesięcy	13 073	18 948
do 6 miesięcy	12 658	19 131
do 7 miesięcy	12 741	19 231
do 8 miesięcy	12 851	19 309
do 9 miesięcy	11 851	19 370
do 10 miesięcy	12 110	19 667
do 11 miesięcy	12 134	19 361
do 12 miesięcy	12 259	17 812

Powyższe wartości należy interpretować jako nadwyżki płynności w wymienionych przedziałach czasowych.

Analizując sytuację płynnościową Banku w okresie kryzysu na rynkach finansowych, należy podkreślić, że:

- W roku 2011 roku płynność i finansowanie Banku pozostawały na adekwatnym do potrzeb poziomie. Struktura finansowania była stabilna. Największy w niej udział miał portfel depozytów bieżących i terminowych klientów niebankowych. Drugim pod względem wielkości źródłem finansowania, był portfel długoterminowych pożyczek od banków (powyżej 1 roku), w tym głównie od Commerzbanku (Nota 28). Wspomniane pożyczki, łącznie z pożyczkami podporządkowanymi (Nota 31) stanowiły podstawowe źródło finansowania portfela kredytów hipotecznych w CHF. Uzależnienie BRE Banku od finansowania z Money Market było nieznaczne (<2,5 % całości struktury finansowania) i w całości było konsekwencją pełnienia funkcji „market makera” na rynku transakcji międzybankowych.
- Do finansowania w walutach obcych Bank wykorzystuje średnioterminowe i długoterminowe instrumenty, w tym finansowanie w postaci linii kredytowych zarówno w ramach Grupy Commerzbanku, jak i na rynku międzynarodowym oraz transakcje FX swap. Planowane są również emisje na rynku kapitałowym. Następuje sukcesywne zmniejszanie się należności w CHF wynikające ze stopniowego spłacania się portfela kredytów hipotecznych w tej walucie. Środki uzyskane ze spłaty wspomnianych kredytów są wykorzystywane do pomniejszenia zadłużenia Banku w CHF w stosunku do głównego akcjonariusza, Commerzbanku.
- BRE Bank analizuje ryzyko płynności w trybie dziennym. Dodatkowo biorąc pod uwagę sytuację banków w strefie euro oraz wrażliwość powyższego ryzyka na wszelkie zaburzenia rynkowe, Bank zintensyfikował monitorowanie bieżącej sytuacji płynnościowej. Zwiększona została liczba i zakres analiz, w szczególności typu stress test, których wyniki były regularnie prezentowane i omawiane na posiedzeniach Komitetu ALCO, Komitetu Ryzyka oraz prezentowane Członkom Zarządu Banku.
- W 2011 roku Bank utrzymywał odpowiedni poziom nadwyżki płynnościowej adekwatny do potrzeb wynikających z aktywności Banku i aktualnej sytuacji rynkowej w postaci portfela płynnych papierów skarbowych i pieniężnych, dla których istnieje możliwość zastawu bądź sprzedaży w dowolnym momencie bez istotnej utraty ich wartości.

BRE Bank Hipoteczny SA

Ryzyko płynności wynika z występowania różnic pomiędzy terminem zapadalności aktywów Banku oraz wymagalności jego pasywów. Bank zarządza ryzykiem płynności poprzez wdrożenie procedur monitoringu i raportowania przewidywanych wpływów i wypływów oraz dostępnych środków pieniężnych.

Źródła finansowania podlegają dywersyfikacji, jednakże pozyskiwane są głównie w ramach współpracy z BRE Bankiem. Bank finansuje długoterminowe aktywa w pierwszej kolejności listami zastawnymi o długim terminie wymagalności oraz długoterminowymi depozytami zaciągniętymi w BRE Banku, a bieżące zapotrzebowanie na środki zaspokaja na rynku międzybankowym poprzez emisję krótkoterminowych obligacji i przyjmowanie depozytów.

Bank posiada plan działania na wypadek pogorszenia się wskaźników płynności.

W 2011 roku wartość wskaźników płynności do 1 miesiąca utrzymywała się w przedziale od 27,93% do 88,08%, a jego wartość średnia wynosiła 48,96%. Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość tego współczynnika wynosiła 31,56%. Wartość wskaźnika płynności do 1 miesiąca w wysokości 31,56% wynika z uwzględnienia należności pozabilansowych do otrzymania z innych banków (bezwarunkowej linii stand-by) na łączną kwotę 200 mln zł.

BRE Leasing Sp. z o.o.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest zapewnienie i utrzymywanie zdolności Spółki do wywiązywania się z bieżących jak i przyszłych planowanych zobowiązań z uwzględnieniem kosztów pozyskania płynności.

Spółka zarządza ryzykiem płynności poprzez bilansowanie należności z umów leasingu z zobowiązaniami kredytowymi z punktu widzenia terminów ich zapadalności na podstawie raportów opartych o przepływy pieniężne. Ponadto Spółka posiada otwarte źródła refinansowania na okresy ponad półroczne.

3.9.1 Przepływy środków pieniężnych z transakcji na niepołączonych instrumentach finansowych

Poniższa tabela zawiera wartości przepływów środków pieniężnych wymaganych do zapłacenia przez Grupę, wynikających z zobowiązań finansowych. Przepływy zaprezentowano na datę bilansową w podziale według pozostałego umownego terminu wymagalności. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego. Kwoty ujawnione w analizie terminów wymagalności to umowne niezdyktowane przepływy środków pieniężnych.

Zobowiązania (według umownych terminów wymagalności) na dzień 31.12.2011 r.

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec innych banków	3 799 535	414 236	4 407 931	14 042 491	5 582 306	28 246 499
Zobowiązania wobec klientów	46 276 544	4 300 180	794 412	383 866	2 434 292	54 189 294
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	372 455	71 607	882 060	1 465 838	205 986	2 997 946
Zobowiązania podporządkowane	1 243 173	7 028	19 887	105 652	2 238 497	3 614 237
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	12 835	14 305	32 884	20 199	641	80 864
Pozostałe zobowiązania	1 190 066	27 452	219 509	10 529	3 829	1 451 385
Zobowiązania razem	52 894 608	4 834 808	6 356 683	16 028 575	10 465 551	90 580 225

Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Aktywa razem	15 739 695	4 179 751	18 782 019	30 263 305	50 757 444	119 722 214
Luka płynności netto	(37 154 913)	(655 057)	12 425 336	14 234 730	40 291 893	29 141 989

Zobowiązania (według umownych terminów wymagalności) na dzień 31.12.2010 r.

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Zobowiązania wobec banku centralnego	79	-	-	-	-	79
Zobowiązania wobec innych banków	4 527 485	261 143	5 227 899	13 652 014	7 520 554	31 189 095
Zobowiązania wobec klientów	42 261 009	2 666 586	1 276 444	342 952	1 325 596	47 872 587
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	107 342	104 149	669 592	715 277	-	1 596 360
Zobowiązania podporządkowane	1 083 167	6 779	19 045	101 181	1 976 002	3 186 174
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	19 254	16 264	27 879	23 750	159	87 306
Pozostałe zobowiązania	400 956	25 212	122 452	3 557	2 734	554 911
Zobowiązania razem	48 399 292	3 080 133	7 343 311	14 838 731	10 825 045	84 486 512

Aktywa (według oczekiwanych terminów zapadalności)

	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Aktywa razem	20 272 484	4 899 141	13 860 823	25 645 704	39 396 149	104 074 301
Luka płynności netto	(28 126 808)	1 819 008	6 517 512	10 806 973	28 571 104	19 587 789

Aktywa, zapewniające realizację wszystkich zobowiązań oraz zobowiązań do udzielenia kredytów, obejmują gotówkę, środki pieniężne w banku centralnym, środki w drodze oraz obligacje skarbowe i inne uznane obligacje, należności od banków, kredyty i pożyczki udzielone klientom.

W normalnej działalności część z kredytów udzielonych klientom, których umowny termin spłaty przypadał w ciągu roku, zostanie przedłużona.

Ponadto część dłużnych papierów wartościowych została zastawiona jako zabezpieczenie zobowiązań. Grupa mogłaby zapewnić środki pieniężne na nieoczekiwane wypływy netto, sprzedając papiery wartościowe oraz korzystając z innych źródeł finansowania, takich jak rynek papierów zabezpieczonych aktywami.

3.9.2 Przepływy środków pieniężnych z pochodnych instrumentów finansowych

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach netto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Grupę na bazie netto należą:

- pochodne transakcje *futures*,
- kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA),
- opcje,
- warranty,
- kontrakty *swap* na stopę procentową (IRS),
- kontrakty *swap* na stopę procentową w walucie obcej (CIRS),
- kontrakty *forward* na papiery wartościowe.

W poniższej tabeli przedstawiono pochodne zobowiązania finansowe Grupy, które będą rozliczone na bazie netto, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

Ujawnione w tabeli kwoty są zdyskontowanymi umownymi wypływami środków pieniężnych.

31.12.2011

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	8 207	15 169	26 359	2 638	-	52 373
Kontrakty Overnight Index Swap (OIS)	663	1 470	8 809	-	-	10 942
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS), w tym:	49 963	251 924	195 245	631 053	134 439	1 262 624
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	-	820	696	199 777	-	201 293
Opcje	5 351	28 403	143 895	12 942	-	190 591
Pochodne transakcje futures	-	1	-	-	-	1
Inne	399	-	631	-	-	1 030
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	64 583	297 787	375 635	846 410	134 439	1 718 854

31.12.2010

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Kontrakty na przyszłą stopę procentową (FRA)	3 532	5 593	5 330	754	-	15 209
Kontrakty Overnight Index Swap (OIS)	4 695	997	1 632	-	-	7 324
Kontrakty swap na stopę procentową (IRS)	41 846	87 116	196 498	413 879	45 403	784 742
Kontrakty swap na stopę procentową w walucie obcej (CIRS)	-	6 107	110 851	139 222	-	256 180
Opcje	11 364	24 021	70 707	3 221	9 904	119 217
Pochodne transakcje futures	-	445	-	-	-	445
Inne	602	-	-	-	-	602
Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie netto razem	62 039	124 279	385 018	557 076	55 307	1 183 719

Pochodne instrumenty finansowe rozliczane w kwotach brutto

Do pochodnych instrumentów finansowych rozliczanych przez Grupę na bazie brutto należą pochodne walutowe instrumenty finansowe: walutowe kontrakty *forward* oraz walutowe kontrakty *swap*.

W poniższej tabeli przedstawiono pochodne zobowiązania/należności finansowe Grupy, które będą rozliczone na bazie brutto, pogrupowane w odpowiednich pozostałych umownych terminach zapadalności na datę bilansową. Kwoty denominowane w walutach obcych zostały przeliczone na złote według średniego kursu NBP z dnia bilansowego.

31.12.2011

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie brutto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	9 118 645	3 956 735	5 610 332	258 135	-	18 943 847
- wpływy	9 130 609	3 891 088	5 634 221	271 787	-	18 927 705

31.12.2010

Pochodne instrumenty finansowe, które będą rozliczone na bazie brutto	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesięcy	od 3 miesięcy do 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
Pochodne instrumenty walutowe:						
- wypływy	5 710 233	3 088 711	3 035 877	105 999	-	11 940 820
- wpływy	5 677 549	3 091 640	3 011 426	103 342	-	11 883 957

Kwoty ujawnione w tabeli to niezdykontowane umowne wypływy/wpływy pieniężne.

Wartości zaprezentowane w powyższej tabeli to nominalne kwoty przepływów pozostające do rozliczenia z tytułu pochodnych walutowych instrumentów finansowych, podczas gdy w Nocie 20 zostały zaprezentowane wartości nominalne wszystkich umownie otwartych transakcji pochodnych.

Szczegółowe informacje dotyczące ryzyka płynności pozycji pozabilansowych przedstawiono w Nocie 36.

3.10 Zarządzanie ryzykiem ubezpieczeniowym

Ryzyko w kontraktach ubezpieczeniowych wiąże się z możliwością wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego, a także z niepewnością co do wysokości świadczenia, do wypłaty którego zobowiązany jest ubezpieczyciel z tytułu tego zdarzenia. Z natury kontraktów ubezpieczeniowych ryzyko to jest więc losowe i tym samym nieprzewidywalne.

Dla portfela kontraktów ubezpieczeniowych, gdzie w momencie tworzenia produktu i kalkulacji składek ubezpieczeniowych, a także w momencie tworzenia planów finansowych na kolejne okresy rozliczeniowe stosuje się zasady rachunku prawdopodobieństwa, podstawowym ryzykiem jest ryzyko rozbieżności pomiędzy rzeczywistymi odszkodowaniami a ich oczekiwanymi wartościami.

Ponieważ oszacowania współczynników szkodowości zwykle opierają się na danych historycznych istnieje ryzyko, że ich rzeczywista realizacja będzie różniła się od oczekiwanej ze względu na czynniki zmieniające się w czasie, takie jak:

- struktura demograficzna ubezpieczonych w umowach grupowych dotyczących zdrowia,
- regulacje prawne dotyczące rynku ubezpieczeniowego,
- pozostałe regulacje prawne, mające wpływ na rynek ubezpieczeniowy.

Czynnikiem zwiększającym ryzyko rozbieżności pomiędzy oszacowaniami współczynników szkodowości a ich rzeczywistą realizacją jest również zbyt mały portfel ubezpieczeń, który nie tylko nie pozwala na działanie Praw Wielkich Liczb, ale ponadto nie daje wystarczającej informacji statystycznej do prawidłowego zarządzania ryzykiem ubezpieczeniowym.

W celu zmniejszenia tego ryzyka Grupa koncentruje się głównie na zwiększaniu portfeli danych ryzyk ubezpieczeniowych przy jednoczesnym ograniczeniu ryzyka, jak również sumy na pojedynczym ryzyku, na swoim udziale poprzez stosowanie głębokiej reasekuracji.

Innym źródłem ryzyka ubezpieczeniowego jest zjawisko przestępczości ubezpieczeniowej obecne w większym lub mniejszym stopniu w większości produktów ubezpieczeniowych. Zjawisko to polega na wyłudzeniu odszkodowań lub świadczeń faktycznie nienależnych.

Metodami ograniczającymi skutki występowania tego zjawiska są między innymi działania prewencyjne podejmowane przez środowiska ubezpieczeniowe (rejstry itp.) oraz procedury zapobiegające przyjmowaniu takiego ryzyka do ubezpieczenia, czy też odpowiednie procedury likwidacji szkód.

W 2011 roku Grupa oferowała krótkoterminowe kontrakty ubezpieczeniowe majątkowe i osobowe, zarówno w modelu indywidualnym jak i grupowym, przy czym model grupowy stosowany jest dla portfela ubezpieczeń tzw. bancassurance.

Grupa oferuje również umowy indywidualne w modelu koasekuracji z innymi ubezpieczycielami.

Umowy indywidualne zawierane są zwykle na rok z możliwością odnowienia, z wyjątkiem umów ubezpieczenia turystycznego, które zawierane są na czas trwania wyjazdu zagranicznego, czyli od 1 do 90 dni. Grupa ma prawo raz do roku przy odnowieniu zaproponować nowe warunki umowy, lub też może takiego odnowienia w ogóle nie proponować.

Umowy grupowe zawierane są bezterminowo, przy czym Grupa ma prawo w każdym czasie zaproponować nowe warunki umowy z 3-miesięcznym okresem wypowiedzenia, z wyjątkiem umów finansowych, gdzie warunki umowy można zmienić za porozumieniem stron lub z 12-miesięcznym okresem wypowiedzenia.

Grupa reasekuruje kontrakty ubezpieczeniowe za pomocą umów reasekuracji.

Koncentracja ryzyka ubezpieczeniowego pokazana została zgodnie z podziałem i zakresem ryzyk według grup definiowanych przez Komisję Nadzoru Finansowego, a także według modelu sprzedaży - indywidualnego i grupowego.

Koncentracja ryzyka ubezpieczeniowego wyrażona w rezerwach na odszkodowania i świadczenia

Ryzyko brutto	31.12.2011	udział %	31.12.2010	udział %
wypadku	8 151	10%	5 025	8%
choroby	12 649	16%	9 262	15%
casco pojazdów lądowych	3 778	5%	5 232	8%
szkód spowodowanych żywiołami	4 787	6%	3 607	6%
pozostałych szkód rzeczowych	4 079	5%	3 019	5%
odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych	23 727	30%	13 180	21%
odpowiedzialności cywilnej	560	1%	378	1%
kredytu	16 592	21%	18 624	30%
gwarancji	1 147	1%	793	1%
różnych ryzyk finansowych	417	1%	436	1%
ochrony prawnej	178	0%	155	0%
świadczenia pomocy	3 344	4%	2 664	4%
Rezerwy na odszkodowania i świadczenia brutto	79 409	100%	62 375	100%
Ryzyko na udziale własnym	31.12.2011	udział %	31.12.2010	udział %
wypadku	8 158	19%	5 025	15%
choroby	12 648	29%	9 262	27%
casco pojazdów lądowych	777	2%	916	3%
szkód spowodowanych żywiołami	2 079	5%	2 059	6%
pozostałych szkód rzeczowych	3 372	8%	2 481	7%
odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania i użytkowania pojazdów lądowych	4 888	11%	2 409	7%
odpowiedzialności cywilnej	407	1%	271	1%
kredytu	8 501	20%	9 555	28%
gwarancji	1 147	3%	793	2%
różnych ryzyk finansowych	417	1%	436	1%
ochrony prawnej	178	0%	155	1%
świadczenia pomocy	640	1%	597	2%
Rezerwy na odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	43 212	100%	33 959	100%
Ryzyko brutto	31.12.2011	udział %	31.12.2010	udział %
indywidualne	37 913	48%	26 481	42%
grupowe	41 496	52%	35 894	58%
Rezerwy na odszkodowania i świadczenia	79 409	100%	62 375	100%
Ryzyko na udziale własnym	31.12.2011	udział %	31.12.2010	udział %
indywidualne	12 765	30%	8 685	26%
grupowe	30 447	70%	25 274	74%
Rezerwy na odszkodowania i świadczenia na udziale własnym	43 212	100%	33 959	100%

Analiza wrażliwości rezerw szkodowych

Ze względu na przyjęte metody liczenia rezerwy IBNR („Naive loss ratio” oraz „Bornhuetter-Ferguson”) całkowite rezerwy na odszkodowania i świadczenia wraz z kosztami likwidacji zależą w zasadzie liniowo od założonego współczynnika szkodowości ULR („Ultimate loss ratio”), przyjętego do naliczenia rezerwy IBNR, z wyjątkiem sytuacji, gdy współczynnik szkodowości obliczony jedynie na podstawie szkód już zgłoszonych w danej grupie ubezpieczeń przekroczy założoną wartość ULR.

Natomiast sama rezerwa IBNR jest wrażliwa na zmiany założonych współczynników szkodowości.

Analizę wrażliwości przeprowadzono jednocześnie dla wszystkich ubezpieczonych ryzyk w portfelu, poprzez zmianę prognozowanych współczynników szkodowości przy niezmiennych pozostałych parametrach portfela.

Poniższa tabela odzwierciedla zmiany rezerwy IBNR przy zmianie parametrów prognozowanych współczynników szkodowości ULR:

Zmiana współczynnika ULR (%)		Zmiana rezerwy IBNR (%)		Wartość rezerwy IBNR (w tys. zł)		Zmiana wartości rezerwy IBNR (w tys. zł)		Wpływ na wynik finansowy po reasekuracji (w tys. zł)	
31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010
(20)	(20)	(26)	(50)	45 049	20 742	(16 191)	(20 727)	8 838	8 802
(10)	(10)	(13)	(26)	53 101	30 593	(8 139)	(10 876)	4 457	4 496
10	10	14	26	69 695	52 352	8 455	10 883	(4 773)	(4 504)
20	20	28	52	78 197	63 235	16 957	21 767	(9 592)	(9 007)

Analiza adekwatności rezerw

Grupa przeprowadziła analizę adekwatności rezerw, która wykazała, że rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe (pomniejszone o aktywowane koszty akwizycji) na dzień 31 grudnia 2011 roku zostały utworzone na poziomie wystarczającym do pokrycia zobowiązań wynikających z umów ubezpieczeniowych zawartych do dnia 31 grudnia 2011 roku.

Zarządzanie kapitałem

Od momentu rozpoczęcia działalności przez BRE Ubezpieczenia TUiR SA, tj. 15 stycznia 2007 roku, zarządzanie kapitałem obu spółek ubezpieczeniowych związane jest z dążeniem do zachowania stałej wypłacalności. Celem Grupy w zakresie zarządzania kapitałem jest zachowanie zdolności obu spółek ubezpieczeniowych wchodzących w skład Grupy do kontynuowania działalności oraz utrzymanie optymalnej struktury kapitału, aby zredukować koszty kapitału.

W tym celu Grupa na bieżąco monitoruje wartość środków własnych w relacji do marginesu wypłacalności oraz kapitału gwarancyjnego zgodnie z wymaganiami kapitałowymi nałożonymi przez przepisy obowiązujące w Polsce (Ustawa o działalności ubezpieczeniowej oraz Ustawa o rachunkowości wraz z odpowiednimi rozporządzeniami).

Zgodnie tymi przepisami spółka BRE Ubezpieczenia TUiR SA jest obowiązana posiadać środki własne w wysokości nie niższej niż margines wypłacalności i nie niższej niż kapitał gwarancyjny, przy czym kapitał gwarancyjny jest równy większej z wartości: jednej trzeciej marginesu wypłacalności i minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego.

Sposób wyliczenia wysokości marginesu wypłacalności oraz minimalną wysokość kapitału gwarancyjnego określa rozporządzenie Ministra Finansów, które uwzględnia konieczność zapewnienia wypłacalności spółek prowadzących działalność ubezpieczeniową.

Środki własne spółki są to aktywa zakładu ubezpieczeń, z wyłączeniem aktywów:

- przeznaczonych na pokrycie wszelkich przewidywalnych zobowiązań,
- wartości niematerialnych innych niż DAC (Deferred Acquisition Cost - odroczone koszty akwizycji),
- akcji i udziałów własnych będących w posiadaniu zakładu ubezpieczeń,
- z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Spółka BRE Ubezpieczenia TUiR SA kieruje się przy wyliczaniu marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego jedynie wymogami ustawowymi.

Spółki ubezpieczeniowe sprawdzają zgodność kapitałów z wymogami ustawowymi na koniec każdego okresu bilansowego. W ciągu całego 2011 roku oraz 2010 roku wymogi ustawowe zostały spełnione.

Poniższa tabela przedstawia środki własne spółki BRE Ubezpieczenia TUiR SA i stopień pokrycia nimi marginesu wypłacalności oraz kapitału gwarancyjnego na dzień 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku.

w tys. zł	31.12.2011	31.12.2010
Wielkości środków własnych	66 732	54 476
Margines wypłacalności	14 226	11 499
Minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego	14 323	14 323
1/3 kwoty marginesu wypłacalności	4 742	3 833
Nadwyżka środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności	52 506	42 977
Kapitał gwarancyjny	14 323	14 323
Nadwyżka środków własnych na pokrycie kapitału gwarancyjnego	52 409	40 152

Adekwatność kapitałowa Grupy została zaprezentowana w Nocie 47.

3.11 Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby być wymieniony lub zobowiązanie wykonane, pomiędzy dobrze poinformowanymi i zainteresowanymi stronami w bezpośrednio zawartej transakcji, innej niż sprzedaż pod przymusem lub likwidacja i jest najlepiej odzwierciedlona przez cenę rynkową, jeśli jest dostępna.

Zgodnie z praktykami rynkowymi Grupa wycenia instrumenty finansowe, w których utrzymuje otwarte pozycje, stosując ceny rynkowe (wycena do rynku) lub uznane w praktyce rynkowej modele wyceny (wycena z modelu) zasilane cenami lub parametrami rynkowymi, a w nielicznych przypadkach parametrami estymowanymi wewnętrznie przez Grupę. Wszystkie otwarte pozycje w instrumentach pochodnych (walutowych i stopy procentowej) są wyceniane odpowiednimi modelami rynkowymi, które są zasilane cenami lub parametrami obserwowalnymi przez rynek. Papiery komercyjne emitentów krajowych są wyceniane z modelu (dyskontowanie

przepływów finansowych), który oprócz rynkowej krzywej stóp procentowych używa spreadów kredytowych wyznaczonych wewnętrznie.

Grupa przyjęła założenie, że wartość godziwa instrumentów finansowych o zmiennej stopie procentowej oraz instrumentów o stałej stopie procentowej krótkoterminowych (poniżej 1 roku) jest równa ich wartości bilansowej.

Ponadto Grupa przyjęła założenie, że szacunkowa wartość godziwa instrumentów o stałym oprocentowaniu powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Czynniki dyskontujące przyjęte do dyskontowania środków pieniężnych dla tych instrumentów finansowych oparte są o krzywą zerokuponową.

W tabeli poniżej przedstawiono podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych, które nie zostały wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy według ich wartości godziwej.

	31.12.2011		31.12.2010	
	Wartość księgowa	Wartość godziwa	Wartość księgowa	Wartość godziwa
Aktywa finansowe				
Należności od banków	4 008 874	4 008 872	2 507 282	2 507 281
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	67 851 516	67 859 684	59 374 051	59 284 786
Klienci indywidualni	37 827 602	37 827 553	32 605 727	32 605 471
należności bieżące	3 609 982	3 609 982	3 541 703	3 541 703
kredyty terminowe w tym:	34 217 620	34 217 571	29 064 024	29 063 768
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	30 741 634	30 741 585	26 187 013	26 186 883
Klienci korporacyjni	26 367 099	26 378 804	24 182 380	24 094 492
należności bieżące	3 470 833	3 470 833	2 740 923	2 740 923
kredyty terminowe	20 525 354	20 537 059	16 196 410	16 190 674
- udzielone dużym klientom	6 052 813	6 063 910	3 162 315	3 156 836
- udzielone średnim i małym klientom	14 472 541	14 473 149	13 034 095	13 033 838
transakcje reverse repo /buy sell back	1 153 508	1 153 508	3 338 317	3 338 317
pozostałe	1 217 404	1 217 404	1 906 730	1 824 578
Klienci budżetowi	3 174 648	3 171 160	1 917 829	1 916 708
Inne należności	482 167	482 167	668 115	668 115
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania wobec innych banków	27 390 809	27 390 809	28 727 008	28 727 505
Zobowiązania wobec klientów	54 244 388	54 282 928	47 150 953	47 126 449
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	1 735 988	1 735 988	1 371 824	1 371 824
Pozostałe zobowiązania finansowe	1 352 417	1 352 417	822 603	822 603

Poniżej zaprezentowane są główne założenia i metody wykorzystane przez Grupę podczas szacowania wartości godziwej instrumentów finansowych:

Należności od banków. Wartością godziwą lokat o zmiennym oprocentowaniu oraz lokat o stałym oprocentowaniu poniżej 1 roku jest ich wartość bilansowa.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom są wykazywane w wartości netto po uwzględnieniu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości. Wartość godziwa kredytów i pożyczek udzielonych klientom o stałej stopie procentowej powyżej 1 roku została wyliczona jako zdyskontowana, w oparciu o krzywą zerokuponową (z uwzględnieniem marży kredytowej), wartość oczekiwanych przyszłych płatności do otrzymania zarówno z tytułu kapitału jak i odsetek. Zakłada się, że spłaty kredytów i pożyczek następować będą w terminach uzgodnionych w umowach. Wartość godziwa kredytów nieregularnych jest równa ich wartości bilansowej netto, która uwzględnia wszelkie przesłanki wskazujące na utratę wartości kredytów. Tak oszacowana wartość godziwa kredytów i pożyczek odzwierciedla zmianę w poziomie ryzyka kredytowego od czasu udzielenia kredytu oraz zmiany poziomu stóp procentowych w przypadku kredytów o stałej stopie procentowej.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży. Notowane instrumenty finansowe Grupy dostępne do sprzedaży są wyceniane według wartości godziwej. Wartość godziwa dłużnych papierów wartościowych nienotowanych na aktywnym rynku ustalana jest przy zastosowaniu krzywej zerokuponowej z uwzględnieniem marży kredytowej. Model wyznaczania marży kredytowej dla niepiętnych papierów komercyjnych przedsiębiorstw został rozszerzony tak, aby bardziej precyzyjnie uwzględnić element kosztu straty nieoczekiwanej.

Zobowiązania finansowe. Instrumenty finansowe po stronie zobowiązań to:

- Kredyty zaciągnięte
- Zobowiązania z tytułu emisji papierów wartościowych

■ Depozyty

Wartość godziwa dla powyższych zobowiązań finansowych o stałej stopie procentowej powyżej 1 roku opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych z tytułu kapitału i odsetek przy zastosowaniu czynnika dyskontującego wyliczonego w oparciu o krzywą zerokuponową.

Grupa przyjęła, że wartość godziwa dla powyższych instrumentów o zmiennej stopie procentowej lub o stałej stopie procentowej, ale poniżej 1 roku jest równa ich wartości bilansowej.

Wartość godziwa notowanych wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych została ustalona w oparciu o ceny rynkowe.

Ekspozycja na ryzyko kredytowe związana z pozycjami pozabilansowymi. Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość godziwa gwarancji finansowych wynosiła 4 711 tys. zł (31 grudnia 2010 r. - 4 242 tys. zł). Wartość godziwa pozostałych pozycji pozabilansowych jest równa ich wartości księgowej.

W tabeli poniżej przedstawiono hierarchię wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych, które zostały wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy według wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku.

31.12.2011	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
Aktywa finansowe				
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	1 477 022	1 023 052	10 284	443 686
Dłużne*	1 463 259	1 019 573	-	443 686
Kapitałowe	13 763	3 479	10 284	-
Pochodne instrumenty finansowe	1 506 595	6 680	1 499 915	-
Lokacyjne papiery wartościowe	20 551 272	13 690 762	6 520 835	339 675
Dłużne*	20 373 505	13 534 206	6 511 488	327 811
Kapitałowe	177 767	156 556	9 347	11 864
Aktywa finansowe razem	23 534 889	14 720 494	8 031 034	783 361
Zobowiązania finansowe				
Pochodne instrumenty finansowe, w tym:	1 862 747	296	1 862 451	-
Zobowiązania finansowe razem	1 862 747	296	1 862 451	-

*wartości obejmują aktywa zastawione

<u>Transfery pomiędzy poziomami</u>	Transfer do poziomu 1	Transfer z poziomu 1	Transfer do poziomu 2	Transfer z poziomu 2
Lokacyjne papiery wartościowe	-	-	7	-
Kapitałowe	-	-	7	-

<u>Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej na poziomie 3</u>	Dłużne papiery przeznaczone do obrotu	Dłużne lokacyjne papiery wartościowe	Kapitałowe lokacyjne papiery wartościowe
Bilans otwarcia	263 259	89 745	15 087
Zyski i straty	2 854	24 679	36
Ujęte w rachunku zysków i strat	2 854	5 484	-
Ujęte w całkowitych dochodach	-	19 195	36
Zakupy	1 248 162	260 352	550
Wykupy	(584 062)	(46 100)	(100)
Sprzedaże	(9 445 052)	(569 965)	(3 702)
Emisje	8 943 395	570 107	-
Rozliczenia	15 130	(1 007)	-
Transfery z poziomu 3	-	-	(7)
Bilans zamknięcia	443 686	327 811	11 864

31.12.2010	w tym:	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 3
		Ceny kwotowane na aktywnych rynkach	Techniki wyceny oparte na obserwowalnych danych rynkowych	Inne techniki wyceny
Aktywa finansowe				
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	2 584 314	2 312 630	8 425	263 259
Dłużne*	2 573 202	2 307 933	2 010	263 259
Kapitałowe	11 112	4 697	6 415	-
Pochodne instrumenty finansowe	1 226 653	48 940	1 177 713	-
Lokacyjne papiery wartościowe	19 574 833	11 366 143	8 103 858	104 832
Dłużne*	19 379 918	11 186 315	8 103 858	89 745
Kapitałowe	194 915	179 828	-	15 087
Aktywa finansowe razem	23 385 800	13 727 713	9 289 996	368 091
Zobowiązania finansowe				
Pochodne instrumenty finansowe	1 363 508	600	1 362 908	-
Zobowiązania finansowe razem	1 363 508	600	1 362 908	

* wartości obejmują aktywa zastawione

W 2010 roku jedynym transferem między poziomami był transfer do poziomu 1 kwoty 112 654 tys. zł, stanowiącej wartość akcji PZU SA na dzień 31 grudnia 2009 roku, w związku z wejściem tej spółki na giełdę.

Aktywa finansowe wycenione do wartości godziwej na poziomie 3	Dłużne papiery przeznaczone do obrotu	Dłużne lokacyjne papiery wartościowe	Kapitałowe lokacyjne papiery wartościowe
Bilans otwarcia	518 004	57 274	128 292
Zyski i straty	170	2 155	(551)
Ujęte w rachunku zysków i strat	170	-	-
Ujęte w całkowitych dochodach	-	2 155	(551)
Zakupy	439 312	-	-
Wykupy	(181 900)	-	-
Sprzedaże	(8 488 110)	(195 748)	-
Emisje	7 969 898	225 648	-
Rozliczenia	5 885	416	-
Transfery z poziomu 3	-	-	(112 654)
Bilans zamknięcia	263 259	89 745	15 087

Na podstawie stosowanych przez Grupę metod ustalania wartości godziwej, aktywa i zobowiązania finansowe klasyfikuje się do następujących kategorii:

- Poziom 1: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla tego samego instrumentu (bez modyfikacji);
- Poziom 2: ceny kwotowane na aktywnych rynkach dla podobnych instrumentów lub inne metody wyceny, dla których wszystkie istotne dane wejściowe bazują na obserwowalnych danych rynkowych;
- Poziom 3: metody wyceny, dla których przynajmniej jedna istotna dana wejściowa nie bazuje na obserwowalnych danych rynkowych.

Poziom 1

Na dzień 31 grudnia 2011 roku, na poziomie 1 hierarchii wartości Grupa wykazała wartość godziwą obligacji rządowych i bonów skarbowych przeznaczonych do obrotu w kwocie 1 019 573 tys. zł (patrz Nota 19) oraz wartość godziwą lokacyjnych obligacji rządowych i bonów skarbowych w kwocie 13 500 591 tys. zł (31 grudnia 2010 r. odpowiednio: 2 307 933 tys. zł i 11 058 466 tys. zł). Poziom 1 obejmuje również wartość godziwą obligacji emitowanych przez jednostki budżetu terenowego w kwocie 33 615 tys. zł (31 grudnia 2010 r.: 33 503 tys. zł).

W 2010 roku w poziomie 1 ujęta była również wartość godziwa obligacji emitowanych przez banki zagraniczne w kwocie 94 346 tys. zł (31 grudnia 2011 r. 0 zł).

Ponadto na dzień 31 grudnia 2011 roku poziom 1 obejmuje wartość akcji PZU SA w kwocie 146 210 tys. zł (31 grudnia 2010 r.: 168 212 tys. zł).

Instrumenty te zostały sklasyfikowane do poziomu 1, ponieważ ich wycena polega na bezpośrednim wykorzystaniu rynkowych bieżących cen tych instrumentów pochodzących z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Poziom 2

Poziom 2 hierarchii obejmuje w całości wartość godziwą bonów pieniężnych emitowanych przez NBP w kwocie 6 511 488 tys. zł (31 grudnia 2010 r.: 8 103 858 tys. zł), których wycena oparta jest na modelu NPV (dyskontowania przyszłych przepływów finansowych), który zasilany jest krzywymi stóp procentowych wyznaczonymi w drodze transformacji kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych.

Ponadto do poziomu 2 Grupa zalicza wycenę pochodnych instrumentów finansowych, do wyceny których stosowane są modele, zgodne ze standardami i praktykami rynkowymi w tym zakresie, które są zasilane parametrami pochodzącymi bezpośrednio z rynków (np. kursami wymiany walut, zmiennościami implikowanymi opcji walutowych, wartościami indeksów i akcji giełdowych) lub parametrami będącymi transformacjami kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych (np. krzywe stóp procentowych).

Poziom 3

Na poziomie 3 hierarchii wykazana jest wartość godziwa dłużnych komercyjnych papierów wartościowych emitowanych przez krajowe banki i przedsiębiorstwa (obligacje i certyfikaty depozytowe) w kwocie 771 497 tys. zł (31 grudnia 2010 r.: 353 004 tys. zł).

Powyższe instrumenty dłużne zostały zaklasyfikowane do poziomu 3, ponieważ do ich wyceny, oprócz parametrów będącymi transformacjami kwotowań pochodzących bezpośrednio z aktywnych i płynnych rynków finansowych (krzywe stóp procentowych), wykorzystuje się również tzw. spread kredytowy, który jest szacowany przez Bank przy użyciu wewnętrznego modelu ryzyka kredytowego. Model ten wykorzystuje parametry (np. stopy zwrotu z zabezpieczeń, migracje ratingów, zmienności stóp defalutowości), które nie są obserwowane na aktywnych rynkach i w związku z tym zostały wyznaczone na podstawie analiz statystycznych.

W przypadku zwiększenia przyjętych do wyceny spreadów kredytowych o 20 punktów bazowych, wycena dłużnych komercyjnych papierów wartościowych byłaby niższa o 1,8 mln zł.

3.12 Pozostała działalność

Grupa świadczy usługi przechowywania aktywów, powiernictwa, zarządzania przedsiębiorstwami, zarządzania inwestycyjnego oraz usługi doradcze na rzecz osób trzecich. W związku z wykonywaniem tych usług Grupa podejmuje decyzje dotyczące alokacji oraz kupna i sprzedaży wielu różnych instrumentów finansowych. Aktywa przechowywane na zasadach powierniczych nie zostały wykazane w niniejszym sprawozdaniu finansowym.

4. Ważniejsze oszacowania i oceny dokonywane w związku z zastosowaniem zasad rachunkowości

Grupa dokonuje oszacowań i przyjmuje założenia, które mają wpływ na wartości aktywów i zobowiązań wykazywanych w następnym okresie. Szacunki i założenia, które podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne i inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione.

Utrata wartości kredytów i pożyczek

Grupa przeprowadza przegląd swojego portfela kredytowego pod kątem utraty wartości przynajmniej raz na kwartał. Aby ustalić, czy należy wykazać utratę wartości w rachunku zysków i strat, Grupa ocenia czy istnieją jakiegokolwiek dane wskazujące na możliwe do zmniejszenia zmniejszenie szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dotyczących portfela kredytowego. Metodologia i założenia, na podstawie których określa się szacunkowe kwoty przepływów pieniężnych i okresy, w których one nastąpią, są poddawane regularnym przeglądom. Gdyby wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych dla portfela kredytów i pożyczek z rozpoznaną utratą wartości uległa zmianie o +/- 10%, to szacowana wielkość utraty wartości kredytów i pożyczek uległaby odpowiednio zmniejszeniu o 89,3 mln zł, lub zwiększeniu o 116,0 mln zł. Szacunek ten został przeprowadzony dla portfela kredytów i pożyczek, w przypadku których utrata wartości rozpoznawana jest w oparciu o indywidualną analizę przyszłych przepływów pieniężnych z tytułu spłat i odzysków z zabezpieczeń.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nie notowanych na aktywnych rynkach ustala się stosując techniki wyceny. Wszystkie modele są zatwierdzane przed użyciem, a także kalibrowane w celu zapewnienia, że otrzymane wyniki odzwierciedlają faktyczne dane i porównywalne ceny rynkowe. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, pochodzące z aktywnego rynku. Kwestia wpływu zmiany warunków rynkowych na wycenę księgi handlowej Grupy (do której zaliczane są między innymi instrumenty pochodne) została przedstawiona w Nocie 3.4.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia, które zostały zgłoszone ubezpieczycielowi i dla których posiadane informacje nie pozwalają na ocenę wysokości odszkodowań i świadczeń, ustalana jest metodą ryczałtową. Wysokości wskaźników ryczałtowych dla poszczególnych ryzyk ustalone zostały na bazie informacji o średniej wysokości szkody z danego ryzyka.

Na koniec 2011 roku rezerwa na szkody, które zaistniały, lecz nie zostały jeszcze zgłoszone ubezpieczycielowi (IBNR), ustalona została metodami aktuarialnymi („Naive loss ratio” oraz Bornhuetter-Ferguson). Oczekiwane współczynniki szkodowości ustalane są na bazie dostępnych opracowań rynkowych dotyczących szkodowości danej grupy ryzyk.

5. Segmenty działalności

Zgodnie z wymogiem MSSF 8 „podejścia zarządczego”, informacje o segmencie są przedstawiane na tej samej podstawie, co zastosowana do celów sprawozdawczości wewnętrznej dostarczanej Zarządowi Banku (główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych), którego zadaniem jest alokacja zasobów do segmentów działalności i przeprowadzanie oceny ich wyników.

Segmenty wyodrębnione zostały z punktu widzenia określonych grup klientów oraz produktów według jednorodnych cech transakcji. Ten sposób podziału obszarów biznesu jest spójny ze sposobem zarządzania sprzedażą i oferowania klientowi kompleksowej oferty produktowej obejmującej zarówno tradycyjne produkty bankowe jak również bardziej złożone produkty o charakterze inwestycyjnym. Powiązanie sposobu prezentowania wyników z modelem zarządzania biznesem zapewnia koncentrację działań Banku na kreowaniu wartości dodanej w relacjach z klientami Banku oraz spółek Grupy i jest podstawowym podziałem służącym do sterowania i postrzegania biznesu przez Grupę.

Działalność Grupy jest realizowana w ramach różnych segmentów biznesowych, które oferują określone produkty i usługi adresowane do konkretnych grup klientów i segmentów rynku. Grupa obecnie prowadzi swoją działalność w ramach następujących segmentów:

- Segment Bankowości Detalicznej, który dzieli swoich klientów na klientów mBanku, klientów MultiBanku i klientów BRE Private Banking, oferuje pełną gamę produktów i usług Banku oraz wyspecjalizowanych produktów kilku podmiotów zależnych zaliczanych do Segmentu Bankowości Detalicznej. Najistotniejszymi produktami w tym segmencie są rachunki bieżące i oszczędnościowe (w tym rachunki w walutach obcych), lokaty terminowe, produkty kredytowe (detaliczne kredyty hipoteczne oraz kredyty pozahipoteczne, takie jak kredyty na zakup samochodów, kredyty gotówkowe, kredyty w rachunku bieżącym, karty kredytowe i inne produkty kredytowe), karty debetowe, produkty ubezpieczeniowe, inwestycyjne oraz usługi maklerskie oferowane zarówno klientom indywidualnym jak i mikroprzedsiębiorstwom. Wyniki Segmentu Bankowości Detalicznej obejmują wyniki oddziałów zagranicznych mBanku w Czechach i na Słowacji. Bankowość Detaliczna obejmuje również wyniki spółki BRE Wealth Management SA, Aspiro SA oraz BRE Ubezpieczenia TUIR SA i BRE Ubezpieczenia Sp. z o.o.
- Segment Korporacji i Rynków Finansowych podzielony na dwa podsegmenty:
 - *Klienci Korporacyjni i Instytucje*, podsegment skupiający się na małych, średnich i dużych przedsiębiorstwach oraz podmiotach sektora finansów publicznych. Główne produkty oferowane tym klientom to produkty i usługi bankowości transakcyjnej, w tym rachunki bieżące, wielofunkcyjna bankowość internetowa, dostosowane do indywidualnych potrzeb usługi zarządzania płynnością finansową (ang. cash management) i operacje finansowania transakcji handlowych (ang. trade finance), lokaty terminowe, transakcje walutowe, kompleksowa oferta finansowania krótkoterminowego i kredytów inwestycyjnych, kredyty transgraniczne, produkty project finance, finansowanie strukturalne i finansowanie typu mezzanine, produkty bankowości inwestycyjnej, w tym opcje walutowe, kontrakty forward, instrumenty pochodne na stopę procentową, swapy i opcje towarowe, strukturyzowane produkty depozytowe z wbudowanymi opcjami (oprocentowanie strukturyzowanych produktów depozytowych uzależnione jest bezpośrednio od wyniku na określonych instrumentach finansowych, takich jak opcje walutowe, opcje na stopę procentową i opcje na akcje), organizowanie emisji instrumentów dłużnych dla klientów korporacyjnych, obligacje i bony skarbowe, zadłużenie pozarządowe, obligacje średnioterminowe, transakcje buy sell back i sell buy back oraz transakcje repo, jak również usługi leasingowe i usługi faktoringowe. Podsegment Klientów Korporacyjnych i Instytucji obejmuje wyniki następujących spółek zależnych: BRE Leasing Sp. z o.o., Intermarket Bank AG, BRE Faktoring SA (poprzednio Polfactor SA), BRE Holding Sp. z o.o., Transfinance a.s., Magyar Factor zRt., Garbary Sp. z o.o., a także BRE Gold Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych, którego wszystkie certyfikaty inwestycyjne zostały nabyte przez BRE Bank w listopadzie 2009 r. Głównym składnikiem aktywów BRE Gold FIZ Aktywów Niepublicznych jest pakiet akcji Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń SA, który poprzednio był własnością Banku. W 2011 roku w odniesieniu do spółek Intermarket Bank AG i Magyar Factor zRt, podsegment ten obejmuje wyniki osiągnięte przez te spółki do dnia realizacji transakcji sprzedaży posiadanych przez Grupę udziałów.
 - *Działalność Handlowa i Inwestycyjna*, podsegment, który obejmuje głównie działalność w zakresie operacji skarbowych (ang. treasury), rynków finansowych, zarządzania płynnością, ryzykiem stóp procentowych i walutowym Banku oraz jego portfelem handlowym i inwestycyjnym, a także organizowanie rynku dla instrumentów pieniężnych i pochodnych denominowanych w PLN, organizowanie emisji instrumentów dłużnych dla instytucji finansowych oraz obsługę instytucji finansowych. Bank prowadzi współpracę z wieloma bankami-korespondentami, a także nawiązuje relacje z innymi bankami oferując produkty takie jak konta bieżące, zadłużenie w rachunku bieżącym, kredyty udzielane

samodzielnie i w ramach konsorcjum oraz kredyty ubezpieczone przez KUKE mające na celu wspieranie polskiego eksportu. W ramach tego podsegmentu są wykazywane wyniki spółki BRE Bank Hipoteczny SA, BRE Finance France SA oraz Dom Inwestycyjny BRE Banku SA.

- Działalność niesklasyfikowana w ramach Segmentu Bankowości Detalicznej oraz Segmentu Korporacji i Rynków Finansowych została wykazana w pozycji „Pozostała działalność”. Segment ten obejmuje również wyniki spółek BRE.locum SA i Centrum Rozliczeń i Informacji CERI Sp. z o.o.

Poniżej przedstawiono zasady przyjęte przy dokonywaniu podziału działalności Grupy na segmenty.

Transakcje pomiędzy segmentami działalności odbywają się na normalnych, komercyjnych warunkach.

Zaangażowania w spółki Grupy przydzielane do poszczególnych segmentów powodują transfer kosztów finansowania kapitału. Rozliczenia zaalokowanego kapitału oparte są o średni ważony koszt kapitału Grupy i wykazywane w przychodach operacyjnych.

Wewnętrzny transfer funduszy pomiędzy jednostkami Banku oparty jest o stawki transferowe bazujące na stopach rynkowych. Stawki transferowe są określane według tych samych zasad dla wszystkich jednostek organizacyjnych Banku, a ich zróżnicowanie wynika jedynie ze struktury walutowej i terminowej aktywów i pasywów. Rozliczenia wewnętrzne z tytułu wewnętrznej wyceny transferu funduszy są uwzględnione w wynikach każdego segmentu.

Aktywa i zobowiązania segmentu obejmują aktywa i zobowiązania operacyjne, stanowiące większą część sprawozdania z sytuacji finansowej, nie obejmują natomiast pozycji takich jak podatki lub pożyczki.

Wydzielenia aktywów i pasywów segmentu oraz przychodów i kosztów dokonano na podstawie wewnętrznych informacji przygotowywanych w Banku dla potrzeb zarządczych. Poszczególnym obszarom biznesu zostały przypisane aktywa i pasywa poszczególnych segmentów klientów i związane z tymi aktywami i pasywami przychody i koszty. Wynik segmentu uwzględnia wszystkie możliwe do alokacji pozycje przychodów i kosztów.

Działalność poszczególnych spółek Grupy została (uwzględniając korekty konsolidacyjne) w całości przypisana do określonego segmentu.

Podstawowym podziałem jest podział na linie biznesowe. Dodatkowo działalność Grupy prezentowana jest według segmentów geograficznych w podziale na Polskę i zagranicę ze względu na miejsce powstawania przychodów i kosztów.

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2011 rok

(w tys. zł)

Sprawozdawczość według segmentów działalności Grupy BRE Banku
za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 roku

(w tys. zł)

	Korporacje i Rynki Finansowe		Bankowość detaliczna (w tym private banking)	Pozostałe	Wylączenia	Razem Grupa	Uzgodnienie sprawozdania z sytuacji finansowej/ rachunku zysków i strat
	Klienci Korporacyjni i Instytucje	Działalność Handlowa i Inwestycyjna					
Wynik z tytułu odsetek	673 027	169 463	1 321 427	(13 506)	(1 809)	2 148 602	2 148 602
- sprzedaż klientom zewnętrznym	999 232	323 637	835 267	(7 725)	(1 809)	2 148 602	
- sprzedaż innym segmentom	(326 205)	(154 174)	486 160	(5 781)	-	-	
Wynik z tytułu prowizji	321 226	82 667	417 551	(1 317)	19 845	839 972	839 972
- sprzedaż klientom zewnętrznym	306 132	95 029	420 280	(1 314)	19 845	839 972	
- sprzedaż innym segmentom	15 094	(12 362)	(2 729)	(3)	-	-	
Wynik na działalności handlowej	150 528	124 386	148 055	1 122	-	424 091	424 091
Wynik na lokacyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	13 768	(1 923)	-	140	-	11 985	11 985
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(209 327)	(6 142)	(157 998)	(3)	-	(373 470)	(373 470)
Wynik segmentu (brutto)	264 798	238 760	973 921	(16 101)	5 749	1 467 127	1 467 127
Podatek dochodowy						(322 692)	(322 692)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy BRE Banku SA						1 134 972	1 134 972
Zysk netto przypadający na udziały niekontrolujące						9 463	9 463
Aktywa segmentu	29 413 759	36 200 664	38 963 556	958 640	(6 660 972)	98 875 647	98 875 647
Zobowiązania segmentu	28 421 596	39 560 468	27 461 286	783 474	(5 423 842)	90 802 982	90 802 982
Pozostałe pozycje segmentu							
Nakłady na środki trwałe i wartości niematerialne	(223 577)	(28 172)	(103 745)	(3 753)		(359 247)	
Amortyzacja	(150 794)	(29 732)	(108 688)	37 802	-	(251 412)	(251 412)
Pozostałe pozycje bezgotówkowe*	1 469	31 635	3 922	(193)	(59)	36 774	
w tym: koszty bezgotówkowe	(2 210)	(1 858 655)	-	(193)	(4 732)	(1 865 790)	
przychody bezgotówkowe	3 679	1 890 290	3 922	-	4 673	1 902 564	

* Pozostałe pozycje bezgotówkowe obejmują przychody i koszty z tytułu wyceny instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz pozycji wymiany, jak również zmianę stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Grupa BRE Banku SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2011 rok

(w tys. zł)

 Sprawozdawczość według segmentów działalności Grupy BRE Banku
 za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2010 roku

(w tys. zł)

	Korporacje i Rynki Finansowe		Bankowość detaliczna (w tym private banking)	Pozostałe	Wylączenia	Razem Grupa	Uzgodnienie sprawozdania z situacji finansowej/ rachunku zysków i strat
	Klienci Korporacyjni i Instytucje	Działalność Handlowa i Inwestycyjna					
Wynik z tytułu odsetek	632 199	140 447	1 048 413	(2 480)	(7 615)	1 810 964	1 810 964
- sprzedaż klientom zewnętrznym	871 219	401 349	546 016	(5)	(7 615)	1 810 964	
- sprzedaż innym segmentom	(239 020)	(260 902)	502 397	(2 475)	-	-	
Wynik z tytułu prowizji	318 820	84 587	311 427	(1 578)	32 663	745 919	745 919
- sprzedaż klientom zewnętrznym	308 473	91 325	315 033	(1 575)	32 663	745 919	
- sprzedaż innym segmentom	10 347	(6 738)	(3 606)	(3)	-	-	
Wynik na działalności handlowej	160 452	101 145	152 151	568	(3 644)	410 672	410 672
Wynik na lokacyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	46 478	(1 330)	-	-	-	45 148	45 148
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(279 571)	(15 572)	(339 634)	(2)	-	(634 779)	(634 779)
Wynik segmentu (brutto)	179 111	229 316	455 642	15 210	(6 768)	872 511	872 511
Podatek dochodowy						(211 646)	(211 646)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy BRE Banku SA						641 602	641 602
Zysk netto przypadający na udziały niekontrolujące						19 263	19 263
Aktywa segmentu	28 822 880	32 371 414	33 649 201	991 881	(5 796 545)	90 038 831	90 038 831
Zobowiązania segmentu	24 519 486	36 897 685	25 768 464	443 513	(4 667 602)	82 961 546	82 961 546
Pozostałe pozycje segmentu							
Nakłady na środki trwałe i wartości niematerialne	(149 832)	(24 149)	(81 998)	(981)	-	(256 960)	
Amortyzacja	(121 267)	(23 266)	(88 872)	(3 645)	132	(236 918)	(236 918)
Pozostałe pozycje bezgotówkowe*	9 894	(177 675)	3 037	138	(3 644)	(168 250)	
w tym: koszty bezgotówkowe	(77)	(1 037 423)	(3)	-	1 891	(1 035 612)	
przychody bezgotówkowe	9 971	859 748	3 040	138	(5 535)	867 362	

* Pozostałe pozycje bezgotówkowe obejmują przychody i koszty z tytułu wyceny instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu oraz pozycji wymiany, jak również zmianę stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2011 rok

(w tys. zł)

Sprawozdawczość według segmentów geograficznych Grupy BRE Banku za okres od 1 stycznia do 31 grudnia	2011			2010		
	Polska	Zagranica	Razem	Polska	Zagranica	Razem
Wynik z tytułu odsetek	2 069 787	78 815	2 148 602	1 744 625	66 339	1 810 964
Wynik z tytułu prowizji i opłat	804 341	35 631	839 972	714 193	31 726	745 919
Wynik na działalności handlowej	425 027	(936)	424 091	406 395	4 277	410 672
Wynik na lokacyjnych papierach wartościowych oraz inwestycjach w jednostki zależne i stowarzyszone	(15 450)	27 435	11 985	45 949	(801)	45 148
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(359 405)	(14 065)	(373 470)	(577 386)	(57 393)	(634 779)
Wynik segmentu (brutto)	1 449 564	17 563	1 467 127	922 555	(50 044)	872 511
Podatek dochodowy			(322 692)			(211 646)
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy BRE Banku SA			1 134 972			641 602
Zysk netto przypadający na udziały niekontrolujące			9 463			19 263
Aktywa segmentu, w tym:	96 784 964	2 090 683	98 875 647	82 544 590	7 494 241	90 038 831
- aktywa trwałe	1 263 923	5 301	1 269 224	1 157 074	48 383	1 205 457
- aktywa z tytułu podatku odroczonego	302 965	4 087	307 052	311 214	5 158	316 372
Zobowiązania segmentu	86 792 697	4 010 285	90 802 982	75 571 573	7 389 973	82 961 546

6. Wynik z tytułu odsetek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2011	2010
Przychody z tytułu odsetek		
Kredyty i pożyczki z uwzględnieniem odwrócenia dyskonta dotyczącego odpisu z tytułu utraty wartości	2 842 310	2 449 816
Lokacyjne papiery wartościowe	799 132	768 623
Środki pieniężne i lokaty krótkoterminowe	130 681	149 498
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	85 011	41 674
Pozostałe	14 097	12 093
Przychody z tytułu odsetek, razem	3 871 231	3 421 704

Koszty odsetek

Z tytułu rozliczeń z bankami i klientami	(1 575 552)	(1 487 987)
Z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	(84 886)	(68 206)
Inne pożyczki	(56 387)	(50 352)
Pozostałe	(5 804)	(4 195)
Koszty odsetek, razem	(1 722 629)	(1 610 740)

W roku 2011 przychody z tytułu odsetek związane z aktywami finansowymi, które utraciły wartość, wyniosły 197 176 tys. zł (w 2010 r.: 203 744 tys. zł).

Wynik z tytułu odsetek w podziale na poszczególne sektory przedstawia się następująco:

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2011	2010
Przychody z tytułu odsetek		
Od sektora bankowego	333 200	441 545
Od pozostałych podmiotów, w tym:	3 538 031	2 980 159
- od klientów korporacyjnych	1 368 915	1 170 223
- od klientów indywidualnych	1 388 711	1 189 583
- od sektora budżetowego	780 405	620 353
Przychody z tytułu odsetek, razem	3 871 231	3 421 704
Koszty odsetek		
Od sektora bankowego	(594 237)	(502 762)
Od pozostałych podmiotów, w tym:	(1 124 017)	(1 039 772)
- od klientów korporacyjnych	(503 509)	(363 364)
- od klientów indywidualnych	(582 056)	(649 433)
- od sektora budżetowego	(38 452)	(26 975)
Z tytułu emisji własnych	(4 375)	(68 206)
Koszty odsetek, razem	(1 722 629)	(1 610 740)

7. Wynik z tytułu opłat i prowizji

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2011	2010
Przychody z tytułu opłat i prowizji		
Prowizje za obsługę kart płatniczych	351 819	321 626
Opłaty i prowizje z tytułu działalności kredytowej	230 017	221 279
Prowizje z działalności ubezpieczeniowej	167 441	150 287
Opłaty z tytułu działalności maklerskiej	114 515	113 743
Prowizje za prowadzenie rachunków	111 509	104 168
Prowizje za realizację przelewów	89 070	78 599
Prowizje z tytułu udzielonych gwarancji oraz operacji dokumentowych	39 739	41 334
Prowizje za pośrednictwo w sprzedaży produktów zewnętrznych podmiotów finansowych	68 782	65 531
Prowizje z działalności powierniczej	16 525	11 972
Opłaty związane z zarządzaniem portfelem oraz pozostałe opłaty związane z zarządzaniem	12 634	11 644
Pozostałe	77 121	58 562
Przychody z tytułu opłat i prowizji, razem	1 279 172	1 178 745

Koszty z tytułu opłat i prowizji

Koszty obsługi i ubezpieczenia kart płatniczych	(176 594)	(187 586)
Koszty prowizji płacone na rzecz podmiotów zewnętrznych za sprzedaż produktów Banku	(82 849)	(88 506)
Koszty prowizji działalności ubezpieczeniowej	(17 741)	(37 153)
Uiszczone opłaty maklerskie	(29 893)	(27 274)
Uiszczone pozostałe opłaty	(132 123)	(92 307)
Koszty z tytułu opłat i prowizji, razem	(439 200)	(432 826)

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2011	2010
Prowizje z tytułu działalności ubezpieczeniowej, w tym:		
- Przychody z tytułu pośrednictwa ubezpieczeniowego	151 108	135 164
- Przychody z tytułu administracji polis	16 333	15 123
Prowizje z działalności ubezpieczeniowej razem	167 441	150 287

8. Przychody z tytułu dywidend

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2011	2010
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	85	26
Papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	15 028	8 147
Przychody z tytułu dywidend, razem	15 113	8 173

9. Wynik na działalności handlowej

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2011	2010
Wynik z pozycji wymiany	393 943	369 982
Różnice kursowe netto z przeliczenia	361 154	447 469
Zyski z transakcji minus straty	32 789	(77 487)
Wynik na pozostałej działalności handlowej oraz na rachunkowości zabezpieczeń	30 148	40 690
Instrumenty odsetkowe	32 842	16 058
Instrumenty kapitałowe	(4 090)	3 918
Instrumenty na ryzyko rynkowe	1 575	20 714
Rachunkowość zabezpieczeń, w tym:	(179)	-
- Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanych	1 924	-
- Wynik z wyceny instrumentów zabezpieczających	(2 103)	-
Wynik na działalności handlowej, razem	424 091	410 672

Wynik z pozycji wymiany obejmuje zyski i straty z transakcji spot i kontraktów terminowych, opcji, kontraktów typu futures i przeliczonych aktywów i zobowiązań wyrażonych w walutach obcych. Wynik z operacji instrumentami odsetkowymi obejmuje wynik z tytułu obrotu instrumentami rynku pieniężnego, wynik z kontraktów swap dla stóp procentowych, opcji i innych instrumentów pochodnych. Wynik z operacji instrumentami kapitałowymi obejmuje wycenę oraz wynik z tytułu globalnego obrotu kapitałowymi papierami wartościowymi. Wynik z operacji instrumentami na ryzyko rynkowe obejmuje wynik z kontraktów futures na obligacje, na indeks, opcji na papiery wartościowe, indeksy giełdowe i kontrakty futures, wynik z transakcji terminowych na papiery wartościowe oraz wynik z kontraktów futures towarowy i swap towarowy.

Począwszy od 2011 roku Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej części portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową udzielonych przez oddziały zagraniczne Banku w Czechach. Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap zamieniający stałą stopę procentową na zmienną. Ryzyko zmiany stóp procentowych jest jedynym rodzajem ryzyka zabezpieczanym w ramach rachunkowości zabezpieczeń. Wynik z wyceny pozycji zabezpieczanej oraz instrumentów zabezpieczających zaprezentowany jest w powyższej notce.

10. Pozostałe przychody operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2011	2010
Przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów	119 314	149 014
Przychody z działalności ubezpieczeniowej netto	82 577	49 546
Przychody ze sprzedaży usług	24 544	52 042
Przychody z tytułu rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania	24 209	17 306
Przychody z tytułu odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	1 710	922
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	972	286
Przychody z tytułu wzrostu wartości do wysokości uprzednio dokonanych odpisów utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	43	-
Pozostałe	48 561	42 155
Pozostałe przychody operacyjne, razem	301 930	311 271

Przychody z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów obejmują głównie przychody spółki BRE.locum uzyskane z działalności deweloperskiej.

Przychody ze sprzedaży usług dotyczą usług niebankowych.

Na kwotę przychodów z działalności ubezpieczeniowej netto składają się przychody z tytułu składek, reasekuracji i koasekuracji, pomniejszone o wypłacone odszkodowania i koszty likwidacji oraz skorygowane o zmiany stanu rezerw na odszkodowania, związane z działalnością ubezpieczeniową prowadzoną w ramach Grupy BRE Banku SA.

Poniżej przedstawiono przychody z działalności ubezpieczeniowej za 2011 rok i 2010 rok.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2011	2010
Przychody z tytułu składek		
- Składki przypisane	140 862	114 326
- Zmiana stanu rezerwy składki	3 460	(8 577)
Składki zarobione	144 322	105 749
Udział reasekuratorów		
- Udział reasekuratorów w składkach przypisanych	(56 378)	(36 201)
- Udział reasekuratorów w zmianie stanu rezerwy składki	12 291	4 797
Składki zarobione na udziale reasekuratorów	(44 087)	(31 404)
Składki zarobione netto	100 235	74 345
Odszkodowania i świadczenia		
- Odszkodowania i świadczenia wypłacone w bieżącym roku wraz z kosztami likwidacji brutto	(35 236)	(29 084)
- Zmiana stanu rezerwy na odszkodowania i świadczenia wypłacone w bieżącym roku wraz z kosztami likwidacji brutto	(17 019)	(28 212)
- Odszkodowania i świadczenia wypłacone w bieżącym roku wraz z kosztami likwidacji na udziale reasekuratora	29 429	22 865
- Zmiana stanu rezerwy na odszkodowania i świadczenia wypłacone w bieżącym roku wraz z kosztami likwidacji na udziale reasekuratora	7 780	11 740
Odszkodowania i świadczenia netto	(15 046)	(22 691)
- Pozostałe koszty na udziale własnym	(2 276)	(1 800)
- Pozostałe przychody operacyjne	75	45
- Koszty ekspertyz i atestów przy ocenie ryzyka	(411)	(353)
Przychody z działalności ubezpieczeniowej netto	82 577	49 546

11. Ogólne koszty administracyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2011	2010
Koszty pracownicze	(810 253)	(744 400)
Koszty rzeczowe	(573 666)	(579 069)
Podatki i opłaty	(29 410)	(26 385)
Składka i wpłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny	(49 305)	(21 217)
Odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	(6 380)	(6 120)
Pozostałe	(2 487)	(3 160)
Ogólne koszty administracyjne, razem	(1 471 501)	(1 380 351)

Pozycja „Koszty rzeczowe” obejmuje koszt rat leasingu operacyjnego środków trwałych (głównie nieruchomości) w wysokości 26 720 tys. zł (2010: 26 012 tys. zł).

Poniżej przedstawiono koszty pracownicze poniesione za 2011 rok i 2010 rok.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2011	2010
Koszty wynagrodzeń	(663 345)	(613 928)
Koszty ubezpieczeń społecznych	(92 899)	(86 357)
Koszty świadczeń emerytalnych	(576)	(614)
Wynagrodzenie dotyczące płatności w formie akcji, w tym:	(13 021)	(8 807)
- płatności w formie akcji rozliczane w opcjach na akcje BRE Banku SA	(11 323)	(6 275)
- płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych	(1 698)	(2 532)
Pozostałe świadczenia na rzecz pracowników	(40 412)	(34 694)
Koszty pracownicze, razem	(810 253)	(744 400)

Płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych dotyczą kosztów programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2010 w pozycji tej ujęto rekompensatę w wysokości 794 736 zł wypłaconą w ramach rozliczenia bonusu za 2008 rok Panu Mariuszowi Grendowiczowi, pełniącemu funkcję Prezesa Banku do 2 sierpnia 2010 roku. Szczegółowe informacje na temat programów motywacyjnych, których dotyczą wynagrodzenia regulowane w formie akcji, znajdują się w Nocie 40 „Zyski zatrzymane”.

12. Pozostałe koszty operacyjne

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2011	2010
Koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów	(95 076)	(129 409)
Odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania	(31 213)	(22 826)
Koszty z tytułu utworzonych rezerw na pozostałe należności (poza kredytowymi)	(10 736)	(1 520)
Przekazane darowizny	(3 296)	(3 152)
Koszty sprzedaży usług	(2 117)	(1 265)
Utrata wartości aktywów niefinansowych	(1 260)	-
Zapłacone odszkodowania, kary i grzywny	(616)	(1 530)
Koszty z tytułu spisanych należności i zobowiązań przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych	(38)	(158)
Koszty tworzenia odpisów z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(57)	(43)
Pozostałe koszty operacyjne	(33 774)	(47 685)
Pozostałe koszty operacyjne, razem	(178 183)	(207 588)

Koszty z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych, wartości niematerialnych, aktywów do zbycia oraz zapasów obejmują głównie koszty spółki BRE.locum związane z działalnością deweloperską.

W 2011 roku odpisy z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania obejmują kwotę 25 644 tys. zł rezerw na ryzyko prawne (2010 r. - 19 193 tys. zł)(Nota 33).

Koszty sprzedaży usług dotyczą usług niebankowych.

13. Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2011	2010
Odpisy netto na należności od banków (Nota 18)	8 257	(11 318)
Odpisy netto na kredyty i pożyczki udzielone klientom (Nota 22)	(390 804)	(634 637)
Odpisy netto na zobowiązania warunkowe wobec klientów (Nota 33)	9 077	11 176
Odpisy netto z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek	(373 470)	(634 779)

14. Podatek dochodowy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2011	2010
Podatek dochodowy bieżący	(315 214)	(223 415)
Podatek dochodowy odroczony (Nota 34)	(7 478)	11 769
Podatek dochodowy, razem	(322 692)	(211 646)
Zysk przed opodatkowaniem	1 467 127	872 511
Podatek zgodnie ze stawką obowiązującą w Polsce w danym roku podatkowym (19%)	(278 754)	(165 777)
Wpływ różnych stawek opodatkowania obowiązujących w innych krajach	(2 025)	(640)
Dochody nie podlegające opodatkowaniu	7 858	8 572
Koszty nie stanowiące kosztów uzyskania przychodów	(45 346)	(41 008)
Inne pozycje wpływające na wysokość obciążenia podatkowego	151	(1 706)
Nieaktywowane straty podatkowe *	(4 576)	(11 087)
Obciążenie podatkowe, razem	(322 692)	(211 646)
Kalkulacja efektywnej stopy podatkowej		
Zysk (strata) brutto	1 467 127	872 511
Podatek dochodowy	(322 692)	(211 646)
Efektywna stopa podatkowa	21,99%	24,26%

* Kwota nieaktywowanych strat podatkowych wynika głównie ze strat podatkowych poniesionych przez zagraniczne Oddziały Banku w Czechach i na Słowacji.

Informacje na temat podatku dochodowego odroczonego przedstawiono w Nocie 34. Podatek dochodowy od dochodów Grupy przed opodatkowaniem różni się od jego teoretycznej wysokości, która powstałaby przy zastosowaniu podstawowej stawki opodatkowania jednostki dominującej tak jak to przedstawiono powyżej.

15. Zysk na jedną akcję

Zysk na jedną akcję za 12 miesięcy

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2011	2010
Podstawowy:		
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy BRE Banku SA	1 134 972	641 602
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 093 950	36 679 683
Podstawowy zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	26,96	17,49
Rozwodniony:		
Zysk netto przypadający na akcjonariuszy BRE Banku SA, zastosowany przy ustalaniu rozwodnionego zysku na akcję	1 134 972	641 602
Średnia ważona liczba akcji zwykłych	42 093 950	36 679 683
Korekty na:		
- opcje na akcje	39 997	29 642
Ważona średnia liczba akcji zwykłych dla potrzeb rozwodnionego zysku na akcję	42 133 947	36 709 325
Rozwodniony zysk netto na akcję (wyrażony w złotych na jedną akcję)	26,94	17,48

Zgodnie z MSR 33 Bank sporządza kalkulację tzw. rozwodnionego zysku na jedną akcję, uwzględniając akcje emitowalne warunkowo w ramach programów motywacyjnych opisanych w Nocie 40. W kalkulacjach nie uwzględniono tych elementów programów motywacyjnych, które miały działanie antyrozwadniające w prezentowanych okresach sprawozdawczych, a które w przyszłości potencjalnie mogą wpłynąć na rozwodnienie zysku na akcję.

Podstawowy zysk na akcję wylicza się jako iloraz zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku oraz średniej ważonej liczby akcji zwykłych w trakcie roku.

Rozwodniony zysk na akcję wylicza się w oparciu o stosunek zysku przypadającego na akcjonariuszy Banku do średniej ważonej liczby akcji zwykłych skorygowanych w taki sposób, jak gdyby nastąpiła zamiana na akcje

wszystkich powodujących rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych. Bank posiada jedną kategorię powodującą rozwodnienie potencjalnych akcji zwykłych: opcje na akcje. Akcje rozwadniające wylicza się jako liczbę akcji, które zostałyby wyemitowane gdyby nastąpiła realizacja wszystkich opcji na akcje po cenie rynkowej ustalonej jako średnioroczna cena zamknięcia akcji Banku.

16. Pozostałe dochody całkowite

Ujawnienia efektu podatkowego dotyczącego poszczególnych elementów pozostałych dochodów całkowitych	Rok kończący się 31 grudnia 2011			Rok kończący się 31 grudnia 2010		
	Kwota brutto	Podatek odroczony	Kwota netto	Kwota brutto	Podatek odroczony	Kwota netto
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	3 451	-	3 451	(5 231)	-	(5 231)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(500)	(703)	(1 203)	205 075	(27 056)	178 019
Dochody całkowite netto, razem	2 951	(703)	2 248	199 844	(27 056)	172 788

Poniżej przedstawiono szczegółowe informacje dotyczące pozostałych dochodów całkowitych netto za lata 2011 i 2010.

	Rok kończący się 31 grudnia	
	2011	2010
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	3 451	(5 231)
Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)	6 833	12 978
Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe) ujęte w roku obrotowym (netto)	(1 415)	(18 209)
Reklasyfikacja do zysków/strat zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	(1 967)	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	(1 203)	178 019
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)	71 384	151 303
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych ujęte w roku obrotowym (netto)	(53 121)	(36 495)
Reklasyfikacja do zysków/strat na instrumentach dłużnych zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	462	1 079
Niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych ujęte w roku obrotowym (netto)	9 221	100 576
Niezrealizowane straty na instrumentach kapitałowych ujęte w roku obrotowym (netto)	(30 237)	-
Reklasyfikacja do zysków/strat na instrumentach kapitałowych zawartych w rachunku zysków i strat (netto)	1 088	(38 444)
Pozostałe dochody całkowite netto	2 248	172 788

W 2011 roku nie wystąpiły czynniki o znaczącym wpływie na zmianę stanu innych pozycji kapitału, poza bieżącą wyceną dłużnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży.

W 2011 roku niezrealizowane straty na instrumentach kapitałowych obejmują ujemną wartość wyceny akcji PZU SA w kwocie 22 002 tys. zł.

W 2010 roku z innych pozycji kapitału własnego została wyksięgowana i odniesiona na rachunek zysków i strat kwota zysku netto na sprzedaży akcji PZU SA w wysokości 38 444 tys. zł. W tym samym okresie w innych pozycjach kapitału własnego została ujęta kwota wyceny netto akcji PZU SA w wysokości 61 553 tys. zł.

Kwota niezrealizowanych zysków na instrumentach dłużnych ujętych w 2010 roku wynikała ze wzrostu wyceny portfela papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży w 2010 roku w stosunku do wyceny na koniec 2009 roku. Głównym czynnikiem wpływającym na wzrost wyceny był wzrost wartości posiadanych przez Bank zmiennokuponowych papierów skarbowych.

17. Kasa, operacje z bankiem centralnym

	31.12.2011	31.12.2010
Środki pieniężne w kasie (skarbcu)	213 888	172 762
Środki pieniężne w rachunku bieżącym	682 556	2 187 150
Lokaty terminowe	141 912	-
Kasa, operacje z bankiem centralnym, razem (Nota 43)	1 038 356	2 359 912

Na podstawie Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim, BRE Bank i BRE Bank Hipoteczny utrzymują rezerwę obowiązkową. Średnia arytmetyczna dziennych stanów środków rezerwy obowiązkowej, którą BRE Bank i BRE Bank Hipoteczny zobligowane były utrzymać w danym okresie na rachunkach bieżących w NBP, wynosiła:

- 1 447 092 tys. zł dla okresu od 30 listopada 2011 roku do 1 stycznia 2012 roku,

- 1 408 303 tys. zł dla okresu od 31 grudnia 2010 roku do 30 stycznia 2011 roku.

Na dzień 31 grudnia 2011r. środki rezerwy obowiązkowej w banku centralnym oprocentowane były stawką 4,28% (31 grudnia 2010 - 3,38%).

18. Należności od banków

	31.12.2011	31.12.2010
Rachunki bieżące	318 703	284 921
Lokaty w innych bankach do 3-ech miesięcy	2 296 421	849 364
Ujęte w ekwiwalentach środków pieniężnych (Nota 43)	2 615 124	1 134 285
Kredyty i pożyczki	389 633	203 457
Lokaty terminowe w innych bankach	11 960	103 445
Transakcje reverse repo / buy sell back	574 506	919 553
Inne należności	418 678	180 789
Należności (brutto) od banków, razem	4 009 901	2 541 529
Rezerwa utworzona na należności od banków (wielkość ujemna)	(1 027)	(34 247)
Należności (netto) od banków, razem	4 008 874	2 507 282
Krótkoterminowe (do 1 roku)	3 936 565	2 427 495
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	72 309	79 787

Należności od banków w podziale na banki polskie i zagraniczne przedstawiają się następująco:

	31.12.2011	31.12.2010
Należności (brutto) od banków polskich	1 088 849	1 448 773
Rezerwa utworzona na należności od banków polskich	(181)	(159)
Należności (brutto) od banków zagranicznych	2 921 052	1 092 756
Rezerwa utworzona na należności od banków zagranicznych	(846)	(34 088)
Należności (netto) od banków, razem	4 008 874	2 507 282

Na dzień 31 grudnia 2011 roku kredyty udzielone bankom o zmiennej stopie wyniosły 324 494 tys. zł, a o stałej stopie 65 139 tys. zł (31 grudnia 2010.: - kredyty na zmienną stopę - 201 268 tys. zł, a na stałą - 2 189 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku i na dzień 31 grudnia 2010 roku lokaty w bankach stanowiły lokaty na stałą stopę w kwotach odpowiednio 2 308 381 tys. zł i 952 809 tys. zł. Średnie oprocentowanie lokat w innych bankach oraz kredytów udzielonych innym bankom wynosiło 1,93% (31 grudnia 2010 r.: 1,92%).

Zmiana stanu rezerw na należności od banków przedstawia się następująco:

	31.12.2011	31.12.2010
Stan rezerw na należności od banków na początek okresu	(34 247)	(38 087)
Utworzenie rezerw (Nota 13)	(3 068)	(20 821)
Rozwiązanie rezerw (Nota 13)	11 325	9 503
Różnice kursowe	860	(1 035)
Należności spisane w ciężar rezerw	24 103	16 193
Stan rezerw na należności od banków na koniec okresu	(1 027)	(34 247)

Na dzień 31 grudnia 2011 roku kwota rezerw utworzonych na należności od banków dotyczy w całości należności bez utraty wartości. Na dzień 31 grudnia 2010 roku kwota rezerw obejmowała rezerwy na należności ze zidentyfikowaną utratą wartości, w wysokości 33 181 tys. zł.

19. Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu oraz aktywa zastawione

	31.12.2011			31.12.2010		
	Przeznaczone do obrotu	Aktywa zastawione	Razem	Przeznaczone do obrotu	Aktywa zastawione	Razem
Dłużne papiery wartościowe:	977 796	485 463	1 463 259	1 554 544	1 018 658	2 573 202
Emitowane przez rząd	534 110	485 463	1 019 573	1 289 275	1 018 658	2 307 933
- obligacje rządowe	533 962	485 463	1 019 425	195 908	1 011 107	1 207 015
- bony skarbowe	148	-	148	1 093 367	7 551	1 100 918
Pozostałe dłużne papiery wartościowe	443 686	-	443 686	265 269	-	265 269
- obligacje banków	134 710	-	134 710	51 211	-	51 211
- certyfikaty depozytowe	171 134	-	171 134	102 605	-	102 605
- obligacje korporacyjne	137 842	-	137 842	111 453	-	111 453
Kapitałowe papiery wartościowe:	13 763	-	13 763	11 112	-	11 112
- notowane	3 479	-	3 479	4 697	-	4 697
- nie notowane	10 284	-	10 284	6 415	-	6 415
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe razem:	991 559	485 463	1 477 022	1 565 656	1 018 658	2 584 314

Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu obejmują papiery wartościowe stanowiące poręczenie umów odkupu zawartych z klientami (transakcje sell buy back), których wartość rynkowa na 31 grudnia 2011 roku wynosiła 485 463 tys. zł (31 grudnia 2010 r. - 1 018 658 tys. zł). Papiery te są odrębnie prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Aktywa zastawione”.

20. Pochodne instrumenty finansowe

Grupa posiada następujące rodzaje instrumentów pochodnych:

Walutowe transakcje terminowe to zobowiązania do kupna walut obcych i lokalnych, obejmujące nie zrealizowane transakcje spot. **Kontrakty typu futures dla walut i stóp procentowych** to zobowiązania w formie umowy do otrzymania lub zapłacenia określonej wartości netto, zależnie od zmian kursów wymiany walut lub stóp procentowych, bądź do kupna lub sprzedaży waluty obcej lub instrumentu finansowego w ustalonym terminie w przyszłości po ustalonej cenie, określonej na zorganizowanym rynku finansowym. Z uwagi na fakt, że kontrakty futures są zabezpieczone środkami pieniężnymi lub papierami wartościowymi wycenianymi według wartości godziwej, zaś zmiany wartości nominalnej tych kontraktów rozliczane są codziennie w odniesieniu do notowań giełdowych, ryzyko kredytowe jest nieznaczne. **Kontrakty FRA** to kontrakty analogiczne do futures, tyle że negocjowane indywidualnie i wymagające gotówkowego rozliczenia w określonym terminie w przyszłości różnicy pomiędzy określoną w umowie stopą procentową a aktualną stopą rynkową, na bazie teoretycznej kwoty kapitału.

Walutowe i procentowe kontrakty swap to zobowiązania do zamiany jednego strumienia przepływów pieniężnych na inny. Rezultatem takiej transakcji jest zamiana walut lub stóp procentowych (na przykład, oprocentowania stałego na zmienne) lub połączenia wszystkich tych czynników (na przykład, międzywalutowe kontrakty swap stóp procentowych). Z wyjątkiem określonych walutowych kontraktów swap, nie następuje w przypadku tych transakcji zamiana kapitału. Ryzyko kredytowe Banku stanowi potencjalny koszt zastąpienia kontraktów swap, jeżeli strony nie wywiążą się ze swoich zobowiązań. Ryzyko to jest monitorowane na bieżąco przez odniesienie do aktualnej wartości godziwej, proporcji wartości nominalnej kontraktów oraz płynności rynkowej. W celu kontrolowania poziomu podejmowanego ryzyka kredytowego Grupa ocenia strony umowy przy pomocy tych samych metod, które stosuje się w działalności kredytowej.

Opcje walutowe i procentowe to umowy, na mocy których sprzedający przyznaje kupującemu prawo, ale nie obowiązek, nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) w ustalonym dniu, do ustalonego dnia lub też w ustalonym okresie - konkretnej ilości waluty obcej lub instrumentu finansowego po z góry ustalonej cenie. W zamian za powzięcie ryzyka walutowego lub ryzyka zmiany stóp procentowych, sprzedający otrzymuje od kupującego premię. Opcje mogą być opcjami znajdującymi się w obrocie giełdowym lub negocjowanymi pomiędzy Grupą a klientem (w transakcji pozagiełdowej). Grupa jest narażona na ryzyko kredytowe z tytułu zakupionych opcji tylko i wyłącznie do wysokości ich wartości bilansowej, którą stanowi ich wartość godziwa.

Transakcje na ryzyko rynkowe obejmują kontrakty futures i opcje na towary oraz opcje na akcje i indeksy giełdowe.

Nominalne wartości niektórych rodzajów instrumentów finansowych stanowią podstawę do ich porównania z instrumentami ujmowanymi w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ale niekoniecznie wskazują, jaka będzie wartość przyszłych przepływów pieniężnych, bądź jaka jest bieżąca wartość godziwa instrumentów. Z tego względu nie pokazują, jaki jest stopień narażenia Banku na ryzyko kredytowe lub ryzyko zmiany cen. Instrumenty pochodne mogą mieć wycenę dodatnią (aktywa) lub ujemną (zobowiązania) w zależności od wahań rynkowych

stóp procentowych lub kursów wymiany walut. Łączna wartość godziwa pochodnych instrumentów finansowych może podlegać znacznym wahaniom.

Wartości godziwe posiadanych instrumentów pochodnych przedstawiono w poniższej tabeli:

	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	kupno	sprzedaż	aktywa	zobowiązania
Stan na 31 grudnia 2011				
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	6 771 792	6 779 318	103 249	35 680
- Kontrakty FX swap	13 950 800	14 019 609	156 807	279 717
- Kontrakty CIRS	1 457 145	1 517 730	140 256	199 518
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	1 489 253	1 145 147	46 545	5 945
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	23 668 990	23 461 804	446 857	520 860
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie giełdowym	-	-	-	18 213
Razem walutowe instrumenty pochodne	23 668 990	23 461 804	446 857	539 073
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	133 746 967	133 746 967	986 123	1 260 260
- Kontrakty FRA	57 100 000	116 975 000	54 715	54 742
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	198 779	351 143	1 505	1 400
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	191 045 746	251 073 110	1 042 343	1 316 402
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	191 045 746	251 073 110	1 042 343	1 316 402
Transakcje na ryzyko rynkowe	523 888	729 506	17 395	5 034
Razem aktywa/pasywa przeznaczone do obrotu	215 238 624	275 264 420	1 506 595	1 860 509
Instrumenty pochodne zabezpieczające				
Instrumenty pochodne wyznaczone jako zabezpieczenie wartości godziwej	92 553	92 553	-	2 238
- Kontrakty IRS	92 553	92 553	-	2 238
Razem instrumenty pochodne zabezpieczające	92 553	92 553	-	2 238
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa	215 331 177	275 356 973	1 506 595	1 862 747
Krótkoterminowe (do 1 roku)				
	141 954 417	192 079 497	684 541	892 977
Długoterminowe (powyżej 1 roku)				
	73 376 760	83 277 476	822 054	969 770

	Wartość kontraktu		Wartość godziwa	
	kupno	sprzedaż	aktywa	zobowiązania
Stan na 31 grudnia 2010				
Pochodne instrumenty finansowe przeznaczone do obrotu				
Walutowe instrumenty pochodne				
- Walutowe transakcje terminowe (FX forward)	8 720 352	8 884 235	32 632	70 013
- Kontrakty FX swap	7 660 077	7 659 668	91 617	103 102
- Kontrakty CIRS	3 884 774	3 994 746	149 500	254 830
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	3 039 570	3 067 923	115 196	59 007
Razem instrumenty pochodne z transakcji pozagiełdowych	23 304 773	23 606 572	388 945	486 952
- Walutowe kontrakty futures	1 251	1 264	12	-
- Opcje walutowe kupione lub sprzedane w obrocie giełdowym	-	-	-	42 412
Razem walutowe instrumenty pochodne	23 306 024	23 607 836	388 957	529 364
Pochodne na stopę procentową				
- Kontrakty IRS, OIS	87 998 357	87 998 357	744 718	793 414
- Kontrakty FRA	36 350 000	42 380 000	13 472	14 734
- Opcje na stopę procentową kupione lub sprzedane w obrocie pozagiełdowym	387 944	452 344	10 046	9 686
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową z transakcji pozagiełdowych	124 736 301	130 830 701	768 236	817 834
Razem instrumenty pochodne na stopę procentową	124 736 301	130 830 701	768 236	817 834
Transakcje na ryzyko rynkowe	737 037	1 164 126	69 460	16 310
Razem aktywa/pasywa przeznaczone do obrotu	148 779 362	155 602 663	1 226 653	1 363 508
Razem rozpoznane pochodne aktywa/pasywa	148 779 362	155 602 663	1 226 653	1 363 508
Krótkoterminowe (do 1 roku)				
	102 665 041	109 855 282	641 703	744 958
Długoterminowe (powyżej 1 roku)				
	46 114 321	45 747 381	584 950	618 550

W obu prezentowanych okresach transakcje na ryzyko rynkowe obejmują wartość godziwą opcji na indeks giełdowy, akcje i inne papiery kapitałowe, kontraktów futures na towary, kontraktów swap na towary.

W ramach pochodnych instrumentów finansowych Grupa wykazała instrumenty pochodne na kwotę 1 215 tys. zł (zobowiązania), które zostały wydzielone ze strukturyzowanych lokat inwestycyjnych (31 grudnia 2010 r.: 9 924 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku Grupa nie posiadała żadnych aktywów i zobowiązań finansowych wyznaczonych przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

21. Rachunkowość zabezpieczeń

Począwszy od 2011 roku Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej. Jedynym rodzajem ryzyka zabezpieczanym w ramach rachunkowości zabezpieczeń jest ryzyko zmiany stóp procentowych.

Na koniec każdego miesiąca Grupa dokonuje oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego oraz instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczanego ryzyka.

Opis relacji zabezpieczającej

Grupa zabezpiecza ryzyko zmiany wartości godziwej części portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową udzielonych przez oddziały zagraniczne BRE Banku w Czechach. Zabezpieczane ryzyko wynika ze zmian stóp procentowych.

Pozycje zabezpieczane

Pozycją zabezpieczaną jest część portfela kredytów hipotecznych na stałą stopę procentową, denominowanych w CZK, udzielonych przez oddział zagraniczny BRE Banku w Czechach.

Instrumenty zabezpieczające

Instrumentem zabezpieczającym jest Interest Rate Swap, zamieniający stałą stopę procentową na zmienną.

Prezentacja wyniku na transakcjach zabezpieczanych i zabezpieczających

Korekta do wartości godziwej zabezpieczanych aktywów oraz wyceny instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w rachunku zysków i strat w wyniku na działalności handlowej.

22. Kredyty i pożyczki udzielone klientom

	31.12.2011	31.12.2010
Kredyty i pożyczki udzielone klientom indywidualnym:	38 688 979	33 658 660
- należności bieżące	4 133 068	4 358 940
- kredyty terminowe, w tym:	34 555 911	29 299 720
- kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	30 942 423	26 306 644
Kredyty i pożyczki udzielone klientom korporacyjnym:	27 890 298	25 574 028
- należności bieżące	3 795 095	3 117 916
- kredyty terminowe:	21 660 288	17 126 558
- udzielone dużym klientom	6 390 251	3 329 593
- udzielone średnim i małym klientom	15 270 037	13 796 965
- transakcje reverse repo / buy sell back	1 153 508	3 338 317
- pozostałe	1 281 407	1 991 237
Kredyty i pożyczki udzielone sektorowi budżetowemu	3 178 356	1 923 019
Inne należności	482 167	668 115
Kredyty i pożyczki (brutto) od klientów	70 239 800	61 823 822
Rezerwa utworzona na należności od klientów (wielkość ujemna)	(2 388 284)	(2 449 771)
Kredyty i pożyczki (netto) od klientów	67 851 516	59 374 051
Krótkoterminowe (do 1 roku)	22 756 309	22 208 297
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	45 095 207	37 165 754

Na dzień 31 grudnia 2011 roku kredyty o zmiennej stopie procentowej wyniosły 69 288 165 tys. zł, a o stałej stopie procentowej wyniosły 855 234 tys. zł (31 grudnia 2010 r. odpowiednio: 57 685 502 tys. zł i 4 134 634 tys. zł). Powyższe wartości odnoszą się do sumy kredytów i pożyczek udzielonych klientom indywidualnym,

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2011 rok

(w tys. zł)

korporacyjnym i sektorowi budżetowemu. Średnie oprocentowanie kredytów udzielonych klientom (z wyłączeniem transakcji reverse repo) wynosiło 4,47% (31 grudnia 2010 r. odpowiednio: 4,50%).

Powyższa nota obejmuje weksle uprawnione do redyskontowania w banku centralnym, których wartość stanowi ekwiwalent środków pieniężnych ujętych w Nocie 43.

Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek

	31.12.2011	31.12.2010
Poniesione, ale nie zidentyfikowane straty		
Zaangażowanie bilansowe brutto	66 953 040	58 538 664
Rezerwy na utratę wartości ekspozycji analizowanych portfelowo	(212 390)	(215 893)
Zaangażowanie bilansowe netto	66 740 650	58 322 771
Należności, które utraciły wartość		
Zaangażowanie bilansowe brutto	3 286 760	3 285 158
Rezerwy na należności, które utraciły wartość	(2 175 894)	(2 233 878)
Zaangażowanie bilansowe netto	1 110 866	1 051 280

W czerwcu 2011 roku BRE Bank dokonał sprzedaży części portfela kredytów detalicznych o łącznej wartości nominalnej 621 500 tys. zł. Księgowa wartość brutto sprzedanego portfela wyniosła 449 619 tys. zł, natomiast rezerwy na utratę wartości tego portfela wyniosły 449 511 tys. zł. Wynik brutto na sprzedaży ujęty w wyniku Grupy w 2011 roku, po uwzględnieniu kosztów transakcji, wyniósł 89 304 tys. zł.

Zmiana stanu rezerw na utratę wartości kredytów i pożyczek

ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ROK 2011	Stan rezerw na 01.01.2011	Utworzenie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Reklasyfikacja i różnice kursowe	Należności spisane w ciężar rezerw	Pozostałe*	Stan rezerw na 31.12.2011
KLIENCI INDYWIDUALNI	(1 052 933)	(169 861)	10 974	(1 078)	351 521	-	(861 377)
Należności bieżące	(817 237)	(40 261)	1 545	4	332 863	-	(523 086)
Kredyty terminowe, w tym:	(235 696)	(129 600)	9 429	(1 082)	18 658	-	(338 291)
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	(119 631)	(86 147)	1 122	(1)	3 868	-	(200 789)
KLIENCI KORPORACYJNI	(1 391 648)	(1 012 428)	779 007	(29 085)	98 801	32 154	(1 523 199)
Należności bieżące	(376 993)	(296 277)	325 133	(774)	24 649	-	(324 262)
Kredyty terminowe, w tym:	(930 148)	(706 211)	453 061	(23 067)	71 431	-	(1 134 934)
Kredyty terminowe udzielone dużym klientom	(167 278)	(300 211)	141 543	(17 923)	6 431	-	(337 438)
Kredyty terminowe udzielone średnim i małym klientom	(762 870)	(406 000)	311 518	(5 144)	65 000	-	(797 496)
Pozostałe	(84 507)	(9 940)	813	(5 244)	2 721	32 154	(64 003)
KLIENCI BUDŻETOWI	(5 190)	(5 356)	6 860	(22)	-	-	(3 708)
OGÓŁEM ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	(2 449 771)	(1 187 645)	796 841	(30 185)	450 322	32 154	(2 388 284)

*Prezentowana kwota dotyczy w całości zmniejszenia stanu rezerw w związku ze sprzedażą spółek Intermarket Bank AG i Magyar Factor zRt

ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM - ROK 2010	Stan rezerw na 01.01.2010	Utworzenie rezerw	Rozwiązanie rezerw	Reklasyfikacja i różnice kursowe	Należności spisane w ciężar rezerw	Stan rezerw na 31.12.2010
KLIENCI INDYWIDUALNI	(710 400)	(345 421)	6 903	(4 382)	367	(1 052 933)
Należności bieżące	(586 775)	(232 756)	2 066	(23)	251	(817 237)
Kredyty terminowe, w tym:	(123 625)	(112 665)	4 837	(4 359)	116	(235 696)
Kredyty hipoteczne i mieszkaniowe	(42 251)	(74 504)	1 630	(4 506)	-	(119 631)
KLIENCI KORPORACYJNI	(1 251 568)	(1 084 285)	790 597	(4 582)	158 190	(1 391 648)
Należności bieżące	(343 467)	(339 721)	265 858	1 634	38 703	(376 993)
Kredyty terminowe, w tym:	(840 517)	(706 427)	511 985	(7 261)	112 072	(930 148)
Kredyty terminowe udzielone dużym klientom	(108 412)	(171 307)	112 066	(51)	426	(167 278)
Kredyty terminowe udzielone średnim i małym klientom	(732 105)	(535 120)	399 919	(7 210)	111 646	(762 870)
Pozostałe	(67 584)	(38 137)	12 754	1 045	7 415	(84 507)
KLIENCI BUDŻETOWI	(2 801)	(11 097)	8 666	42	-	(5 190)
OGÓŁEM ZMIANA STANU REZERW NA KREDYTY I POŻYCZKI UDZIELONE KLIENTOM	(1 964 769)	(1 440 803)	806 166	(8 922)	158 557	(2 449 771)

Kredyty i pożyczki obejmują należności z tytułu leasingu finansowego.

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2011 rok

(w tys. zł)

	31.12.2011	31.12.2010
Inwestycja leasingowa brutto z tytułu leasingu finansowego o terminie zapadalności:	4 500 266	4 259 868
- Do 1 roku	1 882 373	1 887 549
- Powyżej 1 roku i nie więcej niż 5 lat	2 284 374	2 099 493
- Powyżej 5 lat	333 519	272 826
Niezrealizowane przyszłe przychody finansowe z tytułu leasingu finansowego (wielkość ujemna)	(473 909)	(453 100)
Inwestycja leasingowa netto z tytułu leasingu finansowego	4 026 357	3 806 768
Inwestycja leasingowa netto z tytułu leasingu finansowego o terminie zapadalności:		
- Do 1 roku	1 690 088	1 704 820
- Powyżej 1 roku i nie więcej niż 5 lat	2 065 948	1 893 107
- Powyżej 5 lat	270 321	208 841
Inwestycja leasingowa netto z tytułu leasingu finansowego	4 026 357	3 806 768
Wartość odpisów z tytułu utraty wartości należności z tytułu leasingu finansowego	(170 234)	(167 706)
Wartość bilansowa netto należności z tytułu leasingu finansowego	3 856 123	3 639 062
Niegwarantowane wartości końcowe przypadające leasingodawcy	459 671	572 245

23. Lokacyjne papiery wartościowe oraz aktywa zastawione

	31.12.2011			31.12.2010		
	Lokacyjne papiery wartościowe	Aktywa zastawione	Razem	Lokacyjne papiery wartościowe	Aktywa zastawione	Razem
Dłużne papiery wartościowe:	16 519 445	3 854 060	20 373 505	18 567 773	812 145	19 379 918
Notowane, w tym:	16 519 445	3 854 060	20 373 505	18 478 028	812 145	19 290 173
Emitowane przez rząd	9 646 531	3 854 060	13 500 591	10 246 321	812 145	11 058 466
- obligacje rządowe	9 646 531	3 852 869	13 499 400	9 714 635	790 299	10 504 934
- bony skarbowe	-	1 191	1 191	531 686	21 846	553 532
Emitowane przez bank centralny	6 511 488	-	6 511 488	8 103 858	-	8 103 858
Pozostałe dłużne papiery wartościowe	361 426	-	361 426	127 849	-	127 849
- obligacje banków	327 811	-	327 811	94 346	-	94 346
- obligacje komunalne	33 615	-	33 615	33 503	-	33 503
Nie notowane	-	-	-	89 745	-	89 745
Kapitałowe papiery wartościowe:	177 767	-	177 767	194 915	-	194 915
Notowane	156 556	-	156 556	179 828	-	179 828
Nie notowane	21 211	-	21 211	15 087	-	15 087
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe razem:	16 697 212	3 854 060	20 551 272	18 762 688	812 145	19 574 833
Krótkoterminowe (do 1 roku)	9 954 397	586 954	10 541 351	10 480 533	21 846	10 502 379
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	6 742 815	3 267 106	10 009 921	8 282 155	790 299	9 072 454

Zaprezentowana powyżej wartość kapitałowych papierów wartościowych wycenianych według wartości godziwej obejmuje utworzone rezerwy z tytułu utraty wartości w wysokości 13 257 tys. zł (31 grudnia 2010 r. - 13 257 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2011 roku kapitałowe papiery wartościowe notowane obejmują wartość godziwą akcji PZU SA w kwocie 146 210 tys. zł (31 grudnia 2010 r. - 168 212 tys. zł).

Wartość bilansowa dłużnych papierów wartościowych opartych na stałej stopie procentowej wynosiła na dzień 31 grudnia 2011 r. 14 460 541 tys. zł, natomiast opartych na stopie zmiennej 5 912 964 tys. zł (31 grudnia 2010 r.: 14 397 971 tys. zł oraz 5 641 667 tys. zł).

Powyższa nota obejmuje obligacje rządowe i bony skarbowe pod zastaw Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG), lokacyjne obligacje rządowe będące przedmiotem zastawu w transakcjach sell buy back oraz obligacje rządowe stanowiące zabezpieczenie kredytu otrzymanego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego (EBI), które wykazane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w oddzielnej pozycji „Aktywa zastawione” (patrz Nota 37).

Zgodnie z Ustawą z dnia 14 grudnia 1994 r. o BFG, na dzień 31 grudnia 2011 r. Grupa posiadała papiery skarbowe (obligacje i bony) ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie 271 083 tys. zł o wartości nominalnej 269 000 tys. zł (31 grudnia 2010 r.: wartość bilansowa - 198 388 tys. zł, wartość nominalna - 205 100 tys. zł),

Grupa BRE Banku SA**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2011 rok****(w tys. zł)**

które stanowiły zabezpieczenie funduszu ochrony środków gwarantowanych w ramach BFG i były zdeponowane na wydzielonym rachunku w NBP.

Zyski i straty z lokacyjnych papierów wartościowych obejmują:

	Rok kończący się 31 grudnia	
	31.12.2011	2010
Sprzedaż / wykup przez emitenta aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz udziałów w jednostkach zależnych i stowarzyszonych	11 985	46 046
Utrata wartości kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	-	(97)
Utrata wartości inwestycji w jednostkach stowarzyszonych	-	(801)
Zyski i straty z lokacyjnych papierów wartościowych, razem	11 985	45 148

W 2011 roku kwota 11 985 tys. zł obejmuje głównie wynik na likwidacji spółki BRELINVEST Sp. z o.o. FLY 2 Sp. komandytowa oraz wynik na transakcji sprzedaży udziałów w spółkach Intermarket Bank AG i Magyar Factor zRt na rzecz spółek Erste Group.

W 2010 roku wielkość pozycji sprzedaż/wykup aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży dotyczy głównie sprzedaży przez BRE GOLD Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych 180 490 sztuk akcji PZU SA.

Zmiana stanu lokacyjnych papierów wartościowych i aktywów zastawionych

	31.12.2011	31.12.2010
Lokacyjne papiery wartościowe i aktywa zastawione		
Stan na początek okresu	19 574 833	15 870 899
Różnice kursowe	11 715	(2 567)
Zwiększenia	247 540 792	364 137 531
Zmniejszenia (sprzedaż, wykup, umorzenie)	(246 576 084)	(360 667 342)
Straty z tytułu utraty wartości instrumentów kapitałowych i dłużnych dostępnych do sprzedaży	-	(97)
Zyski/straty z tytułu zmian wartości godziwej	16	236 409
Stan na koniec okresu	20 551 272	19 574 833

Zmiana stanu rezerw na utratę wartości lokacyjnych papierów wartościowych i aktywów zastawionych

	31.12.2011	31.12.2010
Rezerwy na kapitałowe papiery wartościowe		
- Notowane		
Stan na początek okresu	(125)	(125)
Stan na koniec okresu	(125)	(125)
- Nie notowane		
Stan na początek okresu	(13 132)	(2 689)
Utworzenie rezerwy	-	(97)
Zmiana zakresu konsolidacji	-	(10 346)
Stan na koniec okresu	(13 132)	(13 132)
Rezerwy na lokacyjne papiery wartościowe razem		
Stan na początek okresu	(13 257)	(2 814)
Utworzenie rezerwy	-	(97)
Zmiana zakresu konsolidacji	-	(10 346)
Stan na koniec okresu	(13 257)	(13 257)

24. Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych

Na koniec 2011 roku Grupa nie posiadała udziałów w jednostkach stowarzyszonych.

31 grudnia 2010 r. (w tys. zł)

Nazwa spółki	Kraj rejestracji	Aktywa	Zobowiązania	Przychody	Zysk/strata	Posiadane udziały %
S-Factoring d.d.	Słowenia	35 988	34 911	1 993	(383)	22,50

Zmiana stanu inwestycji w jednostki stowarzyszone

	31.12.2011	31.12.2010
Stan na początek okresu	317	1 150
Różnice kursowe	4	(32)
Zmniejszenia (sprzedaż, wykup)	(321)	-
Straty z tytułu utraty wartości inwestycji w jednostki stowarzyszone	-	(801)
Stan inwestycji w jednostki stowarzyszone na koniec okresu	-	317

25. Wartości niematerialne

	31.12.2011	31.12.2010
Koszty zakończonych prac rozwojowych	789	1 452
Wartość firmy	4 728	7 137
Patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	313 925	333 317
- oprogramowanie komputerowe	247 070	279 355
Inne wartości niematerialne	9 231	10 057
Wartości niematerialne w toku wytwarzania	108 096	75 874
Wartości niematerialne, razem	436 769	427 837

Zmiana stanu wartości niematerialnych

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2011 roku do 31.12.2011 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Nabyte patenty, licencje i podobne wartości, w tym:	nabyte oprogramowanie komputerowe	Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartość firmy	Wartości niematerialne
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2011 r.	31 976	773 172	613 364	26 236	75 874	7 137	914 395
Zwiększenia z tytułu	43	91 245	49 766	231	94 589	-	186 108
- zakupu	-	40 267	4 666	2	75 949	-	116 218
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	836	279	229	-	-	1 065
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	43	45 176	40 102	-	-	-	45 219
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	-	13 275	-	13 275
- innych zwiększeń	-	4 966	4 719	-	5 365	-	10 331
Zmniejszenia z tytułu	(4 054)	(52 233)	(19 648)	-	(62 327)	(2 409)	(121 023)
- likwidacji	-	(45 817)	(13 510)	-	-	-	(45 817)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	-	(45 219)	-	(45 219)
- sprzedaży spółki poprzednio konsolidowanej	-	(6 139)	(6 138)	-	(2 760)	(2 409)	(11 308)
- innych zmniejszeń	(4 054)	(277)	-	-	(14 348)	-	(18 679)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2011 r.	27 965	812 184	643 482	26 467	108 136	4 728	979 480
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2011 r.	(30 524)	(439 848)	(334 002)	(16 179)	-	-	(486 551)
Amortyzacja za okres z tytułu	3 348	(58 404)	(62 403)	(1 057)	-	-	(56 113)
- odpisów	(285)	(102 897)	(74 739)	(1 057)	-	-	(104 239)
- innych zwiększeń	-	(4 099)	(3 947)	-	-	-	(4 099)
- likwidacji	-	45 749	13 442	-	-	-	45 749
- sprzedaży spółki poprzednio konsolidowanej	-	2 843	2 841	-	-	-	2 843
- innych zmniejszeń	3 633	-	-	-	-	-	3 633
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2011 r.	(27 176)	(498 252)	(396 405)	(17 236)	-	-	(542 664)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2011 r.	-	(7)	(7)	-	-	-	(7)
- zwiększenie	-	-	-	-	(40)	-	(40)
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2011 r.	-	(7)	(7)	-	(40)	-	(47)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2011 r.	789	313 925	247 070	9 231	108 096	4 728	436 769

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2011 rok

(w tys. zł)

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2010 roku do 31.12.2010 roku	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Nabyte patenty, licencje i podobne wartości, w tym:		Inne wartości niematerialne	Wartości niematerialne w toku wytwarzania	Wartość firmy	Wartości niematerialne
			nabyte oprogramowanie komputerowe				
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu: 01.01.2010 r.	31 959	724 422	575 434	16 262	66 760	7 137	846 540
Zwiększenia z tytułu	17	67 662	54 551	10 187	66 401	-	144 267
- zakupu	-	11 831	6 461	9 999	55 199	-	77 029
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	305	127	38	-	-	343
- przejęcia z wartości niematerialnych w toku wytwarzania	17	55 414	47 851	-	35	-	55 466
- poniesionych kosztów wytworzenia	-	-	-	-	10 862	-	10 862
- innych zwiększeń	-	112	112	150	305	-	567
Zmniejszenia z tytułu	-	(18 912)	(16 621)	(213)	(57 287)	-	(76 412)
- likwidacji	-	(17 989)	(15 735)	-	-	-	(17 989)
- przekazania na wartości niematerialne oddane do użytku	-	-	-	-	(55 466)	-	(55 466)
- innych zmniejszeń	-	(923)	(886)	(213)	(1 821)	-	(2 957)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2010 r.	31 976	773 172	613 364	26 236	75 874	7 137	914 395
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2010 r.	(29 944)	(361 164)	(277 136)	(14 053)	-	-	(405 161)
Amortyzacja za okres z tytułu	(580)	(78 684)	(56 866)	(2 126)	-	-	(81 390)
- odpisów	(580)	(96 867)	(72 613)	(2 175)	-	-	(99 622)
- innych zwiększeń	-	(57)	(57)	(150)	-	-	(207)
- sprzedaży	-	333	328	-	-	-	333
- likwidacji	-	17 625	15 211	-	-	-	17 625
- innych zmniejszeń	-	282	265	199	-	-	481
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2010 r.	(30 524)	(439 848)	(334 002)	(16 179)	-	-	(486 551)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2010 r.	-	(7)	(7)	-	-	-	(7)
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2010 r.	-	(7)	(7)	-	-	-	(7)
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu: 31.12.2010 r.	1 452	333 317	279 355	10 057	75 874	7 137	427 837

26. Rzeczowe aktywa trwałe

	31.12.2011	31.12.2010
Środki trwałe, w tym:	765 993	733 648
- grunty	1 875	1 867
- budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	228 823	237 487
- urządzenia	168 804	132 444
- środki transportu	216 964	194 824
- pozostałe środki trwałe	149 527	167 026
Środki trwałe w budowie	66 462	43 972
Rzeczowe aktywa trwałe, razem	832 455	777 620

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2011 roku do 31.12.2011 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu: 01.01.2011 r.	1 867	364 316	554 140	267 374	402 912	44 149	1 634 758
Zwiększenia z tytułu	26	2 802	94 751	91 962	25 234	70 763	285 538
- zakupu	-	568	66 974	86 434	6 427	69 895	230 298
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	2 021	25 366	442	16 617	-	44 446
- innych zwiększeń	26	213	2 411	5 086	2 190	868	10 794
Zmniejszenia z tytułu	(18)	(5 358)	(31 560)	(50 008)	(14 665)	(48 314)	(149 923)
- sprzedaży	(18)	(400)	(5 053)	(41 632)	(3 931)	-	(51 034)
- likwidacji	-	(5)	(11 290)	(1 428)	(9 127)	-	(21 850)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(44 446)	(44 446)
- przekazania na wartości niematerialne	-	-	-	-	-	(1 065)	(1 065)
- sprzedaży spółki poprzednio konsolidowanej	-	(4 953)	(7 380)	(1 288)	(372)	(1 017)	(15 010)
- innych zmniejszeń	-	-	(7 837)	(5 660)	(1 235)	(1 786)	(16 518)
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu: 31.12.2011 r.	1 875	361 760	617 331	309 328	413 481	66 598	1 770 373
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2011 r.	-	(75 143)	(421 696)	(72 548)	(235 755)	-	(805 142)
Amortyzacja za okres z tytułu	-	(6 108)	(26 831)	(19 816)	(28 068)	-	(80 823)
- odpisów	-	(7 217)	(49 553)	(50 917)	(39 486)	-	(147 173)
- innych zwiększeń	-	(26)	(575)	(52)	(684)	-	(1 337)
- sprzedaży	-	152	4 709	26 670	3 554	-	35 085
- likwidacji	-	5	11 135	471	7 798	-	19 409
- sprzedaży spółki poprzednio konsolidowanej	-	978	6 631	686	328	-	8 623
- innych zmniejszeń	-	-	822	3 326	422	-	4 570
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2011 r.	-	(81 251)	(448 527)	(92 364)	(263 823)	-	(885 965)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2011 r.	-	(51 686)	-	(2)	(131)	(177)	(51 996)
- zmniejszenie	-	-	-	2	-	41	43
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2011 r.	-	(51 686)	-	-	(131)	(136)	(51 953)
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu: 31.12.2011 r.	1 875	228 823	168 804	216 964	149 527	66 462	832 455

Grupa BRE Banku SA
Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2011 rok

(w tys. zł)

Zmiana stanu w okresie od 01.01.2010 roku do 31.12.2010 roku	Grunty	Budynki, lokale i obiekty inżynierii lądowej i wodnej	Urządzenia	Środki transportu	Pozostałe środki trwałe	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu: 01.01.2010 r.	18 800	360 434	539 267	236 778	389 323	43 702	1 588 304
Zwiększenia z tytułu	3 837	9 629	47 085	97 500	23 317	50 969	232 337
- zakupu	3 837	335	25 053	89 124	5 826	49 326	173 501
- przejęcia ze środków trwałych w budowie	-	8 070	21 656	587	17 455	-	47 768
- innych zwiększeń	-	1 224	376	7 789	36	1 643	11 068
Zmniejszenia z tytułu	(20 770)	(5 747)	(32 212)	(66 904)	(9 728)	(50 522)	(185 883)
- sprzedaży	(4 761)	(5 214)	(3 013)	(62 167)	(1 195)	-	(76 350)
- likwidacji	-	(120)	(28 425)	(2 181)	(7 238)	(204)	(38 168)
- przekazania na środki trwałe	-	-	-	-	-	(47 768)	(47 768)
- przekazania na wartości niematerialne	-	-	-	-	-	(343)	(343)
- innych zmniejszeń	(16 009)	(413)	(774)	(2 556)	(1 295)	(2 207)	(23 254)
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu: 31.12.2010 r.	1 867	364 316	554 140	267 374	402 912	44 149	1 634 758
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu: 01.01.2010 r.	(74)	(68 817)	(402 167)	(67 624)	(205 341)	-	(744 023)
Amortyzacja za okres z tytułu	74	(6 326)	(19 529)	(4 924)	(30 414)	-	(61 119)
- odpisów	-	(7 716)	(50 409)	(43 267)	(35 904)	-	(137 296)
- innych zwiększeń	-	(77)	(18)	(2)	(29)	-	(126)
- sprzedaży	-	1 265	2 283	35 524	910	-	39 982
- likwidacji	-	50	27 766	1 439	3 973	-	33 228
- innych zmniejszeń	74	152	849	1 382	636	-	3 093
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na koniec okresu: 31.12.2010 r.	-	(75 143)	(421 696)	(72 548)	(235 755)	-	(805 142)
Odpisy z tytułu utraty wartości na początek okresu: 01.01.2010 r.	-	(54 806)	(175)	-	(2 718)	(136)	(57 835)
- zwiększenie	-	-	-	(2)	-	(41)	(43)
- zmniejszenie	-	3 120	175	-	2 587	-	5 882
Odpisy z tytułu utraty wartości na koniec okresu: 31.12.2010 r.	-	(51 686)	-	(2)	(131)	(177)	(51 996)
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu: 31.12.2010 r.	1 867	237 487	132 444	194 824	167 026	43 972	777 620

Wartość odzyskiwalną środków trwałych dotkniętych utratą wartości stanowi cena netto sprzedaży określona na podstawie ceny rynkowej podobnego aktywa.

W ramach swojej działalności jako leasingodawca Grupa BRE Banku wykazuje w środkach trwałych przedmioty oddane przez Grupę w leasing operacyjny podmiotom trzecim. Przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego, gdzie Grupa jest leasingodawcą, przedstawione są w poniższej tabeli.

	31.12.2011	31.12.2010
Minimalne opłaty leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego		
Do 1 roku	70 703	58 595
Powyżej 1 roku do 5 lat	151 072	107 447
Powyżej 5 lat	60 396	6 845
Razem	282 171	172 887

27. Inne aktywa

	31.12.2011	31.12.2010
Przejęte aktywa do zbycia	18 772	-
- nieruchomości	18 772	-
Pozostałe, w tym:	840 312	883 718
- dłużnicy	247 075	274 907
- rozrachunki międzybankowe	2 083	1 292
- pozostałe rozliczenia międzyokresowe czynne	70 666	70 832
- przychody do otrzymania	19 133	23 587
- zapasy	316 666	323 348
- należności z tytułu składek ubezpieczeniowych	20 699	14 058
- inne	163 990	175 694
Inne aktywa, razem	859 084	883 718
Krótkoterminowe (do 1 roku)	521 945	565 579
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	337 139	318 139

Wartość zapasów wynika przede wszystkim z działalności prowadzonej przez spółki BRE.locum i BRE Leasing.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa dokonała aktywowania kosztów finansowania zewnętrznego w kwocie 7 654 tys. zł (31 grudnia 2010 r.: 2 158 tys. zł). Aktywowane koszty powiększyły wartość zapasów.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku powyższa nota zawiera aktywa finansowe w kwocie 269 857 tys. zł (31 grudnia 2010 r.: 290 257 tys. zł).

28. Zobowiązania wobec innych banków

	31.12.2011	31.12.2010
Środki na rachunkach bieżących	1 891 265	1 195 730
Depozyty terminowe	1 395 273	1 695 679
Kredyty i pożyczki otrzymane	22 816 765	23 580 714
Transakcje repo / sell buy back	1 173 097	2 047 864
Zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	73 865	167 782
Zobowiązania w drodze	6 505	1 514
Pozostałe	34 039	37 725
Zobowiązania wobec innych banków, razem	27 390 809	28 727 008
Krótkoterminowe (do 1 roku)	8 577 533	8 555 177
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	18 813 276	20 171 831

Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość depozytów innych banków o stałym oprocentowaniu wyniosła 510 162 tys. zł, a o zmiennym oprocentowaniu 885 111 tys. zł (31 grudnia 2010 rok odpowiednio: 803 612 tys. zł i 892 067 tys. zł).

Na dzień 31 grudnia 2011 i na dzień 31 grudnia 2010 roku kredyty i pożyczki otrzymane od banków były oprocentowane zmienną stopą procentową.

Średnie oprocentowanie depozytów i kredytów otrzymanych od banków w 2011 roku wynosiło 1,58% (31 grudnia 2010 r. - 1,60%).

BRE Bank nie dostarczył zabezpieczeń kredytów innym bankom. Grupa nie zarejestrowała żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu pożyczek zaciągniętych.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku, poza zobowiązaniami wobec innych banków, Grupa posiadała zobowiązanie wobec banku centralnego w kwocie 79 tys. zł.

29. Zobowiązania wobec klientów

	31.12.2011	31.12.2010
Klienci indywidualni:	26 700 892	25 068 308
Środki na rachunkach bieżących	16 961 125	15 642 036
Depozyty terminowe	9 698 858	9 388 109
Inne zobowiązania (z tytułu)	40 909	38 163
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	33 215	24 048
- pozostałe	7 694	14 115
Klienci korporacyjni:	27 015 436	21 154 086
Środki na rachunkach bieżących	11 038 961	9 682 381
Depozyty terminowe	11 650 679	7 697 956
Kredyty i pożyczki otrzymane	1 848 575	473 606
Transakcje repo	1 818 532	2 708 164
Inne zobowiązania (z tytułu)	658 689	591 979
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	479 749	382 141
- pozostałe	178 940	209 838
Klienci sektora budżetowego:	528 060	928 559
Środki na rachunkach bieżących	447 481	896 407
Depozyty terminowe	64 783	22 141
Inne zobowiązania (z tytułu)	15 796	10 011
- zobowiązania z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	18	-
- pozostałe	15 778	10 011
Zobowiązania wobec klientów, razem	54 244 388	47 150 953
Krótkoterminowe (do 1 roku)		
	51 677 581	45 622 160
Długoterminowe (powyżej 1 roku)		
	2 566 807	1 528 793

Na dzień 31 grudnia 2011 roku większość depozytów przyjętych od klientów indywidualnych i korporacyjnych stanowiły depozyty na stałą stopę procentową. Średnie oprocentowanie zobowiązań wobec klientów (z wyłączeniem transakcji repo) wynosiło 2,43% (31 grudnia 2010 r. - 2,43%).

Na dzień 31 grudnia 2011 kwota kredytów i pożyczek otrzymanych obejmuje kredyt otrzymany z EBI w kwocie 1 848 575 tys. zł (31 grudnia 2010 r.: 396 030 tys. zł). Zabezpieczeniem kredytu są obligacje rządowe, które są wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w oddzielnej pozycji „Aktywa zastawione” (patrz Nota 37).

30. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Stan na 31 grudnia 2011 r.

Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna	Umowne warunki oprocentowania	Gwarancje / zabezpieczenia	Termin wykupu	Stan zobowiązania
Emisje krótkoterminowe	546 450				550 307
Obligacje (PLN)	50 000	5,25%	niezabezpieczone	05-01-2012	49 971
Obligacje (PLN)	14 000	5,26%	niezabezpieczone	05-01-2012	13 992
Obligacje (PLN)	10 000	5,75%	niezabezpieczone	05-01-2012	9 994
Obligacje (PLN)	21 400	5,27%	niezabezpieczone	11-01-2012	21 374
Obligacje (PLN)	10 000	5,76%	niezabezpieczone	13-01-2012	9 981
Obligacje (PLN)	10 100	5,76%	niezabezpieczone	20-01-2012	10 070
Obligacje (PLN)	20 000	5,39%	niezabezpieczone	27-01-2012	19 922
Obligacje (PLN)	1 800	5,76%	niezabezpieczone	27-01-2012	1 792
Obligacje (PLN)	4 700	5,77%	niezabezpieczone	03-02-2012	4 675
Obligacje (PLN)	1 500	5,68%	niezabezpieczone	15-03-2012	1 476
Obligacje (PLN)	2 300	5,69%	niezabezpieczone	20-04-2012	2 251
Obligacje (PLN)	25 000	5,46%	niezabezpieczone	25-05-2012	24 463
Obligacje (PLN)	57 400	5,95%	niezabezpieczone	16-11-2012	57 788
Obligacje (PLN)	50 000	6,06%	niezabezpieczone	30-11-2012	50 243
Listy zastawne (PLN)	68 250	4,92%	Publiczny rejestr listów zastawnych	27-07-2012	69 746
Listy zastawne (PLN)	200 000	5,15%	Publiczny rejestr listów zastawnych	28-09-2012	202 569
Emisje długoterminowe	1 172 961				1 185 681
Listy zastawne (PLN)	25 000	6,22%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	29-04-2013	25 252
Listy zastawne (PLN)	100 000	5,36%	Publiczny rejestr listów zastawnych	20-09-2013	101 434
Listy zastawne (PLN)	116 100	5,94%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	21-10-2013	116 980
Listy zastawne (PLN)	25 000	6,27%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-04-2014	25 241
Listy zastawne (PLN)	177 000	6,17%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-07-2014	181 367
Listy zastawne (PLN)	78 500	6,21%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-11-2014	78 769
Listy zastawne (PLN)	78 611	5,94%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-05-2015	78 953
Listy zastawne (PLN)	100 000	5,63%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	07-07-2015	102 484
Listy zastawne (PLN)	100 000	6,21%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-09-2015	101 374
Listy zastawne (PLN)	77 000	6,15%	Publiczny rejestr listów zastawnych	30-11-2015	77 200
Listy zastawne (PLN)	145 750	6,00%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	20-04-2016	146 916
Listy zastawne (PLN)	150 000	5,97%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	16-06-2017	149 711
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (wartość bilansowa w tys. zł)					1 735 988

Stan na 31 grudnia 2010 r.

Dłużne instrumenty finansowe wg rodzaju	Wartość nominalna	Umowne warunki oprocentowania	Gwarancje / zabezpieczenia	Termin wykupu	Stan zobowiązania
Emisje krótkoterminowe	509 300				511 128
Obligacje (PLN)	10 000	4,71%	niezabezpieczone	05-01-2011	9 995
Obligacje (PLN)	17 800	4,72%	niezabezpieczone	13-01-2011	17 772
Obligacje (PLN)	20 000	4,32%	niezabezpieczone	14-01-2011	19 968
Obligacje (PLN)	26 600	4,74%	niezabezpieczone	20-01-2011	26 534
Obligacje (PLN)	5 500	4,75%	niezabezpieczone	03-02-2011	5 476
Obligacje (PLN)	5 400	4,30%	niezabezpieczone	15-02-2011	5 366
Obligacje (PLN)	25 000	4,35%	niezabezpieczone	28-02-2011	24 816
Listy zastawne (PLN)	250 000	4,94%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-04-2011	252 007
Listy zastawne (PLN)	149 000	5,14%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	15-06-2011	149 194
Emisje długoterminowe	850 750				860 696
Listy zastawne (PLN)	68 250	4,14%	Publiczny rejestr listów zastawnych	27-07-2012	69 630
Listy zastawne (PLN)	200 000	4,34%	Publiczny rejestr listów zastawnych	28-09-2012	202 034
Listy zastawne (PLN)	25 000	5,35%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	29-04-2013	25 199
Listy zastawne (PLN)	100 000	4,52%	Publiczny rejestr listów zastawnych	20-09-2013	101 162
Listy zastawne (PLN)	25 000	5,40%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-04-2014	25 189
Listy zastawne (PLN)	177 000	5,39%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-07-2014	180 665
Listy zastawne (PLN)	78 500	5,29%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-11-2014	78 637
Listy zastawne (PLN)	100 000	5,40%	Hipoteczny rejestr listów zastawnych	28-09-2015	101 113
Listy zastawne (PLN)	77 000	5,23%	Publiczny rejestr listów zastawnych	30-11-2015	77 067
Stan zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych (wartość bilansowa w tys. zł)					1 371 824

Grupa nie zarejestrowała żadnych naruszeń warunków umownych związanych ze zobowiązaniami z tytułu wyemitowanych papierów dłużnych.

Zmiana stanu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych

	31.12.2011	31.12.2010
Stan na początek okresu	1 371 824	1 415 711
Zwiększenia (emisja)	3 993 798	47 717
Zmniejszenia (wykup)	(3 658 100)	(95 295)
Różnice kursowe	-	246
Inne zmiany	28 466	3 445
Stan wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych na koniec okresu	1 735 988	1 371 824

Wartość nominalna wierzytelności stanowiących zabezpieczenie emisji hipotecznych listów zastawnych według stanu na 31 grudnia 2011 roku wyniosła 2 471 248 tys. zł (31 grudnia 2010 r.: 2 167 704 tys. zł). Zgodnie z obowiązującymi przepisami wartość hipotecznych listów zastawnych wyemitowanych w oparciu o te wierzytelności nie może przekroczyć 60% wartości bankowo-hipotecznej nieruchomości stanowiącej ich zabezpieczenie. Wartość ta, zgodnie z rejestrem zabezpieczenia hipotecznych listów zastawnych na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 1 860 257 tys. zł (31 grudnia 2010 r.: 1 694 588 tys. zł). Zarówno na 31 grudnia 2011 roku jak i na 31 grudnia 2010 roku hipoteczne listy zastawne były zabezpieczone wierzytelnościami zabezpieczonymi hipoteką wpisaną w księdze wieczystej na pierwszym miejscu. Wartość wierzytelności stanowiących zabezpieczenie emisji publicznych listów zastawnych wyniosła na 31 grudnia 2011 roku 549 334 tys. zł, według stanu na 31 grudnia 2010 roku 643 230 tys. zł.

31. Zobowiązania podporządkowane

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Stan na 31 grudnia 2011 r.						
- Commerzbank AG	400 000	CHF	3M LIBOR + 0,7%*	0,75	08.03.2017	1 454 048
- Commerzbank AG	80 000	CHF	3M LIBOR + 1,4%**	1,45	nieokreślony	290 805
- Commerzbank AG	120 000	CHF	3M LIBOR + 1,5%***	1,55	18.12.2017	436 221
- Commerzbank AG	170 000	CHF	3M LIBOR + 2,2%****	2,23	nieokreślony	620 832
- Commerzbank AG	90 000	CHF	3M LIBOR + 4,0%	4,05	nieokreślony	327 181
- Commerzbank AG	90 000	CHF	3M LIBOR + 2,5%	2,55	24.06.2018	327 113
						3 456 200

ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE	Wartość nominalna	Waluta	Warunki oprocentowania (%)	Efektywne oprocentowanie (%)	Termin wymagalności/ wykupu	Stan zobowiązania (tys. zł)
Stan na 31 grudnia 2010 r.						
- Commerzbank AG	400 000	CHF	3M LIBOR + 0,7%*	0,87	08.03.2017	1 266 293
- Commerzbank AG	80 000	CHF	3M LIBOR + 1,4%**	1,57	nieokreślony	253 244
- Commerzbank AG	120 000	CHF	3M LIBOR + 1,5%***	1,67	18.12.2017	379 879
- Commerzbank AG	170 000	CHF	3M LIBOR + 2,2%****	2,38	nieokreślony	540 776
- Commerzbank AG	90 000	CHF	3M LIBOR + 4,0%	4,17	nieokreślony	285 015
- Commerzbank AG	90 000	CHF	3M LIBOR + 2,5%	2,67	24.06.2018	284 920
						3 010 127

* marża w wysokości 0,7% obowiązuje dla pierwszych pięciu lat. Dla następnych pięciu lat obowiązywać będzie marża w wysokości 1,2%.

** marża w wysokości 1,4% obowiązuje dla pierwszych dziesięciu lat. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 3,4%.

*** marża w wysokości 1,5% obowiązuje dla pierwszych pięciu lat. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 2,0%.

**** marża w wysokości 2,2% obowiązuje dla pierwszych dziesięciu lat. Dla następnych lat obowiązywać będzie marża w wysokości 4,2%.

W 2011 roku i w 2010 roku Grupa nie odnotowała żadnych opóźnień w płatnościach rat odsetkowych ani nie naruszyła żadnych innych postanowień umownych wynikających ze swoich zobowiązań podporządkowanych.

Zobowiązania podporządkowane obejmują wartość emisji obligacji podporządkowanych o nieokreślonym terminie wymagalności. W kalkulacji współczynnika wypłacalności środki pozyskane z emisji zostały uwzględnione w funduszach własnych Banku. Bank uzyskał zgody KNF na zaliczenie kwot pochodzących z emisji do kapitału uzupełniającego.

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych

	31.12.2011	31.12.2010
Stan na początek okresu	3 010 127	2 631 951
Różnice kursowe	446 958	379 245
Inne zmiany	(885)	(1 069)
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	3 456 200	3 010 127
Krótkoterminowe (do 1 roku)	4 565	4 422
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	3 451 635	3 005 705

32. Pozostałe zobowiązania

	31.12.2011	31.12.2010
Pozostałe zobowiązania (z tytułu)		
- zobowiązania z tytułu podatków	35 044	17 140
- rozrachunki międzybankowe	765 326	349 236
- wierzyciele	405 264	281 316
- bierne rozliczenia międzyokresowe kosztów	154 880	176 779
- przychody przyszłych okresów	101 137	105 947
- zobowiązania z tytułu reasekuracji	26 947	15 272
- rezerwa na odprawy emerytalne	4 664	14 403
- rezerwa na niewykorzystane urlopy	19 497	7 323
- rezerwy na pozostałe zobowiązania wobec pracowników	176 060	142 412
- pozostałe	35 037	26 796
Pozostałe zobowiązania, razem	1 723 856	1 136 624

Na dzień 31 grudnia 2011 roku powyższa nota zawiera zobowiązania finansowe w kwocie 1 352 417 tys. zł (31 grudnia 2010 r.: 822 603 tys. zł), których wymagalność została zaprezentowana w Nocie 3.9.1. Pozostałe składniki omawianych zobowiązań, za wyjątkiem części rezerw na odprawy emerytalne wyliczanych aktuarialnie, mają, co do zasady, charakter krótkoterminowy.

33. Rezerwy

	31.12.2011	31.12.2010
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe*	30 906	49 674
Na sprawy sporne	25 644	19 193
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	80 864	87 307
Pozostałe	15 754	19 151
Rezerwy, razem	153 168	175 325

* kwoty obejmują wycenę gwarancji finansowych

Zasady tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz rezerw na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe zostały opisane odpowiednio w Nocie 2.26 i w Nocie 3.4.4. Szacunkowe terminy realizacji udzielonych zobowiązań warunkowych zostały zaprezentowane w Nocie 36.

Szacunkowe terminy ewentualnej realizacji przepływów dotyczących rezerw na sprawy sporne oraz pozostałych rezerw, co do zasady, wynoszą powyżej 1 roku.

Zmiana stanu rezerw

	31.12.2011	31.12.2010
Stan na początek okresu (wg tytułów)	175 325	176 957
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe	49 674	61 323
Na sprawy sporne	19 193	2 637
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	87 307	67 056
Pozostałe	19 151	45 941
Zmiana w okresie (z tytułu)	(22 157)	(1 632)
- odpis w koszty, w tym:	171 334	231 953
- na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe (Nota 13)	159 183	190 320
- na sprawy sporne	6 508	18 657
- rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	(6 443)	20 251
- pozostałe	12 086	2 725
- rozwiązanie rezerw, w tym:	(168 892)	(210 749)
- na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe (Nota 13)	(168 260)	(201 496)
- na sprawy sporne	(632)	(778)
- pozostałe	-	(8 475)
- spisanie w ciężar utworzonej rezerwy	(9 722)	(9 531)
- wykorzystanie	(135)	(874)
- przeniesienie z innych pozycji bilansu	(4 243)	(11 668)
- różnice kursowe	1 482	(763)
- pozostałe	(11 981)	-
Stan na koniec okresu (wg tytułów)	153 168	175 325
Na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe	30 906	49 674
Na sprawy sporne	25 644	19 193
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	80 864	87 307
Pozostałe	15 754	19 151

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

	31.12.2011	31.12.2010
Rezerwy ubezpieczeniowe i aktywa reasekuracyjne		
Rezerwy ubezpieczeniowe brutto, w tym:		
- Rezerwa na szkody zgłoszone oraz koszty likwidacji	18 154	20 888
- IBNR	61 255	41 487
- Rezerwa składek	67 620	71 010
- Rezerwa na udział ubezpieczających w zysku technicznym	14	29
Rezerwy ubezpieczeniowe brutto, razem	147 043	133 414
Na udziale reasekuratora, w tym:		
- Rezerwa na szkody zgłoszone oraz koszty likwidacji	11 114	11 765
- IBNR	25 083	16 651
- Rezerwa składek	29 982	17 691
Na udziale reasekuratora, razem	66 179	46 107
Rezerwy ubezpieczeniowe netto, w tym:		
- Rezerwa na szkody zgłoszone oraz koszty likwidacji	7 040	9 123
- IBNR	36 172	24 836
- Rezerwa składek	37 638	53 319
- Rezerwa na udział ubezpieczających w zysku technicznym	14	29
Rezerwy ubezpieczeniowe netto, razem	80 864	87 307

Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe

	31.12.2011	31.12.2010
Poniesione, ale nie zidentyfikowane straty		
Zaangażowanie pozabilansowe	17 142 460	14 102 055
Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe analizowane portfelowo (wielkość ujemna)	(25 264)	(42 584)
Zaangażowanie pozabilansowe netto	17 117 196	14 059 471
Zobowiązania, które utraciły wartość		
Zaangażowanie pozabilansowe	25 016	58 546
Rezerwy na pozabilansowe udzielone zobowiązania warunkowe analizowane indywidualnie (wielkość ujemna)	(5 642)	(7 090)
Zaangażowanie pozabilansowe netto	19 374	51 456

34. Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego obliczane są w stosunku do wszystkich różnic przejściowych zgodnie z metodą bilansową przy zastosowaniu stawki podatku dochodowego, która będzie obowiązywać w roku powstania obowiązku podatkowego (2011 r. i 2010 r.: 19%).

Poniżej przedstawiono zmiany dotyczące aktywów i rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2011	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2011
Odsetki naliczone	36 869	7 226	-	-	44 095
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	47 059	29 475	-	-	76 534
Wycena papierów wartościowych	22 149	1 187	(2 033)	-	21 303
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	189 558	40 032	-	-	229 590
Rezerwy na świadczenia pracownicze	32 032	6 793	-	-	38 825
Pozostałe rezerwy	6 097	(550)	-	-	5 547
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	29 735	(773)	-	-	28 962
Straty podatkowe pozostałe do rozliczenia w następnych okresach	982	6 538	-	-	7 520
Różnica między wartością bilansową i podatkową leasingu	139 083	(22 979)	-	-	116 104
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	66 529	12 931	-	(1 180)	78 280
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	570 093	79 880	(2 033)	(1 180)	646 760
Krótkoterminowe (do 1 roku)	384 613				
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	262 147				

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2011	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.01.2011
Odsetki naliczone	(38 469)	(10 860)	-	-	(49 329)
Wycena papierów wartościowych	(97 595)	(44 501)	1 331	-	(140 765)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(40 840)	(16 499)	-	-	(57 339)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(32 699)	3 585	-	-	(29 114)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(18 657)	-	-	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(26 090)	(19 083)	-	411	(44 762)
Razem rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(254 350)	(87 358)	1 331	411	(339 966)
Krótkoterminowe (do 1 roku)	(299 650)				
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	(40 316)				

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2011 rok

(w tys. zł)

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2010	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Pozostałe zmiany	Stan na 31.12.2010
Odsetki naliczone	25 423	11 446	-	-	36 869
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	44 515	2 544	-	-	47 059
Wycena papierów wartościowych	21 909	13 614	(13 374)	-	22 149
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	217 516	(27 958)	-	-	189 558
Rezerwy na świadczenia pracownicze	20 199	11 833	-	-	32 032
Pozostałe rezerwy	5 196	901	-	-	6 097
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	19 740	9 995	-	-	29 735
Straty podatkowe pozostałe do rozliczenia w następnych okresach	861	121	-	-	982
Różnica między wartością bilansową i podatkową leasingu	112 416	26 667	-	-	139 083
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	70 527	(3 744)	-	(254)	66 529
Razem aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	538 302	45 419	(13 374)	(254)	570 093

Krótkoterminowe (do 1 roku)	274 626
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	295 467

Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Stan na 01.01.2010	Przez rachunek zysków i strat	Przez pozostałe dochody całkowite	Stan na 31.12.2010
Odsetki naliczone	(34 550)	(3 919)	-	(38 469)
Wycena papierów wartościowych	(45 448)	(38 465)	(13 682)	(97 595)
Odsetki i prowizje pobrane z góry	(25 855)	(14 985)	-	(40 840)
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(39 947)	7 248	-	(32 699)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(28 111)	9 454	-	(18 657)
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(33 107)	7 017	-	(26 090)
Razem rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(207 018)	(33 650)	(13 682)	(254 350)

Krótkoterminowe (do 1 roku)	(204 024)
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	(50 326)

	31.12.2011	31.12.2010
Podatek odroczony ujęty w rachunku zysków i strat		
Odsetki naliczone	(3 634)	7 527
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	29 475	2 544
Wycena papierów wartościowych	(43 314)	(24 851)
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	40 032	(27 958)
Rezerwy na świadczenia pracownicze	6 793	11 833
Pozostałe rezerwy	(550)	901
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	(773)	9 995
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	-	9 454
Różnica między wartością bilansową i podatkową rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	3 585	7 248
Straty podatkowe pozostałe do rozliczenia w następnych okresach	6 538	121
Pozostałe różnice przejściowe*	(45 630)	14 955
Razem podatek odroczony ujęty w rachunku zysków i strat (Nota 14)	(7 478)	11 769

* Kwota pozostałych różnic przejściowych obejmuje głównie odsetki i prowizje pobrane z góry, rozliczane w czasie metodą efektywnej stopy procentowej.

Grupa nie uwzględnia w wyliczeniu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego niewykorzystanych strat podatkowych poniesionych przez oddziały zagraniczne BRE Banku oraz przez Garbary Sp. z o.o. z uwagi na fakt, że nie jest prawdopodobne, iż w przyszłości wystąpi dochód do opodatkowania umożliwiający ich rozliczenie. Kwota niewykorzystanych strat podatkowych nie ujętych w wyliczeniu aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wynosiła 284 534 tys. zł na koniec 2011 roku oraz 230 336 tys. zł na koniec 2010 roku. Prawo do rozliczenia strat podatkowych wygasa w okresie między 2012 a 2017 rokiem.

Grupa ujmuje w kalkulacji podatku odroczonego zobowiązania lub aktywa z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone chyba, że realizacja różnic

przejściowych jest kontrolowana przez Grupę i prawdopodobne jest, że w możliwej do przewidzenia przyszłości różnice te nie ulegną odwróceniu. Na koniec 2011 i 2010 roku Grupa nie ujęła w kalkulacji podatku odroczonego rozliczeń z tytułu różnic przejściowych powstających w związku z inwestycjami w jednostki zależne i stowarzyszone, za wyjątkiem różnic przejściowych powstałych w związku z inwestycją w fundusz BRE GOLD Fundusz Inwestycyjny Zamknięty Aktywów Niepublicznych.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego zostały ujęte, ponieważ jest prawdopodobne, że w przyszłości wystąpi dochód do opodatkowania.

35. Postępowania toczące się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank nie prowadził postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej, dotyczących zobowiązań Banku lub jednostki od niego zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych Banku. Ponadto łączna wysokość roszczeń we wszystkich toczących się na dzień 31 grudnia 2011 roku postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących zobowiązań Banku lub jednostki od niego zależnej również nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Banku.

Informacje na temat największych postępowań dotyczących zobowiązań warunkowych Banku

1. Sprawa z powództwa Bank Leumi i Migdal Insurance Company przeciwko Bankowi o odszkodowanie

W chwili obecnej przeciwko BRE Bankowi w Sądzie w Jerozolimie toczy się postępowanie z powództwa Banku Leumi i towarzystwa ubezpieczeniowego ubezpieczającego Bank Leumi, Migdal Insurance Company, o odszkodowanie w wysokości 13,5 mln USD (co stanowi według średniego kursu NBP na dzień 31 grudnia 2011 roku kwotę 46,1 mln zł). Przedmiotowy proces początkowo toczył się z powództwa Art-B Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Eksport - Import w Katowicach, w likwidacji („Art-B”) przeciwko głównemu pozwanemu Bankowi Leumi, zaś BRE Bank był przypozwany przez Bank Leumi. Z uwagi na zawarcie ugody pomiędzy Art-B i Bankiem Leumi oraz Migdal Insurance Company, na mocy której Art-B otrzymał od Banku Leumi oraz Migdal Insurance Company kwotę 13,5 mln USD, Bank Leumi oraz Migdal Insurance Company żądają od BRE Banku zwrotu zapłaconej na rzecz Art-B kwoty 13,5 mln USD. Odpowiedzialność BRE Banku w stosunku do Banku Leumi oraz Migdal Insurance Company ma charakter regresowy.

2. Sprawa z powództwa Banku BPH SA („BPH”) przeciwko Garbary Sp. z o.o. („Garbary”)

Powództwo zostało wniesione w dniu 17 lutego 2005 roku przez BPH. Wartość przedmiotu sporu określona została na kwotę 42 854 tys. zł. Przedmiotem sporu jest uznanie za bezskuteczne czynności związanych z zawiązaniem spółki Garbary oraz wniesieniem do niej aportu. Spór koncentruje się na określeniu wartości użytkowania wieczystego gruntu wraz z posadowionymi na nim budynkami, które zostały wniesione przez ZM Pozmeat SA jako aport do spółki Garbary na pokrycie udziałów w kapitale zakładowym o wartości 100 000 tys. zł. W dniu 6 czerwca 2006 roku Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział IX Gospodarczy wydał wyrok oddalający w całości powództwo powoda. Od wyroku Sądu Okręgowego powód wniósł apelację. Sąd Apelacyjny w dniu 6 lutego 2007 roku oddalił apelację powoda. Powód wniósł od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną. Sąd Najwyższy w dniu 2 października 2007 roku uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Apelacyjny w dniu 4 marca 2008 roku uchylił wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu i przekazał sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania. W dniu 16 września 2010 roku Sąd Okręgowy w całości oddalił powództwo, wyrok nie jest prawomocny. W dniu 19 października 2010 roku BPH złożył apelację od przedmiotowego wyroku. W dniu 24 lutego 2011 roku Sąd Apelacyjny wydał postanowienie o uchyleniu wyroku i umorzeniu postępowania z udziałem Banku Pekao SA (przystąpił do postępowania jako następca prawny BPH) z uwagi na brak legitymacji procesowej po stronie tego banku. Sprawa zostaje zwrócona do sądu pierwszej instancji, w której będzie kontynuowana z udziałem BPH w charakterze powoda. Bank Pekao SA wniósł skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego na wyżej wymienione postanowienie.

3. Sprawa z powództwa Banku BPH SA przeciwko Bankowi oraz Tele-Tech Investment Sp. z o.o. („TTI”)

Powództwo zostało wniesione w dniu 17 listopada 2007 roku przez BPH o zapłatę odszkodowania w kwocie 34 880 tys. zł z odsetkami ustawowymi od dnia 20 listopada 2004 roku do dnia zapłaty, z tytułu rzekomych czynów niedozwolonych polegających na tym, iż w sytuacji grożącej ZM Pozmeat SA niewypłacalności doszło do wyzbycia się przez ten podmiot na rzecz TTI istotnego składnika majątku w postaci wszystkich udziałów w kapitale zakładowym Garbary Sp. z o.o. (poprzednio Milenium Center Sp. z o.o.).

Bank złożył odpowiedź na pozew, w którym wniósł o oddalenie pozwu z powodu braku podstaw prawnych do jego uwzględnienia. Postanowieniem z dnia 1 grudnia 2009 r. Sąd zawiesił postępowanie do czasu zakończenia postępowania upadłościowego spółki Pozmeat. W dniu 26 stycznia 2011 roku sąd wydał postanowienie o podjęciu zawieszonego postępowania z uwagi na zakończenie postępowania upadłościowego. Sprawa jest w toku.

4. Roszczenia klientów Interbrok

Do dnia 24 lutego 2012 roku do Banku zwróciły się 153 podmioty, które były w przeszłości klientami spółki Interbrok Investment E. Drożdż i Spółka Spółka jawna (dalej zwana Interbrok), i za pośrednictwem Sądu Rejonowego w Warszawie zaważwały Bank do próby ugodowej na łączną kwotę 296 461 tys. zł. Ponadto do dnia 24 lutego 2012 roku wpłynęło do Banku 8 pozwów o odszkodowania byłych klientów Interbrok na łączną kwotę 800 tys. zł, z zastrzeżeniem iż roszczenia mogą ulec rozszerzeniu do łącznej kwoty 5 950 tys. zł. Powodowie zarzucają Bankowi pomocnictwo w sprzecznym z prawem działaniu Interbrok, które wyrządziło Powodom szkodę. We wszystkich sprawach Bank wnosi o oddalenie powództwa w całości, nie zgadzając się z zawartymi w pozwach zarzutami. Analiza prawna powyższych żądań wskazuje, iż brak jest istotnych przesłanek, które pozwalałyby na przyjęcie odpowiedzialności Banku w przedmiotowej sprawie. W związku z tym Grupa BRE Banku SA nie utworzyła rezerw na powyższe roszczenia. Sąd Okręgowy w Warszawie rozstrzygnął wymienione sprawy sądowe i we wszystkich sprawach oddalił powództwo. Jeden z przedmiotowych wyroków uprawomocnił się na skutek wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 4 marca 2010 roku oddalającego apelację powoda. Sąd Najwyższy w dniu 22 czerwca 2011 roku oddalił skargę kasacyjną powoda w przedmiotowej sprawie. W pozostałych sprawach w dniu 21 grudnia 2010 roku oraz w dniu 17 stycznia 2012 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie uchylił wyroki Sądu Okręgowego i sprawy zostały przekazane do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Warszawie.

5. Pozew zbiorowy przeciwko BRE Bankowi

W dniu 4 lutego 2011 roku doręczono Bankowi pozew zbiorowy wniesiony do Sądu Okręgowego w Łodzi w dniu 20 grudnia 2010 roku przez Miejskiego Rzecznika Konsumentów jako reprezentanta grupy 835 osób fizycznych - klientów bankowości detalicznej Banku.

W pozwie zażądano ustalenia odpowiedzialności Banku za nienależyte wykonywanie umów o kredyty hipoteczne. W szczególności zarzucono, iż Bank niewłaściwie stosował postanowienia umów dotyczących zmiany oprocentowania, a mianowicie, że Bank nie obniżał oprocentowania kredytu, mimo iż zdaniem powoda był do tego zobowiązany.

Bank nie zgadza się z powyższymi zarzutami. W dniu 18 lutego 2011 roku została złożona odpowiedź na pozew, w której Bank wniósł o oddalenie powództwa w całości.

W dniu 6 maja 2011 roku Sąd Okręgowy w Łodzi postanowił oddalić wniosek BRE Banku SA o odrzucenie pozwu oraz postanowił rozpoznać sprawę w postępowaniu grupowym.

Na to postanowienie BRE Bank SA w dniu 13 czerwca 2011 roku złożył zażalenie do Sądu Apelacyjnego w Łodzi. W dniu 28 września 2011 roku Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie BRE Banku SA i sprawa będzie się toczyła w postępowaniu grupowym.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku Bank nie prowadził postępowań toczących się przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących wierzytelności Banku lub jednostki od niego zależnej, których wartość stanowi co najmniej 10% kapitałów własnych Banku. Natomiast łączna wysokość roszczeń we wszystkich toczących się na dzień 31 grudnia 2011 roku postępowaniach przed sądem, organem właściwym dla postępowania arbitrażowego lub organem administracji publicznej dotyczących wierzytelności Banku nie przekroczyła 10% kapitałów własnych Banku.

Podatki

W dniach od 19 lipca 2010 roku do 6 października 2011 roku w BRE Banku zostały przeprowadzone postępowanie kontrolne i kontrola skarbową przez pracowników Urzędu Kontroli Skarbowej w Warszawie w zakresie rzetelności deklarowanych podstaw opodatkowania oraz prawidłowości obliczenia i wpłacenia podatku dochodowego od osób prawnych za 2006 rok. W zakresie kontroli nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości.

W dniach od 28 września do 10 października 2011 roku w spółce BRE Bank Hipoteczny została przeprowadzona przez pracowników Pierwszego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w Warszawie kontrola podatkowa w zakresie prawidłowości rozliczeń z budżetem państwa z tytułu podatku od towarów i usług za lipiec 2011 roku. W zakresie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W dniach od 27 czerwca do 8 lipca 2011 roku w spółce BRE Leasing została przeprowadzona przez pracowników Urzędu Kontroli Skarbowej w Warszawie kontrola podatkowa w zakresie rozliczeń z tytułu podatku od towarów i usług za 2006 rok. W zakresie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W dniach od 27 kwietnia do 23 maja 2011 roku w spółce BRE Leasing została przeprowadzona przez pracowników Pierwszego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego w Warszawie kontrola podatkowa w zakresie prawidłowości rozliczeń z tytułu podatku od towarów i usług za okres od 1 lipca do 31 grudnia 2010 roku. W zakresie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W dniach od 24 września do 5 października 2010 roku w spółce BRE Ubezpieczenia Sp. z o.o. została przeprowadzona przez pracowników Trzeciego Urzędu Skarbowego Warszawa - Śródmieście kontrola podatkowa

w zakresie rozliczenia z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych za 2009 rok. W zakresie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

W dniach od 8 września do 10 września 2010 roku w spółce Garbary Sp. z o.o. została przeprowadzona przez pracowników Urzędu Skarbowego Poznań-Śródmieście kontrola podatkowa w zakresie poprawności dokumentów i ustalenia prawidłowości kwot ujętych w rejestrach VAT dostawy i nabycia za okres od maja 2007 roku do maja 2010 roku na podstawie ustawy o podatku od towarów i usług. W zakresie kontroli nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości.

W dniach od 9 lutego do 11 marca 2010 roku w spółce BRE Leasing została przeprowadzona przez pracowników Pierwszego Mazowieckiego Urzędu Skarbowego kontrola podatkowa w zakresie rozliczeń z tytułu podatku od towarów i usług za okres od 1 czerwca do 31 lipca 2005 roku oraz za okres od 1 grudnia do 31 grudnia 2005 roku. W zakresie kontroli nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości.

W pozostałych spółkach Grupy w 2011 i 2010 roku nie miały miejsca kontrole podatkowe.

Organy podatkowe mogą przeprowadzać kontrole i weryfikować zapisy operacji gospodarczych ujętych w księgach rachunkowych w ciągu 5 lat od zakończenia roku podatkowego, w którym złożono deklaracje podatkowe, dokonać ustalenia dodatkowego zobowiązania podatkowego i nałożyć związane z tym kary. W opinii Zarządu nie istnieją okoliczności wskazujące na możliwość powstania istotnych zobowiązań podatkowych w tym zakresie.

36. Zobowiązania pozabilansowe

Zobowiązania pozabilansowe Grupy obejmują:

- Zobowiązania do udzielenia kredytu

Kwoty oraz odpowiadające im terminy, w których Grupa zobowiązana będzie do zrealizowania pozabilansowych zobowiązań finansowych poprzez udzielenie kredytów lub innych świadczeń pieniężnych, zostały zaprezentowane w tabeli poniżej.

- Gwarancje i inne produkty finansowe

Gwarancje zostały przedstawione w poniższej tabeli na podstawie najwcześniejszej umownej daty zapadalności.

- Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego

W przypadkach gdy spółka z Grupy jest leasingobiorcą, minimalne przyszłe płatności z tytułu leasingu w ramach nieodwołalnych umów leasingu operacyjnego przedstawiono w tabeli zamieszczonej poniżej.

Poniższa tabela przedstawia zobowiązania pozabilansowe udzielone i otrzymane przez Grupę oraz wartość nominalną otwartych transakcji pochodnych Grupy na dzień 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku.

31.12.2011	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
1. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	14 451 505	2 658 153	1 250 889	18 360 547
Zobowiązania udzielone	13 946 753	2 452 452	946 816	17 346 021
1. Zobowiązania finansowe:	11 950 156	1 669 992	755 045	14 375 193
a) Zobowiązania do udzielenia kredytu	11 926 402	1 570 723	699 523	14 196 648
b) Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	23 754	99 269	55 522	178 545
2. Gwarancje i inne produkty finansowe:	1 993 253	782 226	191 771	2 967 250
a) Akcepty bankowe	3 042	-	-	3 042
b) Gwarancje i akredytywy stand by	1 675 071	770 900	191 771	2 637 742
c) Gwarancje emisji	150 000	-	-	150 000
d) Akredytywy dokumentowe i handlowe	165 140	11 326	-	176 466
3. Pozostałe zobowiązania	3 344	234	-	3 578
Zobowiązania otrzymane:	504 752	205 701	304 073	1 014 526
a) Otrzymane zobowiązania finansowe	430	-	-	430
b) Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	504 322	205 701	304 073	1 014 096
2. Pochodne instrumenty finansowe	334 033 912	146 187 262	10 466 975	490 688 149
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	290 496 121	141 358 726	10 449 114	442 303 961
2. Walutowe instrumenty pochodne	42 328 275	4 784 658	17 861	47 130 794
3. Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	1 209 516	43 878	-	1 253 394
Pozycje pozabilansowe razem	348 485 417	148 845 415	11 717 864	509 048 696

31.12.2010	Do 1 roku	Powyżej 1 roku do 5 lat	Powyżej 5 lat	Razem
1. Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane	12 029 441	2 179 560	1 254 218	15 463 219
Zobowiązania udzielone	11 639 108	1 848 404	844 426	14 331 938
1. Zobowiązania finansowe:	10 116 441	1 097 196	667 626	11 881 263
a) Zobowiązania do udzielenia kredytu	10 094 646	1 017 351	597 929	11 709 926
b) Zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego	21 795	79 845	69 697	171 337
2. Gwarancje i inne produkty finansowe:	1 521 806	751 208	176 800	2 449 814
a) Akcepty bankowe	6 801	-	-	6 801
b) Gwarancje i akredytywy stand by	1 308 763	751 208	176 800	2 236 771
c) Gwarancje emisji	41 500	-	-	41 500
d) Akredytywy dokumentowe i handlowe	164 742	-	-	164 742
3. Pozostałe zobowiązania	861	-	-	861
Zobowiązania otrzymane:	390 333	331 156	409 792	1 131 281
a) Otrzymane zobowiązania finansowe	14 828	-	-	14 828
b) Otrzymane zobowiązania gwarancyjne	375 505	331 156	409 792	1 116 453
2. Pochodne instrumenty finansowe	212 520 322	83 580 140	8 281 563	304 382 025
1. Instrumenty pochodne na stopę procentową	168 369 009	78 965 908	8 232 085	255 567 002
2. Walutowe instrumenty pochodne	42 333 405	4 530 977	49 478	46 913 860
3. Instrumenty pochodne na ryzyko rynkowe	1 817 908	83 255	-	1 901 163
Pozycje pozabilansowe razem	224 549 763	85 759 700	9 535 781	319 845 244

Wykazane powyżej zobowiązania z tytułu leasingu operacyjnego dotyczą w całości leasingu budynków.

Najważniejszą umową leasingu operacyjnego jest zawarta przez Bank umowa leasingu głównej siedziby Banku. Zgodnie z umową okres leasingu trwa do 30 czerwca 2019 roku. Umowa została zawarta na oznaczony okres czasu i co do zasady nie podlega przedterminowemu rozwiązaniu. Umowa przewiduje opcję kupna przedmiotu umowy na pisemny wniosek leasingobiorcy złożony leasingodawcy na co najmniej 6 miesięcy i nie więcej niż 12 miesięcy przed datą zakończenia umowy leasingu, a także prawo pierwokupu na warunkach zawartych w umowie. Na mocy umowy Bank zobowiązany jest do utrzymania przedmiotu leasingu w odpowiednim stanie.

Wartości nominalne instrumentów pochodnych zaprezentowane są w Nocie 20.

Największy wpływ na wielkość zobowiązań finansowych udzielonych, poza zobowiązaniami udzielonymi przez Bank, miały zobowiązania udzielone przez BRE Bank Hipoteczny i BRE Faktoring w wysokości odpowiednio 781 071 tys. zł i 500 725 tys. zł na dzień 31 grudnia 2011 roku.

37. Aktywa zastawione

Na aktywach ustanawia się zabezpieczenia w związku z umowami odkupu zawartymi z innymi bankami oraz ustanawia się depozyty zabezpieczające w związku z zawarciem kontraktów typu futures, opcjami i członkostwem w giełdach. W banku centralnym utrzymuje się również depozyty stanowiące rezerwy obowiązkowe zgodnie z wymogami przepisów prawnych.

	31.12.2011	31.12.2010
Aktywa zastawione, w tym:	4 339 523	1 830 803
- Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Nota 19)	485 463	1 018 658
- Lokacyjne papiery wartościowe (Nota 23)	3 854 060	812 145
Zobowiązanie z tytułu aktywów zastawionych, w tym:	5 650 794	5 548 163
- Transakcje sell buy back (Nota 28, 29)	2 991 629	4 756 028
- transakcje sell buy back na papierach wartościowych będących przedmiotem transakcji buy sell back	1 593 755	3 279 087
- Zabezpieczenie kredytu otrzymanego z Europejskiego Banku Inwestycyjnego	2 474 685	613 757
- Fundusz ochrony środków gwarantowanych BFG	184 480	178 378

38. Zarejestrowany kapitał akcyjny

Łączna liczba akcji zwykłych na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniosła 42 102 746 sztuk (31 grudnia 2010 r.: 42 086 674 sztuk) o wartości nominalnej 4 zł na akcję (31 grudnia 2010 r.: 4 zł każda). Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone.

ZAREJESTROWANY KAPITAŁ AKCYJNY (STRUKTURA) NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2011 ROKU						
Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii / emisji wg wartości nominalnej	Sposób pokrycia kapitału	Rok rejestracji
zwykłe na okaziciela*	-	-	9 978 500	39 914 000	w całości opłacone gotówką	1986
imienne zwykłe*	-	-	21 500	86 000	w całości opłacone gotówką	1986
zwykłe na okaziciela	-	-	2 500 000	10 000 000	w całości opłacone gotówką	1994
zwykłe na okaziciela	-	-	2 000 000	8 000 000	w całości opłacone gotówką	1995
zwykłe na okaziciela	-	-	4 500 000	18 000 000	w całości opłacone gotówką	1997
zwykłe na okaziciela	-	-	3 800 000	15 200 000	w całości opłacone gotówką	1998
zwykłe na okaziciela	-	-	170 500	682 000	w całości opłacone gotówką	2000
zwykłe na okaziciela	-	-	5 742 625	22 970 500	w całości opłacone gotówką	2004
zwykłe na okaziciela	-	-	270 847	1 083 388	w całości opłacone gotówką	2005
zwykłe na okaziciela	-	-	532 063	2 128 252	w całości opłacone gotówką	2006
zwykłe na okaziciela	-	-	144 633	578 532	w całości opłacone gotówką	2007
zwykłe na okaziciela	-	-	30 214	120 856	w całości opłacone gotówką	2008
zwykłe na okaziciela	-	-	12 395 792	49 583 168	w całości opłacone gotówką	2010
zwykłe na okaziciela	-	-	16 072	64 288	w całości opłacone gotówką	2011
Liczba akcji, razem			42 102 746			
Zarejestrowany kapitał akcyjny, razem				168 410 984		
Wartość nominalna jednej akcji (w zł)		4				

* Stan akcji na dzień bilansowy

W dniu 18 lipca 2011 roku i w dniu 1 grudnia 2011 roku Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych (KDPW) dokonał rejestracji akcji BRE Banku SA, odpowiednio: 15 864 sztuki i 208 sztuk wyemitowanych w ramach warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego Banku na podstawie uchwały nr 21 XXI Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku z dnia 14 marca 2008 roku w sprawie emisji obligacji z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji BRE Bank SA oraz warunkowego podwyższenia kapitału zakładowego w drodze emisji akcji z wyłączeniem prawa poboru dotychczasowych akcjonariuszy, w celu umożliwienia objęcia akcji BRE Banku SA osobom biorącym udział w programie motywacyjnym oraz w sprawie ubiegania się o dopuszczenie akcji do obrotu na rynku regulowanym oraz dematerializacji akcji.

W wyniku powyższych rejestracji kapitał zakładowy BRE Banku wzrósł w 2011 roku o kwotę 64 288 zł.

W 2011 roku nastąpiły zmiany w strukturze własności znacznych pakietów akcji Banku.

Zgodnie z zawiadomieniem przesłanym BRE Bankowi w dniu 8 lipca 2011 roku, Bank poinformował raportem bieżącym 46/2011, iż ING Powszechny Fundusz Emerytalny (Fundusz) stał się posiadaczem akcji BRE Banku stanowiących powyżej 5% głosów na walnym zgromadzeniu Banku.

Przed nabyciem akcji Fundusz posiadał 2 085 431 akcji BRE Banku, które stanowiły 4,96% kapitału zakładowego Banku i uprawniały do wykonywania 2 085 431 głosów na walnym zgromadzeniu BRE Banku, co stanowiło 4,96% ogólnej liczby głosów.

W dniu 8 lipca 2011 roku na rachunku papierów wartościowych Funduszu znajdowało się 2 290 882 akcji BRE Banku, co stanowi 5,44% kapitału zakładowego BRE Banku i uprawnia do wykonywania 2 290 882 głosów na walnym zgromadzeniu BRE Banku, co stanowiło 5,44% ogólnej liczby głosów.

Akcjonariuszem posiadającym powyżej 5% kapitału zakładowego i ogółu głosów na walnym zgromadzeniu jest Commerzbank Auslandsbanken Holding AG, który na dzień 31 grudnia 2011 roku posiadał 69,72% kapitału zakładowego i głosów na walnym zgromadzeniu BRE Banku SA (na dzień 31 grudnia 2010 roku - 69,74%).

39. Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej

Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji powyżej wartości nominalnej tworzony jest z nadwyżki osiągniętej przy emisji akcji powyżej wartości nominalnej pozostałej po pokryciu kosztów emisji, z przeznaczeniem na pokrycie strat bilansowych, jakie mogą wyniknąć w związku z działalnością Banku.

40. Zyski zatrzymane

Zyski zatrzymane obejmują pozostały kapitał zapasowy, pozostałe kapitały rezerwowe, fundusz ryzyka ogólnego, niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych oraz wynik roku bieżącego.

Pozostały kapitał zapasowy, pozostały kapitał rezerwowy i fundusz ryzyka ogólnego tworzone są z odpisów z zysku i są przeznaczone na cele określone w statucie lub innych przepisach prawa.

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2011 rok

(w tys. zł)

	31.12.2011	31.12.2010
Pozostały kapitał zapasowy	2 334 675	1 814 954
Pozostałe kapitały rezerwowe	81 174	55 300
Fundusz ryzyka ogólnego	841 953	778 953
Niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych	100 383	65 536
Wynik roku bieżącego	1 134 972	641 602
Zyski zatrzymane, razem	4 493 157	3 356 345

Zgodnie z polskimi przepisami prawa 8% zysku netto banku przenosi się na niepodlegający podziałowi kapitał zapasowy tworzony ustawowo, aż do czasu, gdy osiągnie on poziom jednej trzeciej kapitału akcyjnego banku.

Dodatkowo Grupa przenosi część zysku netto na fundusz ryzyka ogólnego na pokrycie nieprzewidzianych ryzyk oraz przyszłych strat. Fundusz ryzyka ogólnego podlega podziałowi wyłącznie za zgodą akcjonariuszy wyrażoną w trakcie walnego zgromadzenia.

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku

W dniu 14 marca 2008 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie BRE Banku, podejmując stosowną uchwałę, wyraziło zgodę na przeprowadzenie przez BRE Bank programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku. W ramach programu Członkowie Zarządu Banku uzyskają możliwość objęcia obligacji z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji Banku oraz, jak pierwotnie planowano, objęcia akcji jednostki dominującej najwyższego szczebla, Commerzbanku AG. W roku 2010 program został zmieniony w części dotyczącej akcji Commerzbanku w ten sposób, że Członkowie Zarządu będą mieli możliwość uzyskania prawa do otrzymania ekwiwalentu pieniężnego odpowiadającego wartości określonej liczby akcji Commerzbanku.

W związku z realizacją programu, w części dotyczącej akcji BRE Banku, kapitał zakładowy Banku zostanie warunkowo podwyższony o kwotę 2 200 000 złotych w drodze emisji 550 000 sztuk akcji zwykłych na okaziciela. W związku z realizacją programu Bank wyemituje 550 000 sztuk obligacji z prawem pierwszeństwa objęcia akcji Banku, w dziesięciu seriach (od C1 do C10) po 55 000 sztuk, po cenie emisyjnej wynoszącej 0,01 złoty. Obligacje będą mogły być nabywane przez osoby uprawnione w latach 2010 - 2018, pod warunkiem kontynuowania zatrudnienia, z zastrzeżeniem, że w szczególnych przypadkach obligacje serii C1 będą mogły być nabywane w 2009 roku. Wynikające z obligacji prawo do objęcia akcji w ramach warunkowego podwyższenia kapitału, może być realizowane przez osoby uprawnione w okresie od nabycia obligacji do dnia 31 grudnia 2018 roku. Cena emisyjna jednej akcji obejmowanej w ramach programu będzie równa cenie nominalnej i będzie wynosiła 4 złote.

Uzyskanie prawa do nabycia obligacji oraz liczba obligacji są uzależnione od poziomu realizacji następujących warunków: indywidualnej oceny osoby uprawnionej przez Radę Nadzorczą, wysokości współczynnika zwrotu z kapitału ROE netto w roku obrotowym, za który akcje są przyznawane oraz wykonania dla danego roku finansowego skonsolidowanego zysku brutto Grupy BRE Banku lub skonsolidowanego zysku brutto poszczególnych linii biznesowych Grupy BRE Banku.

Ponadto w ramach programu motywacyjnego pierwotnie założono, że Członkowie Zarządu Banku uzyskają możliwość objęcia akcji Commerzbanku AG. Akcje te miały być przekazane Członkom Zarządu przez BRE Bank. Uzyskanie prawa do nabycia akcji oraz wartość przekazanych akcji były również uzależnione od poziomu realizacji warunków wymienionych powyżej. Natomiast liczba przyznanych akcji Commerzbanku była uzależniona od ceny rynkowej tych akcji w okresie 30 dni przed datą ich przyznania w latach 2010 - 2018. W roku 2010 program został zmieniony. Na mocy umów podpisanych przez Bank oraz Członków Zarządu uczestniczących w programie, postanowiono zastąpić prawo otrzymania akcji Commerzbanku uprawnieniem do otrzymania ekwiwalentu pieniężnego odpowiadającego wartości akcji Commerzbanku obliczonej na podstawie średniej ceny giełdowej akcji w dniu, w którym powstało prawo do otrzymania ekwiwalentu.

Począwszy od 2009 roku Bank kalkuluje koszty funkcjonowania programu w oparciu o przewidywaną wartość programu w ciągu jednej kadencji Zarządu. Koszty programu obciążają rachunek zysków i strat poszczególnych okresów sprawozdawczych zgodnie z przewidywanym schematem nabywania uprawnień w poszczególnych latach w korespondencji z pozostałymi kapitałami rezerwowymi (część programu dotycząca akcji BRE Banku) lub pozostałymi zobowiązaniami (część programu dotycząca akcji Commerzbanku). Koszty szacowane są począwszy od dnia objęcia funkcji przez Członka Zarządu, na podstawie przewidywanego wykonania warunków umożliwiających uzyskanie prawa do nabycia obligacji i akcji BRE Banku oraz ekwiwalentu pieniężnego odpowiadającego wartości akcji Commerzbanku a szacunek kosztów aktualizowany jest na koniec każdego roku w oparciu o faktyczną realizację warunków oraz ewentualne zmiany w przewidywanym ich wykonaniu w kolejnych latach.

Na wybór modelu przyjętego do wyceny istotny wpływ miały warunki programu.

Poniższa tabela przedstawia liczbę oraz średnie ważone ceny wykonania opcji na akcje w odniesieniu do programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku.

	31.12.2011		31.12.2010	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	33 356	4	47 077	4
Przyznane w danym okresie	17 934	-	10 871	4
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie*	16 072	4	24 592	4
Wygasłe w danym okresie	-	-	-	-
Występujące na koniec okresu	35 218	4	33 356	4
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

* W roku 2011 średnia ważona cena akcji z dnia wykonania opcji wyniosła 332,95 zł (2010 r. - 266,92 zł).

Opcje występujące na koniec 2010 roku i na koniec 2011 roku wygasają 31 grudnia 2018 roku.

Program motywacyjny dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku nie obejmuje Pana Cezarego Stypułkowskiego, Prezesa Zarządu Banku, powołanego do Zarządu Banku z dniem 1 października 2010 roku.

Program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy BRE Banku z 2008 roku

W dniu 27 października 2008 roku Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Banku przyjęło program motywacyjny dla kluczowej kadry Grupy BRE Banku.

Celem wprowadzenia programu jest powiązanie znaczącej części wynagrodzenia kluczowej kadry z wartością Banku i interesem akcjonariuszy, poprzez długoterminowe budowanie wartości Banku, zwiększenie efektywności działania Banku i Grupy oraz stabilizacja kadry menedżerskiej dzięki wzbogaceniu pakietu wynagradzania o element długoterminowy zachowujący wartość zarówno w okresie dekonunktury jak i koniunktury na rynku.

Uczestnicy programu to:

- Członkowie zarządów kluczowych spółek zależnych Grupy BRE Banku,
- Dyrektorzy Banku,
- przedstawiciele kluczowej kadry.

Są to osoby odpowiedzialne za podejmowanie decyzji, które w istotny sposób wpływają na realizację strategii określonej przez Zarząd Banku, wyniki Grupy, trwałość i bezpieczeństwo prowadzenia biznesu oraz rozwój i tworzenie wartości dodanej organizacji.

W ramach Programu Osoby Uprawnione będą mogły objąć do 700 000 akcji. Realizacja programu będzie rozłożona na 10 lat (2009-2019).

W roku 2010 Zarząd Banku podjął decyzję o rozpoczęciu realizacji programu zatwierdzając listę osób uczestniczących w programie w odniesieniu do Transzy III. Uprawnienia z dwóch pierwszych Transz będą mogły być przyznane w przyszłych latach realizacji programu. W ramach III Transzy przyznano 12 650 opcji. Dodatkowo w roku 2011 w ramach IV i V Transzy programu przyznano odpowiednio 20 000 opcji i 19 990 opcji. Przyznane opcje umożliwią nabycie akcji Banku po cenie emisyjnej równej 4 zł. Realizacja uprawnień z III, IV i V Transzy będzie mogła nastąpić po spełnieniu określonych warunków dotyczących nabycia uprawnień, odpowiednio w terminie od 1 maja 2012 roku do 31 grudnia 2019 roku (III Transza), od 1 maja 2013 roku do 31 grudnia 2019 roku (IV Transza) oraz od 1 maja 2014 roku do 31 grudnia 2019 roku (Transza V). Warunki nabycia uprawnień dotyczą pozostawania w stosunku pracy przez okres trwania Transzy, uzyskania określonego przez Zarząd współczynnika ekonomicznego dla Grupy BRE Banku SA oraz uzyskania określonej oceny rocznej przez uczestnika programu w każdym roku Transzy.

Wartości godziwe przyznanych opcji zostały określone na dzień 23 sierpnia 2010 roku (III Transza) i na dzień 1 lutego 2011 roku (IV i V Transza) przy użyciu symulacji Monte-Carlo i wyniosły odpowiednio 245,9 zł (III Transza), 306,4 zł (IV Transza) oraz 306,6 zł (V Transza). Na wybór przyjętego do wyceny modelu istotny wpływ miały warunki programu, w szczególności jego czas trwania oraz dowolność w określeniu terminu realizacji opcji przez uczestnika po nabyciu uprawnień. Zmienność akcji BRE Banku została wyznaczona na podstawie historycznej zmienności akcji za okres adekwatny do długości trwania programu poprzedzający jego rozpoczęcie (dane z okresu 12 kwietnia 2001 roku - 23 sierpnia 2010 roku dla III Transzy i z okresu 5 marca 2002 roku - 1 lutego 2011 roku dla IV i V Transzy). Do jej zmierzenia wykorzystano odchylenia standardowe dziennych zmian cen akcji w ciągu ustalonego okresu. Ponadto w obliczeniach zastosowano krzywą rentowności wyznaczoną na podstawie stóp zerokuponowych uzyskaną na datę wyceny.

Poniższa tabela przedstawia zmiany w liczbie opcji na akcje oraz średnie ważne ceny wykonania opcji w odniesieniu do programu motywacyjnego dla kluczowej kadry Grupy BRE Banku z 2008 roku.

	31.12.2011		31.12.2010	
	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)	Liczba opcji	Średnia ważona cena wykonania (w zł)
Występujące na początek okresu	12 650	4	-	-
Przyznane w danym okresie	39 990	-	12 650	4
Umorzone w danym okresie	-	-	-	-
Wykonane w danym okresie	-	-	-	-
Wygasłe w danym okresie	3 360	-	-	-
Występujące na koniec okresu	49 280	4	12 650	4
Możliwe do wykonania na koniec okresu	-	-	-	-

Opcje występujące na koniec 2010 roku wygasają 31 grudnia 2019 roku.

Poniższa tabela przedstawia zmiany stanu pozostałych kapitałów rezerwowych powstałych w związku z opisanymi powyżej programami motywacyjnymi.

	31.12.2011	31.12.2010
Programy motywacyjne		
Stan na początek okresu	10 791	8 442
- wartość świadczonych usług (Nota 11)	11 323	6 275
- rozliczenie zrealizowanych opcji	(1 936)	(3 926)
Stan na koniec okresu	20 178	10 791

Program motywacyjny dla Zarządu Banku, w części odnoszącej się do akcji Commerzbanku nie ma wpływu na stan pozostałych kapitałów rezerwowych, jako że jego koszt jest księgowany w rachunku zysków i strat w korespondencji z zobowiązaniami. Wartość świadczonych usług przypadających na tę część programu wyniosła 1 698 tys. zł w 2011 roku (31 grudnia 2010 r.: 1 738 tys. zł)(Nota 11). Na dzień 31 grudnia 2011 roku wartość zobowiązania z tytułu tego programu wyniosła 3 179 tys. zł (31 grudnia 2010 r.: 2 925 tys. zł).

41. Inne pozycje kapitału własnego

	31.12.2011	31.12.2010
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	1 921	50
Niezrealizowane zyski (dodatnie różnice kursowe)	14 485	19 264
Niezrealizowane straty (ujemne różnice kursowe)	(12 564)	(19 214)
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	59 865	61 096
Niezrealizowane zyski na instrumentach dłużnych	9 649	3 033
Niezrealizowane straty na instrumentach dłużnych	(38 841)	(44 012)
Niezrealizowane zyski na instrumentach kapitałowych	106 266	118 582
Podatek odroczone	(17 209)	(16 507)
Inne pozycje kapitału własnego razem	61 786	61 146

W 2011 roku w innych pozycjach kapitału własnego została ujęta kwota zniżki wyceny akcji PZU SA w wysokości 22 002 tys. zł (w 2010 roku ujęta została kwota zwwyżki z wyceny w wysokości 61 553 tys. zł).

42. Dywidenda na akcję

W dniu 2 marca 2012 roku Zarząd BRE Banku SA podjął uchwałę o przedłożeniu do rozpatrzenia przez XXV Zwyczajne Walne Zgromadzenie wniosku o nie wypłacaniu dywidendy dla akcjonariuszy za rok 2011. Wniosek Zarządu zostanie przedłożony do oceny Radzie Nadzorczej Banku.

43. Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb rachunku przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	31.12.2011	31.12.2010
Kasa, operacje z bankiem centralnym (Nota 17)	1 038 356	2 359 912
Weksle uprawnione do redyskonta w banku centralnym (Nota 22)	2 158	3 686
Należności od banków (Nota 18)	2 615 124	1 134 285
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu (Nota 19)	1 019 573	2 307 933
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych, razem	4 675 211	5 805 816

44. Transakcje z podmiotami powiązanymi

BRE Bank SA jest jednostką dominującą Grupy BRE Banku SA, a Commerzbank AG jest jednostką dominującą najwyższego szczebla. Bezpośrednią jednostką dominującą wobec BRE Banku SA jest Commerzbank Auslandsbanken Holding AG, spółka w 100% zależna od Commerzbank AG.

Wszystkie transakcje pomiędzy Bankiem a podmiotami powiązanymi były transakcjami typowymi i rutynowymi, zawartymi na warunkach rynkowych, a ich charakter i warunki wynikały z bieżącej działalności operacyjnej, prowadzonej przez Bank. Transakcje z podmiotami powiązanymi przeprowadzone w ramach zwykłej działalności operacyjnej obejmują kredyty, depozyty oraz transakcje w walutach obcych.

Najważniejsze transakcje zawarte ze spółkami powiązanymi w 2011 roku:

- W dniu 31 stycznia 2011 roku, na podstawie umowy zawartej w dniu 26 stycznia 2011 roku pomiędzy spółką BRE Holding, w 100% zależną od BRE Banku SA, a spółką Commerz Real, w 100% zależną od Commerzbank AG, BRE Holding dokonał zakupu od Commerz Real 49,996% udziałów spółki BRE Leasing. Cena zakupu udziałów wyniosła 17 144 tys. EUR (równowartość 66 876 tys. zł). Po transakcji Grupa BRE Banku posiada 100% udziałów w spółce BRE Leasing.

W związku z powyższą transakcją, w dniu 27 stycznia 2011 roku, nastąpiło podwyższenie kapitałów w BRE Holding o kwotę 67 276 tys. zł, przy czym wszystkie nowe udziały w BRE Holding zostały objęte przez BRE Bank SA.

We wszystkich prezentowanych okresach nie wystąpiły transakcje wzajemne z bezpośrednią jednostką dominującą BRE Banku.

Grupa świadczy na rzecz kluczowego personelu kierowniczego Banku, członków Rady Nadzorczej Banku oraz bliskich członków rodzin tych osób standardowe usługi finansowe obejmujące, m.in., prowadzenie rachunków bankowych, przyjmowanie depozytów, udzielanie kredytów i inne usługi finansowe. Zdaniem Banku transakcje te są zawierane na warunkach rynkowych.

Zgodnie z ustawą Prawo bankowe udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia Członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobom zajmującym kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotom powiązanym z nimi kapitałowo lub organizacyjnie, następuje na podstawie Regulaminów uchwalonych przez Radę Nadzorczą BRE Banku S.A.

Regulaminy określają szczegółowe zasady oraz limity zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń w stosunku do wyżej wymienionych osób i podmiotów, które są zgodne z przepisami wewnętrznymi Banku, określającymi kompetencje do podejmowania decyzji kredytowych, obowiązującymi dla klientów detalicznych i korporacyjnych Banku. Udzielenie kredytu, pożyczki pieniężnej, gwarancji bankowej lub poręczenia Członkowi Zarządu i Rady Nadzorczej Banku, osobie zajmującej kierownicze stanowiska w Banku jak również podmiotowi powiązanemu z nimi kapitałowo lub organizacyjnie w kwocie przekraczającej limity ustanowione przez Prawo Bankowe powoduje, że decyzja o udzieleniu takiego produktu jest podejmowana w formie uchwały Zarządu i uchwały Rady Nadzorczej.

Warunki takich kredytów, pożyczek pieniężnych, gwarancji bankowych i poręczeń, w tym zwłaszcza w odniesieniu do oprocentowania oraz prowizji i opłat, nie mogą być korzystniejsze od warunków stosowanych przez Bank odpowiednio dla klientów detalicznych lub korporacyjnych.

Poniższa tabela przedstawia wartości transakcji Banku i spółek Grupy BRE Banku z Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu BRE Banku, kluczowym personelem kierowniczym BRE Banku, Członkami Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku oraz innymi osobami i podmiotami powiązanymi. Wartość transakcji obejmuje salda aktywów i zobowiązań oraz związane z nimi koszty i przychody według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku.

Grupa BRE Banku SA

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2011 rok

(w tys. zł)

(w tys. zł)	Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu BRE Banku, kluczowy personel kierowniczy BRE Banku, Członkowie Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku		Inne osoby i podmioty powiązane*		Commerzbank AG	
	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010	31.12.2011	31.12.2010
Stan na koniec okresu						
Sprawozdanie z sytuacji finansowej						
Aktywa	9 030	6 400	74 777	61 017	1 386 035	224 012
Zobowiązania	13 078	13 267	25 853	19 797	26 979 732	26 368 332
Rachunek zysków i strat						
Przychody z tytułu odsetek	95	87	3 181	5 824	11 123	9 947
Koszty z tytułu odsetek	(428)	(397)	(184)	(354)	(445 009)	(399 314)
Przychody z tytułu prowizji	25	-	36	53	-	-
Koszty z tytułu prowizji	(6)	-	-	-	-	-
Pozostałe przychody operacyjne	-	-	-	-	137	6 367
Ogólne koszty administracyjne amortyzacja i pozostałe koszty operacyjne	1	-	-	-	(9 764)	(20 768)
Zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane						
Zobowiązania udzielone	918	360	1 244	1 874	777 286	748 003
Zobowiązania otrzymane	-	-	-	-	707 467	809 258

* Inne osoby i podmioty powiązane obejmują: bliskich członków rodzin Członków Rady Nadzorczej i Zarządu BRE Banku, kluczowego personelu kierowniczego BRE Banku, Członków Rady Nadzorczej i Zarządu Commerzbanku, podmioty kontrolowane lub współkontrolowane przez wyżej wymienione osoby oraz spółki zależne od BRE Banku nieobjęte konsolidacją pełną.

W 2011 roku i w 2010 roku nie utworzono rezerw w związku z kredytami udzielonymi podmiotom powiązanym.

Wynagrodzenie Członków Zarządu Banku

Zarząd BRE Banku pracuje w siedmioosobowym składzie, który na koniec 2011 roku przedstawiał się następująco:

1. Cezary Stypułkowski - Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny Banku,
2. Karin Katerbau - Wiceprezes Zarządu, Dyrektor Banku ds. Finansów,
3. Wiesław Thor - Wiceprezes Zarządu, Dyrektor Banku ds. Zarządzania Ryzykiem,
4. Przemysław Gdański - Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Bankowości Korporacyjnej,
5. Hans-Dieter Kemler - Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Bankowości Inwestycyjnej,
6. Jarosław Mastalerz - Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Bankowości Detalicznej,
7. Christian Rhino - Członek Zarządu, Dyrektor Banku ds. Operacji i Informatyki.

W dniu 9 grudnia 2011 roku Pani Karin Katerbau, Wiceprezes Zarządu BRE Banku, poinformowała o zamiarze rezygnacji z funkcji pełnionej w BRE Banku w związku z odejściem z BRE Banku w pierwszym półroczu 2012 roku. Pani Karin Katerbau zostanie Członkiem Zarządu Oldenburgische Landesbank.

W dniu 27 stycznia 2012 roku BRE Bank przekazał do publicznej wiadomości informację o zamiarze rezygnacji z pełnionej funkcji z dniem 31 marca 2012 roku Pana Christiana Rhino, Członka Zarządu BRE Banku nadzorującego Pion Operacji i IT. Przyczyną rezygnacji jest planowane przejście do pracy w Commerzbanku AG.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych i należnych Członkom Zarządu Banku, którzy pełnili swoje funkcje na koniec 2011 roku, według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku:

		Wynagrodzenie wypłacone w 2011 roku (w zł)			
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2010 rok	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku*
1.	Cezary Stypułkowski	2 071 179	183 230	352 844	-
2.	Karin Katerbau	1 500 000	80 291	1 312 500	94 583
3.	Wiesław Thor	1 505 225	154 506	1 312 500	309 081
4.	Przemysław Gdański	1 200 000	130 684	1 000 000	11 854
5.	Hans-Dieter Kemler	1 203 161	409 614	1 000 000	9 254
6.	Jarosław Mastalerz	1 200 000	93 891	1 000 000	307 655
7.	Christian Rhino	1 207 107	145 826	1 000 000	201 608
Razem		9 886 672	1 198 042	6 977 844	934 035

* Rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2011 uprawnieni Członkowie Zarządu otrzymali ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia drugiej transzy programu motywacyjnego za rok 2008 oraz pierwszej transzy programu motywacyjnego za rok 2009.

Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu wypłacone w 2011 roku.

		Wynagrodzenie wypłacone w 2011 roku (w zł)			
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści, odprawy i odszkodowania	Bonus za 2010 rok	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku*
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2010 roku					
1.	Mariusz Grendowicz	-	129	1 098 082	358 663
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2008 roku					
2.	Andre Carls	-	-	-	104 055
Razem		-	129	1 098 082	462 718

* Rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2011 uprawnieni byli Członkowie Zarządu otrzymali: Pan Mariusz Grendowicz ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia drugiej i trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2008 oraz pierwszej, drugiej i trzeciej transzy programu motywacyjnego za rok 2009, Pan Andre Carls ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia drugiej transzy programu motywacyjnego za rok 2008.

W 2011 roku Panu Mariuszowi Grendowiczowi, pełniącemu funkcję Prezesa Banku do 2 sierpnia 2010 roku, został wypłacony bonus za 2010 rok w wysokości 1 098 082 zł.

Wynagrodzenia wypłacone Członkom Zarządu w 2010 roku.

		Wynagrodzenie wypłacone w 2010 roku (w zł)			
		Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści	Bonus za 2009 rok	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku*
1.	Cezary Stypułkowski	494 529	4 916	-	-
2.	Karin Katerbau	1 500 000	88 200	250 000	80 623
3.	Wiesław Thor	1 500 464	151 106	250 000	311 716
4.	Przemysław Gdański	1 200 000	123 346	150 000	-
5.	Hans-Dieter Kemler	1 200 000	306 917	117 260	-
6.	Jarosław Mastalerz	1 200 238	123 535	200 000	314 429
7.	Christian Rhino	1 200 000	130 718	200 000	200 191
Razem		8 295 231	928 738	1 167 260	906 959

* Rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2010 uprawnieni Członkowie Zarządu otrzymali ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia pierwszej transzy programu motywacyjnego za rok 2008.

Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu wypłacone w 2010 roku.

	Wynagrodzenie wypłacone w 2010 roku (w zł)			
	Wynagrodzenie zasadnicze	Pozostałe korzyści, odprawy i odszkodowania	Bonus za 2009 rok	Rozliczenie gotówkowe programu motywacyjnego opartego na akcjach Commerzbanku*
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2010 roku				
1. Mariusz Grendowicz	1 179 409	4 524 961	225 000	151 205
Wynagrodzenia byłych Członków Zarządu, którzy przestali pełnić swoje funkcje w 2008 roku				
1. Andre Carls	-	-	-	112 093
Razem	1 179 409	4 524 961	225 000	263 298

* Rozliczenie dotyczy programu motywacyjnego dla Członków Zarządu Banku z 2008 roku w części opartej na akcjach Commerzbanku. W roku 2010 uprawnieni byli Członkowie Zarządu otrzymali ekwiwalent pieniężny za akcje Commerzbanku w ramach rozliczenia pierwszej transzy programu motywacyjnego za rok 2008.

W 2010 roku Panu Mariuszowi Grendowiczowi, pełniącemu funkcję Prezesa Banku do 2 sierpnia 2010 roku, została wypłacona rekompensata w wysokości 794 736 zł oraz przyznano dodatkowe prawo do nabycia 6 527 obligacji BRE Banku z prawem pierwszeństwa do objęcia akcji, z tytułu rozliczenia bonusu za 2008 rok. Obligacje te zostały nabyte a następnie zamienione na akcje Banku w listopadzie 2010 roku.

Ponadto, w związku z faktem wyłączenia z podstawy do wyliczenia bonusu za 2008 rok efektów transakcji jednorazowej, Członkowie Zarządu, Pani Karin Katerbau oraz Pan Christian Rhino, zawarli dodatkowe porozumienia z Bankiem. Porozumienia te przewidują wypłatę dodatkowej kwoty w gotówce oraz przekazanie dodatkowych akcji BRE Banku i Commerzbanku w przypadku odwołania pracownika z funkcji Członka Zarządu w dniu lub przed 16 marca 2012 roku z uwagi na zmiany właścicielskie w Grupie Commerzbanku, które teoretycznie mogłyby spowodować wyłączenie Banku z Grupy Commerzbanku (tzn. 50% lub więcej praw głosu na Walnym Zgromadzeniu zostałyby przeniesione poza Grupę Commerzbanku). W przypadku zajścia takiego hipotetycznego zdarzenia Pani Karin Katerbau przysługiwałaby dodatkowa płatność w gotówce wynosząca 96 987 zł oraz dodatkowe 1 534 akcje BRE Banku i 4 263 akcje Commerzbanku, natomiast Panu Christianowi Rhino przysługiwałaby dodatkowa płatność w gotówce wynosząca 240 822 zł oraz dodatkowe 3 807 akcji BRE Banku i 10 586 akcji Commerzbanku.

W obu powyżej opisanych przypadkach, w zamian za akcje BRE Banku i Commerzbanku Bank może wypłacić pracownikowi rekompensatę w gotówce. Rekompensata pieniężna powinna być wyliczona na podstawie rynkowych cen akcji BRE Banku na GPW oraz akcji Commerzbanku na giełdzie Xetra we Frankfurcie na dzień przed datą dokonania stosownej wypłaty.

Członkowie Zarządu, Panowie Wiesław Thor i Jarosław Mastalerz, negocjują analogiczne porozumienia z Bankiem.

Łączne kwoty wynagrodzeń Członków Zarządu Banku obejmują: wynagrodzenia zasadnicze, nagrody, odprawy z tytułu rozwiązania umowy o pracę, odszkodowania z tytułu zakazu konkurencji, koszty polis i koszty mieszkań.

Wymienione wyżej świadczenia mają charakter krótkoterminowy.

Zgodnie z obowiązującym w Banku systemem wynagrodzeń, Członkom Zarządu Banku może przysługiwać bonus za rok 2011, który byłby wypłacony w roku 2012. Ostateczną decyzję na temat wysokości tego bonusu podejmie Komisja Prezydialna Rady Nadzorczej Banku do dnia 30 marca 2012 roku.

W 2011 roku i w 2010 roku Członkowie Zarządu BRE Banku SA nie uzyskali wynagrodzenia z tytułu zasiadania w zarządach i radach nadzorczych spółek powiązanych.

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Zarządu Banku pełniących funkcje w 2011 roku wyniosła 18 996 593 zł (2010: 17 378 763 zł).

Wynagrodzenie Członków Rady Nadzorczej

Skład Rady Nadzorczej BRE Banku SA na koniec 2011 roku przedstawiał się następująco:

1. Maciej Leśny - Przewodniczący Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji Prezydialnej, Członek Komisji ds. Ryzyka, Członek Komisji ds. Audytu,
2. Ulrich Sieber - Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej, Członek Komisji Prezydialnej,

3. Andre Carls - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji Prezydialnej, Członek Komisji ds. Audytu,
4. Sascha Klaus - Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Ryzyka,
5. Eric Strutz - Członek Rady Nadzorczej, Przewodniczący Komisji ds. Audytu,
6. Thorsten Kanzler - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka,
7. Teresa Mokrysz - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Audytu,
8. Waldemar Stawski - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji ds. Ryzyka,
9. Jan Szomburg - Członek Rady Nadzorczej, Członek Komisji Prezydialnej,
10. Marek Wierzbowski - Członek Rady Nadzorczej.

W dniu 21 czerwca 2011 roku Zarząd BRE Banku SA otrzymał informację od Członka Rady Nadzorczej Banku, Pana Achima Kassowa o rezygnacji przez niego z członkostwa w Radzie Nadzorczej Banku. Rezygnacja nastąpiła w dniu 12 lipca 2011 roku.

Z dniem 13 lipca 2011 roku Rada Nadzorcza BRE Banku powołała Pana Ulricha Siebera na Członka Rady Nadzorczej BRE Banku oraz Członka Komisji Prezydialnej Rady Nadzorczej na okres do czasu zakończenia obecnej kadencji Rady Nadzorczej.

W dniu 13 lutego 2012 roku wpłynęła do Banku rezygnacja Pana Erica Strutza, Członka Rady Nadzorczej Banku, Przewodniczącego Komisji ds. Audytu, z pełnionej funkcji z dniem 30 marca 2012 roku.

Poniżej przedstawiono informacje o wartości wynagrodzeń, nagród lub korzyści wypłaconych Członkom Rady Nadzorczej Banku, według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku i 31 grudnia 2010 roku:

	Wynagrodzenie wypłacone w 2011 roku (w zł)	Wynagrodzenie wypłacone w 2010 roku (w zł)
1. Maciej Leśny	319 862	318 557
2. Ulrich Sieber	109 571	-
3. Andre Carls	241 500	273 000
4. Thorsten Kanzler	149 935	-
5. Sascha Klaus	206 250	173 250
6. Teresa Mokrysz	185 747	134 927
7. Waldemar Stawski	202 862	201 557
8. Eric Strutz	149 935	-
9. Jan Szomburg	211 112	234 557
10. Marek Wierzbowski	132 000	132 000
Michael Schmid*	-	57 750
Martin Zielke**	49 500	198 000
Stefan Schmittmann**	-	-
Achim Kassow***	99 668	132 000
Razem	2 057 942	1 855 598

* Pan Michael Schmid złożył z dniem 31 marca 2010 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

** Kadencja wygasła w dniu 30 marca 2011 roku.

*** Pan Achim Kassow złożył z dniem 12 lipca 2011 roku rezygnację z pełnionej funkcji.

Zgodnie z brzmieniem par. 11 litera j) Statutu BRE Banku SA, Walne Zgromadzenie ustala w formie uchwały zasady wynagradzania członków Rady Nadzorczej. W odniesieniu do wynagrodzeń członków Zarządu kompetencje w tym względzie posiada Rada Nadzorcza (par. 22 ust. 1 lit. e) Statutu BRE Banku SA).

Łączna kwota wynagrodzeń otrzymanych przez Członków Rady Nadzorczej Banku, Członków Zarządu Banku oraz pozostałych Członków kluczowego personelu kierowniczego Banku pełniących funkcje w 2011 roku wyniosła 29 730 191 zł (2010: 29 072 962 zł).

Informacje o stanie posiadania akcji Banku przez osoby zarządzające i nadzorujące

Na dzień 31 grudnia 2011 roku akcje Banku posiadało pięciu Członków Zarządu Banku: Wiceprezes, Pani Karin Katerbau - 2 611 sztuk, Wiceprezes, Pan Wiesław Thor - 4 805 sztuk, oraz Członkowie Zarządu, Pan Przemysław Gdański - 156 sztuk, Pan Jarosław Mastalerz - 2 603 sztuk oraz Pan Christian Rhino - 6 046 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2010 roku akcje Banku posiadało dwóch Członków Zarządu Banku: Wiceprezes, Pani Karin Katerbau - 1 176 sztuk oraz Członek Zarządu Pan Christian Rhino - 2 919 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku akcje Banku posiadał jeden Członek Rady Nadzorczej BRE Banku, Pan Andre Carls, odpowiednio 3 269 sztuk i 1 635 sztuk.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku oraz na dzień 31 grudnia 2010 roku pozostali Członkowie Rady Nadzorczej Banku nie posiadali akcji Banku.

45. Przejęcie i zbycie

- W dniu 31 stycznia 2011 roku, na podstawie umowy zawartej w dniu 26 stycznia 2011 roku pomiędzy spółką BRE Holding, w 100% zależną od BRE Banku SA, a spółką Commerz Real, w 100% zależną od Commerzbank AG, BRE Holding dokonał zakupu od Commerz Real 49,996% udziałów spółki BRE Leasing. Cena zakupu udziałów wyniosła 17 144 tys. EUR (równowartość 66 876 tys. zł). Po transakcji Grupa BRE Banku posiada 100% udziałów w spółce BRE Leasing.

W związku z powyższą transakcją, w dniu 27 stycznia 2011 roku, nastąpiło podwyższenie kapitałów w BRE Holding o kwotę 67 276 tys. zł, przy czym wszystkie nowe udziały w BRE Holding zostały objęte przez BRE Bank SA.

- W dniu 8 kwietnia 2011 roku pomiędzy spółkami Grupy BRE Banku i spółkami Erste Group została zawarta umowa sprzedaży, na mocy której Grupa sprzedała posiadane udziały w spółkach Intermarket Bank AG i Magyar Factor zRt. na rzecz spółek Erste Group oraz nabyła od Intermarket Bank AG posiadane przez niego akcje spółek Polfactor SA (obecnie BRE Faktoring SA) i Transfinance a.s. W dniu 28 lipca 2011 roku, po spełnieniu warunków zawieszających i uzyskaniu zgód organów nadzorujących, nastąpiła finalizacja transakcji. W wyniku transakcji Grupa BRE Banku stała się wyłącznym właścicielem spółek Polfactor SA i Transfinance a.s., zajmujących czołową pozycję na rynku faktoringu w Polsce i Czechach.

Celem transakcji było uporządkowanie działalności faktoringowej Grupy. Grupa skoncentruje się na operacjach faktoringowych w Polsce i na rynku czeskim, gdzie od kilku lat jest obecna poprzez operacje bankowe oddziału mBanku.

46. Informacje dotyczące podmiotu uprawnionego do badania sprawozdań finansowych

Podmiotem uprawnionym do badania sprawozdań finansowych, z którym BRE Bank SA zawarł umowę, jest PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. Umowa o przeprowadzenie badania sprawozdania finansowego BRE Banku SA i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy BRE Banku SA została zawarta w dniu 1 czerwca 2010 roku.

Łączna wysokość wynagrodzenia PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu badania i przeglądu sprawozdania finansowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego BRE Banku SA wyniosła w 2011 roku 3 005 tys. zł (2010: 3 029 tys. zł).

Łączna wysokość pozostałego wynagrodzenia wypłaconego PricewaterhouseCoopers Sp. z o.o. z tytułu świadczenia innych usług na rzecz BRE Banku SA wyniosła w 2011 roku 1 280 tys. zł (2010: 2 351 tys. zł).

47. Współczynnik wypłacalności / adekwatność kapitałowa

Jedno z głównych zadań zarządzania bilansem bankowym polega na zapewnieniu odpowiedniego poziomu kapitału. W ramach polityki zarządzania kapitałem Grupy, BRE Bank tworzy ramy i wytyczne dla jak najbardziej efektywnego planowania i wykorzystania bazy kapitałowej, które są:

- zgodne z obowiązującymi przepisami zewnętrznymi oraz regulacjami wewnętrznymi Grupy,
- zabezpieczeniem kontynuacji realizacji celów finansowych zapewniających odpowiedni poziom zwrotu dla akcjonariuszy,
- zapewnieniem utrzymania silnej bazy kapitałowej będącej podstawą wsparcia dla rozwoju biznesu.

Polityka zarządzania kapitałem w BRE Banku opiera się o dwa podstawowe filary:

1. Utrzymanie optymalnego poziomu i struktury funduszy własnych, przy wykorzystaniu dostępnych metod i środków (zatrzymanie zysku netto, pożyczka podporządkowana, emisja akcji, itd.);
2. Efektywne wykorzystanie istniejącego kapitału między innymi poprzez zastosowanie systemu mierników efektywności wykorzystania kapitału, ograniczenie działalności nie przynoszącej oczekiwanej stopy zwrotu, rozwój produktów o niższej absorpcji kapitału.

Efektywne wykorzystanie kapitału jest więc integralną częścią polityki zarządzania kapitałem zorientowanej na osiągnięcie optymalnej stopy zwrotu z kapitału i dzięki temu stworzenia stabilnych podstaw zasilania bazy kapitałowej w przyszłych okresach, co pozwoli na utrzymanie współczynnika wypłacalności na poziomie co najmniej wymaganym przez instytucję nadzorującą (Komisja Nadzoru Finansowego - „KNF”). Współczynnik wypłacalności, skalkulowany jako iloraz funduszy własnych i całkowitego wymogu kapitałowego pomnożonego przez 12,5, powinien wynosić co najmniej 8%.

Na fundusze własne składają się:

- fundusze podstawowe obejmujące:

- fundusze zasadnicze (wpłacony i zarejestrowany kapitał zakładowy oraz kapitał zapasowy i kapitały rezerwowe, z wyłączeniem wszelkich zobowiązań z tytułu akcji uprzywilejowanych),
- pozycje dodatkowe funduszy podstawowych (fundusz ogólnego ryzyka na niezidentyfikowane ryzyko działalności bankowej, niepodzielony zysk z lat ubiegłych, zysk w trakcie zatwierdzania oraz zysk netto bieżącego okresu sprawozdawczego, obliczone zgodnie z obowiązującymi zasadami rachunkowości, pomniejszone o wszelkie przewidywane obciążenia i dywidendy, w kwotach nie większych niż kwoty zysku zweryfikowane przez biegłych rewidentów, inne pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej określone przez KNF),
- pozycje pomniejszające fundusze podstawowe - akcje własne posiadane przez Grupę, wycenione według wartości bilansowej, pomniejszone o odpisy spowodowane utratą ich wartości, wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej, strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzania, strata netto bieżącego okresu, inne pomniejszenia funduszy podstawowych Grupy określone przez KNF (w tym: brakująca kwota rezerw na ryzyko związane z działalnością Grupy, kwota ekspozycji z tytułu pozycji sekurytyzacyjnych),
- fundusze uzupełniające obejmujące:
 - fundusz z aktualizacji wyceny rzeczowych aktywów trwałych - utworzony na podstawie odrębnych przepisów,
 - pozycje bilansowe, o zaliczeniu których decyduje KNF (w tym zobowiązania podporządkowane, zobowiązania z tytułu papierów wartościowych o nieokreślonym terminie wymagalności oraz inne instrumenty o podobnym charakterze),
 - pozycje określone przez KNF w celu bezpiecznego prowadzenia działalności bankowej i prawidłowego zarządzania ryzykiem w Grupie,
 - pomniejszenia funduszy uzupełniających, określone przez KNF.

Całkowity wymóg kapitałowy obejmuje łączny wymóg kapitałowy:

- z tytułu ryzyka kredytowego,
- z tytułu ryzyka rynkowego: obejmujący łączny wymóg z tytułu ryzyka walutowego, ryzyka cen towarów, ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych, ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych, ryzyka ogólnego stóp procentowych,
- z tytułu ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta,
- z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,
- z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej,
- z tytułu ryzyka operacyjnego.

Grupa dostosowuje wielkość funduszy własnych do poziomu i rodzaju ryzyka, na jaki jest narażona oraz do charakteru, skali i złożoności prowadzonej działalności. W tym celu Bank opracował i wdrożył proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego - tzw. proces ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process). Proces ten ma służyć utrzymaniu funduszy własnych na poziomie adekwatnym do profilu i poziomu ryzyka działalności Grupy w celu zapewnienia bezpieczeństwa funkcjonowania Grupy Kapitałowej BRE Banku SA.

Kapitał wewnętrzny to szacowana przez Grupę wielkość kapitału niezbędna do pokrycia wszystkich zidentyfikowanych istotnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy BRE Banku, tj. mierzalnych rodzajów ryzyka, dla których wielkość kapitału jest wyznaczana przy założonym poziomie ufności w rocznym horyzoncie czasowym oraz trudno mierzalnych rodzajów ryzyka. Kapitał wewnętrzny jest sumą kapitału ekonomicznego na pokrycie trwale istotnych mierzalnych rodzajów ryzyka oraz niezbędnego kapitału na pokrycie istotnych trudno mierzalnych rodzajów ryzyka.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego w Grupie Kapitałowej BRE Banku SA przebiega w sposób ciągły i jest oparty na następujących elementach realizowanych przez jednostki organizacyjne Banku:

- identyfikacja i określenie istotności poszczególnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy,
- kalkulacja kapitału na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka uznanych za istotne,
- agregacja kapitału na pokrycie poszczególnych rodzajów ryzyka,
- alokacja kapitału na linie biznesowe i spółki Grupy,
- monitoring polegający na stałej identyfikacji poszczególnych rodzajów ryzyka występujących w działalności Grupy Kapitałowej BRE Banku SA, jak również na analizie poziomu konsumpcji kapitału w zakresie rodzajów ryzyka uznanych za istotne.

Proces oceny adekwatności kapitału wewnętrznego podlega zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą Banku.

Całkowity wymóg kapitałowy obejmuje łączny wymóg kapitałowy:

- z tytułu ryzyka kredytowego,

- z tytułu ryzyka rynkowego: obejmujący łączny wymóg z tytułu ryzyka walutowego, ryzyka cen towarów, ryzyka cen kapitałowych papierów wartościowych, ryzyka szczególnego cen instrumentów dłużnych, ryzyka ogólnego stóp procentowych,
- z tytułu ryzyka rozliczenia, dostawy oraz ryzyka kredytowego kontrahenta,
- z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań,
- z tytułu przekroczenia progu koncentracji kapitałowej,
- z tytułu ryzyka operacyjnego.

Kalkulacji współczynnika wypłacalności i funduszy własnych Grupy dokonuje się w oparciu o następujące przepisy:

- Ustawa Prawo bankowe z dnia 29 sierpnia 1997 (Dz.U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.),
- Uchwała nr 325/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 grudnia 2011 r. (Dz. Urz. KNF z 2011 r. Nr 13 poz. 49),
- Uchwała nr 76/2010 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 10 marca 2010 r. (Dz. Urz. KNF z 2010 r. Nr 2 poz. 11) z późniejszymi zmianami,
- Uchwała nr 258/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 4 października 2011 r. (Dz. Urz. KNF z 2011 r. Nr 11 poz. 42),
- Uchwała nr 208/2011 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 22 sierpnia 2011 r. (Dz. Urz. KNF z 2011 r. Nr 9 poz. 34),
- Uchwała nr 384/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. (Dz. Urz. KNF z 2008 r. Nr 8 poz. 38) z późniejszymi zmianami,
- Uchwała nr 387/2008 Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 grudnia 2008 r. (Dz. Urz. KNF z 2008 r. Nr 8 poz. 41).

Współczynnik wypłacalności Grupy BRE Banku na dzień 31 grudnia 2011 roku ukształtował się na poziomie 14,96%.

Grupa podlega pełnej kalkulacji wymogów kapitałowych ze względu na znaczącą skalę działalności handlowej. Całkowity wymóg kapitałowy Grupy na dzień 31 grudnia 2011 roku wyniósł 5 282 127 tys. zł, w tym wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego stanowił 4 784 139 tys. zł (31 grudnia 2010 r. odpowiednio: 4 513 324 tys. zł i 4 063 810 tys. zł).

W związku z faktem, że zarówno suma wymogów kapitałowych Grupy BRE Banku wyznaczonych zgodnie z Uchwałą nr 76/2010 z późniejszymi zmianami jak i kapitał wewnętrzny oszacowany dla Grupy na podstawie Uchwały nr 258/2011 są niższe niż wartość funduszy własnych Grupy, na dzień 31 grudnia 2011 roku Grupa utrzymuje fundusze własne na poziomie zgodnym z wymaganiami Prawa bankowego.

Grupa BRE Banku SA**Skonsolidowane sprawozdanie finansowe według Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej za 2011 rok****(w tys. zł)**

Adekwatność kapitałowa	31.12.2011	31.12.2010
Fundusze własne:		
- Kapitał akcyjny	168 411	168 347
- Kapitał zapasowy	5 660 076	3 323 465
- Kapitał rezerwowy	1 023 510	2 714 743
- Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów trwałych i finansowych dostępnych do sprzedaży	55 812	53 330
- Korekta funduszy o akcje i udziały w jednostkach finansowych	(31 211)	(34 805)
- Korekta funduszy o dodatkowe powiększenia	23 910	167 982
- Korekta funduszy o dodatkowe pomniejszenia	(38 535)	-
- Korekta funduszy o wartości niematerialne	(436 769)	(427 837)
- Zobowiązania podporządkowane	3 451 635	3 005 705
I. Fundusze własne razem	9 876 839	8 970 930
Aktywa i zobowiązania pozabilansowe ważone ryzykiem:		
- o stopie ryzyka 20%	1 401 648	847 877
- o stopie ryzyka 35%	1 114 588	550 997
- o stopie ryzyka 50%	961 628	750 221
- o stopie ryzyka 75%	27 512 991	25 060 871
- o stopie ryzyka 100%	28 967 786	23 816 226
- o stopie ryzyka 150%	273 382	308 571
II. Aktywa i zobowiązania pozabilansowe ważone ryzykiem razem	60 232 023	51 334 763
III. Ryzyko kredytowe	4 784 139	4 063 810
IV. Ryzyko walutowe	-	629
V. Ryzyko cen kapitałowych papierów wartościowych	797	284
VI. Ryzyko szczególne cen instrumentów dłużnych	18 035	10 081
VII. Ryzyko ogólne stóp procentowych	31 002	20 833
VIII. Ryzyko rozliczenia, dostawy oraz ryzyko kredytowe kontrahenta	34 423	42 971
IX. Ryzyko cen towarów	-	-
X. Ryzyko operacyjne	413 731	374 716
XI. Całkowity wymóg kapitałowy	5 282 127	4 513 324
XII. Współczynnik wypłacalności (%)	14,96%	15,90%

Informacja dotycząca zarządzania kapitałem w spółkach Grupy prowadzących działalność ubezpieczeniową została zaprezentowana w Nocie 3.10.

48. Zdarzenia po dniu bilansowym

W grudniu 2011 roku została podjęta decyzja o reorganizacji usług outsourcingowych w Grupie BRE Banku, polegająca na przeniesieniu ze spółki Centrum Rozliczeń i Informacji CERI Sp. z o.o. (CERI) do spółki BRE Systems Sp. z o.o. (BRE Systems) operacji i procesów związanych z obsługą klientów spoza Grupy BRE Banku. W dniu 29 lutego 2012 roku została podpisana umowa sprzedaży wszystkich udziałów w spółce BRE Systems do Commerzbank AG. BRE Bank sprzedał należące do niego 0,42% udziałów a CERI sprzedało 99,58% udziałów za łączną cenę 13,2 mln zł.

Również w grudniu 2011, Zgromadzenia Wspólników CERI i BRE Systems podjęły uchwały w sprawie zmiany firm obu spółek. W związku z tym, po rejestracji przez Sąd Gospodarczy ww. uchwał spółka CERI zmieniła firmę na BRE Centrum Operacji Sp. z o.o., a spółka BRE Systems Sp. z o.o. zmieniła firmę na CERI International Sp. z o.o.

Wskutek powyższych działań spółka BRE Centrum Operacji Sp. z o.o. (przed zmianą nazwy CERI) będzie świadczyć usługi outsourcingowe na rzecz BRE Banku i spółek z Grupy BRE Banku, natomiast spółka CERI International Sp. z o.o. (przed zmianą nazwy BRE Systems) - na rzecz Commerzbank AG oraz podmiotów spoza Grupy BRE Banku.